

[Γ.Α.Φ CD 18- ΦΑΚ 1]
RH 53-18-284

Ο πρώτος φάκελος με τον κωδικό **RH 53-18-284** περιέχει Πολεμικές Ανταποκρίσεις, 103 σελίδων. Αφορούν στη Μάχη της Κρήτης.

Σελίδες 1-3 (περίληψη)

Αναφέρονται στο περιεχόμενο των σελίδων που ακολουθούν σχετικά με τη Μάχη της Κρήτης.

Σελίδες 4-10 (περίληψη).

Περιέχουν δέκα φωτογραφίες σχετικά με τη Μάχη της Κρήτης.

Σελίδα 11 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμικές ανταποκρίσεις (2), με τέσσερεις φωτογραφίες, σε γερμανική εφημερίδα, εκ των οποίων η πρώτη αφορά στην Μάχη της Κρήτης. Έχει τον τίτλο: « Τα πρώτα Ju 52 στην Κρήτη».

(μετάφραση) Τα πρώτα Ju 52 στην Κρήτη

ΜΕΤΑΓΩΓΙΚΑ ΠΡΟΣΓΕΙΩΝΟΝΤΑΙ ΕΝ ΜΕΣΩ ΠΥΡΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ

Τα πρώτα μεταγωγικά προσγειώθηκαν το πρωί της 21^{ης} Μαΐου σε ένα αεροδρόμιο στην άκρη της βορειοδυτικής Κρήτης. Οι αλεξιπτωτιστές, που είχαν ριχθεί από τα σμήνη των μεταγωγικών, είχαν ήδη την προηγούμενη ημέρα κυριεύσει το αεροδρόμιο. Είχε έρθει τώρα η ώρα, οι αλεξιπτωτιστές να επεκτείνουν την αρχική επιτυχία και να συνεχίσουν να απωθούν τον εχθρό, που αντιστέκονταν με όλες τις δυνάμεις του.

Ο υποσμηνίας R., ο επικεφαλής της πρώτης αλυσίδας των μεταγωγικών και του οποίου το αεροσκάφος προσγειώθηκε ως πρώτο στο αεροδρόμιο, που βρίσκονταν τώρα υπό γερμανική κατοχή, ανέφερε σχετικά με αυτό: " Από το αεροδρόμιο, που βρισκόμασταν, πήραμε στο σκάφος μας Ορεινούς κυνηγούς, οι οποίοι είχαν μαζί τους μόνο τον Εξοπλισμό Πορείας και τα ελαφριά τους όπλα. Ο καιρός ήταν καθαρός, η ορατότητα εξαιρετική, ένα γεγονός που είναι το ίδιο ιδανικό τόσο για τους πιλότους όσο και για τους χειριστές των Αντιαεροπορικών Πυροβόλων.

Καθώς πλησιάσαμε, ήδη, τις ακτές της Κρήτης, μας υποδέχθηκαν τα σφοδρά πυρά των αντιαεροπορικών πυροβόλων. Το Αγγλικό Αντιαεροπορικό Πυροβολικό, του οποίου οι θέσεις ήταν ακόμα άθικτες γύρω από το αεροδρόμιο, έριχνε εναντίον μας ένα παραπέτασμα φωτιάς, που περιείχε τα πάντα: Ελαφριά Αντιαεροπορικά Πυροβόλα, Βαριά Αντιαεροπορικά Πυροβόλα, πολυβόλα. Όλα έβαλλαν σωρηδόν, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατο να βρούμε έναν ασφαλή χώρο να ξεφύγουμε.

Το κατορθώσαμε εν τούτοις, όπως κάθε πιλότος μεταγωγικού θα το έπραττε σε τέτοιες περιπτώσεις, αγνοώντας την ίδια του ζωή και χωρίς να λάβει υπόψη τη μοίρα του αεροσκάφους. Πετάξαμε προς την κατεύθυνση των πυρών και διαφύγαμε. Όταν προσγειωθήκαμε, παρατηρήσαμε, πως έτρεχαν οι λαγοί. Ο χώρος βρισκόταν εν μέσω ευθείας βολής πυρών των Άγγλων, οι οποίοι έλεγχαν ακόμα τα υψώματα. Τα πυρά του πυροβολικού τους ήταν καλά στοχευμένα και μας καταδίωκαν κυριολεκτικά κατά τη διάρκεια της αποβίβασης. Όλμοι εκρήγνυντο εν τω μεταξύ. Ήμασταν όμως επίμονοι.

Πως θα το ανταποδίδαμε; Μόλις είχαμε αποβιβάσει τις μονάδες, που θα καταδίωκαν τους Άγγλους.

Η αποβίβαση πραγματοποιήθηκε υπό τα σφοδρά πυρά πολυβόλων. Το πλήρωμα προχώρησε με παραδειγματική ηρεμία και σύνεση, επειδή οι Ορεινοί Κυνηγοί έπρεπε να αναμειχθούν αμέσως στις μάχες.

Ενώ εμείς ασχολούμασταν ακόμα με την αποβίβαση, προσγειώνονταν το ένα αεροσκάφος μετά το άλλο. Όλα αυτά πέρασαν μέσα από το παραπέτασμα πυρών, σαν να μην τους απασχολούσε καθόλου. Ο διάδρομος προσγείωσης ήτα στενός όπως μια ποντικοπαγίδα και είχε υποστεί από τις οβίδες μεγάλες ρωγμές. Ωστόσο προσγειώνονταν και ερχόταν συνεχώς νέα αεροσκάφη πάνω στο στενό έδαφος. Ορισμένα προσγειώθηκαν με την κοιλιά τους, αλλά τα κατάφεραν χωρίς να υποστούν ζημιές.

Αυτός είναι ένας άθλος, που δεν μπορεί να να εκτιμηθεί στον βαθμό που του αξίζει, επειδή πραγματοποίησαν την αποστολή τους εν μέσω σφοδρότατων εχθρικών πυρών και κατόρθωσαν έτσι να φέρουν εγκαίρως ενισχύσεις στα με σκληρότητα μαχόμενα Στρατεύματα Ξηράς.

Πριν ακόμα καλά καλά ξεφορτώσουμε, δόθηκε ξανά η διαταγή: «Επιστροφή». Κάναμε αναστροφή και ξεκινήσαμε με θόρυβο. Δεν ήμασταν ούτε πέντε μέτρα ύψος πάνω από το έδαφος, όταν ένα βλήμα πυροβολικού χτύπησε την ουρά του αεροσκάφους. Η κίνηση του τέθηκε εκτός ελέγχου και έχασε λάδια. Επειδή το σκάφος ξαναβρήκε την ισορροπία του δίπλα σε ορισμένα μικρού μεγέθους στρατιωτικά παραπήγματα και το σύστημα προσγείωσης κύλησε σε ένα χαντάκι, μπόρεσε η πτώση να είναι κάπως ανώδυνη. Τη στιγμή της επίθεσης απενεργοποιήσαμε ενστικτωδώς τους διακόπτες ισχύος, κλείσαμε τη βαλβίδα καυσίμων και αυτό σήμαινε: έξω από το αεροσκάφος, γιατί το αεροπλάνο μας θα μπορούσε τόσο απλά να ανατιναχθεί.

Στον ελιγμό αυτόν, ο διοικητής της μοίρας, που πετούσε με το αεροσκάφος μου, τραυματίστηκε. Το πλήρωμα-όλοι παλιές καραβάνες της αεροπορίας- ξεκίνησαν με μεγάλη ψυχραιμία, να τοποθετούν τα όπλα και το στρατιωτικό υλικό σε ασφαλές μέρος. Στο μέσο αυτής της ασχολίας σημειώθηκε μια έκρηξη. Ένα βλήμα έπεσε πάνω σε ένα άλλο Junker, που βρίσκονταν μόνο πέντε μέτρα απόσταση από εμάς και το κατάστρεψε. Φοβηθήκαμε πολύ, αλλά το ξεπεράσαμε.

Όταν επιτέλους καταφέραμε να φέρουμε το αεροσκάφος εκεί που θέλαμε, προσέξαμε, ότι η σύνδεση είχε χαθεί. Διανυκτερεύσαμε εν μέσω του πεδίου της μάχης και μόλις έφτασαν, το επόμενο πρωί, τα πρώτα μεταγωγικά, μπορέσαμε να πετάξουμε με ένα άλλο αεροσκάφος πίσω στη μοίρα μας.

Τι συνέβη με τα άλλα αεροσκάφη; Τα περισσότερα επέστρεψαν άθικτα, άλλα είχαν υποστεί κάποιες ζημιές και ορισμένα εξ αυτών έπρεπε να μείνουν ακινητοποιημένα. Όλα όμως, χωρίς εξαίρεση, είχαν εκπληρώσει την αποστολή τους και είχαν αποβιβάσει τους Ορεινούς Κυνηγούς.

Αυτό ήταν ένας ασυνήθιστος άθλος, που οφείλεται αποκλειστικά στο θάρρος και στην ικανότητα των πιλότων και του πληρώματος. Κάθε επικεφαλής του αεροσκάφους ένοιωθε αποκλειστικά υπεύθυνος για τους Ορεινούς Κυνηγούς που μετέφερε. Κάθε

από αυτούς συμπεριφέρθηκε όπως η κατάσταση το απαιτούσε και εάν κάποιος αναλογιστεί, τι σημαίνει να προσγειωθεί ένα αεροσκάφος, το οποίο δεν μπορεί καθόλου να προβάλλει άμυνα, κάτω από πυρά πυροβολικού και πολυβόλων, να αποβιβάσει Ορεινούς Κυνηγούς και να τους βγάλει έξω από τα διαβολικά αντιαεροπορικά πυρά αλώβητους, θα καταλάβει, ότι αυτός ο άθλος πρέπει να εκτιμηθεί, δίδοντας του μεγάλη αξία.

Σελίδες 12-13 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμικές ανταποκρίσεις (3) σε γερμανική εφημερίδα, με ημερομηνία 10.6.1941, εκ των οποίων η μια φέρει τον τίτλο: «Αλεξιπτωτιστές και Αερομεταφερόμενες Μονάδες στην Κρήτη».

(μετάφραση) Αλεξιπτωτιστές και Αερομεταφερόμενες Μονάδες στην Κρήτη
Εξουδετερώθηκε η σκληρή άμυνα των Αντιαεροπορικών Πυροβόλων εναντίον αεροπορικών επιθέσεων Καθέτου Εφόρμησης.

Βίωσα, ως πολεμικός ανταποκριτής σε ένα Βαρύ Μαχητικό Αεροσκάφος, αυτή την τεραστίου μεγέθους παράσταση μιας αιφνιδιαστικής πράξης αερομεταφοράς.

Η μέρα είχε τώρα φτάσει, αυτή η 20^η Μαΐου, όπως και η ώρα, κατά την οποία η Γερμανική Πολεμική Μηχανή ετοιμάζονταν για τη ρίψη της στην Κρήτη. Αμέσως μετά την κατάληψη της Ελλάδας άρχισε ο αγώνας εναντίον αυτού του μεγαλύτερου σε έκταση ελληνικού νησιού, στο οποίο οι Άγγλοι είχαν εγκατασταθεί, για να μπορούν να να προστατεύσουν καλύτερα τη θέση τους στη Μεσόγειο από τις γερμανικές επελάσεις.

Βρεθήκαμε πολλές φορές, κατά τη διάρκεια των προηγούμενων ημερών, πάνω από την Κρήτη, πραγματοποιήσαμε με ιλιγγιώδη ταχύτητα πτήσεις χαμηλού ύψους πάνω από τις θέσεις αντιαεροπορικών πυροβόλων και βάλλαμε με πυρά εναντίον των χειριστών πυροβόλων κανονίων και πολυβόλων. Παρατηρούσαμε πως τα μαχητικά και τα Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης εκτελούσαν πτήσεις, για να αφήσουν το θανατηφόρο φορτίο τους από βόμβες πάνω στους διατεταγμένους στόχους.

Όλα αυτά συμβαίνουν μπροστά από τα μάτια μας. Γνωρίζαμε, ωστόσο, σε αυτά τα λίγα λεπτά πριν την απογείωση, ότι όλα αυτά δεν θα ήταν τίποτα σε σύγκριση με αυτό που απαιτείται σήμερα από τον καθένα, κυρίως, όμως, σε σύγκριση με αυτό που πρέπει να καταφέρουν οι αλεξιπτωτιστές που η αποστολή τους θα είναι, να καταλάβουν με αιφνιδιαστική επίθεση αυτό το οχυρωμένο νησί.

Καθώς βρισκόμασταν, λίγες ώρες πριν, ακόμα στις σκηνές μας, οι περισσότεροι ήδη ξύπνιοι αναμένοντας το εγερτήριο, τα Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης πετούσαν ήδη πάνω από το κεφάλι μας και άρχισαν τις επιθέσεις Καθέτου Εφόρμησης στις 20 Μαΐου εναντίον του νησιού. Ο ήλιος θα λάμπει πιο καυτός αυτή την ημέρα; Αυτές τις πρώτες ώρες του πρωινού, τα πουκάμισα ήδη κολλούν στο σώμα μέσα από τις στρατιωτικές φόρμες, καθώς στεκόμαστε γύρω από τον επικεφαλής του σμήνους μας δίπλα στο αεροσκάφος του και λαμβάνουμε τις τελευταίες διαταγές για την επέμβαση, τις οποίες αυτός είχε μόλις τώρα λάβει από το διοικητήριο.

“Στα αεροσκάφη”! Δεν ηχεί αυτό πιο καθαρά από ό,τι τις προηγούμενες ημέρες; Δεν είναι αυτά τα λόγια ένα σήμα, που προμηνύει κάτι περισσότερο από μια πτήση εναντίον του εχθρού; Όλοι γνωρίζουμε ήδη τη διαδρομή της πτήσης, σε όλους έχουν χαραχτεί

στη μνήμη τους τα νησιωτικά συμπλέγματα και οι ρωγμές στους βράχους, πάνω από τα οποία θα κατευθυνθεί η πορεία των αεροσκαφών προς την Κρήτη. Αυτό όμως το πρωί, όλα φαίνονται τελείως διαφορετικά. Διαπερνούμε τους εναέριους διάδρομους σε αυτόν τον σκούρο μπλε ουρανό, αναζητούμε τα σμήνη των Ju, που βρίσκονται ταυτόχρονα με εμάς σε πορεία προς την Κρήτη και στα αεροσκάφη τους βρίσκονται οι σύντροφοι από τις μονάδες των Ορεινών Κυνηγών, εξοπλισμένοι με τα πιο σύγχρονα όπλα.

Έτοιμοι για ρίψη! Μπορούμε να μαντέψουμε, τι σημαίνει αυτή η μέρα για τον καθένα. Σκέφτομαι επίσης τους συντρόφους πολεμικούς ανταποκριτές που έχουν κληθεί να συμμετέχουν, παρομοίως, σε αυτήν την επέμβαση και θα περιγράψουν με λέξεις και εικόνες, έως και την τελευταία λεπτομέρεια, αυτή τη μεγάλης κλίμακας αερομεταφορά.

Αυτό το πρωινό είναι πιο μουντό από τα προηγούμενα. Πετάμε ολοένα και χαμηλότερα, μέχρι που η πρώτη άκρη του εδάφους της Κρήτης γίνεται επιτέλους από αυτή την καταχνιά ορατή.

Είμαστε τώρα εδώ και θα πρέπει σε λίγα λεπτά να βρεθούμε πάνω από τη θέση, που έχει προβλεφθεί ως χώρος ρίψης. Προσπαθώ με τα κιάλια να αναγνωρίζω κάτι εκεί κάτω. Όμως, πρέπει να τα ξαναβάλω στη θέση τους...

Δεν ήταν αυτό μόλις ένα αιωρούμενο αλεξιπτωτο; Υπάρχουν και άλλα ακόμα; Πιέζω τα μάτια μου να χαλαρώσουν, τα μισοκλείνω ελαφρά έως ότου να κατανοήσω πλήρως αυτή την τεράστια εικόνα που βρίσκονταν μπροστά από τα μάτια μου. Εκεί, αυτοί βρίσκονται, οι αλεξιπτωτιστές μας, πραγματοποιώντας ήδη πτώση. Και στο ίδιο σημείο προστίθενται και άλλοι συνεχώς, που μόλις ρίχνονται από τα μεταγωγικά, και τους οποίους τους διακρίνω από εκεί πίσω. Μια εικόνα που κανείς από εμάς δεν θα ξεχάσει, για την οποία λείπουν τα λόγια, που μπορούν να εκφράσουν το μέγεθός της και τη στρατιωτική της υπόσταση.

Κάτω εκεί, γίνεται της κολάσεως. Εκεί στο βάθος, όπου βρίσκονται τα Χανιά και ο κόλπος της Σούδας συνορεύει με τη ξηρά, το Αντιαεροπορικό Πυροβολικό ρίχνει πυρά, μας στέλνει προς τα επάνω τις οβίδες του. Ένας μεγάλος αριθμός αλεξιπτωτιστών αιωρείται ακόμα στον αέρα, εναντίον των οποίων στρέφονται παρομοίως αυτοί οι σωλήνες.

Μέσα, σε αυτή τη βροχή των αντιαεροπορικών πυρών! Προς τα κάτω! Εφορμούμε πραγματοποιώντας κάθοδο και κατευθυνόμαστε ολοένα και πιο γρήγορα εναντίον των σωλήνων αυτών των κανονιών. Αρχίζει μετά να κροταλίζει και να βροντάει και τα κανόνια και τα πολυβόλα μας ξερνούν φωτιά, κάτι που θα συνεχίζεται επί ώρα. Δεν βλέπουμε πλέον αυτά τα πυρά που έρχονταν κατά πάνω μας βουίζοντας, αυτά τα μαύρα «βαμβακάκια» γύρω από τα αεροσκάφη, βλέπουμε μόνο αυτούς τους χειριστές των πυροβόλων, που τους εξοντώνουμε με αυτή την επίθεση. Τα πυροβόλα σιωπούν. Πίσω από εμάς, η ίδια εικόνα των πραγματοποιώντας κάθοδο με πυρά καταδρομικών αεροσκαφών. Στο έδαφος, οι αλεξιπτωτιστές συγκεντρώνονται ήδη και περνούν γρήγορα στην επίθεση.

Όλοι μαζεύονται εκεί κάτω. Πραγματοποιούμε για δεύτερη φορά κάθετη εφόρμηση, επιτιθέμαστε με μεγάλη ταχύτητα εναντίον των θέσεων, εκεί όπου διακρίνονται οι σωλήνες των κανονιών και οι κάνες των πολυβόλων, έτοιμα να ανοίξουν πυρ. Τους καταδιώκουμε μέχρι να τελειώσουν και οι τελευταίες σφαίρες των γεμιστήρων εναντίον

των θέσεων τους. Όλο το μεγάλης έκτασης έδαφος είναι τώρα σημαδεμένο με τις άσπρες βούλες των αλεξιπτωτων, σιωπηλοί μάρτυρες αυτών των θαρραλέων ανδρών, που έχουν εξαπλωθεί και βρίσκονται ήδη σε θέση πυρός ή προελαύνουν με έφοδο.

Αυτή η εικόνα του σύγχρονου πολέμου θα γίνει ακόμα πιο ενδιαφέρουσα, όταν ο κόλπος της Σούδας εμφανιστεί στο οπτικό μου πεδίο, αφού μπορώ να διακρίνω, από που προέρχονται αυτά τα σύννεφα καπνού, τα ίχνη των οποίων κινούνται κάτω στη ξηρά. Τέσσερα, πέντε, έξι, επτά αγγλικά οπλιταγωγά βρίσκονται εκεί, τα οποία είχαν κατά τα φαινόμενα αφιχθεί κατά τις βραδινές ώρες εκεί. Ή θα μεταφέρουμε επιπλέον ενισχύσεις σε αυτούς ή θα πρέπει αυτοί να αιχμαλωτίσουν για ακόμα μια φορά Άγγλους στρατιώτες. Γνωρίζω τώρα επίσης τι έχουν πράξει τα Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης πριν από εμάς, ποιόν επισκέφτηκαν. Πολλά μεγάλου μεγέθους πλοία του Βρετανικού Στόλου έχουν χτυπηθεί. Το μεγαλύτερο, ένα δέκα χιλιάδων τόνων, ατμόπλοιο, δεν μπορεί καθόλου να διακριθεί κάτω από τα τεράστια σύννεφα καπνού. Δεν είναι οπλιταγωγό, όχι, είναι ένα καταδρομικό, που έχει εκεί πιάσει φωτιά και καίγεται. Θεέ μου, τι θέαμα!

Ο επικεφαλής του αεροσκάφους με καλεί μέσω του λαρυγγόφωνου του και δείχνει για μια περαιτέρω ενημέρωση, εκεί μπροστά στα αριστερά. Βλέπω και εγώ τώρα επίσης, ότι οι αλεξιπτωτιστές είχαν πατήσει το πόδι τους εκεί. Πρέπει τώρα να επιστρέψουμε και να αφήσουμε του συντρόφους μας να ορίσουν τη μοίρα τους. Ξέρουμε ότι πρέπει να διεξάγουν έναν σκληρό, με μανία αγώνα, γνωρίζουμε όμως επίσης ότι στην Ολλανδία και κυρίως στην Κόρινθο έχουν αποδείξει την αξία τους.

Έχουν περάσει κάμποσες ώρες. Ώρες, κατά τις οποίες συγκεντρωθήκαμε ξανά για μια δεύτερη επέμβαση. Πετάμε κάτω από μεγάλη ζέστη. Έχοντας ανέβει στα χίλια μέτρα, δεν αισθανόμαστε καθόλου δροσιά, τόσο πολύ καίει ο ήλιος στις 20 Μαΐου.

Πετάμε τώρα προς τα εκεί, όπου θα πραγματοποιηθεί η επόμενη απόβαση. Βλέπουμε από μακριά ήδη το αεροδρόμιο με τον χαρακτηριστικό του διάδρομο προσγείωσης, εναντίον του οποίου είχαμε ρίξει τις προηγούμενες ημέρες τις βόμβες μας. Μαχητικά αεροσκάφη βρίσκονταν ήδη στο έδαφος, όταν φτάσαμε. Στο σημείο που διακρίναμε ότι μια αντίσταση λάμβανε χώρα, ρίξαμε και άλλες βόμβες. Κινούμασταν με μεγάλη ταχύτητα και σε σχηματισμό πάνω από τον χώρο. Ένα Ελαφρύ Αντιαεροπορικό Πυροβόλο φανερώθηκε και άνοιξε πυρ εναντίον μας. Την ίδια χρονική στιγμή, βάλαμε στο στόχαστρο αυτή τη θέση, από όπου εξέρχονταν τσιρίζοντας οι καπνοί φωτιάς και το πυροβόλο σταμάτησε να βάζει εναντίον μας, χτυπημένο από τις συγκεντρωτικές ριπές των πυρών μας. Ενώ απασχολούσαμε κατά αυτόν τον τρόπο και τα τελευταία τμήματα των αντιπάλων μας, οι αλεξιπτωτιστές πήδησαν εκεί πίσω έξω από τα Junker, που την ίδια στιγμή πλησίαζαν την οροσειρά. Παρουσιάστηκε η ίδια εικόνα, για μια ακόμα φορά, όπως το προηγούμενο πρωί, τώρα μόνο υπό το έντονο φως του ηλίου. Πως αιωρούνταν αυτοί οι άνδρες στα αλεξιπτωτα τους με κατεύθυνση το έδαφος, πως φούσκωναν τα αλεξιπτωτα για ακόμα μια φορά και έπειτα παρέμεναν στο έδαφος ως μια κινούμενη κηλίδα. Νέες φάλαγγες από Ju 52 πλησίαζαν. Εκπλησσομάσταν, πόσο φοβερό και ισχυρό ήταν αυτό το Όπλο των Αλεξιπτωτιστών μας. Βρισκόμαστε στο πεδίο της μάχης πάνω από μια ώρα, επιτηρούσαμε και προβαίναμε σε αναγνώριση, έτοιμοι να εφορμήσουμε προς τα κάτω, εάν μας ζητηθεί.

Όταν έλαβε τέλος η 20^η Μαΐου, γνωρίζαμε ότι την επόμενη ημέρα θα μπορούμε εκ νέου κατά τη διάρκεια μας νέας επέμβασης να διαπιστώσουμε , τι έχουν οι αλεξιπτωτιστές επιτύχει σε αυτή την πρώτη μέρα της επέμβασης.

Σελίδα 14 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση σε γερμανική εφημερίδα, με τον τίτλο: « Επίθεση Αεροσκαφών Καθέτου Εφόρμησης εναντίων Βρετανικής Πυροβολαρχίας στην Κρήτη».

(μετάφραση) Επίθεση Αεροσκαφών Καθέτου Εφόρμησης εναντίων Βρετανικής Πυροβολαρχίας στην Κρήτη.

Πετούσαμε μέχρι αργά τις βραδινές ώρες πάνω από τους εδαφικούς τομείς των αλεξιπτωτιστών μας, πραγματοποιούσαμε κάθετες εφορμήσεις, εάν κάτι διακρίνονταν από τον εχθρό και έπειτα πυροβολούσαμε με τα πολυβόλα των Μαχητικών μας Αεροσκαφών, εξουδετερώνοντας αυτά τα Αντιαεροπορικά Πυροβόλα και τις Φωλιές Πολυβόλων, όταν φανεωνόταν οι θέσεις τους από τα πρώτα πυρά μας.

Έχουμε απογειωθεί τώρα για νέα επέμβαση και δεν έχουμε ακόμα ξεχάσει την ανατριχιαστική εικόνα, τη στιγμή που είδαμε μπροστά μας αυτό το φλεγόμενο αγγλικό οπλιταγωγό στον κόλπο της Σούδας, εκεί όπου είχε ακόμα χτυπηθεί ένα ακόμα μεγαλύτερο καταδρομικό. Θυμόμαστε όλες τις, πολλές τον αριθμό, λεπτομέρειες αυτής της ημέρας, τις ερχόμενες φάλαγγες των Junker, τους πραγματοποιώντας πτώση αλεξιπτωτιστές, την πρώτη τους συγκέντρωση, την αφύπνιση του εχθρού, την πουά ύπαιθρο από τα άσπρα αλεξίπτωτα. Ο εναέριος χώρος ήταν γεμάτος από τον θόρυβο των κινητήρων από τα Μαχητικά Αεροσκάφη, τα Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης και τα Βαριά Πολεμικά Αεροσκάφη μας, Όλα αυτά εκτυλίσσονταν για μας σαν μια βραδιά κινηματογράφου.

Θα προστατεύσουμε αρχικά την πτώση των αλεξιπτωτιστών και κατόπιν θα αναλάβουμε την προστασία των αερομεταφερόμενων μονάδων, που θα αποβιβαστούν σήμερα, τις απογευματινές ώρες, με τα Junker 52 τους στην Κρήτη. Τις πρώτες ήδη πρωινές ώρες, ήταν ακόμα ξημέρωμα, οι πρώτοι από εμάς είμασταν έτοιμοι, έχοντας λάβει μια ειδική σπουδαία αποστολή. Πετάμε τώρα, αυτό το απόγευμα, σε κλειστό σχηματισμό για μια μεγάλης κλίμακας επέμβαση. Πετάμε πάνω από τη θάλασσα για τη σε σύντομο χρονικό διάστημα ρίψη, που θα πραγματοποιηθεί στην Κρήτη. Ακριβώς μόλις διακρίναμε την προεξέχουσα χερσόνησο, άρχισαν τα πρώτα Junker 52 να επιβιβάζουν στρατιώτες. Οι πρώτες μονάδες μαζεύονταν ήδη εκεί κάτω και έπαιρναν θέσεις μάχης. Ρίχθηκαν πυρά σε αυτή την παραλία, σηκώθηκαν πίδακες νερού, οι Άγγλοι ήθελαν να εμποδίσουν μέσω των πυροβόλων αυτή την αποβίβαση. Αυτά τα πυρά βρίσκονται, ανάθεμα, καλά καλυμμένα, σε λίγα λεπτά θα πυροβολεί με μεγαλύτερη ακρίβεια, θα βάλλει εναντίον των εκεί κάτω αεροσκαφών έως ότου πιάσουν φωτιά, πριν μπορέσουν να επιβιβάσουν και τους τελευταίους άνδρες και να απογειωθούν ξανά.

Η αποστολή μας είναι να το εμποδίσουμε αυτό. Θα πρέπει να βρούμε αυτές τις θέσεις. Ακόμα και αν οι Άγγλοι τις έχουν καλύψει καλά, θα τις προδώσουν οι μικρές λάμπες πυρών από τα στόμια τους. Κινούμαστε με μεγάλη ταχύτητα, σε χαμηλό ύψος, πάνω από τα κοντινά υψώματα, κάνουμε κύκλους μέσω των βραχωδών κοιλάδων, τα μάτια μας κοιτάζουν συνεχώς τριγύρω, ψάχνουμε κάτω από αυτά τα δέντρα, μεταξύ των

σπιτιών και στις εσοχές των βράχων, για να εντοπίσουμε αυτούς τους νεαρούς, που βάζουν διαδοχικά με πυρά.

Δεν θα τους βρούμε; Κανείς από εμάς δεν θέλει να βασανίζεται από αυτή τη σκέψη, που θα επιφέρει διάφορες συνέπειες, σκεπτόμενοι, ότι αυτά τα Junker θα βρίσκονται μετά από λίγη ώρα στην παραλία ως φλεγόμενοι πυρσοί. Τώρα ήδη, χτυπήσαμε την πρώτη πυροβολαρχία. Υψώνεται καπνός, γίνεται δυνατότερος και πιο μαύρος, αυτή τη στιγμή παίρνει ένα έντονο κόκκινο χρώμα φωτιάς. Έχει πιάσει φωτιά.

Επιτέλους! Η λέξη απολύτρωσης βγαίνει τώρα από το λαρυγγόφωνο. Ακούω τώρα, ότι αυτή η θέση έχει ανακαλυφθεί, πως ένας υποσμηναγός μας την είχε εντοπίσει σε μια πυκνή συστάδα θάμνων. Πραγματοποιούμε κάθετη εφόρμηση. Πάνω από τους ώμους του καθημένου μπροστά από μένα επικεφαλής του αεροσκάφους, παρατηρώντας το οπτικό του πεδίο, κοιτάζω αυτή τη θέση, βλέπω αυτούς τους σωλήνες των πυροβόλων, που είναι ήδη ζεστοί από τα πυρά και βγάζουν την ίδια στιγμή ένα πολύ μικρό σύννεφο καπνού. Αυτοί οι βάζοντας με πυρά σωλήνες βρίσκονται τώρα στο στόχαστρό μας, τα πυροβόλα και πολυβόλα ρίχνουν τα πρώτα πυρά εναντίον αυτής της θέσης, πυροβολούμε όσο χρειάζεται, μέχρι να νομίσουμε ότι θα εισχωρήσουμε μέσα στα στόμια τους.

Τα αεροσκάφη του σμήνους μας περιστρέφονται γύρω γύρω, πραγματοποιώντας μια απότομη στροφή και περνάμε στην επόμενη επίθεση. Για ακόμα μια φορά προς τα κάτω. Για ακόμα μια φορά πυροβολούμε, συνεχώς πυροβολούμε. Οι πρώτοι γεμιστήρες των πυροβόλων έχουν ήδη αδειάσει. Τοποθετώ, όσο μπορώ πιο γρήγορα, νέους κατά τη νέα προσέγγιση στον στόχο μας, επειδή κάθε δευτερόλεπτο είναι σε αυτό το διάστημα πολύτιμο. Πραγματοποιούμε εφόδους, όσο χρειάζεται, έως ότου αυτοί οι σωλήνες των πυροβόλων εγκαταλειφθούν και ατενίζουν κατεστραμμένοι σε κομμάτια τον ουρανό. Δεν βάζουν πλέον με πυρά.

Τα στρατεύματά μας κατόρθωσαν, εν τω μεταξύ, εκεί κάτω να πάρουν θέση μάχης. Εφορμούν τώρα με κατεύθυνση προς τα βάζοντας πριν λίγα λεπτά με πυρά πυροβόλα. Γνωρίζουν τώρα ότι ο κίνδυνος έχει απομακρυνθεί, αναγνωρίζουν επίσης πως το οφείλουν εν μέρει σε μας και είναι χαρούμενοι που ανακαλύψαμε αυτόν τον αντίπαλο και τον εξολοθρέψαμε.

Επιστρέφουμε με δικαιολογημένη υπερηφάνεια, γνωρίζοντας ότι έχουμε εκπληρώσει το κομμάτι της αποστολής που μας είχε ανατεθεί, να υποστηρίξουμε, δηλαδή, την πραγματοποιημένη στη δεύτερη ημέρα απόβαση, κατά τέτοιο τρόπο ώστε η πρώτη αντίσταση του εχθρού να εξουδετερωθεί αμέσως. Τα περαιτέρω όμως θα πρέπει να τα καταβάλλουν οι ίδιοι οι άνδρες, που μάχονται εκεί κάτω και να θέσουν το νησί στην κατοχή τους, δίδοντας, ως η πιο σύγχρονη Μονάδα Εφόδου στον κόσμο, σκληρές μάχες.

Σελίδες 15-16 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση σε γερμανική εφημερίδα, με ημερομηνία 12.6.1941. Φέρει τον τίτλο: « Πως καταλήφθηκε η Δυτική Κρήτη. Ο δρόμος της θυσίας Γερμανικών Ταγμάτων Αλεξιπτωτιστών». Ακολουθεί η μετάφραση της.

(μετάφραση) Πως καταλήφθηκε η Δυτική Κρήτη. Ο δρόμος της θυσίας Γερμανικών Μοιρών Αλεξιπτωτιστών.

Το όνομα του νησιού της Μεσογείου, Κρήτη, βρίσκεται γραμμένο, με πένα που χαίρει σεβασμό, από τις 20 Μαΐου στο βιβλίο της ιστορίας της Αυτοκρατορίας της Μεγάλης Γερμανίας, του στρατού της και ιδιαιτέρως των Γερμανικών Συνταγμάτων Αλεξιπτωτιστών.

Όταν κάποια στιγμή στο μέλλον, θα γίνει λόγος για πρωτοφανή τόλμη, ασυγκράτητη θέληση μάχης και νίκης καθώς επίσης και για ολοκληρωτικό αφοσίωση στον αγώνα, όταν οι επόμενες γενιές των Γερμανών θα θαυμάζουν και θα αντικρύζουν με σεβασμό την ηρωική ιστορία των σημερινών Γερμανών και του αγώνα απελευθέρωσης της Ευρώπης, τότε θα προβάλλει συνεχώς η σφοδρή και έντονου χαρακτήρα επέμβαση των Συνταγμάτων μας Αλεξιπτωτιστών στην Κρήτη ως σύμβολο ύψιστης αριστείας ενός λαού στα όπλα και ως φωτεινό φανάρι. Τα πεδία μαχών, αεροδρόμιο του Μάλεμε, τα υψώματα 107 και 60, η γέφυρα και η κοίτη του ποταμού στο Μάλεμε, ο Πύργος, το Καστέλι, η Νοχιά, οι τρεις γέφυρες στον δρόμο πριν τον Πλατανιά, η Αγία Μαρίνα με τις στρατιωτικές ανηφορικές θέσεις κάτω στον δρόμο, ο Γαλατάς και ακόμα οι αναρίθμητες θέσεις πυρός σε βράχους και υψώματα, και από τις δύο πλευρές του παραλιακού δρόμου στον χώρο «στρατοπέδου με σκηνές» πριν τα Χανιά..., όλα αυτά τα ονόματα έχουν καταστεί για το εδώ προσεδαισμένο Σύνταγμα Εφόδου ως έννοιες, ονομασίες, που όλοι οι επιζώντες αυτών των ημερών τις έχουν, γεμάτοι υπερηφάνεια, κλειδώσει για πάντα στις καρδιές τους, αλλά τις κουβαλούν συνάμα με δέος και θλίψη...

Η πρώτη ημέρα μάχης.

Όπως όλες οι προηγούμενες ημέρες, έτσι ξεκίνησε με δυνατό ήλιο και η αξιομνημόνευτη 20. Μαΐου επίσης. Στο μεγάλο μεγέθους στρατιωτικό αεροδρόμιο της ηπειρωτικής Ελλάδας επικρατεί, ήδη από το ξημέρωμα, μια έντονη κινητικότητα. Δεν μπορεί να αγνοηθεί, ο μεγάλος αριθμός των έτοιμων προς απογείωση μεταγωγικών, τα οποία ξανά στη σημερινή τους επέμβαση, όπως τόσο συχνά, θα καθιστούν αξιόπιστα σχετικά με το υλικό τους και το άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό τους, αφορώντας τόσο στην οργάνωση εδάφους, όσο και στα πληρώματα των αεροσκαφών, και θα έχουν μεγάλο μερίδιο στην επιτυχία της μεγάλης σε κλίμακα επέμβασης στην Κρήτη.

Λίγα λεπτά πριν τις 6:00, τα, πλήρως φορτωμένα με αλεξιπτωτιστές και οπλισμό, Junkers υψώθηκαν από έδαφος με μεγάλα σκούρα σύννεφα σκόνης, όλα ήταν έτοιμα για μια νέα γερμανική, στρεφόμενη εναντίον των Βρετανών, επίθεση, για πρώτη φορά, από την κατάκτηση της ηπειρωτικής Ελλάδας, εναντίον του βραχώδους νησιού, Κρήτη, που οι Άγγλοι το θεωρούσαν, εξαιτίας της γεωγραφικής του θέσης, με καλά προστατευμένα φυσικά του λιμάνια, ως βάση του Στόλου τους στη Μεσόγειο και ως χώρο αφετηρίας για τις αεροπορικές τους επιδρομές εναντίον της ηπειρωτικής Ελλάδας, του Γερμανικού Σώματος Αφρικής, στη Λιβύη και των ιταλικών νησιών. Ο Άγγλος Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Κρήτης, στρατηγός Freyberg, φλυαρούσε λέγοντας με την κλασσική βρετανική μεγαλομανία ότι θα ανακαταλάμβανε την Ελλάδα από την Κρήτη. Τώρα, έχουν συμβεί τα πάντα διαφορετικά, κατά τέτοιο τρόπο δηλαδή, όπως η Γερμανική Διοίκηση Στρατού Ξηράς είχε σύμφωνα με το σχέδιο της προβλέψει.

Πλήθος από γερμανικά μεταγωγικά, καθοδηγούμενα με ασφάλεια από βαριά μαχητικά αεροσκάφη και καταδιωκτικά, κινούνται προς Νότο, πάνω από το Αιγαίο. Οι αλεξιπτωτιστές κάθονται στις καμπίνες με ακλόνητη ηρεμία και υπερέχουσα θέληση για

νίκη στην καρδιά τους, πολλοί κοιμούνται τόσο ήρεμα, όπως την προηγούμενη νύχτα στο στρατόπεδο με σκηνές, ένας επικεφαλής τάγματος διαβάζει ένα περιοδικό, άλλοι σύντροφοι κοιτάζουν ξανά με ενδιαφέρον στο βρισκόμενο αριστερά της θάλασσας περίγραμμα των νησιών των Κυκλάδων. Σε κάθε περίπτωση, η διάθεση στο εσωτερικό όλων των αεροσκαφών δεν είναι διαφορετική από ό,τι κάποιας εκπαιδευτικής πτήσης. Όλοι χαίρονται που μπορούν και συμμετέχουν στη μεγαλύτερη έως τώρα κλίμακας επιχείρηση αλεξιπτωτιστών.

Τώρα περνούν από τα δεξιά το νησί Κύθηρα. Δεν παρατηρούνται καθόλου αγγλικά πολεμικά πλοία ή αεροσκάφη και αυτή τη στιγμή ξεπροβάλλει, επίσης, το ακρωτήριο Σπάθα, το μεγαλύτερο από τα δύο που περιβάλλουν τον Κισσαμικό Κόλπο στην Κρήτη. Έχουν φτάσει στον προορισμό της επέμβασης. Τα αεροσκάφη αντηχούν, βροντώντας, στον ήσυχο κόλπο, κάτω βρίσκεται το Καστέλι. Τίποτα, αλλά όμως τίποτα, δεν γίνεται αντιληπτό από τον αντίπαλο. Και, όμως αντιθέτως, αυτός ο κατά τα φαινόμενα ειρηνικός κόλπος θα μετατρέπονταν πολύ σύντομα σε ένα πεδίο σφοδρότατων μαχών.

Αποβάσεις και ρίψεις εν μέσω σφοδρών εχθρικών πυρών.

Τώρα έχει φτάσει η στιγμή. Τα αεροσκάφη στρίβουν, πραγματοποιώντας μεγάλες στροφές, προς τα βορειοανατολικά, είναι λίγο πριν τις 7:30, η μεγάλης κλίμακας «Επιχείρηση Κρήτη» έχει αρχίσει, οι αλεξιπτωτιστές και το φορτίο των αεροσκαφών ρίχνονται, σε διάστημα λίγων δευτερολέπτων αιωρούνται γύρω από το αεροδρόμιο του Μάλεμε εκατοντάδες αλεξίπτωτα με Κυνηγούς μιας Μοίρας Εφόδου. Μια μεγαλειώδης εικόνα αυτής της ισχυρής Γερμανικής Μονάδας Επίθεσης. Η 1η Μοίρα είχε λίγο πριν, ήδη, ριχθεί νοτίως και νοτιοδυτικά του αεροδρομίου, εν μέσω άμεσων και σφοδρότατων εχθρικών πυρών, στην κοίτη του ποταμού και στη μεγάλη γέφυρα του Ταυρωνίτη, οι αποβιβάζομενοι αλεξιπτωτιστές διέκριναν ένα πλήθος από αλεξίπτωτα να βρίσκονται στο έδαφος, χωρίς να μπορούν αρχικά να διακρίνουν κανέναν από τη μοίρα.

Η αποβίβαση ολοκληρώθηκε σε δευτερόλεπτα. Ο αντίπαλος κατάφερε, στις καλά οχυρωμένες θέσεις του στο Ύψωμα 107 και γύρω από το αεροδρόμιο Μάλεμε, να θέσει στην κατοχή του γερμανικά κιβώτια με όπλα και σημαίες με τον αγκυλωτό σταυρό, και να κάνει, αμέσως, εκτεταμένη χρήση αυτών, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια σύγχυση απόψεων στους λόχους μας, ότι βαλλόταν με πυρά από τους ίδιους τους συντρόφους τους. Ο λοχαγός G. είναι ένας εκ των πολλών συμμετεχόντων αξιωματικών στην «Επιχείρηση Κρήτη», οι οποίοι χαρακτηρίζονταν ήδη ως «παλιοί» αλεξιπτωτιστές και είχαν ήδη καθιερωθεί και διακριθεί σε όλες σχεδόν, τις έως τώρα επιχειρήσεις αλεξιπτωτιστών στη Δανία, στο Όσλο, Νάρβικ, Βέλγιο (Eben, Emael) και Ολλανδία. Αυτός κατόρθωσε να συγκεντρώσει τη μοίρα του, η οποία είχε ήδη υποστεί απώλειες που είχαν προκληθεί κυρίως, κάτω από το τόξο της μεγάλης γέφυρας και από ελευθέρους σκοπευτές και κρυμμένους πίσω από τα δέντρα, στο μικρό χωριό δυτικά από τις δύο γέφυρες του Μάλεμε και να προωθηθεί κατά μήκος και κάτω από εχθρικά πυρά, στο δυτικό άκρο του αεροδρομίου, όπου είχαν καταφύγει εκεί τμήματα της 3ης Μοίρας, υπό τη διοίκηση του ιατρού του Συντάγματος και του υπολοχαγού Tr.

Η 3η Μοίρα προσεδαφίστηκε, ταυτόχρονα με τις άλλες μονάδες του Συντάγματος Εφόδου, ανατολικά του αεροδρομίου και του χωριού Μάλεμε, στους λόφους με τις ελιές και τους αμπέλια που εκτείνονταν στην περιοχή του παραλιακού χωριού Πύργος-Ύψωμα 107. Τους αλεξιπτωτιστές τους υποδέχθηκαν δολοφονικά εχθρικά πυρά από πολυβόλα και τουφέκια.

Η 2η Μοίρα του ίδιου Συντάγματος κατόρθωσε, στην πλειοψηφία του, να προσεδαφιστεί σε μη εχθρικό έδαφος, πλησίον της διάβασης που οδηγεί στο Καστέλι, στην περιοχή Ραγαβιανά (Στμ;). Ένα απόσπασμα, υπό τη διοίκηση του ανθυπολοχαγού Μ., εγκαταστάθηκε, ως πρώτη αποβιβαζόμενη μονάδα στην Κρήτη, στην σχεδόν επίπεδη περιοχή με αμπελώνες, μεταξύ Καλουδιανών και Καστελίου. Ο υπόλοιπος λόχος του υπολοχαγού Ρ. εγκαταστάθηκε στις πλαγίες των λόφων, με μικρά χωριά κατά μήκος των εκεί υψωμάτων. Οι αλεξιπτωτιστές του ανθυπολοχαγού ρίχθηκαν δυστυχώς στο μέσο των εχθρικών γραμμών. Οι τελευταίοι αλεξιπτωτιστές μπόρεσαν να παραμείνουν έως το απόγευμα, δίδοντας μάχη, στην, έξοχα συγκροτούμενη με επεκτεινόμενες Φωλιές Πολυβόλων και κοιλώματα σκοπευτών, γραμμή άμυνας του εχθρού, καθώς ένα τμήμα αυτών, μεταξύ των οποίων και ο ανθυπολοχαγός Μ., είχε αποδεκατιστεί σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την αποβίβασή του.

Ο γεμάτος ενέργεια και αποφασιστικότητα, διοικητής της 2ης Μοίρας ανέλαβε λίγο πριν το μεσημέρι, και αφότου είχε δημιουργηθεί ήδη ασύρματη σύνδεση με τον 4ο Λόχο, τη διοίκηση του Συντάγματος.

Η κατάληψη του αεροδρομίου Μάλεμε και η επίθεση εναντίον του Υψώματος 107.

Η επιτυχία όλης συνολικά της επιχείρησης «Μάλεμε» εξαρτιούνταν από την κατάληψη του αεροδρομίου και από την εξ αυτού δυνατότητα, να μεταφερθούν και να αποβιβαστούν εκεί, όσο το δυνατό γρηγορότερα, ενισχύσεις. Οι διοικητές των Μοιρών Αλεξιπτωτιστών το γνώριζαν πολύ καλά. Παρά τις μεγάλες απώλειες και τραυματίες-ο ιατρός της 4ης Μοίρας απασχολούνταν εν τω μεταξύ με τις λιγοστές διαθέσιμες βοηθητικές δυνάμεις του, από τις 10:00 εντατικά, σε ένα ένα ειδικά διαμορφωμένο σπίτι, ως χώρος περίθαλψης τραυματιών, που βρίσκονταν σε ένα μικρό χωριό δυτικά των γεφυρών, επειδή εισέρχονταν ένας τεράστιος αριθμός τραυματιών, κυρίως βαριά τραυματίες-αποφάσισε ο λοχαγός Γ. σε συνεννόηση με τον τωρινό διοικητή του Συντάγματος για μια άμεση επίθεση εναντίον του αεροδρομίου και του, κυριαρχώντας σε όλη τη γύρω περιοχή, Υψώματος 107. Συμφωνήθηκε και από δύο Μοίρες, ως ώρα έναρξης της επίθεσης στις 15:00. Ήδη προηγουμένως, ο επιτελικός υπίατρος Ν. και ο υπολοχαγός Τρ. με τα υπόλοιπα τμήματα της 1ης και της 4ης Μοίρας κατέλαβαν με μια θαρραλέα έφοδο, από την κοίτη του ποταμού δίπλα στις μεγάλες μεγέθους γέφυρες, τη βόρεια πλαγιά του Υψώματος 107 έως τις εχθρικές θέσεις Αντιαεροπορικών Πυροβόλων και κατά αυτόν τον τρόπο ασφάλισαν τις προετοιμασίες για την ακολουθούμενη, τώρα, επίθεση. Στις 15:00, ο διοικητής Γ. μετακίνησε τους λόχους του, υπό την υποστήριξη όλων των διαθέσιμων μεσαίου τύπου και βαριών όπλων. Η δυτική και βορειοδυτική περιφέρεια του αεροδρομίου καταλήφθηκε παρά της ισχυρής εχθρικής άμυνας και του χαλαζιού πυρών Αντιαεροπορικών Πυροβόλων, τα οποία βρίσκονταν στον χώρο του αεροδρομίου, και προωθήθηκαν μέχρι τον αγγλικό στρατόπεδο με σκηνές στο βορειοδυτικό άκρο του Υψώματος 107, εκεί όπου πενήντα Άγγλοι, συνολικά, αιχμαλωτίστηκαν. Δεν υπήρχε χρόνος για ανάπαυλα, επειδή πλησίαζε ήδη μια νέα συμφορά. Ακούστηκε, ξαφνικά, ένας δυνατός θόρυβος από μηχανές, που όλοι γνώριζαν και ήδη μούγγριζαν πλησιάζοντας, δύο μεγάλα και τελείως σύγχρονα αγγλικά τεθωρακισμένα άρματα μάχης, βάλλοντας με πυρά από όλες τις «τρύπεζ» τους. Το πρώτο κινήθηκε γρήγορα μέσω του αεροδρομίου, σταμάτησε στην κοίτη του ποταμού, πίσω από θάμνους και ακολούθησε μια ομοβροντία πυρών, έπειτα, από την όχθη του ποταμού, στρεφόμενη εν μέρει εναντίων των νώτων των λόχων, προκαλώντας μεγάλες απώλειες. Το δεύτερο έστριψε, ερχόμενο από τον δρόμο του Μάλεμε, στα αμπέλια και παρέμεινε έπειτα, πενήντα μέτρα περίπου από την άκρη του δρόμου, βάλλοντας με πυρά. Η κατάσταση ήταν για ένα διάστημα αρκετά σοβαρή,

ωστόσο οι γενναίοι αλεξιπτωτιστές μας ανασυντάχθηκαν και ανταπέδωσαν με καταιγισμό πυρών εναντίον των κιτρινο-καφέ θηρίων. Από τη μια, το ένα από τα δύο υφιστάμενα αντιαρματικά δεν είχε στόχο, ωστόσο, και τα δύο έβαλλαν και τα αγγλικά άρματα επλήγην, τα καπάκια άνοιξαν και υψώθηκαν ψηλά τα χέρια. Και τα δύο πληρώματα παραδοθήκαν. Τα αγγλικά πυρά πυροβολικού και πολυβόλων συνεχίζονταν αμείωτα, οι οργισμένες ομοβροντίες των Άγγλων διαχέονταν εναντίων του αεροδρομίου και πάνω από αυτό, καθώς δύο αεροσκάφη Ju 52 προσπαθούσαν το σούρουπο να προσγειωθούν. Η προσγείωση ήταν αδύνατη.

Λίγο πριν τις 19:00 το απόγευμα, η κορυφή του Υψώματος 107, από την οποία ελέγχονταν, έως τώρα, το αεροδρόμιο με Αντιαεροπορικά Πυροβόλα και αγγλικές Φωλιές Πολυβόλων, κατελήφθη με λιγοςτές απώλειες. Οι λόχοι της Μοίρας, υπό τον St., που είχαν εκκαθαρίσει, με λιγοςτές απώλειες, όλον συνολικά τον χώρο της περιοχής της επίθεσης, παρέμειναν, μέχρι να πέσει το σκοτάδι, στο νοτιοδυτικό άκρο του υψώματος.

Το τέλος της πρώτης ημέρας της επίθεσης.

Ο ήλιος βυθίζεται κατακόκκινος πίσω από τις βουνοπλαγιές που κρύβουν τον Κισσαμικό Κόλπο. Ο ζεστός αέρας, ο οποίος ταλαιπωρούσε σε όλη τη διάρκεια της ημέρας τις γερμανικές επιθέσεις, έχει γίνει εντονότερος. Μια σημαντικότερη για τη Γερμανία και για τους συμμετέχοντες αλεξιπτωτιστές, σκληρή και αξέχαστη ημέρα τελειώνει. Τώρα, κάθονται ανακούρκουδα στα καταλαμβανόμενα αγγλικά στρατόπεδα με σκηνές και θέσεις πυρός, αυτοί οι δικοί μας αγωνιστές, που ορισμένοι εξ αυτών συνάντησαν για πρώτη φορά τον εχθρό, και άλλοι έγιναν στην φρίκη του πολέμου, για πρώτη φορά άνδρες. Κανένας από αυτούς δεν το είχε έτσι φανταστεί, παρά ταύτα, κάθε αξιωματικός και στρατιώτης γνώριζε καλά, ότι αυτή η «ρίψη στην Κρήτη», του τελευταίου ισχυρού προπύργιου της Αγγλίας στα Νότια Βαλκάνια, μετά από μια δωδεκάωρη, αδιάκοπη και σκληρότατη μάχη θα τελείωνε νικηφόρα και ο στόχος θα είχε πλήρως επιτευχθεί, παρά την έλλειψη βαριών όπλων που βρίσκονταν όλα διαθέσιμα στον αντίπαλο, παρά την εδαφική συντριπτική υπεροχή του εχθρού, παρά τη μη γνώση του εδάφους και τη χρήση των τελευταίων σωματικών και ψυχικών δυνάμεων και οι Λόχοι Εφόδου πήραν, κατόπιν, θέσεις περιμετρικής άμυνας. Οι σκοποί ατένιζαν στο σκοτάδι με πυρακτωμένα μάτια και γνώριζαν, ότι ούτε εκατό μέτρα από εκεί, ένας οργισμένα μαχόμενος, σκληρός και συνάμα θαρραλέος αντίπαλος επιτηρούσε παρομοίως.

Τα γεγονότα αυτής της σημαντικής ημέρας μάχης πέρασαν για ακόμα μια φορά από το μυαλό των νεαρών μαχητών και μια ασυγκράτητης μορφής υπερηφάνεια τους κατέλαβε, οι οποίοι, τώρα, είναι έτοιμοι, ως νικητές, για νέες δράσεις που θα φέρει το επόμενο πρωινό. Ο καθένας από αυτούς είναι ένας ήρωας. Κανένας δεν κατέστη ούτε ένα δευτερόλεπτο της ώρας αδύναμος, ούτε κατά τη ρίψη με το αλεξίπτωτο στο αβέβαιο και άγνωστο πεδίο μάχης, ούτε στην προσωρινή κόλαση της μάχης και ούτε ακόμα στη θέα των πεσόντων και τραυματισμένων συντρόφων.

Ο καθένας γνωρίζει επακριβώς, ότι οι απώλειες είναι μεγάλες, έπεσαν στη μάχη όπως οι μαχητές του Langemark. Ο νεαρός αλεξιπτωτιστής γνωρίζει επίσης, ωστόσο, ότι κάθε γεμάτη ουσία ρήση που βρίσκεται με τιμή γραμμένη στο Langemark αναφέρει: «Η Γερμανία πρέπει να ζήσει ακόμα και εάν εμείς όλοι θα πρέπει να πεθάνουμε».

Υποκλινόμαστε γεμάτοι σεβασμό στους πεσόντες ήρωες του Μάλεμε και του Υψώματος 107. Έπεσαν για τη Γερμανία, η οποία ποτέ δεν θα τους ξεχάσει. Θα είναι για πάντα ένα σύμβολο και πρότυπο για τα αιώνια ιδανικά της γερμανικής νεολαίας. Η θυσία τους δεν πήγε χαμένη. Έχουν γίνει οι συν- δημιουργοί για μια καλύτερη και ισχυρότερη Αυτοκρατορία, για μια μελλοντικά ελεύθερη και ειρηνική Ευρώπη.

Σελίδες 17-28 (περίληψη)

Δεκατρείς φωτογραφίες, δημοσιευμένες σε διάφορες γερμανικές εφημερίδες, σχετικά με τη Μάχη της Κρήτης.

Σελίδα 29 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική εφημερίδα «*Marburger Zeitung*», με ημερομηνία 9.6.1941. Αναφέρεται στη Μάχη της Κρήτης και φέρει τον τίτλο: «Ορεινοί Κυνηγοί καταδιώκουν Αγγλική Μονάδα Πυροβολικού».

(μετάφραση) Ορεινοί Κυνηγοί καταδιώκουν Αγγλική Μονάδα Πυροβολικού.

Η πολύωρη και επίπονη πορεία μέσω των βουνών της Κρήτης. Γερμανικό στρατιωτικό αεροδρόμιο διεκπεραίωσε την αποστολή του.

Ακόμα δεν είχαν προσγειωθεί τα γενναία Junker μας στο στρατιωτικό αεροδρόμιο, στη Δυτική Κρήτη, όταν μια αγγλική οβίδα έσκαψε στα αριστερά και δεξιά όπου τα θραύσματά της εκσφενδονίστηκαν πάνω και γύρω από τα κεφάλια μας. Αυτό επαναλαμβανόταν κάθε φορά, όταν η θέση της μονάδας Πυροβολικού των Άγγλων παρατηρούσε, εκ νέου, ένα σύννεφο σκόνης, το οποίο υψωνόταν από τα προσγειωμένα αεροσκάφη στον γεμάτο με χώμα εκεί χώρο προσγείωσης. Αυτές οι ρίψεις οβίδων ήταν πολύ δυσάρεστο γεγονός, επειδή οι Άγγλοι στόχευαν με αλάνθαστη ακρίβεια, ακριβώς μέσα στο αεροδρόμιο. Το Πυροβολικό μας δεν είχε ακόμα αφιχθεί και τα αεροσκάφη που πετούσαν χωρίς διακοπή πάνω από τις εχθρικές γραμμές, δεν μπορούσαν να εξουδετερώσουν αυτή την αγγλική θέση Πυροβολικού. Θα πρέπει, όμως, να γίνει κάτι. Επομένως, η μοναδική διέξοδος θα ήταν να παρακάμψουμε το εχθρικό μέτωπο μέσω πολύωρης και επίπονης πορείας από τα βουνά προς την ενδοχώρα. Οι αλεξιπτωτιστές έλαβαν αυτή τη διαταγή.

(περίληψη) Στο κείμενο παρεμβάλλεται φωτογραφία, απεικονίζοντας τη ρίψη αλεξιπτωτιστών με τον παρακάτω τίτλο και λεζάντα: **(μετάφραση) Αλεξιπτωτιστές ρίχνονται στην Κρήτη.** Οι αλεξιπτωτιστές εγκατέλειψαν τα μεταγωγικά τους. Τα αλεξίπτωτα άνοιξαν και οι θαρραλέοι άνδρες κυλούν αργά προς τη γη. Οι περισσότερες εκ των ρίψεων αυτών πραγματοποιήθηκαν υπό σφοδρών αγγλικών πυρών άμυνας.

«...Θανάσιμο βασανιστήριο»

Άρχισαν την πορεία αργά το απόγευμα. Οι χάρτες της ελληνικής περιοχής ήταν τόσο αναξιόπιστοι και τόσο δυσνόητοι να διαβαστούν και να κατανοηθούν επίσης, με αποτέλεσμα να δίδουν λίγες πληροφορίες σχετικά με τα περάσματα και καθόλου με τους δρόμους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, η παράκαμψη να καταστεί περισσότερο ένας «αγώνας» εδάφους, που είχε περισσότερες ομοιότητες με έναν τερματισμό μέσω του εδάφους ή μετά εμποδίων, από ό,τι με μια κανονική πορεία. Επειδή τα μουνάλια, αυτοί οι πιστοί βοηθοί των ανδρών μας, δεν κατορθώθηκε να παρθούν μαζί μας, αναγκάστηκαν οι άνδρες μας να φορτωθούν στην ίδια τους την πλάτη, όλη τη «σαβούρα» τους, όπως χαρακτηρίζαν στην «αργκό» τον στρατιωτικό εξοπλισμό τους. Αυτό σημαίνει, ότι οι Ορεινοί Κυνηγοί κινούνταν με πενήντα κιλά φορτωμένα στη ράχη

τους και οι ασυρματιστές με τα ίδια κιλά επίσης. Το κανόνι του Πεζικού έπρεπε να συρθεί από μια σειρά ανδρών και να μεταφερθεί, εν μέρει, με τα χέρια τους. Αυτό είχε καταστεί ένα «Θανάσιμο Βασανιστήριο». Αυτό δεν βοηθούσε καθόλου, έπρεπε όμως να γίνει κατ' αυτόν τον τρόπο. Μέχρι να αρχίσει να σουρουπώνει, προχωρούσαν σε χωματόδρομους και κάπως βατούς δρόμους. Οι στρατιώτες βάδιζαν μέσω καθαρών και φιλικών χωριών, στα οποία μόνο τα ζώα θύμιζαν, ότι κάποτε κατοικούνταν, μέσω ελαιόδεντρων και λεμονιών, δίπλα από μεγάλου μεγέθους αποθήκες τροφίμων, που οι Άγγλοι τις είχαν εγκαταλείψει, μέχρι που ξεκουράστηκαν δίπλα στα χαντάκια του δρόμου καθώς έπεφτε το φως. Οι Άγγλοι έστειλαν, τη νύχτα, μια ισχυρή Ομάδα Εφόδου εναντίον των γερμανικών γραμμών, η οποία γρήγορα ανακαλύφθηκε και αποδεκατίστηκε από σφοδρά πυρά άμυνας.

Καλά, που ήλθατε.

Νωρίς το πρωί στις 3:00, οι Ορεινοί Κυνηγοί ξεκίνησαν ξανά την πορεία. Ήλθαν σε επαφή με προωθημένους φρουρούς των Γερμανών Αλεξιπτωτιστών, που τους καλωσόρισαν με ειλικρινά λόγια ανακούφισης: «καλά, που ήλθατε». Οι Ορεινοί Κυνηγοί συνέχισαν την πορεία τους ανηφορικά, κατηφορικά, μέσω αποξηραμένων κοιτών ποταμού και συγκεντρωμένων κορημάτων, πάνω από απότομες κορυφογραμμές και μέσω γκρεμών και φαραγγιών. Χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες, οι οποίες πάνω σε διαφορετικές κορυφογραμμές της οροσειράς κατευθύνθηκαν μέσω της ενδοχώρας στις ακτές και μετά από οχτώ ώρες χωρίς διάλειμμα πορείας είχαν τη θάλασσα ξανά μπροστά τους. Τους περίμενε όμως μια έκπληξη: Οι Άγγλοι είχαν εγκαταλείψει σε όλα τα σημεία την περιοχή και οι οπλίτες μας ήταν πάρα πολύ θυμωμένοι που ο αντίπαλος για ακόμα μια φορά τους είχε ξεγελάσει. Απελπισμένοι διαπίστωσαν ότι οι Άγγλοι είχαν φύγει καθώς πλησίαζαν οι Γερμανοί Αλпинιστές. Ένοιωθαν σαν μια χρόνια πάθηση στο στομάχι: «τη νικηφόρα υποχώρηση».

Οι Άγγλοι έγιναν ήδη καπνός.

Ξαφνικά, όμως, η φάλαγγα πορείας δέχθηκε, από μια κοιλάδα στο βουνό, όπως δείχνει από μια διασκορπισμένη ομάδα των Άγγλων, πυρά. Οι Ορεινοί Κυνηγοί τοποθέτησαν σε δευτερόλεπτα ολμοβόλα και πολυβόλα σε θέση βολής και «βομβάρδισαν» τον αντίπαλο με ένα χαλάζι πυρών και όλμων, με αποτέλεσμα όλη η αντίπαλη μονάδα να αποδεκατιστεί, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Η προσδοκία για μια επιτυχημένη καταπολέμησης της εχθρικής μονάδας Πυροβολικού δεν εκπληρώθηκε, ωστόσο, για τους Γερμανούς Ορεινούς Κυνηγούς, επειδή οι Άγγλοι είχαν, όπως φαίνεται, εγκαίρως πληροφορηθεί για την παράκαμψη των Γερμανών, με αποτέλεσμα να μπορέσουν να αλλάξουν τη θέση πυρός, μετακινούμενοι προς τα πίσω. Η προσπάθεια τους, εν τούτοις, έφερε σημαντικούς καρπούς. Το γερμανικό στρατιωτικό αεροδρόμιο δεν βρίσκονταν πλέον στο πεδίο βολής της αγγλικής μονάδας Πυροβολικού. Οι Ορεινοί Κυνηγοί είχαν φτάσει τόσο εγκαίρως, ώστε να διεισδύσουν στα πλάγια των Άγγλων και να μπορέσουν να επέμβουν καθοριστικά στη σκληρή στρατιωτική ασυμαχία.

Σελίδες 30-32 (περίληψη)

Πολεμικές ανταποκρίσεις στις γερμανικές εφημερίδες «*Bayerische Ostmark, Bamberger Tagblatt*», με ημερομηνία 1.6.1941, και «*Cottbuser Anzeiger*», με ημερομηνία 31.5.1941. Αφορούν στη σελίδα 29 και περιέχουν επιπροσθέτως δύο φωτογραφίες και έναν χάρτη της Κρήτης.

Σελίδα 33 (περίληψη)

Πολεμική ανταπόκριση στις γερμανικές εφημερίδες «*Berliner Volkszeitung*» και «*Hamburger Anzeiger*», με ημερομηνία 19.6.1941. Φέρει τον τίτλο: «Ζεστές ημέρες για τους Ορεινούς Κυνηγούς της Μεραρχίας «Edelweiss».

(μετάφραση) Ζεστές ημέρες για τους Ορεινούς Κυνηγούς της Μεραρχίας «Edelweiss».

Πως επελαύνουν οι Ορεινοί Κυνηγοί κάτω από την καυτή ζέστη στην Κρήτη.

Θόρυβος κινητήρων ηχεί πάνω από το μικρό, τυλιγμένο με ζέστη και σκεπασμένο από σύννεφα καπνού αεροδρόμιο, στο βορειοδυτικό τμήμα της Κρήτης, εκεί όπου τα γενναία μας Junker προσγειώνονται και αναχωρούν αδιάκοπα από νωρίς το πρωί.

Επικρατεί μια κινητικότητα εδώ. Τα αεροσκάφη δεν σταματάνε καθόλου, οι πόρτες ανοίγουν, εξέρχονται Γερμανοί στρατιώτες, αυτή τη φορά όχι αλεξιπτωτιστές, αλλά Ορεινοί Κυνηγοί με το έμβλημα του Edelweiss. Οι εκλεκτότερες μονάδες του Γερμανικού Στρατού, που είχαν ήδη σταλεί στην Πολωνία, στο Νάρβικ και στο Δυτικό Μέτωπο και τώρα θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τους Άγγλους στην Κρήτη. Η αποστολή είναι να περικυκλώσουν τον εχθρό στις θέσεις του. Βαριά φορτωμένοι με στρατιωτικό υλικό και όπλα, σε κάθε χέρι ένα μικρό κιβώτιο πυρομαχικών επιπλέον, οι Ορεινοί Καταδρομείς μας κινούνται πάνω στον δρόμο, που φέρει τα ίχνη της τελευταίας μάχης. Αλεξιπτωτα και άδεια κιβώτια όπλων βρίσκονται διασκορπισμένα τριγύρω στα αμπέλια και μαρτυρούν την ηρωική επέμβαση των αλεξιπτωτιστών, που παρελαύνουν τώρα, απαλλαγμένοι από αυτά.

Η κεντρική αρτηρία θα εγκαταλειφθεί σύντομα και θα μετακινηθούν προς τα βουνά της Κρήτης. Ο δρόμος γίνεται χειρότερος και πιο στενός, κάποιος μπορεί να μιλήσει εδώ για ένα μονοπάτι, και σύντομα, σταματάει επίσης. Πηγαίνει δεξιά και αριστερά, πάνω και κάτω στο βουνό. Οι επικεφαλής είναι η πυξίδα και οι χάρτες. Ο ήλιος καίει πολύ! Το σακίδιο πλάτης πιέζει, το πολυβόλο και ολμοβόλο θα φορτώνονται σύντομα στον ένα και μετά στον άλλο ώμο. Εδώ προστίθενται και τα κιβώτια πυρομαχικών! Ο ιδρώτας κυλάει πάνω στα πρόσωπα. Το τάγμα κινείται ωστόσο ακούραστο μέσω των βουνών, ο ένας μετά τον άλλο.

Τα υψώματα στα βουνά προσφέρουν στους Ορεινούς Κυνηγούς υπέροχη θέα. Η θάλασσα φωτίζεται, εκεί πίσω, με τα δελεαστικότερα της χρώματα, όμως εκεί μπροστά ξεπροβάλλουν συνεχώς υψώματα σε βουνά, που θα πρέπει να τα ανέβουν. Θα ανέβουν με αντίπαλο τον αμείλικτο και καυτό ήλιο της Νότιας Ευρώπης.

Ωστόσο, όπως και κάθε μέρα, θα τελειώσει και αυτό. Σταματήσαμε για ανάπαυση σε ένα ύψωμα, κάτω από ορισμένα ελαιόδεντρα. Τοποθετήσαμε φρουρές και αφιερώσαμε στους εαυτούς μας μια στιγμή ηρεμίας, επάξιας των προσπαθειών μας, αφότου ελαφρύναμε κάπως τις βαριές μας αποσκευές από κάποιες κονσέρβες προς κατανάλωση.

Όσο ζεστή ήταν η μέρα, τόσο ψυχρή η νύχτα και οι Ορεινοί Κυνηγοί κουλουριάστηκαν ο ένα πολύ κοντά στον άλλο. Η νύχτα ήταν μικρής διάρκειας, σύντομα ήρθε το ξημέρωμα και ενώ οι άλλοι ακόμα ετοιμάζονταν, η πρώτη Ομάδα Αναγνώρισης κατέβηκε στην κοιλάδα για να έχει με τη θέση του εχθρού επαφή. Αυτός όμως είχε ήδη αποσυρθεί και σύντομα, το τάγμα συνέχισε ξανά την πορεία του.

Η μονάδα παρέλαυνε σιωπηλά και με αργά βήματα μέσω γυμνών και βραχυδών υψωμάτων, στα οποία υπήρχαν μόνο αγκαθωτά βότανα φυτρωμένα. Ανυπεράσπιστοι από τον αφόρητο καύσωνα της ημέρας. Ξυπνούν σκέψεις, σκέψεις για τα δροσερά, σκιερά και μυρίζοντας όμορφα δάση των βουνών της πατρίδας, που βρίσκονται τόσο μακριά. Ο ήλιος καίει και προελαύνουν συνέχεια, συνεχώς προς τα κάτω και προς τα πάνω. Κάθε καλοδεχούμενη μάχη φέρνει μια αλλαγή στη μονοτονία της προέλασης.

Επίσης, τα κιβώτια των πυρομαχικών αδειάζουν κάπως και γίνονται ελαφρύτερα. Δεν προσφέρονται, δυστυχώς, πολλές ευκαιρίες για στρατιωτική δράση, επειδή, καθώς ο αντίπαλος αντιλήφθηκε, ότι έχει περικυκλωθεί, υποχώρησε με γρήγορα οχήματα προς νέες θέσεις. Το παιχνίδι αρχίζει εκ νέου. Προελαύνουν με θάρρος και επιμονή, απειλώντας συνεχώς από τα πλάγια τον εχθρό και καλύπτοντας χιλιόμετρα επί χιλιομέτρων, τις περισσότερες φορές διαμέσου αδιάβατων εδαφών. Συναντούν σπάνια ένα χωριό.

Πρωθούνται από νωρίς το πρωί μέχρι αργά το βράδυ, από το ξημέρωμα δηλαδή έως τη νύχτα. Το να δημιουργούν καταλύματα δεν είναι πλέον πρόβλημα για τους Ορεινούς Κυνηγούς μας. Ο στρατώνας δημιουργείται κάτω από τα επόμενα συναντώμενα δέντρα, ο ουρανός χρησιμεύει ως σκέπασμα, οι πέτρες ως κρεβάτι, έτσι ξεκουράζονται αυτοί, χωρίς να βλέπουν όνειρα και σε σκληρό έδαφος, έως ότου ακουστεί δυνατά το κάλεσμα: "Ετοιμαστείτε!" και συνεχίζουν.

Τα πρόσωπα των γενναίων αυτών στρατιωτών γίνονται όλο και αδύναμα, επειδή τα τρόφιμα έχουν προ πολλού εξαντληθεί και ο ανεφοδιασμός καθίσταται δύσκολος. Το σπουδαιότερο και πολυτιμότερο όμως εδώ, είναι το νερό, επειδή οι μέρες είναι ζεστές, πολύ ζεστές και το φορτίο, που κουβαλούν, πολύ βαρύ. Η θέληση τους είναι ωστόσο ακλόνητη, καθώς πορεύονται σε μια μεγάλη, χωρίς τέλος, σειρά. Η θέληση τους να προχωρήσουν, να βρουν τον εχθρό και να τον κατατροπώσουν.

Σελίδα 34 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στις γερμανικές εφημερίδες «*Berliner Boersen-Zeitung*», με ημερομηνία 7.6.1941 και «*Volkszeitung*», με ημερομηνία 9.6.1941. Φέρει τον τίτλο «Ο Franzl βοηθούσε συνεχώς. Από την επέμβαση των Ορεινών Κυνηγών μας στην Κρήτη».

(μετάφραση) Ο Franzl βοηθούσε συνεχώς.

Από την επέμβαση των Ορεινών Κυνηγών μας στην Κρήτη.

Ο Franzl του Λόχου Ορεινών Κυνηγών.

Οι δυσκολίες επισιτισμού στην Κρήτη και πως ο Franzl τις ξεπέρασε.

Βγάλαμε εις πέρας την ημερήσια αποστολή μας. Αυτό σημαίνει, ανεβήκαμε στο βουνό, στις 3:00, προς τις θέσεις πυρός μας εκεί, με τη συνδρομή αντιαρματικών και ολμοβόλων, για τέταρτη φορά σήμερα από το πρωί και κατηφορίσαμε ξανά, πάντα σε συνεχή επαφή με τους Νεοζηλανδούς, που είναι κατά πολύ πιο ανθεκτικοί και πιο πανούργοι από ό,τι οι Άγγλοι στο νησί. Οι μπροστινές γραμμές πυρός μας βρίσκονται, ξανά το απόγευμα, σε μια από τις αμέτρητες μύτες βουνού προς τα παράλια, από τις οποίες μπορεί κάποιος να παρατηρήσει χωρίς κιάλια και σε πολλά χιλιόμετρα την πορεία των ακτών. Κάτω από εμάς βρίσκονταν οι Βρετανοί ακόμα σε ένα μικρό χωριό

με τα πυκνά του, φυτεμένα με μπερδεμένο τρόπο λιόφυτα που εμείς αναθεματίζαμε παρά την ομορφιά τους. Αυτοί είχαν συγκεντρωθεί επίσης μπροστά μας και δεξιά κάτω από εμάς, σε μια κοιλάδα. Απέναντι, όμως, προς Νότο, σε μια από τις τρεις μεγάλες οροσειρές, οι οποίες από Ανατολή και Δύση κόβουν στα δύο το νησί και καθιστούν αυτή τη στιγμή αδύνατη, την από τα πλάγια τους μετακίνηση, δίδουν μάχη οι Ορεινοί Κυνηγοί. Ακούμε τα σφοδρά πυρά των μικρής διάρκειας επιθέσεων τους και βλέπουμε τη νύχτα να υψώνονται οι φωτεινές δέσμες πυρών.

Ένας από τους παρατηρητές, πίσω από εμάς, εντοπίζει με τα κιάλια μόλις τώρα, ότι στο αεροδρόμιο, που το είχαμε εγκαταλείψει πριν μέρες, βρίσκονταν η τελευταία αλυσίδα αεροσκαφών Junkers. Κάθε φορά που τα βλέπαμε, μας καταλάμβανε το αίσθημα της ασφάλειας, επειδή γνωρίζαμε, ότι αποβίβαζαν στην Κρήτη, από τις πρώτες πρωινές ώρες μέχρι αργά τη νύχτα, Ορεινούς Κυνηγούς, πολεμοφόδια και υλικό ανεφοδιασμού και ενίσχυαν έτσι από ώρα σε ώρα τη θέση μας. Την ίδια στιγμή που οι στρατιώτες συζητούσαν σε αυτή την προωθημένη θέση πυρός, ότι δεν είχαν ποτέ ξαφνικά δει τόσα πολλά πολεμοφόδια σε όλη τη διάρκεια συνολικά του πολέμου, «σκεπαστήκαμε» κυριολεκτικά με πυρά και βόμβες έπεσαν πλησίον του αεροδρομίου. Υψώθηκαν πελώριοι πίδακες σκόνης. Δύο αγγλικά βομβαρδιστικά είχαν πλησιάσει τη γερμανική βάση, υπό την κάλυψη των σύννεφων. Ξεκίνησε ένας άγριος στροβιλισμός αυτών, τον οποίο μπορούσαμε καθαρά να τον παρακολουθήσουμε εξαιτίας του καθαρού ουρανού. Οι Άγγλοι προσπαθούν με απότομους ελιγμούς να πετάξουν για ακόμα μια φορά πάνω από τον διάδρομο του αεροδρομίου. Στο σημείο αυτό, ένα από αυτά έπιασε φωτιά και άρχισε να περιστρέφεται. Το δεύτερο προσπαθεί να διαφύγει, καταδιώκεται από ένα γερμανικό καταδιωκτικό, σχεδόν πάνω από τα κεφάλια μας και κατεβαίνει ύψος. Μια τεράστια φλόγα βγαίνει μέχρι τον ουρανό, συνοδευμένη από δύο δυνατές υπόκωφες εκρήξεις. Δύο μοναχικά αλεξιπτώτα κρέμονται στον ουρανό και κατευθύνονται στην πλευρά της θάλασσας.

Ο Franzl ήρθε τη νύχτα στη θέση μας. Είναι ο άνδρας, που όλοι γεμάτοι λαχτάρα περίμεναν, καθώς υποχωρούν τα πυρά. Ο Franzl προσκομίζει τη σίτιση του λόχου. Είχε μείνει πίσω προχθές, επειδή οι Άγγλοι έβαλλαν με πυρά εναντίον της καρότσας της μηχανής του, με αποτέλεσμα να πιάσει φωτιά. Μια βαριά απώλεια, όχι μόνο για τον οδηγό, αλλά και για όλο τον λόχο, εάν κανείς αναλογιστεί, ότι διαθέτουμε μόνο δύο. Τι θα μπορούσε να κάνει; Αφού είχε αποτύχει μια προσπάθεια με ένα μικρό γαϊδούρι, εξαιτίας του πείσματος και της απάθειας του, διαπέρασε τις γραμμές προς τον λόχο του, συμμετείχε το επόμενο πρωί στην επίθεση και άρπαξε από μια αγγλική θέση εκτοξευτών ναρκών μια ολοκαίνουρια μηχανή, που έφερε ακόμα την απόδειξη παράδοσης από το εργοστάσιο. Τώρα, ήταν αυτός ξανά εδώ. Γενειοφόρος όπως ένας ληστής, με σκισμένα ρούχα σαν αλήτης, αλλά χαμογελαστός και λαμπερός, σαν να είχε κατακτήσει ολόκληρο τον κόσμο. Στο μπιτόνι, που έφερε ζεστό ακόμα το τσάι, είχε βουλώσει τις δύο τρύπες από σφαίρα ενός Βρετανού ελεύθερου σκοπευτή, καλυμμένου πίσω από τα δέντρα, με ένα στόμιο κομμένης σαρκώδους αγαύης. Η τρύπα στο μπροστινό μέρος δεν είχε επιφέρει κάποια ζημιά. Δεν είχε «λειτουργικό κόστος», όπως είχε πει. Για εμάς ήταν μια σπαζοκεφαλιά, πως μπόρεσε αυτή τη νύχτα να περάσει με τη μηχανή του τα βουνά και κυρίως, πως μας βρήκε. Στα εδάφη αυτά, δεν υπήρχε για τους Ορεινούς Κυνηγούς κανένας δρόμος, καμία πινακίδα περιοχής, κανένα σημείο κατατοπισμού. Μπορούσε μόνο να ακολουθήσει τον θόρυβο των εχθροπραξιών του λόχου και αυτό ήταν αρκετά δύσκολο, επειδή ακούγονταν απ' όλα τα υψώματα προς τα κάτω.

Ο Franzl του Λόχου Ορεινών Κυνηγών είναι, απλώς και μόνο, ένας από τους πολλούς εκατοντάδες άνδρες, που με εφευρετικό και πονηρό τρόπο σαν αλεπούδες σε μια περιοχή, που δεν μπορεί να διανοηθεί κάποια άλλη δυσκολότερη, εξασφάλισαν τον εφοδιασμό των μαχόμενων μονάδων. Οι κινήσεις ανεφοδιασμού σχηματίστηκαν από λαφυραγωγημένα οχήματα και φάλαγγες γαϊδουριών. Αγγλικές αποθήκες καυσίμων, τροφίμων και ζωοτροφών έπεσαν στα χέρια μας και τις λεηλατήσαμε επιμελώς. Οι Άγγλοι προσπαθούν συνεχώς να προσεγγίσουν, τη νύχτα, τις προμήθειες τρόφιμων τους, επειδή η κατάσταση σίτισης τους έχει καταστεί εξαιρετικά προβληματική εξαιτίας της άρον άρον εγκατάλειψης των θέσεων τους. Μόλις σήμερα τη νύχτα, συλλάβαμε ξανά τρεις Βρετανούς των «Manchester Guardians», στους οποίους, λαχταρώντας ένα, τόσο αγαπημένο και σε εμάς, «Swifts Corn Beef» είχε περάσει η επιθυμία να «καθαρίσουν» Γερμανούς στρατιώτες, όπως τόσο ωραία έγραφε ένα ανακαλυφθέν ημερολόγιο. Εάν σήμερα τη νύχτα έρθει ο Franzl μας ξανά, θα του το διηγηθούμε. Θα χαρεί διπλά που μπόρεσε να μεταφέρει στις θέσεις μας αγγλικές προμήθειες τροφίμων.

Σελίδα 35 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική εφημερίδα «N.A.Z Ludwigshafen», με ημερομηνία 9.8.1941. Φέρει τον τίτλο: «Στρατιωτικές ιαχές στην Κρήτη: «Ζήτω οι Ορεινοί Κυνηγοί». Οι Ορεινοί Κυνηγοί επεκτείνουν το μέτωπο των επιχειρήσεων έπειτα από σκληρές μάχες.

(μετάφραση) Στρατιωτικές ιαχές στην Κρήτη: «Ζήτω οι Ορεινοί Κυνηγοί».

Οι Ορεινοί Κυνηγοί επεκτείνουν το μέτωπο των επιχειρήσεων έπειτα από σκληρές μάχες.

Οι αλεξιπτωτιστές βρίσκονται στην είσοδο του μικρού και καθαρού ορεινού χωριού, στο οποίο δεν υπάρχει κανένας κανονικός δρόμος. Δεν θα μπορέσουμε, μέσω αυτής της οδού, να προχωρήσουμε με τα οχήματά μας. Αυτός στρίβει απότομα προς τα πάνω, δίπλα στις πλαγιές, χάνεται μερικές φορές ανάμεσα σε ανομοιογενή πετρώματα, για να συνεχίσει πάλι με ένα σωρό από χαλίκια και πέτρες.

Στο άδειο από κατοίκους κρητικό χωριό, οι άνδρες μας, που πριν από, περισσότερο, είκοσι τέσσερις ώρες, δημιούργησαν έναν χώρο για την επιβίβαση των Ορεινών Κυνηγών, έφτιαξαν επίσης έναν Σταθμό Πρώτων Βοηθειών και έναν χώρο Συγκέντρωσης Αιχμαλώτων. Είχαν πέσει με μια παράτολμη ρίψη εν μέσω των αγγλικών θέσεων, εκεί όπου ο αντίπαλος μεν είναι πάρα πολύ επικίνδυνος, αλλά συγχρόνως και πάρα πολύ τρωτός και κατέλαβαν τους χώρους που θα χρησίμευαν για την αποβίβαση μας. "Σύντροφοι, τι καλά που είστε εδώ", τους φωνάξαμε με γελαστά πρόσωπα, που αποτύπωναν όμως συγχρόνως τις φοβερές ταλαιπωρίες των προηγούμενων ωρών και μας υποδέχθηκαν με την παλιά στρατιωτική ιαχή της Μεραρχίας των Ορεινών Κυνηγών μας: " Ζήτω οι Ορεινοί Κυνηγοί!", που συνόδευε τους Ορεινούς Κυνηγούς σε όλα τα πεδία μάχης στην Πολωνία, Γαλλία και Ελλάδα. Το έδαφος, στο οποίο πρέπει να δώσουν τώρα μάχη, αποτελείται από απότομα βουνά έως δύο χιλιάδες οκτακόσια μέτρα ύψους, πυκνές σειρές δέντρων και συστάδων θάμνων, μέσα στις οποίες, ανάλογα με τις ανάγκες τους, αν και δεν είναι καθόλου ψηλοί, μπορούν εντελώς να εξαφανισθούν και απόκριμνες κορυφές βράχων.

Οι Ορεινοί Κυνηγοί είναι παραταγμένοι για να προωθηθούν με βόρεια κατεύθυνση από το εσωτερικό του νησιού προς τις ακτές, να εμποδίσουν την υποχώρηση των αγγλικών

μονάδων, και κυρίως να εξουδετερώσουν τις εχθρικές πυροβολαρχίες, που βάλλουν αδιάκοπα με πυρά εναντίον του χώρου αποβίβασης μας.

Μια αδιανόητη ζέστη κυριαρχεί στην ύπαιθρο. Οι στολές μας, στο μέρος της πλάτης και των μηρών, είναι υγρές από ιδρώτα, που τρέχει ασταμάτητα από το πρόσωπο και τα χέρια. Οι Ορεινοί Κυνηγοί κουβαλούν στη πλάτη τους όλα, όσα χρειάζεται ένας στρατιώτης στη μάχη. Βγάζουν λαίμαργα με τα δόντια την κίτρινη φλούδα των λεμονιών, που αρχίζουν τώρα να ωριμάζουν στις εύφορες πεδιάδες, και αρχίζουν έπειτα να αναρριχώνται ξανά στην άλλη πλευρά του βουνού. Η ταλαιπωρία είναι αδιανόητη.

Έχουμε περισσότερες ωστόσο αντοχές από τους Βρετανούς. Το διακρίνουμε στους αιχμαλώτους, που καταρρέουν εκεί που στέκονται, όταν η ένταση της μάχης έχει καταλαγιάσει. Οι Άγγλοι και οι Νεοζηλανδοί βρίσκονται απέναντι μας. Πρέπει να κάνουμε έφοδο σε κάθε Φωλιά Αντίστασης ξεχωριστά. Ελεύθεροι σκοπευτές κάθονται ανακούρκουδα αθέατοι πάνω στα δέντρα και πυροβολούν εναντίον των προωθημένων μονάδων, που διακατέχονται από την έντονη επιθυμία να διασπάσουν με επίθεση τις γραμμές και να βρεθούν στην ακτή, που βλέπουμε μετά από μια οχτάωρη πορεία σε καυτό ήλιο να βρίσκεται επιτέλους μπροστά μας. Οι ρωμαλέες μορφές των Ορεινών Κυνηγών παίρνουν θέση, με πεισματώδη οργή, πίσω από πολυβόλα τους στην ανοιχτή πλαγιά, όταν οι καφετί, κινούμενες με πήδους, μορφές βρεθούν στο οπτικό τους πεδίο. Με το κράνος στο μπράτσο, στέκονται δίπλα στις απόκρημνες πλαγιές και πυροβολούν με το ελεύθερο τους χέρι εναντίον του εχθρού, που ξεπροβάλλει εκεί. Όλη η βαθιά κούραση έχει ξεχαστεί τη στιγμή, που πέφτει η πρώτη σφαίρα.

Οι Άγγλοι αιχμάλωτοι είναι χλωμοί από τον τρόμο τους. Οι νέοι αυτοί άνδρες τρέμουν από φόβο, επειδή κάποιος τους είπε, ότι θα τους εκτελέσουμε αμέσως. Ήταν αυτή τη φορά Νεοζηλανδοί. Δεν μπορούσαν να μιλήσουν καλά, έτσι αλυσοδεμένοι, και αναγνώριζαν τώρα ότι η υπεράσπιση του Φρουρίου Κρήτη ήταν λάθος.

Είχαμε εκπληρώσει την αποστολή της ημέρας. Είχαμε επεκτείνει τον χώρο επιχειρήσεων σε πολλά χιλιόμετρα και απαλλάξαμε τη βάση του εφοδιασμού μας από την παρουσία του εχθρού. Εκεί όπου βρισκόμαστε τώρα, σχεδιάζαμε τις επόμενες κινήσεις για τη νύχτα.

Χαμηλά, κάτω από εμάς, στις στενές λωρίδες γης μεταξύ της θάλασσας και των απόκρημνων ακτών, παρατηρούμε να προελαύνουν οι σύντροφοι μας προς τα ανατολικά, κάτω από τα εχθρικά πυρά Πυροβολικού. Πηδάνε κάποιες φορές κάτω από τον δρόμο, χωρίς βιάση και πάντα στην σωστή στιγμή, κάτι που φανερώνει τη στρατιωτική τους εμπειρία. Βρίσκονται στην υπηρεσίας τους αγγελιοφόροι σε μοτοσυκλέτες και κάποιος άγνωστος και ανώνυμος οδηγός μετακινείται τώρα, για πολλοστή φορά, μέσω της στενής γέφυρας, εκεί όπου πέφτουν σφοδρά, πυκνά και διαδοχικά πυρά, με αποτέλεσμα οι προκαλούμενοι από τις σφαίρες πίδακες νερού να σχηματίζουν μια μεγάλη και συνεχόμενη μάζα. Τον είδαμε να πηδάει μαζί με άλλους συντρόφους από το όχημα, να ανεβάζουν σε αυτό τους τραυματίες και χωρίς να βιάζονται να ξεκινάνε εκ νέου προς τα δυτικά. Καθώς ξεφωνίζουμε με πυρετώδη συμμετοχή: "Τώρα, τον τσάκωσε", επιστρέφει συνεχώς αργά το καφέ κίτρινο ψυγείο του οχήματος ξανά άθικτο από τη δραστηριότητα του. Τι γενναίος σύντροφος! Εκατό εξήντα Ορεινοί Κυνηγοί, βρισκόμενοι ψηλά στους βράχους, προφυλαγμένοι από τα πυρά των τουφεκιών του εχθρού, σου στέλνουν τις ευχές τους.

Σελίδα 36 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική εφημερίδα «Tempelofers Zeitung», με ημερομηνία 6.7.1941. Φέρει τον τίτλο: « Το ηρωικό άσμα του Καστελίου. Μια γερμανική βόμβα σώζει δεκατρείς αλεξιπτωτιστές από την αιχμαλωσία».

(μετάφραση) Το ηρωικό άσμα του Καστελίου.

Μια γερμανική βόμβα σώζει δεκατρείς αλεξιπτωτιστές από την αιχμαλωσία.

Πραγματοποίησαν ρίψη, μια ολόκληρη μονάδα, νωρίς το πρωί της 20. Μαΐου. Πριν ακόμα προσεδαφιστούν στα αμπέλια και χωράφια με σιτηρά, οι σφαίρες σφύριζαν γύρω από τα αυτιά τους. Ορισμένοι έπεσαν μέσα στις θέσεις του εχθρού. Πυρά ρίχνονταν από όλες τις πλευρές, από τα υψώματα, την ακτή, από δεξιά και αριστερά. Όποιος μπορεί, ρίχνεται στα κιβώτια των όπλων. Ο επικεφαλής της ομάδας σωριάζεται, δέκα λεπτά αργότερα και ο αντικαταστάτης του. Σηκώνονται ξανά. Συγκεντρώνονται τώρα μικρές ομάδες, προχωρούν με μικρά άλματα και έρποντας ανάμεσα στα κλήματα των αμπελιών και σε χαμηλούς τοίχους. Κατεύθυνση το Καστέλι.

Η ζέστη είναι αφόρητη: πενήντα τρεις βαθμοί. Το ίδιο και το ήπιο αεράκι. Καθένας μάχεται για να σώσει τη ζωή του. Είναι περικυκλωμένοι από Βρετανούς, Έλληνες και ένα πλήθος πολιτών, που είναι οπλισμένοι με κυνηγετικές караμπίνες, αγγλικά τουφέκια και καμπυλωτά μαχαίρια. Η τελευταία σφαίρα έχει ριχθεί κατά τις 14:00 και κάθε περαιτέρω αντίσταση ισοδυναμεί με αυτοκτονία. Δεκατρείς άνδρες και έξι τραυματίες πρέπει να παραδοθούν. Ο όχλος ουρλιάζει, προβαίνει σε λεηλασία και τους αφαιρεί από το σώμα τις στρατιωτικές τους φόρμες. Ένας χτυπιέται στο πρόσωπο με ένα ρόπαλο. Σέρνονται στην πόλη. Γυναίκες στέκονται στην άκρη του δρόμου, τους βρίζουν και τους απειλούν με τις γροθιές τους. Τους κλείνουν, σαν εγκληματίες, στη φυλακή, όλους τους δεκατρείς άνδρες σε ένα στενό κελί.

Τέσσερις ημέρες και αντίστοιχες νύχτες είναι εδώ στριμωγμένοι, μόνο με ψωμί και νερό. Οι χειρότερες ώρες ακολουθούν αργότερα. Τρεις μέρες στη σειρά, γερμανικά βομβαρδιστικά επιτίθενται στην πόλη. Σημειώνονται δυνατές εκρήξεις, τη μια σε μακρινότερο και την άλλη σε κοντινότερο σημείο. Οι τοίχοι σείονται. Ο καθένας καταλαμβάνεται από μεγάλη οργή. Κανείς δε μπορεί να βγει έξω, να ψάξει να βρει κάπου προστασία, είναι αβοήθητοι σε αυτό το χαλάζι από βόμβες των δικών αεροσκαφών.

Και τότε συμβαίνει το θαύμα. Το πρωί της 24. Μαΐου βρέχει, επί μιάμιση ώρα, βόμβες και πυρά πολυβόλων. Ακούγεται ξαφνικά ένας φοβερός θόρυβος. Το κελί γέμισε από ένα πυκνό σύννεφο σκόνης. Κομμάτια από πέτρες εκσφενδονίζονται εκεί μέσα, δεν βρίσκουν ευτυχώς κανέναν. Τι συμβαίνει εδώ; Η μισή πόρτα έχει ζηλωθεί. Μια κλοτσιά και οι μεντεσέδες βγαίνουν έξω. Ελεύθεροι, ελεύθεροι! Από μια γερμανική βόμβα, που έσκασε μόνο ένα μέτρο δίπλα στη φυλακή και κατέστρεψε το γειτονικό σπίτι. Και οι δεκατρείς ορμούν έξω και κατευθύνονται προς το φυλάκιο. Κανένας δεν είναι εκεί. Αρπάζουν γρήγορα τα αγγλικά τουφέκια. Οι φρουροί έχουν κρυφτεί στον κήπο, ψάχνοντας προστασία από τις βόμβες. Έχουν εξουδετερωθεί στο άψε σβήσε. Οι δεκατρείς αλεξιπτωτιστές σπεύδουν εν συνεχεία προς τους δρόμους, που είναι εντελώς άδαιοι. Επτά ακόμα αιχμάλωτοι προστίθενται σε αυτούς. Βόμβες σκάνε συνεχώς εκεί κοντά. Αεροσκάφη Messerschmitt κινούνται σε πυκνή διάταξη πάνω από τα σπίτια, ρίχνοντας συνεχώς ριπές από πολυβόλα. Δόξα το θεό, ένα μαχητικό αεροσκάφος έχει τώρα διακριθεί και τα συνοδεύει, πραγματοποιώντας χαμηλή πτήση.

Τέσσερεις άνδρες βγαίνουν βιαστικά έξω. Ένα όχημα πλησιάζει, κινούμενο με μεγάλη ταχύτητα. Δύο Βρετανοί αξιωματικοί κάθονται εκεί μέσα. Ρίχνεται μια προειδοποιητική βολή. Παραδίδονται. Μια άλλη Περίπολος Αναγνώρισης, αποτελούμενη από δύο άνδρες, πέφτει ξαφνικά σε κάμποσους Άγγλους. Ανταλλάσσονται σφοδρά πυρά. Ανάθεμα, οι Γερμανοί στρατιώτες πρέπει να υποχωρήσουν. Οχυρώνονται σε ένα σπίτι. Είκοσι λεπτά αργότερα επιτίθενται εναντίο των Άγγλων. Η επίθεση αποκρούεται. Η μάχη κυμαίνεται μια ώρα.

Διάσωση!

Ακούγεται ένας δυνατός θόρυβος τώρα, στη είσοδο της πόλης. Προέρχεται από ένα γερμανικό πολυβόλο. Διάσωση, σωτηρία! Οι Ορεινοί Κυνηγοί εμφανίζονται, ακριβώς, στη σωστή στιγμή. Οι δεκατρείς άνδρες πηδούν έξω στον δρόμο, φωνάζουν και κάνουν νοήματα. Οι Ορεινοί Κυνηγοί σταματούν. Διακρίνουν τους αλεξιπτωτιστές. Η χαρά είναι μεγάλη και γίνεται μεγαλύτερη, όταν και οι δεκατρείς βρίσκουν λίγο αργότερα τον επικεφαλής του λόχου τους.

Σελίδες 37-38 (περίληψη-μετάφραση)

Έκθεση Γερμανού υποδεκανέα, ονόματι Franz Unterlechner, από 4.9.1941, σχετικά με την εμπειρία του στην Κρήτη.

(μετάφραση) Έκθεση σχετικά με την εμπειρία μου από την επέμβαση στην Κρήτη.

Καλά εφοδιασμένοι, ωστόσο έχοντας μόνο τον απαραίτητο στρατιωτικό εξοπλισμό, περιμέναμε σε ένα στρατιωτικό αεροδρόμιο στην Ελλάδα για την επέμβαση εναντίον της νήσου Κρήτης. Με χαρούμενες φωνές αποχαιρετιστήκαμε με τους αλεξιπτωτιστές, οι οποίοι θα ρίχνονταν πριν από εμάς πάνω από το νησί και θα φρόντιζαν να πραγματοποιήσουμε μια απόβαση.

Έπρεπε να περιμένουμε, ωστόσο, ακόμα δύο ολόκληρες ημέρες με αυξημένο βαθμό ετοιμότητας, έως ότου να ανοίξει ο δρόμος για εμάς. Οι σκέψεις μας περιτριγύριζαν συνεχώς στο άγνωστο που μας περίμενε.

Επιτέλους, η ώρα είχε έλθει. Τα αεροσκάφη απογειώθηκαν, το ένα πίσω από το άλλο, και ένα τελευταίο «πάμε» μας χώρισε από τους συντρόφους. Το δικό μας αεροσκάφος μας μετέφερε αρχικά πάνω από την ελληνική ενδοχώρα, κατόπιν πάνω από τη Διόρυγα της Κορίνθου και συνέχισε μέσω της απέραντης θάλασσας.

Ξαφνικά, εντοπίσαμε πλησίον του Junker μας μικρά σύννεφα καπνού, που αποδείχθηκαν ως εκρηγνύμενες βολές αντιαεροπορικών πυροβόλων. Τέσσερα αγγλικά καταδιωκτικά προσπαθούσαν να εμποδίσουν την πορεία μας. Μια περιστροφή των αεροσκαφών ματαίωσε την πρόθεση τους. Η πορεία συνεχίστηκε προς το νησί, του οποίου το περίβλημα ήταν ήδη ορατό. Κατεβάζοντας αρκετό ύψος πάνω από τη θάλασσα, πλησιάσαμε στη ξηρά. Στο αεροδρόμιο, που βρίσκονταν πολύ κοντά στην παραλία και όπου εκεί έπρεπε να αποβιβαστούμε, είδαμε έναν μπερδεμένο σωρό από καταστραμμένα και καμένα αεροσκάφη. Επιπλέον, το αεροδρόμιο βρίσκονταν ακόμα κάτω από τα βλήματα του εχθρικού Πυροβολικού. Δεν μπορούσαμε να διακρίνουμε καθόλου έδαφος για προσγείωση, παρόλα αυτά, ο πιλότος του αεροσκάφους μας οδήγησε σώους στο έδαφος. Εκφορτώσαμε γρήγορα όλο τον στρατιωτικό εξοπλισμό

από το γενναίο Junker μας και τεθήκαμε ταχύτατα σε πορεία προς τον χώρο συγκέντρωσης μας.

Δεν διήρκεσε αυτό πολύ, επειδή ο λόχος μας είχε πάρει ήδη διαταγή να επέμβει στο δυτικό τμήμα του νησιού. Μια σύντομης χρονικής διάρκειας ανάπαυση σε μια μονή μας έδωσε την ευκαιρία για μια πρώτη ενημέρωση. Αποσπάσματα Αναγνώρισης στάλθηκαν και επέστρεψαν μετά από δύο ώρες περίπου. Κατόπιν, ο λόχος συνέχισε την πορεία του και έπρεπε να καταλάβει, τη νύχτα, τα άνευ παρουσίας του εχθρού χωριά. Στις 1:00, τη νύχτα, η κορυφή σταμάτησε και τοποθετήθηκαν αμέσως σκοπιές. Που είναι άραγε οι Άγγλοι, που τόσο είχαμε ήδη για αυτούς χαρεί; Δεν μπορούσαμε έως τώρα να δούμε κανέναν.

Νωρίς το ξημέρωμα συνεχίσαμε την πορεία προς ένα, βρισκόμενο μπροστά μας, μονοπάτι στο βουνό. Ένας μεγάλος κόλπος εκτείνονταν μπροστά από εμάς, που έπρεπε οπωσδήποτε να τον θέσουμε υπό την κατοχή μας. Είχε χαθεί κάθε ίχνος από τους ριφθέντες, σε αυτήν την περιοχή, αλεξιπτωτιστές. Μια ομάδα αλεξιπτωτιστών, που είχε δοθεί σε εμάς, τέθηκε ήδη σε πορεία, ως προς αντικατάσταση των συντρόφων. Μια Ομάδα Κρούσης μας προωθήθηκε, με σκοπό την κατάληψη του κοντινού χωριού, ενώ εμείς είχαμε αναλάβει από το μονοπάτι την ασφάλιση της επιχείρησης. Ισχυρή αντίσταση από τον εχθρό εμπόδιζε τη διμοιρία των αλεξιπτωτιστών να προχωρήσει. Ήρθε η νύχτα και μπορέσαμε το επόμενο πρωί να καταλάβουμε τον κόλπο.

Τεθήκαμε σε πορεία καλύπτοντας μεγάλη περιοχή και χτενίζοντας το μορφολογικά «ασαφές» έδαφος. Η διμοιρία μας έπρεπε να επιτεθεί πολύ κοντά στη ακτή και κατά μήκος της. Ένα εργοστάσιο, από το οποίο ο αντίπαλος πρόβαλε το απόγευμα ισχυρή αντίσταση, είχε ξαφνικά εγκαταλειφθεί. Εκπλαγήκαμε από το γεγονός αυτό. Το εργοστάσιο ήταν πράγματι άδειο. Η προέλαση μας συνεχίστηκε τότε προς την πόλη που θέλαμε να επιτεθούμε. Αριστερά, δίπλα μας, κροτάλιζαν άγρια τα πολυβόλα. Ο αντίπαλος βρισκονταν αριστερά στα υψώματα. Κάποιος μπορούσε να ξεχωρίσει με ακρίβεια τον θόρυβο των διαδοχικών πυρών από τα δικά μας και τα εχθρικά πολυβόλα. Πλησιάζαμε, με μικρά άλματα, όλο και πιο κοντινότερα στην πόλη. Δεν μπόρεσαν να μας αναχαιτίσουν τα πυρά από τα αριστερά, στα υψώματα. Η άκρη της πόλης έπεσε στα χέρια μας. Με χειροβομβίδες και τα τουφέκια, και έτοιμοι ανά πάσα στιγμή για μάχη σώμα με σώμα, καταλάβαμε από την πλευρά της παραλίας την πόλη. Τώρα, μόνο αδύναμα πυρά ρίχνονταν εναντίον μας. Αλλά, τι συμβαίνει όμως εκεί; Όλα τα μάτια στράφηκαν προς μια ομάδα, που κατευθύνονταν προς το μέρος μας. Μας πλησίασαν Γερμανοί στρατιώτες, φορώντας μόνο το στρατιωτικό παντελόνι και πουκάμισο. Όλα συνολικά τα άλλα κομμάτια της στολής έλλειπαν. Μετά από ένα χαρούμενο καλωσόρισμα εκκαθαρίστηκαν και τα τελευταία σπίτια του χώρου. Μόλις τότε, οι στρατιώτες αυτοί, ήταν αλεξιπτωτιστές, μπόρεσαν να μας διηγηθούν σχετικά με το τι είχε συμβεί. Οι αλεξιπτωτιστές αυτοί είχαν ριχθεί εδώ, πιάστηκαν αιχμάλωτοι και είχαν εκεί πάρα πολύ υποφέρει. Μια βόμβα είχε τρυπήσει τον τοίχο του σπιτιού-φυλακή, αιφνιδίασαν τους δύο Άγγλους σκοπούς τους και μπόρεσαν έτσι να περάσουν τις γραμμές και να έρθουν σ' εμάς. Στα αριστερά του υψώματος είχε εκ νέου ξεσπάσει η μάχη. Ο γειτονικός μας λόχος έδωσε όμως σε αυτό ένα γρήγορο τέλος. Η πόλη βρισκονταν τώρα στα χέρια μας και κανείς δεν μπορεί να μας εκδιώξει από εκεί.

Σελίδες 39-40 (περίληψη)

Η ίδια Έκθεση των σελίδων 37-38.

Σελίδες 41-42 (περίληψη-μετάφραση)

Έκθεση Γερμανού υποδεκανέα, ονόματι Thomas Moeschl , από 4.9.1941, σχετικά με την εμπειρία του στην Κρήτη.

(μετάφραση) Έκθεση σχετικά με την εμπειρία μου από την επέμβαση στην Κρήτη.

Φτάσαμε στο Μάλεμε το μεσημέρι, στις 12:00. Η επιβίβαση προχώρησε καλά, το αεροσκάφος άδειασε γρήγορα και απογειώθηκε ξανά. Ως πρώτο μέλημα, έπρεπε να εξαφανιστούμε με το βαρύ μας εξοπλισμό γρήγορα, επειδή όλες οι κορυφογραμμές ήταν κατειλημμένες από τον εχθρό και δεχόμασταν πυρά. Ευτυχώς, ο λόχος διέφυγε αλώβητος από τις σφαίρες. Η πορεία κατευθύνθηκε προς τα δυτικά. Βαριά φορτωμένοι λάβαμε τη νέα εντολή μας. Έπρεπε να φτάσουμε στο πέρασμα, που βρίσκονταν μεταξύ Μάλεμε και Καστελίου. Όταν φτάσαμε εκεί, πήραμε θέση βολής για να είμαστε έτοιμη προς κάθε αιφνιδιαστική επίθεση.

Ήρεμο και σιωπηλό βρισκόταν αυτό το κομμάτι γης μπροστά μας. Δεν υπήρχε κανένα ίχνος από τους εβδομήντα αλεξιπτωτιστές, που είχαν ριχθεί στις 20 Μαΐου εκεί. Στις 23 Μαΐου, η μονάδα μας έλαβε την εντολή να πραγματοποιήσει μια αναγνώριση χώρου. Ξεκινήσαμε και δεν διήρκεσε αυτό πολύ. Εντοπίσαμε εκεί τα ίχνη δύο εκ των αλεξιπτωτιστών μας, που είχαν δολοφονηθεί με τον ίδιο ανατριχιαστικό τρόπο. Τα μάτια τους είχαν τρυπηθεί και ακρωτηριαστεί. Τα πρόσωπα μας σοβάρεψαν. Συνεχίσαμε την πορεία. Ξαφνικά, δεχθήκαμε πυρά από ένα σπίτι, με αποτέλεσμα να πρέπει να λάβουμε θέση βολής. Μετά από συντόμου χρονικής διάρκειας σφοδρά πυρά, μπορούσαμε να δούμε πως υποχωρούσαν οι Κρητικοί, γνωστοί ως ελεύθεροι σκοπευτές, στα γνώριμα για αυτούς εδάφη. Η αποστολή μας ήταν να διεισδύσουμε μέχρι το χωριό Δραπανιάς. Δεχόμασταν , τώρα, πυρά από όλες τις πλευρές. Δεν κατόρθωσαν όμως να ανακόψουν την πορεία μας. Φτάσαμε στον Δραπανιά χωρίς να έχουμε υποστεί απώλειες, μολονότι οι Έλληνες και οι Άγγλοι έβαλλαν με πολυβόλα εναντίον μας. Μπορέσαμε να υποχωρήσουμε χωρίς απώλειες και κατ' αυτόν τον τρόπο είχε η αποστολή μας εκπληρωθεί.

Η επίθεση εναντίον του Καστελίου έπρεπε να διεξαχθεί στις 24.5. Ήταν μια ζεστή ημέρα. Στις 8:00 το πρωί, τα αεροσκάφη μας έφτασαν και επιτέθηκαν στο Καστέλι με βόμβες και πυρά πολυβόλων. Ο λόχος μας προχώρησε συγκεντρωτικά σε επίθεση. Εναντίον μας ρίχνονταν πυρά τουφεκίων και πολυβόλων. Τα γύρω από την πόλη βουνά ήταν πολύ ευνοϊκό έδαφος για τον εχθρό. Εξαιτίας, όμως, της γρήγορης επίθεσης μας, δεν δόθηκε στον υπερέχοντα εχθρό η δυνατότητα να κρατήσει την πόλη. Στις 1:00 το μεσημέρι, η πόλη βρίσκονταν στην κατοχή μας. Αυτή η επιτυχία δεν πραγματοποιήθηκε δυστυχώς χωρίς ανθρώπινες απώλειες.

Καταδιώξαμε, στις 26 Μαΐου, τον εχθρό για να εμποδιστεί κάθε δυνατή επίθεση στο δυτικό τμήμα. Ερευνήθηκαν ενδελεχώς τα χωριά και τα υψώματα. Οι εχθροπραξίες έλαβαν σε αυτό το τμήμα του νησιού τέλος.

Η μονάδα μας έλαβε τώρα την εντολή, να μετακινηθεί προς το Τάγμα Εμπροσθοφυλακής.

Στις 20:00, της 25.5, εγκαταλείψαμε το Καστέλι με ένα λαφυραγωγημένο αγγλικό φορτηγό και φτάσαμε το άλλο πρωί στο Τάγμα Αναγνώρισης. Στις 7:00 το πρωί, βιώσαμε την πρώτη επαφή με τον εχθρό. Στις 27 Μαΐου, η Σούδα είχε πέσει στα χέρια μας. Έπρεπε όμως να ακολουθήσουμε, προωθούμενοι, τον εχθρό και να παραμερίζουμε

τα εμπόδια στον κεντρικό δρόμο, μερικές φορές, κάτω από σφοδρά πυρά. Δυστυχώς, αυτό επέφερε σε σύντομο χρονικό διάστημα κάποιες ανθρώπινες απώλειες. Ο εχθρός οχυρωνόταν συνεχώς καλά και διήρκεσε χρόνο έως ότου να καμφθεί η αντίσταση του. Ακολουθήσαμε γρήγορα τον εχθρό, που έλαβε, εκ νέου, θέση κοντά σε ένα πέρασμα και από το σημείο αυτό αντιστάθηκε σθεναρά. Ο εχθρός αποσύρθηκε έπειτα τη νύχτα.

Συνεχίστηκε η πορεία μας το επόμενο πρωί, δεν διήρκεσε όμως πολύ, επειδή πέσαμε πάνω σε δύο ναρκοθετημένους χώρους, όπου απομακρύνουμε τις νάρκες. Κατευθυνθήκαμε γρήγορα προς το Ρέθυμνο, που διεξάγονταν εκεί σφοδρές μάχες. Υπήρχαν φωτιές παντού. Το Αγγλικό Πυροβολικό έβαλλε αδυσώπητα εναντίων της πόλης, παρά ταύτα έπρεπε να περάσουμε τη νύχτα στο Ρέθυμνο. Επικράτησε μεγάλη χαρά, όταν έφτασαν τα τεθωρακισμένα άρματα μάχης μας. Λάβαμε το επόμενο πρωί την εντολή, να ανέβουμε στα άρματα μάχης και από να πηδήσουμε κάτω για να παραμερίσουμε τα οδοφράγματα. Σε κάθε άρμα μάχης ανέβηκαν τέσσερις άνδρες και ξεκινήσαμε. Δεν πήγαμε μακριά, επειδή δεχθήκαμε πυρά. Κατεβήκαμε αστραπιαία από τα άρματα και λάβαμε θέση μάχης. Η μάχη διήρκεσε δύο ώρες. Μετά συνεχίσαμε. Έπρεπε να απομακρύνουμε το ένα οδόφραγμα μετά το άλλο, κάτω από εχθρικά πυρά, κάτι που πετύχαμε χωρίς απώλειες, προς ικανοποίηση του επικεφαλής της εμπροσθοφυλακής.

Η ωραιότερη εμπειρία ήταν για εμάς όμως, το συναίσθημα της αγαλλίασης των αλεξιπτωτιστών, τους οποίους μπορέσαμε να αντικαταστήσουμε.

Διανύσαμε, μέσω τριών μαχών, σε λιγότερο από τρεις ημέρες είκοσι πέντε χιλιόμετρα. Μόνο την τελευταία ημέρα δεκαεννέα χιλιόμετρα περίπου. Δυόμιση χιλιάδες στρατιώτες, από τους οποίους πάνω από χίλιοι Αυστραλοί, αιχμαλωτίστηκαν.

Σελίδες 43-44 (περίληψη)

Η ίδια Έκθεση των σελίδων 37-38.

Σελίδα 45 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική εφημερίδα «*Deutsche Allgemeine Zeitung*», με ημερομηνία 3.6.1941. Φέρει τον τίτλο: «Έφοδος εναντίον των Χανίων. Αλεξιπτωτιστές και μονάδες Ορεινών Κυνηγών καταλαμβάνουν τον κόλπο της Σούδας».

(μετάφραση) Έφοδος εναντίον των Χανίων.

Αλεξιπτωτιστές και μονάδες Ορεινών Κυνηγών καταλαμβάνουν τον κόλπο της Σούδας.

Η κατάληψη της κρητικής πόλης των Χανίων και κυρίως του κόλπου της Σούδας θα είναι, αμέσως μετά την πρώτη επίτευξη σύνδεσης των μονάδων, ο κυρίως στόχος των ενωμένων, αποβιβαζόμενων στην Κρήτη, Ομάδων Μάχης. Ενώ ακόμα, οι Ορεινοί Κυνηγοί μαζί με τις μονάδες των Αλεξιπτωτιστών, που κράτησαν (*Στιμ λέξη δυσανάγνωστη*) κάτω από σφοδρότατα εχθρικά πυρά, προχωρούν στην εκκένωση και κατάληψη του δυτικού τμήματος της Κρήτης και βοηθούν τις περικυκλωμένες μονάδες των Αλεξιπτωτιστών, οι την τρέχουσα χρονική στιγμή αποβιβαζόμενες μονάδες των Ορεινών Κυνηγών με τις ελεύθερες ομάδες των Αλεξιπτωτιστών παρελαύνουν προς τα ανατολικά. Οι πρώτοι Ορεινοί Κυνηγοί έχουν ήδη μαζί με τις δυνάμεις των προσεδαφισμένων στην πεδιάδα των Χανίων αλεξιπτωτιστών, που για μέρες μάχονται για την κατοχή των σπουδαίων υψωμάτων, πραγματοποιήσει έφοδο εναντίον των

Χανίων. Με τις ερχόμενες ανά ώρα ενισχύσεις λαμβάνει χώρα η προετοιμασία για την έφοδο εναντίον των Χανίων και την κατάληψη του κόλπου της Σούδας, καθώς μια άλλη μονάδα Ορεινών Κυνηγών προελαύνει από τον νότο προς τα ανατολικά.

Ήδη, από τη πρώτη ημέρα της απόβασης μας στην Κρήτη, τα Χανιά και ο κόλπος της Σούδας βομβαρδίζονταν με κυλιόμενες επιθέσεις γερμανικών μαχητικών αεροσκαφών. Τα αποτελέσματα των επιθέσεων με βόμβες είναι ορατά από μακριά, μέσα στις κοιλάδες: πυκνά σύννεφα καπνού περιβάλλουν ολόκληρα τμήματα της βομβαρδισμένης περιοχής. Ο άμαχος πληθυσμός έχει, σύμφωνα με αναφορές Βρετανών αιχμαλώτων και Ελλήνων πολιτών, καταφύγει στα βουνά. Τα Χανιά και ο κόλπος της Σούδας υπερασπίζονται από ισχυρές δυνάμεις, σε δημιουργημένες εν κρυπτώ θέσεις. Σε κάθε θέση ξεχωριστά πρέπει να πέσουν βόμβες, κάθε ύψωμα θα καταληφθεί με σκληρή μάχη.

Νωρίς το πρωί της 28. Μαΐου, την ένατη ημέρα της ρίψης μας στην Κρήτη, οι Γερμανοί Ορεινοί Κυνηγοί και οι αλεξιπτωτιστές βρίσκονται έτοιμοι για επίθεση. Οι θέσεις εκκίνησης της επίθεσης βρίσκονται πριν τον Γαλατά, ένα χωριό σε ένα σημαντικό ύψωμα πριν τα Χανιά, που έχει καταληφθεί κατόπιν σκληρών μαχών την προηγούμενη ημέρα. Μια αντεπίθεση των Άγγλων, υποστηριζόμενη από δύο άρματα μάχης, μπόρεσε και αποκρούστηκε.

Πριν και μέσα στο χωριό έχουν δημιουργηθεί εκτενείς θέσεις των Άγγλων, που έχουν εναρμονιστεί άψογα με τον χώρο και μπορούν να διακριθούν μόλις από πολύ κοντά. Επιθεωρούμε αυτή τη στιγμή τις θέσεις και τις καταστροφές στον Γαλατά, που καταθέτουν μια μαρτυρία σχετικά με τις διεξαγόμενες σκληρές μάχες. Οι θέσεις εκκίνησης της επίθεσης των αλεξιπτωτιστών βρίσκονται πριν τα Χανιά και είναι καλά καμουφλαρισμένες. Η έφοδος αρχίζει ωστόσο νωρίς το πρωί. Διακρίνεται η πτήση μεμονωμένων Γερμανικών Μαχητικών Αεροσκαφών στον ουρανό και οι σε μεγαλύτερη απόσταση βολές ορισμένων κανονιών.

Μια διμοιρία ενός λόχου μιας μονάδας Αλεξιπτωτιστών βρίσκεται στη δεξιά, άκρη του δρόμου, δίπλα σε ένα από τα πολλά βαθιά πηγάδια, προσωρινά ανενεργή φορώντας τα πρωινά της ρούχα και παίρνοντας πρωινό, από τα βρισκόμενα στις αγγλικές θέσεις αποθέματα. Ο επικεφαλής του λόχου ξυρίζεται αυτή τη στιγμή. Σαπουνισμένο και ξυρισμένο κατά το ήμισυ εμφανίζεται ένα γνωστό πρόσωπο. Αυτό του υπολοχαγού Κ. Τον είχαμε συναντήσει για τελευταία φορά κατά την προέλαση μας προς την Κόρινθο.

Μία ώρα αργότερα ήρθε η διαταγή για επίθεση. Το γρήγορα πλυμένο πουκάμισο του επικεφαλής του λόχου έχει εγκαίρως στεγνώσει. Πρέπει να προωθηθούμε και από τις δύο πλευρές του δρόμου, δίπλα από μονάδες Αλεξιπτωτιστών, προς τα Χανιά μέσω των δύο βρισκόμενων μπροστά μας υψωμάτων, ενώ η κύρια έφοδος των Ορεινών Κυνηγών λαμβάνει χώρα από τον νότο. Το πρώτο ύψωμα έχει ήδη εξερευνηθεί από ισχυρότερες Περιπόλους Αναγνώρισης, που έχουν καταλάβει, ύστερα από μάχες με τους υποχωρούντες Άγγλους, ένα κατεστραμμένο οικοδομικό τετράγωνο στον πρώτο λόφο. Προελαύνουμε, έχοντας ασφαλίσει όλες τις πλευρές μας. Τα πυρά των Βαριών Πολυβόλων υποστηρίζουν την προέλασή μας. Το έδαφος είναι εξαιρετικά δύσκολο και ο επόμενος στόχος μελετάται καλά από ένα κατειλημμένο με ισχυρές δυνάμεις ύψωμα. Ισχυρές μονάδες Αλεξιπτωτιστών εφορούν από τα βόρεια και μεταφέρουν Βαριά Πολυβόλα εκεί μπροστά, για να εξουδετερώσουν τις αγγλικές θέσεις και να ασφαλίσουν από τα στα δεξιά υψώματα την μέσω της κοιλάδας προέλαση μας.

Προχωράμε με μικρά άλματα, εκμεταλλευόμενοι κάθε υποστήριξη πυρών. Από τον θόρυβο της μάχης στα νότια διακρίνεται, ότι η εκεί επίθεση έχει για τα καλά ξεκινήσει. Ένα σύντομο διάλλειμα ανάπαυσης, στους πρόποδες του λόφου το εκμεταλλευόμαστε προς μια λεπτομερή εξέταση των βρισκόμενων εκεί προμηθειών του αντιπάλου, μεταξύ των οποίων βρίσκεται μια σε αφθονία ποσότητα ανανά, που χρησιμεύει άμεσα για ένα δεύτερο πρωινό.

Η θέση των Άγγλων στο αριστερό ύψωμα βρίσκεται εν τω μεταξύ κάτω από σφοδρά πυρά. Πίσω από εμάς ρίχνονται, επίσης, τα πυρά από ένα τοποθετημένο σε ψηλό σημείο πολυβόλο. Οι καταφανέστατα εξαντλημένοι Άγγλοι προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τις σύντομες παύσεις πυρών για την υποχώρηση τους. Το πολυβόλο μας μεταφέρεται τώρα μπροστά, σε θέση βολής και βάλλει εναντίον των αδύναμων Άγγλων. Οι στα αριστερά βρισκόμενοι Αλεξιπτωτιστές έχουν εν τω μεταξύ ήδη προχωρήσει και έχουν καταλάβει ένα αγρόκτημα, χαρακτηρισμένο ως στρατιωτικό νοσοκομείο. Κάμποσοι Άγγλοι έχουν οδηγηθεί ως αιχμάλωτοι πίσω. Είναι για εμάς η κατάλληλη τώρα ώρα να προωθηθούμε και να καταλάβουμε το ύψωμα. Η προέλαση επιτυγχάνεται και σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα βρίσκονται υπό την κατοχή μας, και τα τελευταία υψώματα πριν τα Χανιά. Οι Άγγλοι αποσύρονται στα πρώτα σπίτια της πόλης και τους ακολουθούν κατά πόδας, οι προελαύνοντες, απ' όλες τις κατευθύνσεις, αλεξιπτωτιστές. Στο νότο, η προέλαση προς όλα τα μέτωπα έχει λάβει εν τω μεταξύ χώρα, έτσι ώστε να μπορούμε να ασχοληθούμε τώρα με την κατάληψη του κόλπου της Σούδας.

Έχουμε καταλάβει εξολοκλήρου την πόλη. Ο δήμαρχος, ένας από τους λίγους εναπομείναντας εκεί πολίτες, παρέδωσε τα Χανιά, μια απλή, κατά τα άλλα, τυπικότητα, σύμφωνα με τη διαμορφωθείσα στρατιωτική κατάσταση. Αυτό για μας σημαίνει τη μετακίνηση του διοικητηρίου στην πόλη. Η είσοδος μας στα Χανιά πραγματοποιήθηκε κατά τις τελευταίες ώρες της ημέρας. Οι παραμένοντες εκεί πολίτες μετρούνται στα δάκτυλα του χεριού. Οι περισσότεροι δρόμοι είναι σκαμμένοι από κρατήρες βομβών. Οι Άγγλοι έπρεπε να παραμένουν πάνω από οχτώ ημέρες στα υπόγεια της πόλης, εξαιτίας των αεροπορικών επιθέσεων, αεροπορικών επιθέσεων με βομβαρδισμό, που σύμφωνα με τις αναφορές των Άγγλων αιχμαλώτων, προκαλούσαν σε αυτούς μεγάλες φθορές λόγω των σε σταθερό ρυθμό επιθέσεων, που δεν μειωνόταν κατά τη διάρκεια της ημέρας, ενώ από την άλλη πλευρά, μόνο κάποια μεμονωμένα αγγλικά αεροσκάφη έκαναν την εμφάνισή τους κατά τις βραδινές και νυχτερινές ώρες.

Αφότου καταλήφθηκε ο κόλπος της Σούδας επίσης και χτενίστηκε μεθοδικά η περιοχή του Ακρωτηρίου των Χανίων, ξεκαθαρίστηκε η θέση σε αυτό το τμήμα της Κρήτης πλήρως. Καθώς οι Ορεινοί Κυνηγοί προωθούνταν εν συνεχεία προς ανατολάς, οι μονάδες Αλεξιπτωτιστών εκκαθάριζαν το υπόλοιπο τμήμα του καταλαμβανόμενου δυτικού τμήματος της Κρήτης.

Σελίδα 46 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική εφημερίδα «*Marburger Zeitung*», με ημερομηνία 7./8.6.1941. Φέρει τον τίτλο: « Πως τα Χανιά καταλήφθηκαν».

(μετάφραση)

Πως τα Χανιά καταλήφθηκαν.

Ένας θρίαμβος του Γερμανικού Στρατού.

Η κατάρρευση, που βίωσαν οι Πολωνοί στην αρχή του πολέμου, τον Σεπτέμβριο 1939, κοντά στο Kutno, επαναλήφθηκε τώρα με την ίδια μορφή, αν και σε μικρότερο μέγεθος, για τις δραστηριοποιημένες στο κρητικό έδαφος αγγλικές μονάδες στρατού, πλησίον των Χανίων.

Η υπερέχουσα του αντιπάλου γερμανική διοίκηση και η επέμβαση των Γερμανών Ορεινών Κυνηγών και μονάδων Αλεξιπτωτιστών προετοίμασαν την ήττα του Αγγλικού Εκστρατευτικού Σώματος στην Κρήτη, μια ήττα από την οποία οι Άγγλοι δεν θα μπορέσουν να συνέλθουν. Ένα μεγάλο μέρος του εξοπλισμού τους, της σίτισης και των πολεμοφοδίων κατέστησαν λάφυρα των γερμανικών μονάδων και το ηθικό μάχης των Άγγλων και Νεοζηλανδών κάμφθηκε σημαντικά απ' αυτό το καταστρεπτικό χτύπημα των γερμανικών όπλων. Απεναντίας, οι Γερμανοί Ορεινοί Κυνηγοί, που δεν είχαν πλέον δραστηριοποιηθεί από τη χρονική στιγμή της νικηφόρου προέλασης μέσω της Γραμμής-Μεταξά, μάχονταν με ενθουσιασμό και ζωντάνια που απλά δεν σταματούσαν με τίποτα.

Μοναδική επίδοση!

Εάν κάποιος λάβει υπόψη των δυσκολιών, που προέβαλαν στον δρόμο των γερμανικών μονάδων και ξεπεράστηκαν, όπως: το αδιάβατο έδαφος, η αφόρητη ζέστη, η έλλειψη σε βαριά όπλα, τα προβλήματα στον ανεφοδιασμό σίτισης και πυρομαχικών, η μη υπεροχή του επιτιθέμενου απέναντι στις καλά οχυρωμένες θέσεις του αμυνόμενου, παρουσιάζει η στρατιωτική τους δράση μια μοναδική επίδοση, η οποία αυτή τη στιγμή οδηγεί σε μια σύγκριση με τον Νάρβικ.

Το Νάρβικ και η Κρήτη, δύο κόσμοι που και στους δύο αναδεικνύεται το σθένος και το πνεύμα του Γερμανικού Στρατού, στον άξιο θαυμασμού συντονισμό και συνεργασία μεταξύ της Πολεμικής Αεροπορίας, των Ορεινών Κυνηγών και των μονάδων Αλεξιπτωτιστών. Ποιος ή τι θα ήταν σε θέση να σταματήσει αυτά τα στρατεύματα;

Παίρνοντας αποφάσεις.

Στις 26 Μαΐου, το απόγευμα, είδαμε από ένα πολύ μακριά προωθημένο διοικητήριο λόχου, να βρίσκονται τα Χανιά και η γύρω περιοχή, σε απόσταση των πέντε χιλιομέτρων, εν μέσω σφοδρού βομβαρδισμού της Γερμανικής Αεροπορίας. Είχαμε προωθηθεί από την ενδοχώρα μαζί με τους Ορεινούς Κυνηγούς και είχαμε αναγκάσει τους Άγγλους προς υποχώρηση. Μια δεύτερη ομάδα-Ορεινοί Κυνηγοί και Αλεξιπτωτιστές- προχώρησαν εναντίον της πόλης μέσω του μοναδικού παραλιακού δρόμου, που οδηγεί από τα δυτικά προς τα ανατολικά. Μια τρίτη ομάδα, ξανά Ορεινοί Κυνηγοί, που είχαν διασχίσει την οροσειρά, παρουσιάζοντας πρωτοφανείς επιδόσεις σχετικά με την πορεία τους, ήταν τοποθετημένη πιο μακριά από εμάς, στα δεξιά της ενδοχώρας με την αποστολή να στραφούν, μαζί με ένα τμήμα των αλεξιπτωτιστών, από τα ανατολικά προς την πόλη και με μια άλλη ομάδα να καταλάβουν τον στα δυτικά παράπλευρο δρόμο που βρίσκεται ο εχθρός, με κατεύθυνση το Ρέθυμνο.

Το ποντίκι στην παγίδα....

Αυτός ο σχεδιασμός, με όλες τις επιμέρους φάσεις του, πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαΐου. Όλα κύλησαν βάση σχεδίου και τακτικής, ο κύκλος έκλεισε και το ποντίκι έπεσε στην παγίδα. Η διοίκηση και οι μονάδες διακρίθηκαν με αυτήν την επιτυχία στον ίδιο βαθμό και ανταμείφθηκαν.

Ο ήλιος έκαιγε άσπλαχνα από έναν ουρανό χωρίς σύννεφα, όταν το τάγμα των Ορεινών Κυνηγών μας ξεκίνησε την προέλαση. Όλη η περιοχή της προέλασης εκτεινόταν σε χιλιόμετρα λιώφυτων, στα οποία οι Άγγλοι ελεύθεροι σκοπευτές με την κάλυψη των δέντρων είχαν βρει εκεί την κατάλληλη κάλυψη. Είχαν προετοιμαστεί για μια σκληρή αντίσταση εναντίον των Ορεινών Κυνηγών μας. Κάτω από κάθε δέντρο, πάνω στο οποίο κάθονταν ένας Άγγλος σκοπευτής, είχα σκαφτεί βαθιά χαντάκια προς τρεις κατευθύνσεις, μέσα στα οποία ο σκοπευτής θα μπορούσε να βρει άμεση κάλυψη σε περίπτωση κινδύνου. Η παράταξη των σκοπευτών πάνω στα δέντρα είχε πραγματοποιηθεί βάση προσχεδιασμένου στρατιωτικού σχεδίου. Ο κάθε από τους σκοπευτές αυτούς πυροβολούσε δύο ή και περισσότερες ώρες, εναντίον των προελαυνόντων Ορεινών Κυνηγών μας, προτού αυτοί εξολοθρευθούν.

Σκληρή αντίσταση από τον εχθρό.

Η προέλαση προχωρούσε γρήγορα, αν και ο αντίπαλος, όπως ήδη τις προηγούμενες ημέρες, είχε προβάλλει σθεναρή αντίσταση. Σε κοντινής απόστασης μάχη καταπολεμήθηκε, με χρήση χειροβομβίδων και αυτόματων, μια φωλιά αντίστασης από σαράντα Άγγλους, που είχαν λάβει θέση για ενέδρα. Οι Ορεινοί Κυνηγοί μας είχαν τέτοια ορμή, με αποτέλεσμα να φτάσουν στον «προορισμό ημέρας», έναν δρόμο στην άκρη των προαστείων των Χανίων, ήδη νωρίς το απόγευμα.

Εν τω μεταξύ, η αριστερά από εμάς ομάδα, που προωθούνταν στην ακτή, χτενίζοντας τις τελευταίες βουνοπλαγιές πριν την πόλη, για την εκεί καταπολέμηση της μαζικής αντίστασης των Άγγλων, όρμησε τώρα προς τα κάτω ,με κατεύθυνση την πεδιάδα. Η πόλη είχε τώρα πλέον περικυκλωθεί από δύο πλευρές. Η θάλασσα έφραζε προς βορρά την οδό διαφυγής των Άγγλων. Η Αεροπορία μας δεν άφησε ούτε ένα ψαροκάικο επίσης άθικτο στο λιμάνι.

Τρομερή έκρηξη.

Ο αέρας σείστηκε ξαφνικά, αυτή την ώρα, από μια φοβερή έκρηξη. Τεράστιοι πίδακες καπνού υψώθηκαν στον ουρανό, διαλύθηκαν μετά και ξανασχηματίστηκαν. Ένα γερμανικό βομβαρδιστικό πέτυχε την αγγλική αποθήκη πυρομαχικών στα Χανιά. Εξερράγησαν οβίδες και ανατινάχθηκαν οι σφαίρες τουφεκιών με ένα μεγάλης διάρκειας δυνατό θόρυβο. Μια ώρα σχεδόν διήρκεσε το έργο της καταστροφής, ακούγονταν κρότοι, πετάγονταν σπινθήρες, διακρίνονταν συριγμοί σε όλες τις εκφάνσεις τους και ο ουρανός ήταν καλυμμένος με μαύρα σύννεφα.

Ο κύκλος σφίγγει.

Φωτεινά σήματα προς ανατολική κατεύθυνση έκαναν γνωστό, ότι οι προελαύνοντες, μακριά στα δεξιά μας, Ορεινοί Κυνηγοί προς τα Χανιά είχαν εν τω μεταξύ στρίψει. Κάποιος μπορούσε ήδη να διακρίνει με τα κιάλια την κορυφή της πορείας που κατηφόριζε σταδιακά από τους ψηλούς λόφους με κατεύθυνση την πόλη. Ο κύκλος είχε κλείσει, ακόμα χωρίς κενά, αλλά κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην αμφισβητείται σε καμία περίπτωση η πτώση της πόλης.

Τα Χανιά καταλήφθηκαν.

Η επίθεση εναντίον των Χανίων συνεχίστηκε τώρα απ' όλες τις πλευρές. Η αντίσταση εξασθένησε, οι Άγγλοι είχαν αναζητήσει μάλλον νέους δρόμους υποχώρησης. Οι Ορεινοί Κυνηγοί και οι μονάδες Αλεξιπτωτιστών εισήλθαν στα Χανιά, περνώντας δίπλα από καλά οχυρωμένες αγγλικές θέσεις, που η αταξία τους έδινε μια εικόνα της βιαστικής υποχώρησης των Άγγλων.

Ο δήμαρχος παρουσιάστηκε στα όρια της πόλης και την παρέδωσε στον διοικητή ενός Συντάγματος Ορεινών Κυνηγών. Οι Άγγλοι δεν ρίσκαραν μια υπεράσπιση της. Πιάστηκαν οι πρώτοι αιχμάλωτοι, αρχικά Έλληνες, μετά ολοένα και περισσότεροι Άγγλοι, μεταξύ των οποίων ένα ολόκληρο Επιτελείο Συντάγματος με ένα συνταγματάρχη, ένας πλοίαρχος και αξιωματικοί διαφόρων ειδικοτήτων. Τα υπόλοιπα τμήματα των αγγλικών στρατευμάτων υποχώρησαν μάλλον με βόρεια κατεύθυνση προς το Ακρωτήρι ή διέφυγαν προς τον κόλπο της Σούδας.

Εικόνα πλήρους διάλυσης.

Η αγγλική ήττα ήταν ολοκληρωτική. Μια τέτοια, είχαμε και εμείς ήδη βιώσει κάποτε στην Ελλάδα. Οχήματα και μοτοσυκλέτες βρίσκονταν κατά δεκάδες στη γύρω περιοχή, έτοιμα προς χρήση, διαθέσιμα άρματα μάχης πάρθηκαν ως λάφυρα από τους αλεξιπτωτιστές. Τα αποθέματα τροφίμων και ολόκληρες αποθήκες ρουχισμού μπόρεσαν να ληφθούν στο ακέραιο. Βενζίνη στοιβάχτηκε σε αξιόλογες ποσότητες. Τα αντίπαλα στρατόπεδα προσέφεραν την εικόνα μιας πλήρους διάλυσης και κατόπιν πανικού φυγής. Είδη στρατιωτικού εξοπλισμού, όπλα, στρατιωτικές στολές, προσωπικά είδη, αντικείμενα φαγητού και πυρομαχικά βρισκόταν διασκορπισμένα τριγύρω στην περιοχή. Θα είναι δύσκολο για τους Άγγλους να αντικαταστήσουν ξανά τις απώλειες αυτών των αντικειμένων.

Η ίδια η πόλη εγκαταλείφθηκε από τον άμαχο πληθυσμό. Μόνο τα ζώα τριγύριζαν μεταξύ των σπιτιών. Ενώ σε όλα τα σπουδαίας σημασίας σημεία είχαν τοποθετηθεί μέτρα προστασίας και οι γενναίοι νέοι απολάμβαναν για πρώτη φορά, μετά την ταλαιπωρία της ημέρας, τα διαθέσιμα σε αφθονία δροσιστικά, οι Ορεινοί Κυνηγοί διατάχθηκαν να προχωρήσουν ξανά σε επίθεση.

Μισή ώρα αργότερα, ένα Τάγμα Ορεινών Κυνηγών βρίσκονταν ξανά σε πορεία, για να εκδιώξουν τον εχθρό από τον κόλπο της Σούδας.

Ήταν μια ημέρα, η οποία επιβεβαίωσε εκ νέου την ικανότητα και αποτελεσματικότητα των όπλων και των στρατιωτών μας και έδωσε στους Άγγλους να συνειδητοποιήσουν, ότι η Κρήτη είχε για αυτούς χαθεί.

Σελίδα 47 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση, με τέσσερις φωτογραφίες, στη γερμανική εφημερίδα «*Marburger Zeitung*», με ημερομηνία 7./8.6.1941. Φέρει τον τίτλο: « Επίθεση από αέρα».

(μετάφραση) Επίθεση από αέρα.

ΕΝΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΙΣΤΩΝ ΡΙΧΝΕΤΑΙ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ.

«Αναφορά στο Σύνταγμα Αλεξιπτωτιστών» είναι η διαταγή προς τρεις ανταποκριτές πολέμου της Μονάδας Αλεξιπτωτιστών. Το Σύνταγμα υπό τον Biwak είχε εγκατασταθεί, στην Ελλάδα, στον Ισθμό της Κορίνθου, μακριά από τον μεγάλο δρόμο και πλησίον ενός αεροδρομίου, όπου εκεί βρίσκονταν ήδη σε ετοιμότητα για τους αλεξιπτωτιστές οι μοίρες των Junker 52 μας. Σε ένα εκτεταμένο λιόφυτο είχαν στηθεί μεγάλες σκηνές. Η χρυσή άμμος, το θαμπό πράσινο φύλλωμα των ελαιόδεντρων και ο καυτός ήλιος, ήταν οι πρώτες εντυπώσεις αυτής της περιοχής. Κάπως μακρύτερα από τη

μπλε χρώματος θάλασσα και στην απέναντι πλευρά, γυμνές και απόκρημνες ράχες των βουνών. Η διάθεση, όμως, που επικρατεί σε αυτό το στρατόπεδο είναι η ίδια: ανανεωμένη, χαρούμενη και γεμάτη αισιοδοξία, έτσι όπως έχουν συνηθίσει οι αλεξιπτωτιστές μας.

Παρουσιάζομαστε στον διοικητή Συντάγματος, που μένει, όπως όλοι οι στρατιώτες του, σε μια σκηνή. Ο παλιός και έμπειρος αξιωματικός μας απαντά στην ερώτηση μας σε αυθεντική διάλεκτο της Βάδης Βυρτεμβέργης: «Ναι, φυσικά, θα πρέπει να πηδήσω». Τον βλέπουμε να τριγυρίζει εδώ στο στρατόπεδο, όπως και οι στρατιώτες του, μόνο με το μαγικό και έχοντας ρίξει πάνω του ένα απλό λεπτό σακάκι, για την προστασία από τον ήλιο. Όταν κάποια στιγμή είχα βγει νωρίς το πρωί από την σκηνή, περνούσε ο διοικητής, τη στιγμή αυτή, με το μαγικό του, με μια μικρή πτυσσόμενη καρέκλα στο χέρι του και με μια δερμάτινη τσάντα κρεμασμένη στους ώμους του. Με χαιρέτισε με τον γνωστό εγκάρδιο και καλοδιάθετο του τρόπο, ξεκρέμασε την τσάντα και έβγαλε ένα μπλοκ σχεδίασης, στο οποίο είχε ζωγραφίσει με νερομπογιές ένα τοπίο. Μου είπε: «Αυτό το έκανα από το βουνό. Ξέρετε, τα χρώματα του πρωινού, όταν ο ήλιος ανατείλει μου αρέσουν τόσο πολύ». Θαύμαζα αυτόν τον άνδρα και διοικητή ενός των σημαντικότερων Συνταγμάτων, που έβρισκε, δύο ημέρες πριν την αποφασιστική επέμβαση του Συντάγματος του στην Κρήτη, ακόμα χρόνο να ανέβει κατά την ανατολή του ηλίου στο βουνό και να ζωγραφίσει μια ακουαρέλα. Αυτοί είναι οι διοικητές, κάτω από τις διαταγές των οποίων οι Γερμανοί στρατιώτες κατορθώνουν τη μια νίκη μετά την άλλη!

Όπως και ο διοικητής, το ίδιο είναι και οι αξιωματικοί του επίσης. Συναντούμε πολύ γνωστά ονόματα, κατόχους του Σταυρού των Ιπποτών και όλοι αυτοί είναι υπερήφανοι, που συνευρίσκονται με τον άνδρα αυτόν και που θα βρίσκονται μάλιστα υπό τη διοίκηση του στην αναμενόμενη επέμβαση. Όλοι αυτοί καίγονται για αυτή τη νέα επέμβαση, και μαζί με αυτούς, επίσης, και οι στρατιώτες τους. Το ίδιο και εμείς.

Επιτέλους, η ώρα έχει έλθει. Στις 20 Μαΐου, το εγερτήριο σήμανε νωρίς, στις 3:00. Η φόρμα των αλεξιπτωτιστών φορέθηκε με προσοχή, οι ελαστικοί επίδεσμοι τυλίχθηκαν, τα όπλα ελέγχθηκαν για μια τελευταία φορά. Κατευθυνθήκαμε κατόπιν με τις ζώνες ασφαλείας και τα αλεξίπτωτα υπό μάλης προς τον χώρο προσγείωσης, με το σε αργούς ρυθμούς φως από ξημέρωμα να διαχέεται στην περιοχή. Τα μεγάλα μεταγωγικά φαίνονταν τις πρώτες πρωινές ώρες ωχρά και αφιλόξενα. Έγιναν οι τελευταίες προετοιμασίες, τοποθετήθηκε το αλεξίπτωτο και τα κράνη φορέθηκαν και δέθηκαν σφιχτά. Επιβιβαστήκαμε έπειτα στα αεροσκάφη, οι μηχανές μούγγρισαν και αναχώρησε, υπό το φως του ανατέλλοντος ηλίου, η μία μοίρα μετά την άλλη εναντίον της Κρήτης. Ένα Σύνταγμα Αλεξιπτωτιστών ρίχθηκε εναντίον του εχθρού.

(περίληψη) Η πρώτη φωτογραφία απεικονίζει «αποβιβαζόμενους σε πορεία Ορεινούς Κυνηγούς», η δεύτερη «την επίθεση γερμανικών αεροσκαφών Καθέτου Εφόρμησης στον κόλπο της Σούδας», η τρίτη «τη διαβούλευση Γερμανών ανώτατων αξιωματικών» και η τέταρτη «τη μεταφορά αιχμαλώτων Άγγλων στρατιωτών σε χώρο συγκέντρωσης αιχμαλώτων».

Σελίδα 48 (περίληψη)

Πολεμική ανταπόκριση στις γερμανικές εφημερίδες « *Westfaellische Landeszeitung. Rote Erde*» και «*Niederdeutscher Beobachter*», από 5.6.1941. Η ίδια καταχώρηση της σελίδας 46.

Σελίδα 49 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική εφημερίδα « *Berliner Boersen Zeitung*» με τον τίτλο: «Η έφοδος μας στα Χανιά».

(μετάφραση) Η έφοδος μας στα Χανιά.

Οι Ορεινοί Κυνηγοί στον κόλπο της Σούδας.

Ο διοικητής του τάγματος ανακεφαλαίωσε για ακόμα μια φορά σε σύσκεψη με τους επικεφαλής των λόχων του την κατάσταση και ανέφερε μεταξύ άλλων τους καπνούς και τη φωτιά που είχαν πιάσει τα Χανιά, η πρωτεύουσα της Κρήτης. Υπερασπίζονταν από τους Άγγλους, μολονότι είχε ζητηθεί από τα γερμανικά στρατεύματα να παραδοθούν, για να προστατευτεί ο εκεί άμαχος πληθυσμός. Αλλά, οι Άγγλοι δεν νοιάζονται για την τύχη του ελληνικού στο νησί πληθυσμού, με τον οποίο δεν θέλουν να έχουν καμία σχέση. Θα πραγματοποιούνταν σήμερα η ολοκληρωτικής μορφής περικύκλωση της πόλης. Η πιο σπουδαία για τους Άγγλους βάση της Κρήτης θα λάμβανε έτσι το τελευταίο θανάσιμο πλήγμα.

Τα τμήματα για την επίθεση χωρίστηκαν και δόθηκαν για ακόμα μια φορά επακριβείς οδηγίες. Στις 10:15, οι λόχοι έφτασαν από τις θέσεις ετοιμότητας τους. Σήμερα δεν είναι βουνά, φαράγγια και μεγάλα βράχια, από τα οποία θα πρέπει να αναγκάσουμε τους Άγγλους να βγουν έξω, αλλά το κεντρικό σημείο της επίθεσης μας θα ξεκινάει από ένα ρυάκι σε δασώδη κοιλάδα, με πολύ πυκνή βλάστηση, όμοιας ζούγκλας, και εντελώς αποψιλωμένα ελαιόδεντρα. Έπρεπε, όπως εδώ και πολλές ημέρες, να καθαρίσουμε την περιοχή, μέτρο με μέτρο. Τα πολυβόλα μας τοποθετήθηκαν σε θέση βολής κάθε πενήντα περίπου μέτρα και έβαλλαν με πυρά εναντίων των αγγλικών κοιλωμάτων προστασίας, που περιβάλλαν την περιοχή των Χανίων όπως μια στιβαρή και συμπαγή αλυσίδα. Είναι μια δύσκολη δουλειά αυτή που πρέπει να διεκπεραιώσουν οι Ορεινοί Κυνηγοί και οι αλεξιπτωτιστές. Με ξιφολόγχες και χειροβομβίδες επιτιθόμαστε εναντίων των των ανθεκτικών και πανούργων παλικάριών, που από τις οχυρωμένες θέσεις τους μας ρίχνουν άφθονες ριπές πολυβόλων.

Βρισκόμαστε καθηλωμένοι, στα δυτικά των Χανίων, κάτω από τα μαινόμενα πυρά ενός ισχυρού αγγλικού οχυρώματος. Καταφέρνουμε την τελευταία στιγμή να καταφύγουμε στη νεκρή γωνία της κοίτης ενός ρυακιού. Βρισκόμαστε πεσμένοι στο εκεί έδαφος και δεν μπορούμε να κουνήσουμε. Είναι μια αναθεματισμένη κατάσταση. Η αριστερή και δεξιά πτέρυγα του λόχου έχουν ήδη κάπου καθηλωθεί και δεν ακολουθούν. Κάθε φορά που υψώνουμε τα κεφάλια, ρίχνονται εναντίων μας καταγιστικά πυρά, χωρίς να γνωρίζουμε από που προέρχονται. Γερμανικά μαχητικά αεροσκάφη κάνουν κύκλους πάνω μας, τα οποία όμως δεν μπορούν να παρέμβουν στην επίθεση για να μη ρισκάρουν απώλειες των δικών στρατευμάτων. Είμαστε όμως η δύναμη κρούσης του τάγματος και πρέπει να συνεχίσουμε διασπώντας τις γραμμές τους. Στο σημείο αυτό, ο νεαρός υπολοχαγός παίρνει τη γενναία απόφαση, να τολμήσει την έφοδο εναντίον των Άγγλων με πολλούς στρατιώτες, που βρίσκονταν μαζί του στην κοίτη του ρυακιού. Διεξήχθη μια σύντομη σύσκεψη και μια προσεκτική ματιά προηγουμένως κάτω από το τόξο μιας γέφυρας προς το χαμηλό ύψωμα, από το οποίο οι Άγγλοι μπλοκάρουν ολόκληρη την πεδιάδα. Σήκωσε το χέρι. «Προσοχή»-όλοι έκαναν

πίσω, βρισκόμενοι σε μεγάλη ένταση-«σηκωθείτε, εμπρός, πάμε» Το νερό μας βρέχει. Ένας πέφτει και τραυματίζεται. Δέκα γκρι μορφές σηκώνονται σαν αστραπή από το ανάχωμα, περνούν τον δρόμο και βρίσκονται τώρα για δευτερόλεπτα ξαπλωμένοι στον λόφο. Οι άνδρες σκύβουν τώρα για το τελευταίο άλμα. Καταλαβαίνουμε, από απόσταση πενήντα μέτρων, κάθε σιγά εκφραζόμενη λέξη. «Πάμε» και αμέσως το πολυβόλο μας άρχισε να βάλλει με πυρά. Χειροβομβίδες ρίχνονταν. Οι Βρετανοί άρπαζαν τα πολυβόλα τους, να ρίξουν εναντίον των επιτιθέμενων. Τα γερμανικά όμως αυτόματα είναι γρηγορότερα. Ένας από τους Βρετανούς, έχοντας σηκωθεί από το κοίλωμα που βρίσκονταν, σημάδεψε με το όπλο του εναντίον του επικεφαλής της Ομάδας Κρούσης. Ο υπαξιωματικός διέκρινε τον κίνδυνο και σήκωσε το αυτόματο. Παρατηρούσαμε, πως αυτός σε κλάσματα του δευτερολέπτου προσπάθησε να ξεκλειδώσει τον εμπυρέα-εμπλοκή-, σήκωσε μετά το πιστόλι του για να ρίξει και μετά κατέρρευσε πυροβολώντας. Έτσι σκοτώθηκε ο γενναίος υπαξιωματικός. Πάνω από σαράντα Άγγλοι παρέμειναν στις θέσεις τους. Τέσσερεις μόνο αιχμάλωτοι οδηγήθηκαν στις γραμμές μας.

Η κορυφή των ομάδων μας βολιδοσκοπεί την κατάσταση. Εκκαθαρίσαμε την τελευταία θέση πυρός στη δυτική περιφέρεια της πρωτεύουσας της Κρήτης, που θα κάλυπτε την έξοδο των Άγγλων προς νέες θέσεις υπεράσπισης. Τις μεσημεριανές ώρες, βρισκόμασταν στο δυτικό άκρο των Χανίων. Σε όλα τα σημεία, γερμανικά στρατεύματα προήλυναν. Οι Άγγλοι, οι οποίοι δεν μπορούσαν πλέον να διαφύγουν με κατεύθυνση τον κόλπο της Σούδας, έχουν πέσει στην παγίδα. Μετά από μια μικρής χρονικής διάρκειας αντίσταση, ένα ολόκληρο Επιτελείο Συντάγματος Ουαλών με είκοσι πέντε αξιωματικούς και στρατιώτες αιχμαλωτίζεται. Στα πρόσωπα τους διαγράφεται το συναίσθημα της βαριάς ήττας. Η «Θέση Χανιά» έχει πέσει και βρίσκεται στα χέρια των Γερμανών. Η προώθηση των Ορεινών Κυνηγών δεν πρέπει τώρα να σταματήσει. Για πρώτη φορά, από τότε που πατήσαμε το χώμα της Κρήτης, προχωράμε πάνω σε σωστά ασφαλισμένο δρόμο. Μεγάλα τμήματα των στρατιωτών έχουν ήδη κινούνται πάνω σε λαφυραγωγημένα αγγλικά οχήματα. Οι αλεξιπτωτιστές προπορεύονται με ένα ελαφρύ βρετανικό τεθωρακισμένο άρμα μάχης. Χαμογελαστά πρόσωπα, φωνές. Όλοι χαίρονται, όταν συναντούν ξανά συντρόφους, επειδή η «Μάχη της Κρήτης» είναι πολύ σκληρή. Προωθούμαστε, διεισδύοντας μέχρι τον κόλπο της Σούδας. Αργά το απόγευμα και εκεί όπου ο δρόμος βγαίνει στη θάλασσα συναντάμε την οπισθοφυλακή του τρεπόμενου σε φυγή εχθρού, ο οποίος αμύνεται σθεναρά. Στη σκληρή αυτή μάχη, αφήνουμε πίσω έναν από τους καλύτερους μας: τον επικεφαλής του 2ου Λόχου, που τρεις ημέρες πριν, είχε εφορμήσει με τους άνδρες του εναντίον του Υψώματος Γαλατά και βρίσκονταν σήμερα το απόγευμα, κατόπιν επιθυμίας των ανδρών του, ξανά στην κορυφή της ομάδας.

Σελίδα 50 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική εφημερίδα «*Thueringer Tageszeitung*», με ημερομηνία 13.6.1941. Φέρει τον τίτλο: «Αεροπορία και Ορεινοί Κυνηγοί».

(μετάφραση) Αεροπορία και Ορεινοί Κυνηγοί.

Την επόμενη ημέρα έληξε η αδυσώπητη μάχη μεταξύ του 8ου Αεροπορικού Σώματος και του Αγγλικού Στόλου με την ένδοξη νίκη της Γερμανικής Αεροπορίας. Με βαριές απώλειες αναγκάστηκε ο Βρετανικός Στόλος να εγκαταλείψει τη θαλάσσια περιοχή της Κρήτης και να αφήσει το νησί στην τύχη του.

Η έχοντας σχηματιστεί, τις επόμενες ημέρες, καλά εκπαιδευμένη μονάδα επίθεσης υπό τη διοίκηση του στρατηγού Ringel, του διοικητή μιας Ορεινής Μεραρχίας,

κατόρθωσε να κάμψει, προσωρινά, την αντίσταση του εχθρού σε όλα τα σημεία του δυτικού τμήματος του νησιού.

Στις 25 Μαΐου, την τέταρτη ημέρα μετά την απόβαση των πρώτων Ορεινών Κυνηγών στην Κρήτη, ξεκίνησε η σύμφωνα με το σχέδιο επίθεση εναντίον των βρισκόμενων στην περιοχή γύρω από τα Χανιά δυνάμεων του εχθρού. Προοριζόμαστε να καταλάβουμε τις καλά οχυρωμένες και σθεναρά υπερασπιζόμενες εχθρικές θέσεις, σε μη ορατά σημεία μέσα σε λιόφυτα, καθώς και τα οχυρωμένα χωριά πάνω σε υψώματα.

Επιτεύχθηκε, ήδη από τη δεύτερη ημέρα της επίθεσης και κάτω από από σκληρή μάχη, να καταρρεύσουν οι κομβικής σημασίας εχθρικές θέσεις πλησίον του Γαλατά. Στις 27 Μαΐου, καταλήφθηκαν τα Χανιά, η πρωτεύουσα της Κρήτης, και τα υψώματα στα ανατολικά από αυτή. Οι τοποθετούμενες μονάδες Ορεινών Κυνηγών νοτίως της πόλης, για την περικύκλωση της, έφτασαν μετά από μια κοπιαστική πορεία μέσω αδιάβατων ορεινών εδαφών και τριάντα βαθμών υπό σκιά στον κόλπο της Σούδας, τον σπουδαιότερο σταθμό του Βρετανικού Στόλου στην Κρήτη. Ο Έλληνας διοικητής Ναυτικού στο νησί βρίσκονταν μεταξύ των πολλών σε αυτές τις μάχες αιχμαλώτων.

Η διεξαγωγή της μάχης σε θέματα τακτικής εκτιμάται σε μεγάλο βαθμό, καθώς επιτεύχθηκε αποκλειστικά με τα όπλα του Πεζικού, υποστηριζόμενη από Ελαφριά Ορεινά Κανόνια. Επειδή υπήρχε πολύ μεγάλη έλλειψη σε φορτηγά ζώα και σε οχήματα, τα στρατεύματα ήταν αναγκασμένα να κινούνται σε περιοχές που περιλάβαιναν πολλάκις ψηλά βουνά, μεταφέροντας τα ίδια τα βαριά τους όπλα, τα πυρομαχικά και στρατιωτικό εξοπλισμό.

Οι «Ομάδες Μάχης Ρεθύμνου και Ηρακλείου» αντιμετώπισαν, εν τω μεταξύ, με ηρωικές και άξιου σεβασμού μάχες την αντίπαλη εχθρική υπεροχή.

Σελίδα 51 (περίληψη)

Πολεμική ανταπόκριση στις γερμανικές εφημερίδες «*Rheinisch-Westfaelische Zeitung*», με ημερομηνία 5.6.1941 και «*Luedenscheider General-Anzeiger*», από 6.6.1941 που φέρει τον τίτλο: «Ορεινοί Κυνηγοί στον κόλπο της Σούδας». Η ίδια της σελίδας 49.

Σελίδα 52 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική εφημερίδα «*Berliner Boersen Zeitung*», με ημερομηνία 17.6.1941. Φέρει τον τίτλο: «Ορεινοί Κυνηγοί σε μάχη κοντινής απόστασης πριν τα Χανιά».

(μετάφραση) Ορεινοί Κυνηγοί σε μάχη κοντινής απόστασης πριν τα Χανιά.

Έφοδος στο ελεγχόμενο από τον εχθρό ύψωμα. Σκληρή μάχη με τους Νεοζηλανδούς.

Αποβιβαστήκαμε, πριν πέντε ημέρες, δεχόμενοι τα πυρά του Αγγλικού Πυροβολικού, προχωρήσαμε κάτω από αδυσώπητες μάχες και βρισκόμαστε από χθες το απόγευμα, μετά από μια σκληρή και αποφασιστική μάχη, στο ύψωμα πάνω από την πρωτεύουσα της Κρήτης που βρίσκεται κάτω από εμάς, κοντά στην ακτή. Φτάσαμε στον «Τομέα Κέντρο». Ούτε δέκα χιλιόμετρα μπροστά από εμάς φεγγοβολούσε από τα ανατολικά το πελώριο φυσικό λιμάνι του κόλπου της Σούδας, ένας από τους σημαντικότερους κεντρικούς σταθμούς του Βρετανικού Πολεμικού Ναυτικού στην Ανατολική Μεσόγειο που οι Άγγλοι ήθελαν λόγω αυτού να κρατήσουν το νησί πάση θυσία.

Το Τάγμα Ορεινών Κυνηγών μας έφτασε χθες αργά το απόγευμα, ήταν Κυριακή, γύρω από την τελευταία θέση-κλειδί πριν την πρωτεύουσα της Κρήτης, Καστέλι για να πραγματοποιήσει έφοδο. Αν και υπήρχε ο κίνδυνος μιας νυχτερινής εχθροπραξίας, μια πολύ δύσκολη αποστολή σε αυτά τα εδάφη, η διοίκηση έλαβε αυτή τη θαρραλέα απόφαση, για να μη δώσει στους υποχωρώντας, προβάλλοντας σθεναρή αντίσταση, Νεοζηλανδούς καμία πιθανότητα να βρεθούν για ακόμα μια φορά σε καλά οχυρωμένες θέσεις. Η Μάχη της Κρήτης δεν μπορεί να συγκριθεί με τις εκστρατείες στην Πολωνία ή στη Δυτική Ευρώπη, ούτε ακόμα με την έφοδο των τεθωρακισμένων αρμάτων μάχης στη Σερβία και στην Ελλάδα. Είναι ένας δύσκολος στίβος πάλης για κάθε μέτρο εδάφους, σύμφωνα με τις αρχές τακτικής που έχουν ισχύ από την εποχή του Andreas Hofer, όπου συχνά μετατρέπεται σε μια μονομαχία ελεύθερων σκοπευτών και υποστηρίζεται από ελαφριά κανόνια του αντιπάλου, τα οποία παρακολουθούν κάθε κίνηση που λαμβάνει χώρα στο έδαφος. Οι πλαγιές των υψωμάτων είναι γυμνές και άδενδρος, ενώ στις γεμάτες με φυτά κοιλάδες και φαράγγια αναπτύσσεται μια άφθονη βλάστηση παρθένου δάσους. Άδενδρο και άνυδρο, μπερδεμένο μορφολογικά και βραχώδες, το νησί απαιτεί από κάθε άνδρα ξεχωριστά προσαρμοστικότητα και πρωτοφανές αλτρουισμό. Απέναντι μας βρίσκεται ο εχθρός στις θέσεις του, ο οποίος υπολόγιζε εδώ και βδομάδες στην πιθανότητα μιας γερμανικής επίθεσης και είχε καμουφλάρει τις αποθήκες πυρομαχικών, τα κανόνια, τις θέσεις πυρός του και τα στρατόπεδα με σκηνές κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην μπορούν σχεδόν καθόλου να διακριθούν. Η συνεργασία, όμως, μεταξύ των Ορεινών Κυνηγών, της Αεροπορίας και των Αλεξιπτωτιστών είναι άψογη. Συνεχίζουν την από κοινού προώθηση τους.

Πέσαμε το πρωί πάνω σε αγγλικές Περιπόλους Αναγνώρισης. Τα πυρά που ρίχτηκαν εναντίον των αγγλικών θέσεων ήταν αδυσώπητα και συνοδεύονταν από τη διακαή επιθυμία αντιποίνων από την πλευρά των Ορεινών Κυνηγών. Τα Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης είχαν σφίξει εδώ και μια ώρα τις βρετανικές γραμμές άμυνας γύρω από τα Χανιά στη μέγγενη τους. Ένα τεράστιο σύννεφο καπνού αιωρούνταν πάνω από την πρωτεύουσα, ενώ τα Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης απομακρύνονταν μουγκρίζοντας πάνω από τα κεφάλια μας για την επίθεση εναντίον του Υψώματος στον Γαλατά. Στα νώτα μας σφυροκοπούσαν τα πολυβόλα ενός γειτονικού τάγματος εναντίον της ενδοχώρας, ρίχνοντας πυρά κάλυψης για την επίθεση μας εναντίον του αντιπάλου. Οι Άγγλοι είχαν παρατάξει εναντίον μας κανόνια πεζικού και ολμοβόλα και προσπαθούσαν να παρενοχλήσουν τη διείσδυση των Ορεινών Κυνηγών. Δεν τους ωφέλησε όμως σε κάτι. Είχαν μπροστά τους ψύχραιμα και έμπειρα στον πόλεμο στρατεύματα, που προχωρούσαν στη μάχη με ακρίβεια. Ο διοικητής προήλαυνε μαζί με τους λόχους του. Τα ψηλά, σαν τοίχοι, αγκαθωτά φυλλώματα αγαύης στις πλαγιές, ένα φυτό που καλλιεργείται με κόπο στην πατρίδα, είναι δυσκολότερα εμπόδια από ό,τι τα συρματοπλέγματα και οι νάρκες.

Το Καστέλι και το κοντά βρισκόμενο του χωριό Γαλατάς φτύνουν «φωτιά και μολύβι». Πυκνά λιόφυτα και χωράφια με άκοπα και παραγινόμενα καλαμπόκια εμποδίζουν κάθε ορατότητα. Η επίθεση κινδυνεύει να κολλήσει από τα άγρια και απελπισμένα πυρά των Βρετανών που ρίχνονται καταγιστικά μπροστά και πίσω μας. Στο σημείο αυτό, ο επικεφαλής του τάγματος πετάγεται, σηκώνεται όρθιος όρθιος μπροστά από τους στρατιώτες του και τους φωνάζει: «πάμε, όλοι πάνω. Πυροβολήστε. Εμπρός με ζήτω!». Το νεκρό αυτό σημείο ξεπεράστηκε στη σωστή στιγμή. Μια ομάδα κινήθηκε σε πορεία προς την κορυφή μέσω της πλαγιάς, μια δεύτερη, βρισκόμενη στα δεξιά, ομάδα Ορεινών Κυνηγών προετοιμάζονταν για μια ευθεία επίθεση εναντίον του Γαλατά. Ένα

συρματοπλέγμα ξεπεράστηκε και για πρώτη φορά στην Κρήτη διεξήγαγαν Γερμανοί Ορεινοί Κυνηγοί με Άγγλους μάχη σώμα με σώμα. Κάθε σπίτι χωριστά έπρεπε να εκκενωθεί έπειτα από χρήση χειροβομβίδων και αυτόματων. Ακόμα και στα ερείπια των σπιτιών, από τις βόμβες των Αεροσκαφών Καθέτου Εφόρμησης, οι Νεοζηλανδοί είχαν τοποθετήσει εκ νέου τα πολυβόλα τους σε θέση βολής και υπερασπίζονταν με σθεναρή αποφασιστικότητα κάθε γωνιά των σπιτιών. Η μάχη γύρω από το χωριό δεν είχε μεγάλη διάρκεια, το πολύ τριάντα λεπτά, αλλά ήταν σκληρή και διεξήχθη μανιώδες και ανελέητα. Οι Άγγλοι γνωρίζουν, ότι η απώλεια αυτού του υψώματος που ελέγχει, όπως και ο κόλπος της Σούδας, τη πρωτεύουσα του νησιού, θα σήμαινε την αρχή της οριστικής τους ήττας στην Κρήτη. Τη νύχτα προσπάθησαν για ακόμα μια φορά, υποστηριζόμενοι με άρματα μάχης, να καταλάβουν το ύψωμα. Τα δύο χιλιοστών κανόνια αλυχτούσαν «υπόκωφα» εν μέσω των συνηθισμένων εκρήξεων των βλημάτων του Πυροβολικού. Έπρεπε όμως να υποχωρήσουν. Ένα εκ των δύο τεθωρακισμένων αρμάτων μάχης έμεινε στον δρόμο. Οι Ορεινοί Κυνηγοί το έσωσαν κάνοντας χρήση χειροβομβίδων. Το χωριό Γαλατάς μαζί με το ύψωμα του έμεινε οριστικά στη γερμανική κατοχή. Ολόκληρο το μέτωπο άμυνας των Βρετανών μεταξύ των Χανίων και των, πάνω από δύο χιλιάδες μέτρα υψόμετρο, ψηλών βουνών στην Κεντρική Κρήτη και που είχε δημιουργηθεί πριν τον κόλπο της Σούδας κλονίστηκε και θα καταρρεύσει από ώρα σε ώρα.

Σελίδα 53 (περίληψη)

Πολεμική ανταπόκριση σε γερμανική εφημερίδα, με τον τίτλο: «Το Ορεινό Πυροβολικό στην Κρήτη».

(μετάφραση) Το Ορεινό Πυροβολικό στην Κρήτη.

Το Φύλλο Πορείας έφτασε τη νύχτα. Φορτώθηκαν στα αεροσκάφη πυροβόλα, πυρομαχικά και στρατιωτικό υλικό. Νωρίς το πρωί, στις 5:45, επιβιβαστήκαμε στα αεροσκάφη. Το τραγούδι των ανδρών κάλυπτε σχεδόν το μουγκρητό των κινητήρων. Ήταν ανεξήγητο, πως μπορούσαν κάποιοι ακόμα να κοιμούνται εδώ, και έπρεπε να ξυπνήσουν από την αξιοζήλευτη ηρεμία τους, μόλις λίγο πριν την επιβίβαση. Μια κίτρινη αμμοθύελλα σηκώθηκε και μας κάλυψε.

Τα κομμάτια των πυροβόλων συναρμολογούνται σε χρόνο ρεκόρ, σε δύο λεπτά. Το πυροβολικό του εχθρού μας υποδέχθηκε με μανιώδη βλήματα. Τίποτα δεν μπορεί να μας σταματήσει, το στρατιωτικό υλικό εκφορτώθηκε με πολύ ενέργεια και τοποθετήθηκε στα ήδη υπάρχοντα χαρακώματα κάλυψης. Ο ουρανός είναι συννεφιασμένος και μουντός και η ορατότητα είναι κακή και θα μας δυσκολέσει πολύ να διαπιστώσουμε που βρίσκεται η θέση πυρός του αντιπάλου, ιδιαίτερα αφού είναι τεχνίτης στο καμουφλάρισμα. Ένα λιόφυτο μας προσφέρει προσωρινή κάλυψη, εμφανίζει τα φρικιαστικά ίχνη μιας χθεσινής αψιμαχίας. Παραμένουμε σιωπηλοί εκεί.

Ορισμένοι πυροβολητές στέλνονται από τον επικεφαλής της Πυροβολαρχίας να βρουν φορηγά ζώα, ως λεία. Επιστρέφουν, πράγματι, με κάποια γαϊδούρια και μουλάρια. Ο αριθμός τους δεν επαρκεί φυσικά, είναι πάντως μια ανακούφιση για αρχή. Άνδρες και ζώα ζεύονται τα πυροβόλα, τα υπόλοιπα μεταφέρουν τα πολεμοφόδια. Έτσι κινούμαστε. Οι Άγγλοι έχουν εν τω μεταξύ κινούνται με άκρα μυστικότητα. Μια εξουθενωτική κουφόβραση μας δημιουργεί ποτάμια ιδρώτα.

Σταματάμε ξαφνικά, λίγο πριν το βράδυ. Ο χώρος παραμονής του εχθρού έχει εντοπιστεί. Η Πυροβολαρχία λαμβάνει θέση πυρός, αλλά επειδή δεν μπορεί ακόμα να

ανοίξει πυρ, δίνει ο υπολοχαγός μας, από το διοικητήριο του Συντάγματος, την εντολή για έναρξη πυρών στη γειτονική Πυροβολαρχία. Αμέσως, ήδη από τα πρώτα αντίπαλα βλήματα, απαντάμε με ομοβροντία της δική μας Πυροβολαρχίας. Μετά από λίγα λεπτά, η εκεί μονάδα Πυροβολικού έχει σιωπήσει. Οι Φωλιές Πολυβόλων εντοπίζονται σε αυτό το σημείο και δέχονται σφοδρά πυρά, έως ότου και αυτές σιώπησαν.

Ήρθε η νύχτα. Η ερώτηση είναι, τι να κάνει άραγε ο αντίπαλος; Πρέπει να ληφθούν μέτρα ασφάλειας. Περιπολίες Αναγνώρισης πρέπει να σταλούν για ανίχνευση χώρου. Οι λιγοστοί αλεξιπτωτιστές δεν επαρκούν, οι πυροβολητές πρέπει να το αναλάβουν. Δεν πρέπει να χαθεί η επαφή με τον εχθρό. Δεν έχουμε ούτε τηλέφωνο, μήτε ασύρματο.

Ο υπολοχαγός παρατηρεί έναν αλεξιπτωτιστή, κατά τη διάρκεια ελέγχου του, να ακουμπάει κάτω από ένα δέντρο. Έχει αποκοιμηθεί; Δεν είναι παράξενο μετά από τόσες ταλαιπωρίες. Τον φωνάζει. Καμία απάντηση. Πηγαίνει προς αυτόν και του χτυπάει τον ώμο. Δεν αντιλαμβάνεται τίποτα. Το χέρι του αξιωματικού ψηλαφίζει το πρόσωπό του. Είναι κρύος. Ο επικεφαλής της Πυροβολαρχίας συνεχίζει με τους άνδρες του την πορεία σκεπτικός. Οι ύψους ενός άνδρα αγαύες δείχνουν τρομακτικές στη ξάστερη νύχτα. Διασχίζοντας τα χαντάκια, το ανώμαλο, επικαλυπτόμενο από στερεοποιούμενη μάζα λάβας, έδαφος προσφέρει στον εχθρό μια πολύ καλή κάλυψη. Αγγλικά αεροσκάφη ξαφνικά πάνω μας. Στη θέση πυρός επικρατεί νεκρική σιγή. Εμείς, η συνοδεία του επικεφαλής της Πυροβολαρχίας, περιμένουμε. Ο βόμβος των κινητήρων γίνεται σύντομα πιο αδύναμος. Ο εχθρός δεν μας έχει ανακαλύψει. Το επόμενο πρωί, εφορμούμε σε πολύ κοντινή απόσταση από τον εχθρό. Όλα τα υψώματα μπροστά μας έχουν καταληφθεί από αυτόν. Μας αντιμετωπίζει δραστικά με ολμοβόλα και πυροβολικό. Η θέση παρατήρησης έχει ωστόσο μετακινηθεί. Η Πυροβολαρχία λαμβάνει θέση πυρός, πολύ κοντά στη θέση των Άγγλων, σε μια απόσταση των τετρακοσίων μόνο μέτρων. Με ευθεία βολή, ένα χαλάζι από βλήματα μας κατευθύνεται προς τα πυροβόλα του εχθρού, και εμείς οι πυροβολητές βάλουμε ακατάπαυστα, μη λαμβάνοντας υπόψη την ανταπόδοση των πυρών και την αφόρητη ζέστη. Αντιστεκόμαστε με μανία, έως ότου εξασθενίσουν αυτοί εκεί πάνω και τα πυροβόλα τους σιγήσουν σταδιακά.

Η πρώτη επίθεση εναντίον των Χανίων διεξάγεται το ίδιο βράδυ κιόλας. Ο σταλμένος εκεί μπροστά παρατηρητής κινείται κάτω από μια βροχή από σφαίρες, δημιουργείται ένα παρατηρητήριο. Μια σφαίρα περνάει ξυστά από το τηλεσκόπιο της μονάδας και έπειτα αρχίζουν να ρίχνονται λυσσασμένα πυρά και από τις δύο πλευρές. Οι οβίδες μας χτυπούν τον εχθρό, εκατό μόνο μέτρα πριν τους Ορεινούς Κυνηγούς, που έχουν αναλάβει τα καθήκοντα πεζικού. Τα σημαντικά υψώματα για τις εξόδους της πόλης έχουν καταληφθεί σε μια ώρα.

Η συνεργασία μεταξύ των πυροβολητών και των Ορεινών Κυνηγών έχει πραγματοποιηθεί κατά παραδειγματικό τρόπο. Κάποιοι σύντροφοι, δυστυχώς, θα λείπουν για πάντα.

Το επόμενο βράδυ πραγματοποιείται ξανά μια αλλαγή θέσης, καθώς έχει παρατηρηθεί μια εξίσου αλλαγή θέσης του αντιπάλου. Διακρίνουμε κατά τη μετακίνηση μας το μέγεθος της καταστροφής από τα βλήματα μας το προηγούμενο βράδυ. Είναι απερίγραπτη όπως και το χάος που οι Άγγλοι άφησαν πίσω τους. Αισθανόμαστε την ισχύ, της οποίας είμαστε μέρος και αυτό μας εμψυχώνει.

Δεν είναι αυτή η τελευταία επίθεση στα Χανιά. Το επόμενο πεδίο μάχης εκτείνεται τώρα μπροστά μας, χωρίς ανωμαλίες εδάφους και ομοιογενές, όπως ένα πιάτο. Ο παρατηρητής ανέφερε τη θέση του αντιπάλου. Σημαίνει για μας, εκ νέου αλλαγή θέσης, δηλαδή να κουβαλήσουμε ξανά τα πολεμοφόδια και να σύρουμε τα πυροβόλα. Αλλά συνεχίζουμε, η ζέστη είναι μόνο ανυπόφορη. Ξανά το σενάριο μιας φοβερής, αιματηρής μάχης. Θα κερδίσουμε όμως τα Χανιά, θα νικήσουμε. Έτσι, οι Άγγλοι δεν θα παραμείνουν για αρκετό διάστημα στην Κρήτη.

Σελίδα 54 (περίληψη)

Φωτογραφία (1) με τη λεζάντα: « Αντάμωμα στα Χανιά».

Σελίδες 55-58 (περίληψη-μετάφραση)

Στρατιωτική Έκθεση, με ημερομηνία 13.9.1941. Φέρει τον τίτλο: «Μια τρέλα».

(μετάφραση) Μια «τρέλα».

Ταξιδεύαμε χίλια χιλιόμετρα με τον σιδηρόδρομο, κατόπιν πάνω από χίλια χιλιόμετρα με τα οχήματα μας και στο τέλος πετάξαμε μερικά ακόμα εκατοντάδες μίλια με τα γενναία μας Junker πάνω από τη θάλασσα. Τώρα βρισκόμαστε ως μια σκληροτράχηλη μηχανοκίνητη μονάδα στο θερμό έδαφος του νησιού της Κρήτης. Με πολύ μεγάλα σακίδια πλάτης στους ώμους, έχοντας κρεμασμένο τον σύνηθες στρατιωτικό μας εξοπλισμό, μετατραπήκαμε σε μια μονάδα πορείας και κατευθυνθήκαμε αμέσως έτσι από το αεροδρόμιο προς το εσωτερικό του νησιού. Χύθηκε πολὺς ιδρώτας, μερικοί από εμάς επιθυμούσαν μισή μπύρα και όλες οι βρισιές μας είχαν ως στόχο τα βαριά μας σακίδια.

Στην κατάσταση αυτή, πράττει κάποιος το αυτονόητο. Όλοι θέλουν να ξεφορτωθούν το βάρος τους και ψάχνουν κάποιον ή κάτι που θα το επωμιστεί ή θα τους βοηθήσει. Αυτό συνέβη. Είκοσι τρία γαϊδούρια έφτασαν στο διάστημα μιας και μόνο ημέρας σε μας. Φρόνημα, κρητικά γαϊδούρια που δεν είχαν αγοραστεί από κάποια αγορά. Αυτή η ορδή των γαϊδουριών ήταν τόσο διαφορετική στα ατομικά χαρακτηριστικά τους, έτσι όπως κάποιος δεν θα επιθυμούσε να έχει ένα «καλύτερο». Ο ένας είχε ένα άγριο άτι, ο άλλος μια κουτσή φοράδα, ο τρίτος ένα ζώο με το «σόι» του, δηλαδή υπήρχε ένας πλήθος από γαϊδούρια παραδίπλα να ακολουθούν τη μητέρα τους σε κάθε βήμα. Το ένα ζώο δεν ήθελε να φορτωθεί με δύο κιβώτια πολυβόλων, το άλλο κουβαλούσε παίζοντας τέσσερα σακίδια και ακόμα δύο κιβώτια πολυβόλων.

Όλα αυτά πρέπει να ειπωθούν, πριν κάποιος, που ποτέ δεν έχει δει να σχηματίζεται μια φάλαγγα μουλαριών από το τίποτα, διαβάσει για «την τρέλα», την οποία θέλω να περιγράψω παρακάτω.

Έτσι, η πρότινος μηχανοκίνητη μονάδα έχει τώρα μετατραπεί σε μια εκτός πλάνου ομάδα πορείας, εξοπλισμένη με φορτηγά ζώα και λαμβάνει την αποστολή, να φορτώσει στις 23:00 το βράδυ όλα συνολικά τα ζώα και να τεθεί σε πορεία, λίγο πριν τις 7:00, για να φτάσει νωρίς στο Καστέλι. Ψιθυρίζονταν, ότι ήταν τριάντα χιλιόμετρα, στην πραγματικότητα ήταν μόνο είκοσι, που μας φαίνονταν όμως σαν σαράντα.

Ξεκινήσαμε ακριβώς στις 23:00. Ήταν μια ξάστερη νύχτα, δεν υπήρχαν καθόλου σύννεφα στον ουρανό και μας φαινόταν, ότι υπήρχαν περισσότερα αστέρια στον ουρανό από ό,τι στην πατρίδα μας. Αναχωρήσαμε από το χωριό, εκεί όπου είχαμε

περάσει προηγουμένως μια μισή ημέρα και η φάλαγγα μας μετατράπηκε πάνω στον σκονισμένο δρόμο σε μια, όπως φαίνεται, με τάξη πομπή. Μπροστά πέντε άνδρες με αυτόματα και τουφέκια για την προστασία αυτής, κατόπιν είκοσι τρία γαϊδούρια με τους οδηγούς τους, τοποθετούμενους σε μια σειρά στα δεξιά, και στο τέλος ξανά μια ομάδα προστασίας. Η προστασία ήταν απαραίτητη. Η πομπή μας κινούταν πάνω σε ένα μονοπάτι, μέσω μιας περιοχής που χθες ήταν ακόμα ένα πεδίο μάχης και σήμερα δεν ήταν σε καμία περίπτωση ασφαλή.

Αφότου η πρώτη άσκηση ετοιμότητας προς «γραμμή στα δεξιά» είχε επιτευχθεί με επιτυχία, ο καθένας ήταν αισιόδοξος για την εν συνεχεία έκβαση της εκστρατείας. Μετά από δέκα όμως λεπτά ακούστηκε από πίσω: « αλτ μπροστά». «Τι στο διάβολο συμβαίνει», βλαστήμησαν οι μπροστινοί, που είχαν ήδη προσαρμοστεί στην αργή κίνηση των οδηγών και δεν ήθελαν να διακόψουν αυτόν τον ομοιόμορφο ρυθμό. Το μικρό γαϊδούρι, που δεν είχε φύγει έως τώρα από τη μεριά της μητέρας του, είχε ξαφνικά την ιδέα, ότι θα μπορούσε να κάνει μερικούς πήδους προς το χωράφι, δίπλα στον δρόμο. Η ανησυχώντας μητέρα του δε θα επέτρεπε να συμβεί αυτό φυσικά χωρίς επίβλεψη και το έσκασε από τον οδηγό της, αφού προηγουμένως, για διευκόλυνση της είχε ρίξει κάτω στον δρόμο τα τόσο ωραία τοποθετημένα και δεμένα μες σκοινί κιβώτια με τα πολυβόλα.

Το πουλάρι πιάστηκε-ήταν ένα αμέριμνο και ξέγνοιαστο παιχνίδι στο σκοτάδι- η μητέρα ησύχασε και τα κιβώτια των πολυβόλων μπόρεσαν να φορτωθούν ξανά. Συνεχίσαμε την πορεία μετά από ένα τέταρτο. Φαινόταν να είναι όλα εν τάξει.

Καθώς βουητά μηχανών γνωστοποιούσαν σε όλη τη διάρκεια της ώρας ήδη την παρουσία αεροσκαφών, μονομιάς ολόκληρη η περιοχή φωτίστηκε με το φως της ημέρας και μια φωτιστική φωτοβολίδα σε αλεξίπτωτο, πάνω από εμάς ακριβώς, έπεσε στο έδαφος. «Ανάθεμα, οι Άγγλοι ψάχνουν κάτι! Σταματήστε όλου». Πρέπει να απομακρυνθούμε από τον δρόμο, επειδή έχει έχει φωτιστεί από το φως της ημέρας και η φάλαγγα μας ξεχωρίζει στο σημείο αυτό σαν τη μύγα μες στο γάλα. Δεν θα ευχόμαστε τώρα να μας φιλοδώρησουν πράγματι με βόμβες. Αλλά που βρίσκεται η κάλυψη; Με τα γαϊδούρια μέσα στα χαντάκια, δεν είναι μια καλή ιδέα. Με το να μη θέλουμε να διακριθούν τα γαϊδούρια από τα αεροσκάφη, πεισμώνουν σε κάθε περίπτωση ορισμένα εξ αυτών και όταν οι οδηγοί θέλουν κάπως να βοηθήσουν, μετατοπίζεται το προσεκτικά εξισορροπούμενο φορτίο και πέφτει όλο στα χαντάκια. Τα μουλάρια βρίσκονται, όπως πρότινος, εν μέσω του δρόμου. Η φωτιστική φωτοβολίδα έχει εν τω μεταξύ σβήσει. Θα μπορούσαμε τώρα να συνεχίσουμε, όμως τα γαϊδούρια θα πρέπει πρώτα να φορτωθούν ξανά. Όταν πραγματοποιήθηκε αυτό, ένα νέο αλεξίπτωτο έπεσε αργά στο έδαφος και όλη περιοχή γύρω μας φωτίστηκε ξανά. Ξανά μέσα στα χαντάκια! Αυτή τη φορά πήγαν όλα καλά και όταν η φωτεινότητα αυτή έσβησε, τέθηκε η πομπή εκ νέου σε πορεία χωρίς να συμβεί αργότερα κάποιο απρόοπτο.

Διαμέσων λιόφυτων, ανηφορίζοντας και δρασκελίζοντας αργά τις μεγάλες στροφές, ο δρόμος μας οδήγησε σε μια διάβαση στο βουνό. Τα λιόφυτα σταμάτησαν, το φεγγάρι, που βρίσκονταν εν τω μεταξύ ψηλά στον ουρανό, διέγραφε το περίγραμμα των, σαν φαντάσματα, φαλακρών βουνών. Για μας, τους Τιρολέζους, ήταν κάτι το τελειώς ασυνήθιστο: τόσο φαλακρά βουνά κάτω από το ψυχρό φως του φεγγαριού, κανένα δέντρο, κανένα χωράφι, κάπως με βλάστηση, μόνο οι καφέ χρώματος πλαγιές με τους πολλούς βράχους και τους αγκαθωτούς θάμνους. Ένα ασυνήθιστο τοπίο! Και αν μας περιμένει εδώ μια ύπουλη αιφνιδιαστική επίθεση; Μόλις χθες, έπρεπε να θάψουμε σε

μια τέτοιου είδους χέρσα περιοχή συντρόφους μας, που είχαν πέσει σε μια επιδρομή των Νεοζηλανδών.

Αναγνωρίζοντας κάθε σπιθαμή εδάφους απ' όλες τις μεριές, η φάλαγγα συνέχισε την πορεία της και φτάσαμε επιτέλους στη διάβαση. Προσφέρονταν εδώ ένα πράγματι λυτρωτικό θέαμα. Κάτω από τα πόδια μας εκτεινόταν η απέραντη θάλασσα, το σκάσιμο των κυμάτων άστραφτε στο φεγγαρόφως και φανέρωνε την παραλία ενός κόλπου, ο οποίος περιβάλλονταν από ψηλά βουνά. Σε αυτόν τον κόλπο βρίσκονταν η πόλη, που ήταν ο προορισμός μας. Δεν θα πρέπει να είναι πλέον πολύ μακριά, κάθε ένας από εμάς το διαπιστώνει αυτό με ευχαρίστηση και αυτή η διαπίστωση μας δίδει νέα δύναμη.

Ανηφορίζουμε προς τα πάνω μέσω ενός στενού οφιοειδούς δρόμου, είναι εν τούτοις ακόμα πολύ δρόμος μέχρι τον προορισμό μας, από ό,τι είχαμε φανταστεί. Ήταν 4:00, το πρωί και θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μια ανάπαυλα, επειδή οι άνδρες και τα ζώα ήταν απερίγραπτα κουρασμένοι. Τα γαϊδούρια ξεφορτώθηκαν, οδηγήθηκαν σε ένα χωράφι δίπλα στον δρόμο, δέθηκε το καθένα σε μια πέτρα και δίπλα τους ξάπλωσαν οι κουρασμένοι στρατιώτες στο έδαφος, για να πέσουν σε έναν ολιγόλεπτο βαθύ ύπνο.

Μετά από μισή ώρα, ξανά πάνω! Τα ζώα φορτώθηκαν και κατευθυνθήκαμε ξανά προς τον διατασσόμενο στόχο.

Ενώ τα ζώα προχωρούσαν έως τώρα εντελώς υπάκουα και οι οδηγοί τους μπορούσαν με ευκολία να τα σύρουν, κατέστη εμφανής η κούραση σε αυτά κατά τη διάρκεια που έπρεπε να σύρονται. Ένας κουρασμένος στρατιώτης, όμως, δεν γνωρίζει αυτή την κατάσταση, είναι χαρούμενος, όταν μπορεί να σύρει τα κουρασμένα μέλη του. Ο στρατιώτης είναι όμως και πολύ εφευρετικός, όταν πρόκειται για την άνεση του. Γίνεται σε μια τέτοια περίπτωση μάλιστα ένας ερευνητής της φύσης και εκμεταλλεύεται τη δύναμη της φύσης. Και θα βοηθήσει μάλιστα εδώ!

Είχε παρατηρηθεί ήδη από το ξεκίνημα της πορείας, ότι οι θερμόαιμοι επιβήτορες, όταν βαδίζουν πίσω από συγκεκριμένες φοράδες, μετακινούνται μπροστά με πολύ άγριο τρόπο, οι φοράδες το σκάνε από αυτά και πραγματοποιείται ένα ομοιόμορφης μορφής άτσαλο βάδισμα σε ολόκληρη τη φάλαγγα, χάνοντας έτσι η ισορροπία της. Αυτό ήταν πρωτύτερα ήδη ανεπιθύμητο και έπρεπε να εμποδιστεί μέσω μιας ανάλογης σειράς στην πορεία των ζώων. Αυτός ο πόθος να κινηθούν προς τα εμπρός μας είχε ωφελήσει.

Έτσι, τα άλογα τέθηκαν πίσω από μια επιθυμητή σε αυτά φοράδα και ζωντάνεψε ξανά η φάλαγγα. Οι επιβήτορες επίδειξαν τον, ήδη προηγουμένως, παρατηρούμενο πόθο τους να κινηθούν προς τα εμπρός, οι μπροστά από αυτά φοράδες δεν το ανέχονταν και τράβηξαν τους οδηγούς τους ξανά εμπρός, έχοντας ως αποτέλεσμα με τέσσερα τελικώς άλογα, να αποκατασταθεί ξανά η στάσιμη πορεία μέσα στην ομάδα μας, εξαιτίας αυτού του λειτουργικού τεχνάσματος. Μετά από οχτώ ώρες πορεία μπορέσαμε να φτάσουμε στον προορισμό μας.

Ήταν για εμάς μια δύσκολη νύχτα, ο καθένας ρίχνονταν οπουδήποτε στο έδαφος και έπεφτε σε βαθύ ύπνο. Παρόλα αυτά, σε μερικούς κοιμισμένους εμφανίζονταν ένα ξέγνοιαστο χαμόγελο στα πρόσωπα τους και σκέφτονταν την ευχάριστη στιγμή όλης αυτής της υπόθεσης. Ήταν μια «τρέλα».

Σελίδες 59-61 (περίληψη)

Αντίγραφο Στρατιωτικής Έκθεσης του υποδεκανέα Saemann, με ημερομηνία 13.9.1941. Το ίδιο περιεχόμενο των σελίδων 55-58.

Σελίδα 62 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση με τον τίτλο: «Αλεξιπτωτιστές και Ορεινοί Κυνηγοί».

(μετάφραση) Αλεξιπτωτιστές και Ορεινοί Κυνηγοί.

Η αποστολή εξετελέσθη. Το Άσμα Ασμάτων της συντροφικότητας στο μέτωπο.

Τα βήματα παρέλασης των γερμανικών μποτών ηχούν δυνατά τώρα στους δρόμους των Χανίων επίσης. Αυτή η σπουδαία πόλη αφαιρέθηκε από τους Άγγλους με μια θαρραλέα επίθεση των γερμανικών μονάδων Αλεξιπτωτιστών, με την υποστήριξη δοκιμασμένων μονάδων Ορεινών Κυνηγών. Οι πραγματοποιημένες τις προηγούμενες ημέρες επιθέσεις από Μοίρες Γερμανικών Μαχητικών Αεροσκαφών και Αεροσκάφη Καθέτου εφόρμησης γνωστοποίησαν στους πενήντα χιλιάδες περίπου κατοίκους αυτής της πόλης για την επίθεση εναντίον της. Ο εχθρός έπρεπε να εγκαταλείψει πανικόβλητος την τελευταία βάση του στην Δυτική Κρήτη. Τα λάφυρα σε τρόφιμα και ρουχισμό, που έπρεπε οι τρεπόμενοι σε φυγή Άγγλοι να αφήσουν πίσω, είναι σε αφθονία. Οι Άγγλοι νόμιζαν ίσως, ότι είχαν εγκατασταθεί για μόνιμα στο νησί.

Οι καταφεύγοντας στα βουνά κάτοικοι επέστρεφαν σταδιακά. Στέκονται βουβοί και απογοητευμένοι μπροστά από τα ερείπια των σπιτιών τους και έψαχναν κάποια από τα υπάρχοντα τους, που είχαν γλυτώσει της καταστροφής. Στον πόλεμο αυτόν επαναλαμβανόταν συνεχώς το ίδιο γεγονός: ένας αθώος άμαχος πληθυσμός, προδομένος και εγκαταλελειμμένος από τους Άγγλους «φίλους» του θα πρέπει να πληρώσει σκληρά για την ανηθικότητα των Βρετανών. Οι κάτοικοι της Κρήτης έχουν τώρα πλέον συνειδητοποιήσει πόσο ακριβά θα πρέπει τώρα να πληρώσουν για τη «βοήθεια» των Άγγλων. Συχνά, μια κατάρρα βγαίνει έκτοτε από αυτή την πόλη προς κάθε έναν, που έσπρωξε τα Χανιά και τους κατοίκους της στη δυστυχία.

Από το Νάρβικ, μια παραδοσιακή φιλία έχει δημιουργηθεί μεταξύ των Γερμανών Αλεξιπτωτιστών και των Ορεινών Κυνηγών. Επισφραγισμένη μέσω του κοινού χυμένου αίματος και στεφανωμένη μέσω των από κοινού στρατιωτικών επιτυχιών, αυτή η συντροφικότητα επιβεβαιώθηκε εκ νέου στην Κρήτη. Επαναλήφθηκε στους σκονισμένους επαρχιακούς δρόμους και στα πυκνά λιόφυτα της Κρήτης εν μέσω θερμότητας καλωσορίσματος και πειστηρίων γνησιότητας συντροφικότητας. Συχνά, οι σύντροφοι έπεφταν ξαφνικά στην αγκαλιά αυτών, που πριν το Νάρβικ είχαν αντιμετωπίσει τον ίδιο εχθρό, όπως σήμερα: τους Άγγλους. Βιώσαμε περισσότερο από μια φορά, στις ημέρες όπου οι Γερμανοί Ορεινοί Κυνηγοί προσέφυγαν βιαστικά στους συντρόφους τους, τους Αλεξιπτωτιστές, για βοήθεια, να προσφέρεται συχνά ακόμα και το τελευταίο τσιγάρο ή κομμάτι κουραμάνας εδώ στην Κρήτη. Μια συντροφικότητα, η οποία έχει σφυραλατηθεί μέσω της πράξης.

Σελίδα 63 (περίληψη)

Πολεμική ανταπόκριση σε δύο γερμανικές εφημερίδες, με ημερομηνία 9. και 15.6 1941. Φέρει τον τίτλο «Βγάζω το καπέλο σε κάθε Ορεινό Κυνηγό».

(μετάφραση) Βγάζω το καπέλο σε κάθε Ορεινό Κυνηγό.

Πως οι Γερμανοί Αλεξιπτωτιστές απελευθερώθηκαν και τους περίθαλψαν στην Κρήτη. Στον Κεντρικό Χώρο Παραμονής Τραυματιών ενός Ορεινού Λόχου Υγειονομικού.

Ούτε δύο ημέρες δεν λειτούργησε ο Κεντρικός Σταθμός Πρώτων Βοηθειών, που τον είχε δημιουργήσει ο Ορεινός Λόχος Υγειονομικού μας στον κόλπο της Σούδας, στην Κρήτη. Τη δεύτερη ήδη ημέρα, λίγο πριν το βράδυ, ο επιτελικός ιατρός μας επέστρεψε από μια Αναγνώριση Χώρου εντελώς άσπρος από τη σκόνη των ηλιόλουστων δρόμων της Κρήτης: "Στις 4:00 αναχωρούμε, ο Σταθμός Πρώτων Βοηθειών στο Ρέθυμνο θα μπορεί, από το πρωί, να δεχθεί τραυματίες".

"Ρέθυμνο; Το έχουμε καταλάβει;" "Ναι, έχει μόλις πέσει και περιμένουμε, νωρίς το πρωί, την άφιξη μιας μεγαλύτερης μονάδας Αλεξιπτωτιστών, που έχει έως τώρα κρατηθεί αήττητη. Θα πρέπει να αναλάβουμε τους τραυματίες της".

Το πρώτο ίχνος της ανατολής του ηλίου κάνει την εμφάνιση του πάνω από τον κόλπο της Σούδας, το κατάρτι και τα συντρίμια ενός αγγλικού αντιτορπιλικού και ενός φορτηγού πλοίου προεξέχουν σαν φαντάσματα από τα ήρεμα νερά. Οι μοτοσυκλέτες τρίζουν μπροστά από την αποθήκη του Ναυτικού, που χρησίμευε έως τώρα, ως Χώρος Πρώτων Βοηθειών μας, και είναι έτοιμες να ξεκινήσουν. Το μοναδικό μας φορτηγό, ανήκε στους Άγγλους νωρίτερα, φορτώνεται με υγειονομικό υλικό, φορεία και με τους στρατιώτες Υγειονομικού του Κεντρικού Χώρου Πρώτων Βοηθειών. Ξεκινάμε με την πρωινή πάχνη, περνώντας δίπλα από κρατήρες από βόμβες και κοιλώματα από εκρήξεις, διαμέσου στενών δρόμων, εκεί όπου έως χθες, τα αυστραλιανά στρατεύματα πρόβαλλαν σφοδρή αντίσταση. Κάτω από τον λαμπερό ήλιο, η ομάδα εμπροσθοφυλακής μας με μοτοσυκλέτες φτάνει στο λιμάνι του Ρεθύμνου, σε ένα ακρωτήριο που βγάζει στη θάλασσα και εστεμμένη με ένα παλιό, μεγάλο κάστρο.

Η αίθουσα χειρουργείου στο άλλοτε ορφανοτροφείο.

Η εργασία αρχίζει στο άψε σβήσε, εκεί στο πρώην ορφανοτροφείο της πόλης, που έχει μετατραπεί τώρα ως ο Κεντρικός Χώρος Παραμονής Των Τραυματιών μας. Ένα βλήμα έχει δημιουργήσει μια μεγάλη τρύπα στον τοίχο του κλιμακοστάσιου. Θα πρέπει, επομένως, να καλέσουμε πρώτα κάποιους για βοήθεια, για να απομακρύνουν τη βρωμιά και τα κομμάτια του τοίχου, κατόπιν να απελευθερώσουμε τις αίθουσες από τα αχρείαστα, τα περισσότερα κατεστραμμένα, έπιπλα τους και να τις μετατρέψουμε έτοιμες να δεχθούν τους τραυματίες. Υπάρχουν ορισμένα κρεβάτια και προμηθευόμαστε έναν μεγάλο αριθμό ράντζων από την πόλη, που ταιριάζουν εδώ άψογα. Τα μεταφέρει το φορτηγό μας, που έχει εν τω μεταξύ φτάσει και μετά γίνονται όλα ταχέως: δημιουργείται η αίθουσα χειρουργείου με δύο τραπέζια, εκεί όπου οι δύο χειρουργικές μας ομάδες θα μπορούν σε περίπτωση ανάγκης να δουλεύουν ταυτόχρονα, εξοπλίζεται ένα φαρμακείο, τίθεται σε λειτουργία το μηχάνημα αποστείρωσης και ξεκινάμε με την αποστείρωση των εργαλείων, αποπερατώνεται μια κουζίνα, για να έχουμε αμέσως έτοιμο τσάι και ζεστό φαγητό για τους τραυματίες, τοποθετούμε έξω πινακίδες με ακριβείς σημάνσεις. Ο επιτελικός ιατρός μας μπορεί έτσι να αναφέρει, πριν τον διατασσόμενο ακόμα χρόνο, την κατάσταση ετοιμότητας του Κεντρικού Χώρου Παραμονής Τραυματιών. Το φορτηγό μας βρίσκεται ήδη με τους πρώτους τραυματίες μπροστά στην πύλη.

Κάτω από σκληρές μάχες.

Είναι οι αλεξιπτωτιστές, αυτοί που κράτησαν με σθένος και επιμονή τις θέσεις τους πλησίον του Ρεθύμνου. Μετά τη ρίψη τους σχημάτισαν μια περιμετρική ζώνη άμυνας, διείσδυσαν στην πόλη, δεν μπόρεσαν εν τούτοις να καταλάβουν το λιμάνι εξαιτίας της απόλυτης υπεροχής των Αυστραλών και Ελλήνων. Περικυκλωμένοι απ' όλες τις πλευρές, η θάλασσα στον βορρά, στον νότο ο κεντρικός δρόμος ως σύνορο, που αυτοί τον έχουν με επιτυχία αποκλείσει, παρεμποδίζοντας έτσι τον ανεφοδιασμό των ταγμάτων του εχθρού, αυτοί οι αλεξιπτωτιστές έχουν αποκρούσει, σ' έναν χώρο λίγων εκατοντάδων μέτρων, για δέκα ημέρες την έφοδο των βρετανικών στρατευμάτων. Ούτε το Πυροβολικό, ούτε οι αεροπορικές επιθέσεις, μήτε οι επιθέσεις κατόπιν εφόδου του Πεζικού, που τα αντιμετώπιζαν μόνο με τα όπλα τους, μπορούσαν να κάμψουν την αντίστασή τους. Ένα σχεδόν απίστευτης μορφής παράδειγμα εκπλήρωσης του στρατιωτικού καθήκοντος, που βρίσκομαι κάτι αντίστοιχο μόνο στην περίπτωση του Νάρβικ. Οι τραυματίες τους, που περιποιούνται με φροντίδα από τον ιατρό του Σώματος των Αλεξιπτωτιστών και τους επίσης ριγμένους στρατιώτες Υγειονομικού, ήταν στα υπόγεια κάποιων λίγων σπιτιών, που βρίσκονται εντός της περιμετρικής ζώνης.

Ορεινοί Κυνηγοί- οι Απελευθερωτές.

Μπορεί κάποιος εύκολα να φανταστεί, με πόση αστείρευτη χαρά όρμησαν οι γενειοφόρες φιγούρες των αλεξιπτωτιστών πάνω στους πρώτους Ορεινούς Κυνηγούς, οι οποίοι τους έφεραν την πολυπόθητη βοήθεια. Ήταν μόνο μια ολιγομελής κεφαλή αυτών και έτσι έπρεπε να υπομείνουν για ακόμα μια νύχτα τα πυρά των Άγγλων, που προωθούνταν συχνά μέχρι και μεταξύ των σπιτιών. Προέλαυσαν όμως προς τα εδώ, αυτοί, οι γενναίοι Ορεινοί Κυνηγοί μας, που συμμετείχαν στο Νάρβικ, και στη Γαλλία, που είχαν καταλάβει με έφοδο τη Γραμμή Μεταξά και τώρα διακρίνονται στο ελληνικό πεδίο μάχης της Κρήτης.

Συζητώ με έναν τραυματία επιλοχία: "Εσείς, οι Ορεινοί Κυνηγοί μας έχετε ήδη κάποιες φορές στηρίξει. Βρίσκεται στο ό,τι και οι δύο, Αλεξιπτωτιστές και Ορεινοί Κυνηγοί, είμαστε Ομάδα Κρούσης; Πάντως, σε κάθε περίπτωση βγάζω το καπέλο σε κάθε Ορεινό Κυνηγό". "Λοιπόν, αυτό οφείλεται στην αρχή της αμοιβαιότητας...».

Συνεχίσαμε να ανταλλάσσουμε, αστειολογώντας, ο ένας με τον άλλο κομπλιμέντα. Τα λόγια του επιλοχία εκφράζουν ωστόσο τα ίδια επίσης συναισθήματα, που διακατέχουν αυτή τη μέρα τους γενναίους αλεξιπτωτιστές. Εν τω μεταξύ διευθετείται το σπουδαιότερο όλων, η μεταφορά και η άμεση περίθαλψη των τραυματισμένων αλεξιπτωτιστών. Ο Ορεινός Λόχος Υγειονομικού μας παρατάσσει το φορτηγό του, μια Ήλη Αναγνώρισης, δύο ακόμα οχήματα, όλους τους άνδρες του για βοήθεια και αυτό διαρκεί πολύ λίγο, επειδή η απόσταση προς τον Κεντρικό Χώρο Παραμονής Των Τραυματιών περιλαμβάνει μόνο 3,4 χιλιόμετρα, έως ότου όλοι συνολικά οι τραυματίες βρεθούν σε εμάς.

Τραυματίες σε έμπιστα χέρια.

Και οι δύο Χειρουργικές Ομάδες είχαν τώρα να κάνουν πολύ δουλειά. Ο ασχολούμενος στην παραλαβή τραυματιών αξιωματικός Υγειονομικού κοίταξε τους τραυματίες και παρέπεμψε κάποιους στο χειρουργείο και άλλους για αλλαγή των επιδέσμων. Πολλοί από αυτούς οδηγήθηκαν αμέσως στις αίθουσες ασθενών. Στην αίθουσα του χειρουργείου πρέπει να ληφθούν κάποιες σκληρές αποφάσεις. Επιτυγχάνεται στο σημείο αυτό, το μέγιστο δυνατό καλύτερο, σύμφωνα με την καλύτερη ιατρική γνώματευση, τα καλύτερα βοηθητικά μέσα και τις προσφερόμενες δυνατότητες, που γνωρίζει η σύγχρονη ιατρική επιστήμη. Ναι, είναι άξιο θαυμασμού, όταν παρατηρεί

κάποιος τις σειρές των αστραφτερών (χειρουργικών) εργαλείων ή τα αποθέματα φαρμάκων στο φαρμακείο, το τι κατόρθωσε ο λόχος να πάρει μαζί του, που έφτασε εδώ ως αερομεταφερόμενη ομάδα. Η ευγνωμοσύνη των τραυματιών στρέφεται, έπειτα, τόσο στην ιατρική μέριμνα, όσο και στους νέους μας φίλους, τους εργατικούς μας άνδρες του Υγειονομικού, που φροντίζουν για όλα: για πρώτη φορά, εδώ και καιρό, ένα κρεβάτι, ένα άσπρο κάλυμμα, κάτι να πιούν, να καπνίσουν και ηρεμία. Οι Άγγλοι επίσης, που βρίσκονταν ακόμα το πρωί, εκεί πέρα, στην οροσειρά, ρίχνοντας πυρά και βλήματα, έχουν προ πολλού υποχωρήσει και μεγάλα τμήματα Αυστραλών περνούν ως αιχμάλωτοι δίπλα από τον Κεντρικό Χώρο Παραμονής Των Τραυματιών μας.

Μέχρι πολύ νωρίς το πρωί, μέχρι τις 3:00, οι λάμπες καίνε στην αίθουσα του χειρουργείου μας και ο τελευταίος τραυματίας φροντίζεται, επιδέχεται εκ νέου ή χειρουργείται. Ξεσπάει μια μεγάλη, εκ νέου, ικανοποίηση στους τραυματισμένους αλεξιπτωτιστές, όταν μας επισκέπτονται το βράδυ ο ιατρός της Μεραρχίας Ορεινών Κυνηγών και ένας ανώτερος αξιωματικός Υγειονομικού της Αεροπορίας: ένας μεγάλος αριθμός μεταγωγικών αεροσκαφών έχει ήδη διατεθεί, θα προσγειωθούν στο αεροδρόμιο, δίπλα στη θάλασσα και θα μεταφέρουν τους τραυματίες στα έμπιστα χέρια του στρατιωτικού νοσοκομείου στην ελληνική ενδοχώρα.

Αυτή τη στιγμή, που κάθομαι στην επίπεδη σκεπή του ορφανοτροφείου μας και γράφω αυτή την Έκθεση, κινούνται τα μεταγωγικά γύρω από το Ρέθυμνο, γύρω από τον Κεντρικό Χώρο Παραμονής Των Τραυματιών μας, γύρω από το αεροδρόμιο εκεί πέρα, δίπλα στη θάλασσα, πάνω στο οποίο προσγειώνονται αργότερα, σηκώνοντας ένα τεράστιο σύννεφο σκόνης. Το γενναίο μας φορτηγό είναι ξανά εκεί κάτω, μπροστά από το κτήριο μας, να επιβιβάζει τους τραυματίες και να τους μεταφέρει στο αεροδρόμιο. Και εκεί πέρα, ίσια, πάνω από το επίπεδο της θάλασσας, το πρώτο ήδη φορτωμένο αεροσκάφος παίρνει πορεία με βόρεια κατεύθυνση και εγκαταλείπει την Κρήτη, το νησί των ηρώων Αλεξιπτωτιστών και Ορεινών Κυνηγών, στη Μεσόγειο.

Σελίδα 64 (περίληψη)

Η ίδια πολεμική ανταπόκριση της σελίδας 63, περιλαμβάνοντας μια επιπλέον φωτογραφία, που απεικονίζει τον Χίτλερ σε συνάντηση του με τον Μουσολίνι.

Σελίδες 65-66 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση με τον τίτλο: «Πτήση προς Κρήτη».

(μετάφραση) Πτήση προς Κρήτη

Τα πεδία μάχης στην Κεντρική και Ανατολική Κρήτη.

Ρέθυμνο.

Το αεροσκάφος μας βρίσκονταν κάτω από τον καυτό ήλιο στο αεροδρόμιο του Μάλεμε και περίμενε. Το πλήρωμα είχε ψάξει προστασία στη σκιά των φτερών του μεγάλου πουλιού λόγω της αφόρητης και ασυνήθιστης ζέστης. Με το φύσημα του αέρα κύλησε το Junker προς εμάς, επιβιβάστηκαμε και μπορέσαμε να παρατηρήσουμε, στην πτήση προς το Ηράκλειο μέσω του Ρεθύμνου και κατά μήκος των ακτών, μεγάλα τμήματα του βραχώδους, ορεινού νησιού. Συνεχώς, κάποιος αναρωτιόταν πως τα γερμανικά στρατεύματα θα ήταν θέση να καταλάβουν, νικώντας τον χρόνο, αυτή την οχυρωμένη βάση των Άγγλων, επειδή ο αντίπαλος κατείχε εξαιρετικές δυνατότητες υπεράσπισης, διέθετε βαριά όπλα και προ πάντων, υπερείχε πλήρως στη θάλασσα μέσω του στόλου του. Στον Γερμανό στρατιώτη δεν φαίνονταν, όμως, τίποτα αδύνατο. Μόλις είχαμε

πετάζει πάνω από τον κόλπο της Σούδας, ενός εκ των πολλών βάσεων του Βρετανικού Ναυτικού και όπου εκεί μπορούσε κάποιος να διακρίνει ακόμα ξεκάθαρα τους ναρκοθετημένους χώρους, και εμφανίστηκε τότε μπροστά μας ο λοφίσκος του Δράπανου και λίγο αργότερα η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Κρήτης, το Ρέθυμνο, που αριθμούσε οχτώ χιλιάδες περίπου κατοίκους. Μακριά από εκεί ξεπρόβαλλε η τεράστια Οροσειρά Ίδη. Μετά από λίγο, το αεροσκάφος είχε τελειώσει τη ρίψη των Αλεξιπτωτιστών του, από το Μάλεμε προς το Ηράκλειο.

Στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα του νησιού, οι μάχες κυμαίνονται διαφορετικά από ό,τι στον δυτικό τομέα. Στο Ρέθυμνο και στο Ηράκλειο, οι αλεξιπτωτιστές ρίχθηκαν μόλις το απόγευμα της 20^{ης} Μαΐου. Εξαιτίας των υπερεχόντων εχθρικών δυνάμεων, δεν κατόρθωσαν να φτάσουν στην περιοχή των αεροδρομίων, με αποτέλεσμα, σε αντίθεση με το Μάλεμε, οι αποβιβάσεις μονάδων να μην μπορούν να πραγματοποιηθούν ή να διεξαχθούν όχι σε ευρεία κλίμακα. Οι έχοντας πραγματοποιήσει πτώση, πλησίον των δύο αυτών μεγάλων πόλεων, αλεξιπτωτιστές παρατάχθηκαν σε κλειστές μεταξύ τους ομάδες. Αποδείχθηκαν πολύ γενναίοι. Πρέπει να αφήσουμε, κάποια στιγμή έναν συμπολεμιστή αυτών να διηγηθεί την πορεία των γεγονότων, που συνέβησαν τις ημέρες και τις νύχτες από τις 20 Μαΐου έως την άφιξη των ενισχύσεων ή έως το τέλος των μαχών, για να κατανοήσουμε επακριβώς το αναντίρρητο θάρρος, τη χρονοβόρα διάρκεια και την τέχνη του αυτοσχεδιασμού πάνω στη μάχη. Μόλις ορισμένοι αλεξιπτωτιστές συναντιόνταν μετά την ρίψη τους, σχημάτιζαν μια περιμετρική θέση άμυνας και προσπαθούσαν να πραγματοποιήσουν τα δοσμένα σε αυτούς καθήκοντα. Ο εχθρός ήταν τόσο ισχυρός, έτσι ώστε καταλαμβανόμενοι χώροι να πρέπει συχνά να παραδοθούν ξανά. Αυτό συνέβη με τη μονάδα αλεξιπτωτιστών, που είχε ριχθεί πλησίον του Ρεθύμνου. Η επαφή με αυτή κατέστη μόλις στις 29 Μαΐου. Μια προωθούμενη από τα δυτικά, αυτή τη μέρα, εμπροσθοφυλακή της Ομάδας Κρούσης του στρατηγού Ringel εξουδετέρωσε λίγα χιλιόμετρα ανατολικά του Ρεθύμνου έναν ισχυρότερο αντίπαλο και απελευθέρωσε έτσι την αιχμαλωτισμένη εδώ και μια βδομάδα μονάδα Αλεξιπτωτιστών, η οποία είχε υποστεί σωματική καταπόνηση και ψυχική ένταση κατά τη διάρκεια αυτών σκληρών μαχών, στις ζεστές ημέρες και ταραγμένες νύχτες. Έπρεπε να υποφέρουν από τη ζέστη και τη δίψα και ορισμένοι σύντροφοι πέθαναν. Οι τραυματίες χρειάζονταν ιδιαίτερη φροντίδα και αποκατάσταση. Όταν ένας έχανε τις δυνάμεις του, κάποιος κάποιος άλλος τον αντικαθιστούσε. Όλοι γνώριζαν, ότι έπρεπε να αντέξουν αυτή την αποφασιστικής σημασίας κατάσταση και από την άλλη να κάνουν τα πάντα για να τους βοηθήσουν ή να τους απελευθερώσουν. Ακολούθως, επειδή η «Ομάδα Ρεθύμνου» δεν είχε παραδοθεί, μπόρεσε να κρατήσει τη «γέφυρα» μεταξύ του Δυτικού και Ανατολικού Διαμερίσματος και να συνεισφέρει σημαντικά στην καταπόνηση και στην ήττα του αντιπάλου.

Ηράκλειο

Το Ηράκλειο ήταν, με τους τριάντα τρεις περίπου χιλιάδες κατοίκους του, η μεγαλύτερη πόλη του νησιού. Δημιουργούσε εξαιτίας των κατασκευών του και των οχυρωματικών του έργων (από την εποχή των Βενετών) μια πιο αντιπροσωπευτική εικόνα από τα Χανιά. Έδειχνε από τη θάλασσα επίσης περισσότερο ελκυστικό και υποσχόμενο από την «αδελφή» του, πέρα από τον κόλπο της Σούδας. Το Ηράκλειο είχε υποστεί από τις μάχες τις ίδιες μεγάλες καταστροφές, όπως τα Χανιά. Και οι δύο πόλεις είχαν υποφέρει σε μεγάλη κλίμακα. Πλησίον του Ηρακλείου βρίσκονταν το καλύτερο αεροδρόμιο του νησιού. Οι εδώ ριγμένοι αλεξιπτωτιστές δεν κατόρθωσαν, εξαιτίας της υπεροχής του εχθρού, να το θέσουν υπό την κατοχή τους, αν και μπόρεσαν να διεισδύσουν σε κάποια τμήματα της πόλης, της οποίας το λιμάνι είχε προσωρινά αποκλειστεί από τρία

βρετανικά αντιτορπιλικά. Στη μονάδα αυτή διατέθηκαν ενισχύσεις από αέρα και η επιδεξιότητα των πιλότων απεδείχθη εξίσου καλή όσο και των αποκλεισμένων αλεξιπτωτιστών, που προετοίμασαν αυτή την απόβαση. Η αντίσταση και η ενίσχυση της «Ομάδας Ηράκλειο», κυρίως όμως η ασκούμενη πίεση της, σπείδοντας από τα δυτικά, εμπροσθοφυλακής, που παραδόθηκαν σε αυτήν πάνω από χίλιοι Αυστραλοί στις 30 Μαΐου, ανάγκασε τους Άγγλους να υποχωρήσουν καθώς το Ηράκλειο και το αεροδρόμιο καταλήφθηκε από τα γερμανικά στρατεύματα. Όταν αυτή η εμπροσθοφυλακή, που απελευθέρωσε μια δεύτερη μονάδα Αλεξιπτωτιστών πλησίον του Ρεθύμνου, έφτασε στις 30 Μαΐου στο Ηράκλειο, οι Γερμανοί ήταν ήδη στην πόλη. Μετά τη δημιουργία επαφής με τους ερχόμενους από τα ανατολικά Ιταλούς, στις 31 Μαΐου πλησίον της Ιεράπετρας, και κατόπιν της κατάληψης του λιμανιού των Σφακίων (στα νότια παράλια της Δυτικής Κρήτης), έλαβε τέλος μετά από δεκατρείς ημέρες η άνιση μάχη προς όφελος των Δυνάμεων του Άξονα.

Αποστολή και λύση.

Το νησί της Κρήτης ήταν και είναι, όσον αφορά στη διεξαγωγή του πολέμου στην Ανατολική Μεσόγειο, από στρατηγικής άποψης πολύ σημαντικό. Η περιληπτική Έκθεση του Ανώτατου Διοικητή Γερμανικού Στρατού αναφορικά με τις επιχειρήσεις στη Σερβία, στην Ελλάδα και στην Κρήτη τονίζει με τα παρακάτω λόγια:

«Έως ότου καταστούμε κυρίαρχοι αυτής της ισχυρής αεροπορικής και ναυτικής βάσης για τη δια θαλάσσης συγκοινωνίας μας, μέσω του Αιγαίου, και της προστασίας του, μακριά βρισκόμενου, θέατρου επιχειρήσεων στις βορειοαφρικανικές ακτές, όπως και για την καταπολέμηση της βρετανικής θαλάσσιας οδού από τη Μάλτα προς την Αλεξάνδρεια, το νησί είχε για τον εχθρό πολύ μεγάλη σημασία για την εν συνεχεία, τόσο επιθετικού, όσο και αμυντικού χαρακτήρα, διεξαγωγή του πολέμου στην Ανατολική Μεσόγειο.

Την ίδια σημασία, όπως και για τους Άγγλους, είχε η Κρήτη τόσο για τη Γερμανία όσο και για την Ιταλία, όσο αφορά στην εν συνεχεία διεξαγωγή του πολέμου στην Ανατολική Μεσόγειο.

Είχαν την εύκολη αποστολή, να αφαιρέσουν αυτή την αεροπορική και ναυτική βάση από τους Άγγλους. Αυτοί είχαν το νησί, που ήταν από τη φύση του ένας προμαχώνας, καλά οχυρώσει, διέθεταν έναν πολύ μεγάλο αριθμό στρατευμάτων, επαρκή εξοπλισμό και το Ναυτικό τους υπερείχε στην Ανατολική Μεσόγειο. Ο στόλος τους είχε σε μεγάλο βαθμό, λαμβανομένου υπόψη της διάθεσης από αυτούς Βαριών Σκαφών, ταλαιπωρήσει τις γερμανικές Ελαφριές Μοίρες Σκαφών. Το 8ο Αεροπορικό Σώμα απάλλαξε πολύ γρήγορα την περιοχή βορείως της Κρήτης από την παρουσία του Βρετανικού Στόλου. Η Γερμανική Αεροπορία δεν επέτρεψε καμία στιγμή να χαθεί η κυριαρχία της πάνω από όλο συνολικά τον εναέριο χώρο. Προετοίμασε την απόβαση των αλεξιπτωτιστών και των αερομεταφερομένων στρατευμάτων, την πραγματοποίησε και την συνέχισε ακόμα και όταν ο αντίπαλος πρόβαλλε σθεναρή αντίσταση.

Όλοι οι στρατιώτες, με τους οποίους είχαμε συνομιλήσει στην Κρήτη, τόνισαν, ότι οι Άγγλοι αμύνθηκαν σθεναρά και λυσσαλέα, ταυτόχρονα υπογράμμισαν όμως και το γεγονός ότι ο αντίπαλος δεν έκανε καμία προσπάθεια για μια ευρείας κλίμακας αντεπίθεση, κυρίως κατά τη διάρκεια των πρώτων ημερών, που υπερείχε κατά πολύ των γερμανικών στρατευμάτων και μόνο αυτός μπορούσε να χρησιμοποιήσει βαριά όπλα και τεθωρακισμένα άρματα στη μάχη. Κάποιοι στρατιώτες αποφάσισαν, σε μεμονωμένες περιπτώσεις, να πραγματοποιήσουν μικρής κλίμακας αντεπιθέσεις. Η

Ανώτατη Διοίκηση είχε και εδώ αποτύχει. Προτίμησε να προστατέψει απλά τις θέσεις της. Όταν υπήρχε ο κίνδυνος μιας επέμβασης, συνεπεία της συνεχούς εφαρμογής της τακτικής της «παράκαμψης» από τους Ορεινούς Κυνηγούς, οι Άγγλοι γίνονταν ανασφαλείς και υποχωρούσαν.

Οι επιδόσεις όλων των, δραστηριοποιημένων στην Κρήτη, γερμανικών μονάδων είναι υπεράνω κάθε επαίνου. Υπήρξε αλληλοβοήθεια κατά παραδειγματικό τρόπο συντροφικότητας σε όλα τα Σώματα Στρατού ξεχωριστά και στις μονάδες και η νίκη επιτεύχθηκε μέσω της συνεργασίας όλων των στρατιωτικών δυνάμεων. Θα ήταν εξαιτίας αυτού επίσης λάθος, να παρουσιάσουμε το ένα Όπλο σημαντικότερο από το άλλο. Όπως η Γερμανική Αεροπορία εξασφάλισε την απόβαση των αλεξιπτωτιστών, κατατρόπωσε με μεγάλο βαθμό και εκδίωξε τον Βρετανικό Στόλο, συνεχώς παρέμβαινε στις μάχες εδάφους και παρενοχλούσε τις συγκοινωνίες στα νώτα του αντιπάλου, κατά τον ίδιο τρόπο συντέλεσαν στην επιτυχία του αγώνα οι Ορεινοί Κυνηγοί και τα υπόλοιπα αποβιβαζόμενα στρατεύματα, που πρόσφεραν μεγάλη βοήθεια στους αλεξιπτωτιστές, προχώρησαν σε επιθέσεις και κυρίεψαν από κοινού με τις συγκεντρωμένες αερομεταφερόμενες μονάδες και αλεξιπτωτιστές το νησί, από δυσμάς προς ανατολάς. Δεν μπορεί να περιγράψει σχεδόν καθόλου με λόγια τι προσέφεραν οι Ορεινοί Κυνηγοί και οι Ορεινοί Σκαπανείς στην Κρήτη. Πραγματοποίησαν το σχεδόν ακατόρθωτο, τόσο στις ίδιες τις μάχες, όσο και στην αντοχή της πείνας και της δίψας καθώς και στην υπερνίκηση των υψομετρικών διαφορών. Απέδειξαν έναν ηρωισμό και μια συντροφικότητα, που δεν μπορεί καθόλου ακόμα να ξεπεραστεί. Δικαίως, ορισμένοι των, ιδιαιτέρως, γενναίων αξιωματικών, υπαξιωματικών και στρατιωτών των Συνταγμάτων Ορεινών Κυνηγών έχουν αναφερθεί ονοματικά στις Εκθέσεις του Ανώτατου Διοικητή Γερμανικού Στρατού. Έχουμε ακούσει πολλά παραδείγματα αυτοθυσίας και συντροφικότητας κατά τη διάρκεια της παραμονής μας στην Κρήτη, τα οποία είναι χαρακτηριστικά για τις επιδόσεις στο μέτωπο και το στρατιωτικό τους πνεύμα. Η διοίκηση στηρίζει τον στρατιώτη και ο στρατιώτης τη διοίκηση. Όπως αναφέρεται στην Έκθεση του Ανώτατου Διοικητή Γερμανικού Στρατού, στις 11 Ιουνίου, ο διοικητής μιας Ορεινής Μεραρχίας, υποστράτηγος Ringel, όπως και οι διοικητές Συνταγμάτων Ορεινών Κυνηγών, συνταγματάρχες Utz, Jais και Krakau και ο διοικητής ενός Συντάγματος Ορεινού Πυροβολικού, αντισυνταγματάρχης Wittmann, με τις υπαγόμενες σε αυτούς μονάδες, συμμετείχαν αποφασιστικά και είχαν σημαντικό μερίδιο στη διεξαγωγή των επιχειρήσεων στην Κρήτη. Είχαμε την ευκαιρία να συνομιλήσουμε στην Κρήτη με τον υποστράτηγο Ringel. Η στρατιωτική του στάση, η φιλοφροσύνη και οι έξοχες παρατηρήσεις του, έκαναν κατανοητά τα λόγια ενός υπαξιωματικού, που είχε πει σε μια συζήτηση αργότερα ότι δεν υπάρχει μάλλον κανένας άνδρας στη Μεραρχία, που να μην αγαπάει πραγματικά τον διοικητή του. Αυτά τα λόγια σημαίνουν πολλά, επειδή προέχονται από έναν παλιό στρατιώτη, που έχει συμμετάσχει στο πόλεμο από το 1939, και μάλιστα σε όλα σχεδόν τα σημαντικά μέτωπα. Όλοι οι Ορεινοί Κυνηγοί που βλέπαμε στην Κρήτη, ήταν ο ένας πιο έξοχος από τον άλλο: μαυρισμένοι από τον ήλιο, αποφασιστικοί, προσεκτικοί, εξαιρετικά πειθαρχημένοι και έτοιμοι να προσφέρουν τη βοήθεια τους. Αποδεικνυαν συνεχώς στην Κρήτη ότι ανήκαν στους καλύτερους στρατιώτες και η σιωπηλή εκτίμηση και η αγάπη (Σ.τμ *δυσανάγνωστη λέξη*) ανήκουν δικαίως στους άνδρες του Εντελβάρ.

Στη μακρινή διαδρομή από το Βερολίνο προς την Κρήτη, μέσω των κυριότερων πεδίων μαχών του Ελληνικού Μετώπου, είχαμε εμπιστευτεί όλα τα δυνατά μέσα μεταφοράς. Στην Κρήτη βρίσκονταν στη διάθεση μας μόνο λαφυραγωγημένα οχήματα και κυρίως

ένα φορτηγό, με τα οποία επισκεφτήκαμε όρθιοι ή καθισμένοι στα μπιτόνια βενζίνης τις ανασκαφές στην Κνωσό.

Όταν πετάξαμε από το νησί πίσω στην Αθήνα, οι σκέψεις κατευθύνθηκαν στους Γερμανούς συντρόφους μας του Σώματος Αφρικής που η κατακτημένη βάση της Κρήτης θα χρησιμεύσει για την ανακούφισή τους.

Σελίδα 67 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμικές ανταποκρίσεις (2)-με ένα σκίτσο- από 30.5.1941. Η πρώτη φέρει τον τίτλο: «Βόμβες στο Ηράκλειο».

(μετάφραση) Βόμβες στο Ηράκλειο

ΟΙ ΠΕΡΙΚΥΚΛΩΜΕΝΕΣ ΒΡΕΤΑΝΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΔΕΧΟΝΤΑΙ ΕΠΙΘΕΣΗ ΑΠΟ ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ ΚΑΘΕΤΟΥ ΕΦΟΡΜΗΣΗΣ.

Το δυτικό τμήμα της Κρήτης βρίσκεται υπό γερμανική κατοχή. Στην πόλη του Ηρακλείου, ισχυρές βρετανικές στρατιωτικές δυνάμεις έχουν περικυκλωθεί από Γερμανούς Αλεξιπτωτιστές και αερομεταφερόμενες μονάδες. Σφοδρές μάχες μαίνονται γύρω από την πόλη, δίπλα στη θάλασσα. Οι Μονάδες του Βρετανικού Στόλου, που σκόπευαν να σπεύσουν προς βοήθεια, κρατηθήκαν από μονάδες της Γερμανικής Αεροπορίας μακριά από τις ακτές της Κρήτης και έπρεπε να διαφύγουν προς όλες τις κατευθύνσεις, για να μη δεχτούν θανάσιμα πλήγματα από τα μαχητικά αεροσκάφη.

Στο σημείο αυτό, σμήνη από Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης και βομβαρδιστικά εμφανίστηκαν σωρηδόν πάνω από το Ηράκλειο, σκέπασαν τον ουρανό και έριξαν βόμβες στις οχυρώσεις της πόλης, οι οποίες χρησιμοποιούταν από τα αγγλικά στρατεύματα. Εκεί όπου έπεφταν οι βόμβες, συντρίμια των οχυρωματικών έργων στροβιλίζονταν προς τον ουρανό, ανοίγονταν κρατήρες και προκαλούσαν τρομερή σύγχυση. Η προστασία των Βρετανών στρατιωτών, εδώ, δεν αρκεί. Στριμωγμένοι σε έναν μικρό χώρο, έπρεπε να παραδοθούν εξαιτίας αυτής της καταιγίδας από ατσάλι και σίδερο, που έπεφτε καταιγιστικά πάνω από τα κεφάλια τους. Οι Πυροβολαρχίες του Βαρύ Αντιαεροπορικού Πυροβολικού στέκονταν εκεί ανήμπορες, έριχναν συνεχώς πυρά, η κόλαση δεν λάβανε παρά ταύτα ένα τέλος. Σμήνη γερμανικών αεροσκαφών διέσχισαν συνεχώς τον ουρανό πάνω από την πόλη σαν αστραπή και προκαλούσαν την καταστροφή ρίχνοντας νέες βόμβες. Οι απελπισμένες προσπάθειες προώθησης των Βρετανών αποκρούσαν αποφασιστικά από τα γερμανικά στρατεύματα.

Τα σμήνη των γερμανικών αεροσκαφών διέσχιζαν αδιάκοπα την Κρήτη. Ο στόχος τους ήταν συνεχώς το Ηράκλειο. Ο κάθε σφοδρός βομβαρδισμός τους κατέστρεφε εξολοκλήρου τις θέσεις των βρετανικών στρατευμάτων και σύνθλιβε τους εκεί στρατιώτες. Οι Αυστραλοί που δίνουν τώρα την τελευταία τους μάχη, βιώνουν άσχημες καταστάσεις, επειδή δεν υπάρχει κανένας δρόμος πλέον να διαφύγουν από την Κρήτη. Η έκκληση προς τον Στόλο της Αλεξάνδρειας έχει περάσει απαρατήρητη.

Καταδρομικά και αντιτορπιλικά βρίσκονται βυθισμένα στον πυθμένα του Κρητικού Πελάγους, ένα πολεμικό πλοίο σέρνεται πίσω στην Αλεξάνδρεια, άλλες μονάδες του Βρετανικού Στόλου κινούνται με αργούς ρυθμούς και εκτός μάχης, χτυπημένες από τη Γερμανική Αεροπορία με κατεύθυνση επίσης την Αίγυπτο. Το χάος στον κόλπο της Σούδας έλαβε τέλος με το ανατιναχθούν στον αέρα και να βυθιστούν και τα τελευταία μεταφορικά πλοία, από τα οποία δεν επιτεύχθηκε να μεταφερθούν τα πυρομαχικά στη

ξηρά. Και τώρα, η Μάχη της Κρήτης μεταφέρθηκαν γύρω από το Ηράκλειο. Ο κλοιός γύρω από την πόλη έκλεινε όλο και πιο ασφυκτικά, που κάποτε ήταν η έδρα του προβοκάτορα Βενιζέλου. Έχοντας εκδιωχθεί από την Ευρώπη, οι στρατιώτες του Βρετανικού Εκστρατευτικού Σώματος προβάλλουν αντίσταση μπροστά από τις πύλες αυτής της ηπείρου, την οποία δεν θα μπορούν ποτέ πια να εισέλθουν ένοπλοι. Αντιστέκονται γεμάτοι σύγχυση και η Μάχη της Κρήτης θα είναι μια ακόμα ένδοξη σελίδα νίκης στην ιστορία αυτού του γιγαντιαίου αγώνα των παράτολμων Γερμανών στρατιωτών.

Το Ηράκλειο είναι η δεύτερη Δουνκέρκη επί ελληνικού εδάφους και δεν υστερεί σε τίποτα από τις προηγούμενες μαύρες ημέρες του τρόμου που ξέσπασαν για την Αγγλία. Ο στόλος τους καταστράφηκε στη θάλασσα, αξιόλογα πλοία βυθίστηκαν και εξωθήθηκαν σε απελπισμένης μορφής άμυνα επί εδάφους. Έτσι το ήθελε ο Τσώρτσιλ και ο Γερμανικός Στρατός Ήρρας, που ήταν αποφασισμένος για εξαιρετικές δράσεις με σκοπό τη νίκη, του απάντησε με το ίδιο τρόπο.

Σελίδα 68 (περίληψη)

Πολεμική ανταπόκριση, με ημερομηνία 14/15.6 1941. Φέρει τον τίτλο «Κοντά στους τραυματίες Αλεξιπτωτιστές μας στην Κρήτη». Η ίδια ανταπόκριση της σελίδας 63.

Σελίδα 69 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση, στη γερμανική εφημερίδα «*Breslauer Neueste Nachrichten*» με ημερομηνία 3.6.1941. Φέρει τον τίτλο «Ημέρες απόβασης στην Κρήτη».

(μετάφραση) Ημέρες απόβασης στην Κρήτη.

Πως κατακτήθηκε η πόλη Κάντια (Ηράκλειο).

Τις πρώτες πρωινές ώρες της 20. Μαΐου, μονάδες του Σώματος Γερμανών Αλεξιπτωτιστών αναχώρησαν από διάφορα αεροδρόμια της Ελλάδας, στο πλαίσιο του τελευταίου προσκλητηρίου πριν την απόβαση στην Κρήτη. Επιτέλους, αυτή η ώρα έχει έρθει! Ο διοικητής της μονάδας σκιαγραφεί με συντομία την αποστολή που ο Ανώτατος Διοικητής Γερμανικού Στρατού έχει αναθέσει στο σώμα των Αλεξιπτωτιστών: Η Κρήτη! Τα μεταγωγικά βρίσκονται στα αεροδρόμια έτοιμα προς αναχώρηση. Καθώς το προσωπικό εδάφους πραγματοποιεί τις τελευταίες προετοιμασίες, τα αλεξίπτωτα διανέμονται και φοριούνται. Η ομάδα των μουσικών του Συντάγματος εμφανίζεται, προς γενική χαρά όλων, παίζει για αποχαιρετισμό το στρατιωτικό εμβατήριο και τον ύμνο των αλεξιπτωτιστών.

Η Ομάδα Μάχης έχει την αποστολή, να καταλάβει το αεροδρόμιο του Ηρακλείου και την ίδια την πόλη. Είναι γνωστό, ότι ισχυρά βρετανικά και ελληνικά στρατεύματα βρίσκονται στο Ηράκλειο και διαθέτουν καλή άμυνα.

Οι μονάδες κινούνται τώρα προς τους δοσμένους σε αυτές στόχους. Η επέμβαση έχει προετοιμαστεί μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια. Όταν ξεπρόβαλλαν οι ακτές της Κρήτης μπροστά μας, διατάχθηκε «έτοιμοι προς ρίψη». Ο πρώτος από εμάς βρίσκεται δίπλα στην ανοιχτή πόρτα του Junker. Υπάρχει μεγάλη ένταση στο αεροσκάφος. Αναμένουμε το σινιάλο ρίψης. Πριν ακόμα ηχήσει όμως το σήμα ρίψης, συρίζουν περνώντας από δίπλα μας τα πυρά Ελαφριών Αντιαεροπορικών Πυροβόλων, αντιαεροπορικών πολυβόλων και αυτόματων. Όλες σχεδόν οι μονάδες πηδούν εν μέσω εχθρικών πυρών. Δεν μπορεί να εκφραστεί με λόγια το εδώ ηρωικό θάρρος, το

ρισοκίνδυνο μαχητικό πνεύμα και η αλύγιστη θέληση μάχης που έχει δειχθεί από τους άνδρες, οι οποίοι επιβιβάστηκαν στο αεροδρόμιο, μέσα στις εχθρικές θέσεις.

Χάρη στην εξαιρετική στρατιωτική εκπαίδευση πεζικού των αλεξιπτωτιστών μας, είχαν τον έλεγχο της κατάστασης μετά από μια σύντομη σκληρή μάχη. Από τις γύρω από την πόλη πλαγιές, τα όπλα μας ήλεγχαν τους δρόμους της πόλης. Οι Άγγλοι σφυροκόπησαν τη νύχτα με σφοδρά πυρά πυροβολικού τις θέσεις μας και τις πλαγιές, εκεί όπου θεωρούσαν ότι βρισκόταν οι μονάδες μας. Οι Περίπολοι Αναγνώρισης μας προωθήθηκαν με θάρρος προς την πόλη και το αεροδρόμιο και επέστρεψαν με τους πρώτους Άγγλους αιχμαλώτους. Πληροφορηθήκαμε ότι οι Άγγλοι είχαν δημιουργήσει καλές οχυρωματικές θέσεις στα υψώματα αυτών των δυσπρόσιτων εδαφών. Όταν ο ήλιος ξεπρόβαλλε, παρατηρήσαμε να κατευθύνεται μια, ορατή από από μεγάλη απόσταση, Μοίρα Αγγλικού Στόλου προς την Κρήτη. Στην εμφάνιση δύο γερμανικών Αεροσκαφών Αναγνώρισης Μεγάλων Αποστάσεων, άλλαξε εκ νέου πορεία και δεν τη ξαναείδαμε. Πληροφορηθήκαμε αργότερα ότι γερμανικές αεροπορικές μονάδες είχαν βυθίσει ορισμένα πλοία της μοίρας αυτής.

Τη *δεύτερη ημέρα της επέμβασης* επιτεθήκαμε πολλάκις, υποστηριζόμενοι από τους συντρόφους των αεροπορικών μονάδων, εναντίον του αεροδρομίου και καταστρέψαμε τα εκεί βρισκόμενα αγγλικά αεροσκάφη. Junker 52 μας έριξαν ανεφοδιασμό κατά τη διάρκεια του απογεύματος, μεταξύ αυτών πολεμοφόδια και τρόφιμα.

Την *τρίτη ημέρα της επέμβασης* έλαβε χώρα, κατά τις πρώτες πρωινές ώρες, ένας μεγάλης κλίμακας ανεφοδιασμός σε πολεμοφόδια, αγαθά σίτισης και υλικό υγειονομικού ενδιαφέροντος. Με τη βοήθεια των πολυβόλων μας, δεν επιτρέψαμε στους Άγγλους να βρουν πλέον την ησυχία τους. Αργότερα το πρωί, αντιμετωπίσαμε όμως μια έκπληξη. Ο στρατηγός, διοικητής Ηρακλείου ζήτησε από μια μονάδα μας να παραδοθεί, μπλοφάροντας ότι είμασταν η μοναδική μαχόμενη μονάδα στην Κρήτη. Η απάντησή μας δεν μόνο απορριπτική, αλλά συνοδεύτηκε επίσης από μια λίγο αργότερα σφοδρή επίθεση των Αεροσκαφών Καθέτου Εφόρμησης μας εναντίον των στρατιωτικών εγκαταστάσεων της πόλης. Το απόγευμα εμφανίστηκαν μαχητικά αεροσκάφη που προέβησαν σε σφοδρές καθέτου εφόρμησης επιθέσεις εναντίον των αποθεμάτων βενζίνης και λιπαντικών στο αεροδρόμιο. Οι έχοντας φουντώσει φωτιές, καθόλη τη διάρκεια της νύχτας, πιστοποιούσαν το καλό αποτέλεσμα της επίθεσης. Οι Περίπολοι Αναγνώρισης μας και οι συνεχείς αεροπορικές επιθέσεις καθιστούσαν τους Άγγλους συνεχώς ανήσυχους.

Τις πρώτες πρωινές ώρες της 24^{ης} Μαΐου, ένα αεροσκάφος τύπου Hurricane επιτιθόταν επανειλημμένως με τα πυροβόλα του εναντίον των θέσεων μας, ωστόσο χωρίς επιτυχία. Στις 7:00, σκληρές επιθέσεις σημειωθήκαν από την πλευρά μας εναντίον των στρατιωτικών εγκαταστάσεων της πόλης και του αεροδρομίου. Λίγη ώρα αργότερα, τα γενναία μας Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης εμφανίστηκαν και έριξαν, προς γενική έκπληξη όλων, σοκολάτες, λεμόνια και ανθρακούχο νερό. Ένα τόσο χαρούμενο γεγονός σε αυτό το κλίμα! Κατά την εν συνεχεία διάρκεια αυτών των ημερών της επέμβασης, στέφθηκαν οι έφοδοι μας εναντίον του αεροδρομίου με μεγάλη επιτυχία. Δύο αγγλικά καταδιωκτικά που θέλησαν να προσγειωθούν στο αεροδρόμιο, δέχθηκαν τα πυρά πολυβόλων. Ενώ ένα αεροσκάφος καταστράφηκε εντελώς κατά την απογείωσή του, ένα άλλο αεροσκάφος τύπου Hurricane τυλίχθηκε στις φλόγες.

Μια έντονη δραστηριότητα γερμανικών αεροσκαφών επικρατούσε στις 28 Μαΐου πάνω από το Ηράκλειο. Ισχυρές αεροπορικές μονάδες επιτέθηκαν στο αεροδρόμιο και στην πόλη κατά τη διάρκεια του απογεύματος. Αργά τις απογευματινές ώρες έφτασε σε μας η διαταγή από τον ασκώντας διοικητικά καθήκοντα στρατηγό για την πραγματοποίηση επίθεσης στις 29 Μαΐου εναντίον του αεροδρομίου και της πόλης του Ηρακλείου. Γίνονταν πυρετωδώς προετοιμασίες στη ράχη ενός βουνού για την υλοποίηση ενός χώρου προσγείωσης και επιβίβασης. Αυτό επετεύχθη υπό την προστασία καταδρομικών, που εφόρμησαν για ακόμα μια φορά εναντίον της πόλης και του αεροδρομίου.

Οι σταλμένες, τις πρώτες πρωινές ώρες της 29. Μαΐου, περίπολοι επέστρεψαν αναφέροντας, ότι οι Άγγλοι είχαν εκκενώσει το αεροδρόμιο. Ξαφνιαστήκαμε. Οι Άγγλοι είχαν αθόρυβα εκκενώσει τόσο το αεροδρόμιο, όσο και την πόλη. Τα σπεύδοντας άμεσα εκεί τάγματα μας κατέλαβαν αμέσως το αεροδρόμιο και την πόλη. Οι σημαίες του Ράιχ κυματίζουν τώρα πάνω στους παλιούς βενετσιάνικους και τούρκικους προμαχώνες και μόλις τώρα προσγειώνεται το πρώτο γερμανικό αεροσκάφος, ένα Junker 52.

Σελίδα 70 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση-με μια φωτογραφία από την πόλη του Ηρακλείου-, στη γερμανική εφημερίδα «*Marburger Zeitung*» με ημερομηνία 10.6.1941. Φέρει τον τίτλο «Πως κατελήφθη η Ανατολική Κρήτη ».

(μετάφραση) Η Μάχη του Ηρακλείου.

Πως κατελήφθη η Ανατολική Κρήτη.

Πορεία αεροσκαφών πάνω από το Αιγαίο. Ρίψη εν μέσω εχθρικών πυρών. Βρετανικές θέσεις σε βράχους καταπολεμήθηκαν με θαρραλέα προέλαση.

Η δραστηριοποιημένη στα ανατολικά του νησιού Ομάδα Μάχης κατόρθωσε κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων εναντίον της Κρήτη να καταλάβει, μετά από εννιά ημερών ηρωικών μαχών, την πόλη του Ηρακλείου, το λιμάνι, το αεροδρόμιο καθώς και τα γύρω περίχωρα. Ήταν για μας μια ιστορική στιγμή, που η σπουδαιότερη βάση του ανατολικού τμήματος της νήσου Κρήτης ήταν υπό την κατοχή μας. Με παράτολμο μαχητικό πνεύμα και σκληρές μάχες, οι αλεξιπτωτιστές, υποστηριζόμενοι από αεροπορικές μονάδες, ανάγκασαν τους Άγγλους να εγκαταλείψουν τις καλά οχυρωμένες θέσεις τους και να παραδώσουν άρον άρον τη σημαντική για αυτούς βάση της Ανατολική Μεσογείου. Από τις πρωινές ώρες της 29. Μαΐου, η σημαία του Ράιχ ανέμιζε πάνω από το ανατολικό τμήμα του νησιού της Κρήτης.

Πορεία προς την Κρήτη.

Τις πρωινές ώρες της 20. Μαΐου, μονάδες του Σώματος Γερμανών Αλεξιπτωτιστών συγκεντρώθηκαν σε διάφορα αεροδρόμια της Ελλάδας για το τελευταίο προσκλητήριο πριν την επέμβαση. Η ώρα έχει επιτέλους έλθει! Τα αεροσκάφη βρίσκονται έτοιμα στα αεροδρόμια, ενώ το προσωπικό εδάφους πραγματοποιεί τις τελευταίες λεπτομέρειες. Οι αλεξιπτωτιστές επιβιβάζονται στα Junker 52, τα αλεξίπτωτα μοιράζονται και φοριούνται. Σηκώνονται από το έδαφος ανά σμήνη. Για ακόμα μια φορά περνούν πάνω από την ελληνική πρωτεύουσα, που μας αποχαιρετά με την Ακρόπολη. Φτάνουμε κατόπιν στο Αιγαίο Πέλαγος και παίρνουμε πορεία με κατεύθυνση την Κρήτη.

Έχουν όλα προετοιμαστεί μέχρι και την τελευταία λεπτομέρεια.

Η Ομάδα Μάχης έχει ως αποστολή, να καταλάβει το αεροδρόμιο και την ίδια την πόλη του Ηρακλείου. Είναι γνωστό ότι στο Ηράκλειο βρίσκονται ισχυρά βρετανικά και ελληνικά στρατεύματα και έχουν καλά οργανωθεί για προβολή άμυνας. Το Ηράκλειο, με τους σαράντα δύο χιλιάδες κατοίκους του, είναι η πιο ζωντανή και σημαντική πόλη του νησιού. Διαθέτει, εκτός των στρατοπέδων, ένα αεροδρόμιο, το οποίο οι Άγγλοι το έχουν αναβαθμίσει σε μια σπουδαία βάση στην Ανατολική Μεσόγειο.

Κατά τη διάρκεια της διαδρομής πάνω από το Αιγαίο Πέλαγος βιώνουμε την ίδια φαντασμαγορική εικόνα όπως σε όλες τις πτήσεις στην περιοχή της Μεσογείου. Περνάμε πάνω από τα νησιά του Αιγαίου και μπορούμε να διακρίνουμε ότι γερμανικά αεροσκάφη έχουν ήδη προσγειωθεί εκεί. Ο ελληνικός πληθυσμός κοιτάζει προς εμάς ξαφνιασμένος, επειδή δεν έχει έως τώρα ποτέ βιώσει, μια τέτοιου είδους εναέρια πορεία να διασχίζει τον ουρανό βουίζοντας. Τα σμήνη πετούν τώρα προς τους διατασσόμενους χώρους. Η επέμβαση έχει προετοιμαστεί έως την τελευταία λεπτομέρεια. Διεξάγονται συνεχώς συσκέψεις μεταξύ των διοικητών, επειδή η γεμάτη ευθύνη μέριμνα της διοίκησης είναι, παρά της δυσκολίας της αποστολής, να πραγματοποιήσουν την επίθεση όσο το δυνατόν γρηγορότερα και με τις λιγότερες δυνατές απώλειες.

Πέφτοντας εν μέσω των θέσεων του εχθρού.

Όταν οι ακτές της Κρήτης ξεπρόβαλαν μπροστά μας, διατάχθηκε το: «έτοιμοι προς ρίψη»! Ο πρώτος από εμάς βρίσκεται στην ανοιχτή πόρτα του Junker. Στο αεροσκάφος επικρατεί μεγάλη ένταση. Περιμένουμε το «σήμα ρίψης». Πριν ακόμα σημάνει το ηχητικό σήμα, συρίζουν, περνώντας από δίπλα μας, πυρά Ελαφριών Αντιαεροπορικών Πυροβόλων, Αντιαεροπορικών Πολυβόλων και πολυβόλων. Όλες σχεδόν οι μονάδες πετούν εν μέσω εχθρικών πυρών. Δεν μπορεί να εκφραστεί με λόγια το εδώ παρουσιαζόμενο ηρωικό θάρρος, το παράτολμο μαχητικό πνεύμα και η άκαμπτη θέληση μάχης όλων των ανδρών, οι οποίοι ρίχθηκαν στο αεροδρόμιο, μέσα στις εχθρικές θέσεις. Χάρη στην άριστη στρατιωτική εκπαίδευση Πεζικού των αλεξιπτωτιστών μας, έγιναν «κύριοι της κατάστασης» μετά από μια σύντομη σκληρή μάχη. Από τις γύρω από την πόλη πλαγιές, τα όπλα μας ήλεγχαν τους δρόμους της πόλης. Οι Άγγλοι σφυροκόπησαν τη νύχτα με σφοδρά πυρά πυροβολικού τις θέσεις μας και τις πλαγιές, εκεί όπου υπέθεταν ότι βρισκόταν οι μονάδες μας. Οι Περίπολοι Αναγνώρισης μας προχώρησαν θαρραλέα προς την πόλη και το αεροδρόμιο και επέστρεψαν με τους πρώτους Άγγλους αιχμαλώτους. Πληροφορηθήκαμε ότι οι Άγγλοι είχαν δημιουργήσει καλές οχυρωματικές θέσεις στα υψώματα αυτών των δυσπρόσιτων εδαφών. Όταν το κυκλικό σχήμα του ήλιου ξεπρόβαλλε, παρατηρήσαμε να κατευθύνεται μια, ορατή από από μεγάλη απόσταση, Μοίρα του Αγγλικού Στόλου προς την Κρήτη. Στην εμφάνιση δύο γερμανικών αεροσκαφών Αναγνώρισης Μεγάλων Αποστάσεων, άλλαξε εκ νέου πορεία και δεν ξαναφάνηκε. Αργότερα, πληροφορηθήκαμε ότι γερμανικά μαχητικά αεροσκάφη είχαν βυθίσει ορισμένα πλοία της μοίρας αυτής.

Ο διοικητής στην πρώτη γραμμή.

Τη δεύτερη ημέρα επέμβασης επιτεθήκαμε πολλές φορές, υποστηριζόμενοι από τους συντρόφους των αεροπορικών μονάδων, εναντίον του αεροδρομίου και καταστρέψαμε τα εκεί βρισκόμενα Αγγλικά Αεροσκάφη Junker 52 μας έριξαν ανεφοδιασμό κατά τη διάρκεια του απογεύματος, μεταξύ αυτών πολεμοφόδια και τρόφιμα.

Ο διοικητής του Κλιμακίου Μάχης έδωσε τώρα τις απαραίτητες διαταγές στις μονάδες του και βρέθηκε με το διοικητήριο του στην πρώτη γραμμή. Οι Άγγλοι φαίνονταν ότι

είχαν βάλει, ιδιαιτέρως, στο μάτι το Επιτελείο, επειδή το σφυροκοπούσαν κατά τη διάρκεια όλης της ημέρας με βολές πυροβολικού. Οι 10,5 χιλιοστών οβίδες έπεφταν συχνά πολύ κοντά μας και υπήρχαν ορισμένοι ελαφρά τραυματίες.

Οι Βρετανοί προσπαθούν να μπλοφάρουν

Την τρίτη ημέρα επέμβασης πραγματοποιήθηκε, τις πρώτες πρωινές ώρες, ένας μεγάλης κλίμακας ανεφοδιασμός σε πολεμοφόδια, αγαθά σίτισης και υλικό υγειονομικού ενδιαφέροντος. Δεν επιτρέψαμε στους Άγγλους με τη βοήθεια των πολυβόλων μας, να έχουν πλέον την ησυχία τους. Επικρατούσε, κατά τη διάρκεια της ημέρας, μια σφοδρού χαρακτήρα ανταλλαγή πυρών. Αντιμετωπίσαμε εν τούτοις κατά τις πρωινές ώρες μια έκπληξη. Ο Άγγλος στρατηγός, διοικητής Ηρακλείου ζήτησε από μια μονάδα μας να παραδοθεί, μπλοφάροντας ότι είμασταν η μοναδική μαχόμενη μονάδα στην Κρήτη. Η απάντησή μας δεν μόνο απορριπτική, αλλά συνοδεύτηκε επίσης από μια λίγο αργότερα σφοδρή επίθεση των Αεροσκαφών Καθέτου Εφόρμησης μας εναντίον των στρατιωτικών εγκαταστάσεων της πόλης. Μαχητικά αεροσκάφη εμφανίστηκαν στο απόγευμα που πραγματοποίησαν σφοδρές επιθέσεις καθέτου εφόρμησης εναντίον των αποθεμάτων βενζίνης και λιπαντικών στο αεροδρόμιο. Οι έχοντας φουντώσει σε όλη τη διάρκεια της νύχτας φωτιές, επιβεβαίωσαν την επιτυχία των επιθέσεων. Οι Περίπολοι Αναγνώρισης μας και οι συνεχείς αεροπορικές επιθέσεις καθιστούσαν τους Άγγλους συνεχώς ανήσυχους. Μια αγγλική ομάδα, με δύναμη διμοιρίας, προσπάθησε να επιτεθεί από τα νότια των θέσεων μας, αποκρούστηκε όμως από τις δυνάμεις ασφάλισης του χώρου, που βρίσκονταν στις πλαγιές. Ήταν μια δύσκολη αναχαίτηση.

Ανθρακούχο νερό πέφτει από τον ουρανό

Στις 24 Μαΐου και στις πρώτες πρωινές ώρες, ένα αεροσκάφος τύπου Hurricane επιτιθέταν επανειλημμένως με τα πυροβόλα του εναντίον των θέσεων μας, ωστόσο ανεπιτυχώς. Στις 7:00, σκληρές επιθέσεις σημειωθήκαν από την πλευρά μας εναντίον των στρατιωτικών εγκαταστάσεων της πόλης και του αεροδρομίου. Λίγη ώρα αργότερα, τα γενναία μας Junker εμφανίστηκαν και έριξαν, προς γενική έκπληξη όλων, σοκολάτες, λεμόνια και ανθρακούχο νερό. Ένα τόσο χαρούμενο γεγονός σε αυτό το κλίμα! Η μοναδική πηγή, που μας εφοδίαζε με νερό, και το οποίο το είχαμε εδώ και μέρες ανάγκη, έβγαζε αρκετά αλμυρό νερό, επειδή βρίσκονταν κοντά στη θάλασσα και είχε βαθύ φρεάτιο ορίζοντα. Τα στρατεύματά μας επιτίθονταν συνεχώς καθόλη τη διάρκεια της ημέρας και οι Περίπολοι Αναγνώρισης μας επέστρεφαν συνεχώς με αιχμαλώτους.

Κατά την εν συνεχεία διάρκεια αυτών των ημερών της επέμβασης, οι έφοδοι μας εναντίον του αεροδρομίου στέφθηκαν με μεγάλη επιτυχία. Οι Περίπολοι Αναγνώρισης μας αποδείχθηκαν στις μάχες κοντινής απόστασης και στην κατάληψη στρατιωτικών αποθηκών πολύ αξιόπιστες. Κάμποσες αγγλικές, καλά δημιουργημένες και οχυρωμένες, θέσεις σε βράχους καταλήφθηκαν κατόπιν γενναίας προέλασης και έδωσαν πολλούς αιχμαλώτους.

Απωθήθηκαν μετά από εννιά ημερών μάχες.

Μια έντονη δραστηριότητα γερμανικών αεροσκαφών επικρατεί στις 28 Μαΐου πάνω από το Ηράκλειο. Ισχυρές αεροπορικές μονάδες επιτέθηκαν το απόγευμα στο αεροδρόμιο και στην πόλη. Από το διοικητήριο μας παρατηρούμε πως ρίχνουν οι μονάδες Μαχητικών Αεροσκαφών το φορτίο με τις βόμβες τους. Μεγάλης έκτασης εστίων φωτιάς στο αεροδρόμιο και στην πόλη δείχνουν το επιτυχές αποτέλεσμα. Αργά τις απογευματινές ώρες έφτασε σε μας η διαταγή από τον ασκώντα διοικητικά

καθήκοντα στρατηγού για την πραγματοποίηση επίθεσης στις 29 Μαΐου εναντίον του αεροδρομίου και της πόλης του Ηρακλείου. Οι από νωρίς σταλμένες Περίπολοι Αναγνώρισης επιστρέφουν με την αναφορά, ότι οι Άγγλοι έχουν εκκενώσει το αεροδρόμιο. Αμέσως διατάχθηκε από τον διοικητή η προώθηση των μονάδων. Έχουμε ξαφνιαστεί. Οι Άγγλοι είχαν αθόρυβα εκκενώσει τόσο το αεροδρόμιο, όσο και την πόλη. Τα σπεύδοντας άμεσα εκεί τάγματα μας κατέλαβαν αμέσως το αεροδρόμιο και την πόλη. Οι σημαίες του Ράιχ κυματίζουν τώρα πάνω στους παλιούς βενετσιάνικους και τούρκικους προμαχώνες και μόλις τώρα προσγειώνεται το πρώτο γερμανικό αεροσκάφος, ένα Junker 52. Με το αεροσκάφος αυτό θα μεταφερθεί η πολεμική ανταπόκριση στην πατρίδα και θα γνωστοποιήσει στον γερμανικό λαό, ότι τίποτα δεν είναι αδύνατο για τους Γερμανούς Αλεξιπτωτιστές. Κατά τη διάρκεια εννιά ημερών σκληρών μαχών, αυτοί οι άνδρες εκτόπισαν τους Άγγλους από την Ανατολική Κρήτη και κατάλαβαν έτσι την πολύ σπουδαία βάση της Ανατολικής Μεσογείου.

Σελίδα 71 (περίληψη)

Τρεις φωτογραφίες (3), με ημερομηνία 6.6.1941, σχετικά με τη Μάχη της Κρήτης. Η πρώτη από τα αριστερά απεικονίζει τις καταστροφές σε δρόμο της πόλης του Ηρακλείου.

Σελίδα 72 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική εφημερίδα «*Volksgemeinschaft*», με ημερομηνία 7.6.1941. Φέρει τον τίτλο: «Νάρκες σε τάφους Γερμανών στρατιωτών».

(μετάφραση) Νάρκες σε τάφους Γερμανών στρατιωτών.

Απίστευτη αγγλική χυδαιότητα. Οι αλεξιπτωτιστές πολέμησαν και σκοτώθηκαν.

Τις πρώτες πρωινές ώρες της 20. Μαΐου, Γερμανοί Αλεξιπτωτιστές κατέλαβαν μετά από σκληρή μάχη την πόλη και το αεροδρόμιο του Ηρακλείου. Ο ασκών διοικητικά καθήκοντα στρατηγός των ελληνικών στρατευμάτων στην Ανατολική Κρήτη συνθηκολόγησε έπειτα άνευ όρων. Οι ερχόμενες από τα δυτικά Ορεινές Μονάδες που εξουδετέρωσαν τον εχθρό έπειτα από σκληρές μάχες, κάτω από αφόρητη ζέστη και μεγάλες δυσκολίες στην κίνηση τους, κατόρθωσαν να ενωθούν με τους αλεξιπτωτιστές πλησίον του Ηρακλείου. Ο διοικητής αναχώρησε προς το αεροδρόμιο ως επικεφαλής των ανδρών του και εισήλθε στην πόλη του Ηρακλείου. Βρεθήκαμε στην άκρη του αεροδρομίου μπροστά σε καλά οχυρωμένες σε βράχους θέσεις των Άγγλων. Τις είχαν εγκαταλείψει, αφήνοντας πίσω όλον συνολικά τον στρατιωτικό τους εξοπλισμό. Οι άνδρες μας έψαξαν εξονυχιστικά όλα τα βρισκόμενα στη γύρω περιοχή σπίτια. Σε ένα από αυτά, ανακαλύψαμε πέντε από τους συντρόφους μας εντελώς καταπονημένους. Όλοι ήταν τραυματίες. Βρίσκονταν εκεί από την πρώτη ημέρα της επέμβασης, μια εβδομάδα δηλαδή αργότερα και είχαν αντέξει με τη βοήθεια των τροφίμων που είχαν μαζί τους και του νερού που είχαν βρει σπίτι. Ο ένας είχε επιδέσει τον άλλο και η διάθεση τους είχε διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα. Βρισκόμαστε μπροστά από ένα εκ των πολλών αγνώστων παραδειγμάτων ύψιστης συντροφικότητας κατά τη διάρκεια του πολέμου. Αυτοί οι άνδρες δεν μπορούσαν να έρθουν σε μας εξαιτίας των σοβαρών εν μέρει τραυμάτων τους, ειδικά αφού βρίσκονταν πλησίον των Άγγλων. «Ξέραμε ότι θα ερχόσασταν» είπε ένας στον Επιτελικό ιατρό, που φρόντισε αμέσως για τις πρώτες βοήθειες.

Παρατηρούμε στο αεροδρόμιο τη μανία των βομβαρδισμών. Οι εγκαταστάσεις των στρατοπέδων έχουν καταστραφεί κατά το μεγαλύτερο μέρος τους καθώς και τα εκεί αεροσκάφη. Έλληνες αιχμάλωτοι δηλώνουν ότι οι Άγγλοι έχουν διαφύγει τη νύχτα με μεταγωγικά πλοία, τα οποία είχαν αγκυροβολήσει μπροστά από το Ηράκλειο υπό την

προστασία του σκοταδίου. Είχαν κινηθεί με κωπηλατικά σκάφη και ψαροκάικα στο κατάστρωμα αυτών των πλοίων για να γλιτώσουν από τη μάταιη για αυτούς μάχη με τους αλεξιπτωτιστές και να λάβουν μέρος στη γνωστή Αγγλική Οπισθοχώρηση.

Στην προσέγγιση ενός τάφου, μέσα στον οποίο βρίσκονταν θαμμένοι Γερμανοί αλεξιπτωτιστές, σημειώθηκε μια έκρηξη. Δύο σύντροφοι τραυματίστηκαν. Διαπιστώσαμε ότι οι Άγγλοι είχαν τοποθετήσει γύρω από τον χώρο του τάφου έναν αριθμό από νάρκες ξηράς. Υπάρχει μεγαλύτερη χυδαιότητα; Ο αντίπαλος γνωρίζει πολύ καλά ότι η συντροφικότητα απαιτεί να σπεύσουμε αμέσως στους τάφους των πεσόντων συντρόφων για να διαπιστώσουμε, ποιος είναι θαμμένος εκεί. Οι σκαπανείς μας καθαρίζουν το έδαφος και απομακρύνουν σε λίγες ώρες εκατοντάδες από νάρκες.

Μπορέσαμε να απελευθερώσουμε από τη φυλακή της πόλης του Ηρακλείου καταρριφθέντες και έχοντας πραγματοποιήσει αναγκαστική προσγείωση Γερμανούς πιλότους, που βρίσκονταν έγκλειστοι εκεί εδώ και βδομάδες. Η χαρά και οι χειραψίες αυτών των ανθρώπων έλαβαν τέλος.

Στεκόμαστε συγκλονισμένοι μπροστά από τα πτώματα συντρόφων, στο δυτικό άκρο της πόλης, εκεί όπου είχαν ριχθεί τμήματα της Ομάδας Μάχης μας. Γνωρίζαμε εκ των προτέρων ότι οι μάχες στην Κρήτη δεν θα ήταν για μας τους αλεξιπτωτιστές εύκολες. Ο Τσόρτσιλ ανακοίνωσε, λίγες ημέρες πριν προσεδαφιστούμε, στην Κάτω Βουλή, ότι η Αγγλία θα μάχονταν μέχρι εσχάτων για την κατοχή της Κρήτης. Οι δυσκολίες της μάχης δεν φοβίζουν τους Γερμανούς στρατιώτες και ακόμα περισσότερο τους αλεξιπτωτιστές. Βαθιά συγκινημένοι, είμαστε τώρα καθ' οδόν μαζί με Ειδικές Ομάδες Διάσωσης για να χτενίσουμε την ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου για τον εντοπισμό αγνοουμένων και να θάψουμε τους συντρόφους μας. Στο αεροδρόμιο του Ηρακλείου θα κάνουμε μια αξιοσέβαστη ταφή για όλους τους γενναίους συντρόφους μας.

Ο επικεφαλής του Γενικού Επιτελείου του Αεροπορικού Στόλου, πτέραρχος Jeschonnek και ο πτέραρχος Loehr αφίχθηκαν, κατά τη διάρκεια της ημέρας, στο Ηράκλειο και ενημερώθηκαν λεπτομερώς από τον διοικητή του «Κλιμακίου Ανατολή». Οι πτέραρχοι εξέφρασαν την ύψιστη εκτίμηση τους για τη γενναία και απaráμιλλη επίδοση που είχε επιδείξει το «Κλιμάκιο Ανατολή».

Η σημαία του Ράιχ κυματίζει τώρα πάνω από την Κρήτη. Ο επίπονος αγώνας των αλεξιπτωτιστών μας απέφερε, για τη Γερμανία, την κατοχή του στρατηγικά σημαντικού Φρουρίου της Ανατολικής Μεσογείου. Από αυτό το σημείο, τα βομβαρδιστικά μας θα επιτηρούν τις ακτές της Αιγύπτου, τον σταθμό του Βρετανικού Στόλου στην Αλεξάνδρεια και τη διώρυγα του Σουέζ. Μετά το Dombaas, το Νάρβικ, το Eben-Emael, το Ρότερνταμ και την Κόρινθο, γράφεται τώρα μια επιπλέον σελίδα στο έπος των Μονάδων Αλεξιπτωτιστών και θα χρησιμεύσει για τη γερμανική νεολαία ως αιώνιο φωτεινό παράδειγμα.

Σελίδα 73 (περίληψη)

Φωτογραφία (1) στη γερμανική εφημερίδα «*Bruesseler Zeitung*», με ημερομηνία 13.6.1941. Απεικονίζει την πρώτη συνάντηση Γερμανών Ορεινών Κυνηγών και Αλεξιπτωτιστών στην περιοχή τους Ηρακλείου.

Σελίδα 74 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση-με ένα σκίτσο της Κρήτης- που φέρει τον τίτλο: «Από το Μάλεμε προς το Ηράκλειο».

(μετάφραση) Από το Μάλεμε προς το Ηράκλειο.

Η καταστροφή των Βρετανών στην Κρήτη.

Δύο ημέρες διήρκεσε η σκληρή μάχη των αλεξιπτωτιστών στην ύπαιθρο που περίβαλλε το αεροδρόμιο του Μάλεμε. (Σύγκρινε με την πρώτη έκθεση του φύλλου 311). Επιτέλους, το αεροδρόμιο κατορθώθηκε να διατεθεί ελεύθερο για την αποβίβαση μεγαλύτερων μονάδων Στρατού Ξηράς. Οι Ορεινοί Κυνηγοί βρίσκονταν τώρα έτοιμοι να περικυκλώσουν μαζί με μονάδες των αλεξιπτωτιστών όλες συνολικά τις βρετανικές θέσεις στο νησί και να ενωθούν με τις γερμανικές μονάδες που βρίσκονται πριν τα Χανιά, το Ρέθυμνο και το Ηράκλειο. Η αποστολή για τον Γερμανό διοικητή ήταν σαφής: η προέλαση των στρατευμάτων του θα πρέπει να συνεχιστεί προς τα ανατολικά μέσω της πρωτεύουσας των Χανίων. Ο στρατηγός Ringel δεν αρκούταν όμως με μια μετωπική έφοδο εναντίον των Χανίων. Έδωσε την εντολή σε ένα τμήμα των μονάδων του να κινηθούν νοτίως της πόλης με κατεύθυνση προς τα ανατολικά. Αυτή η μετακίνηση είχε δύο στόχους: από τη μια έπρεπε τάχιστα να δημιουργηθεί σύνδεση με τις Μονάδες Ρεθύμνου και Ηρακλείου, και από την άλλη να ασκηθεί μεγάλη πίεση στις βρετανικές θέσεις στα Χανιά, καθώς προωθούνται τα γερμανικά στρατεύματα από τα νότια και απειλούν τα αποκόψουν στα δύο τα Χανιά. Οι γερμανικές μονάδες άρχισαν την επίθεση προς τα ανατολικά, στις 25 Μαΐου. Στις 27 Μαΐου, τα Χανιά ήταν υπό τη γερμανική κατοχή και τα στρατεύματα έφτασαν στον κόλπο της Σούδας. Κατά τις επόμενες ημέρες, η σύνδεση με τις μονάδες στο Ρέθυμνο και Ηράκλειο επιτεύχθηκε.

Αυτό που περικλείεται στις λίγες αυτές προτάσεις, παρουσιάζει μια από τις μοναδικές στρατιωτικές επιδόσεις. Οι δυσκολίες ήταν, πέρα από τα ανθρώπινα όρια, μεγάλες. Σε αυτές συγκαταλέγεται κυρίως η μορφολογία του εδάφους με τα γυμνά βουνά, που έχουν ύψος έως δύο χιλιάδες πεντακόσια μέτρα. Προσφέρουν σε αυτόν που πλησιάζει από μακριά με αεροσκάφος μια εικόνα μουντής και μελαγχολικής μοναδικότητας. Πάνω στα στενά τους μονοπάτια και διαμέσου κάθετων απόκρημνων φαραγγιών και γκρεμών, οι αλεξιπτωτιστές πορεύονταν προσεκτικά και ψηλαφώντας αυτές τις ημέρες: κατά τη διάρκεια της ημέρας κάτω από αφόρητη ζέστη και της νύχτας με κρύο που διαπερνούσε το σώμα. Το σκοινί ήταν συχνά για τις απότομες πλαγιές το μοναδικό μέσο για να κινηθούν μπροστά και για την ασφάλεια αυτών. Οι Ορεινοί Κυνηγοί δεν μπορούσαν στο αεροπλάνο για την Κρήτη να πάρουν τίποτα μαζί τους, εκτός αυτά που έφεραν πάνω στο σώμα τους. Φορούσαν χιτώνια ενάντια στο κρύο ή να ξαπλώνουν κατά τη διάρκεια του ύπνου. Δεν μπορούσαν επίσης να πάρουν μαζί τους, τους πιστούς συντρόφους, τα μουλάρια. Έπρεπε έτσι να σύρουν από μόνοι τους, μέσω των βουνών και σε πομπή, τα πολυβόλα και τα Ορεινά Κανόνια. Αυτός ο άθλος έπρεπε να πραγματοποιηθεί κατά τη μάχη ενός σκληρού, ευκίνητου και λυσσαλέα μαχόμενου αντιπάλου. Οι Βρετανοί και οι σύμμαχοι τους είχαν την αριθμητική υπεροχή, γνώριζαν το έδαφος, είχαν οχυρώσει καλά τις θέσεις τους, βρίσκονταν καλά κρυμμένοι στα βουνά ή στα πυκνά λιόφυτα, μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν όλο το Βαρύ Πυροβολικό τους εναντίον των Ελαφριών Νανονιών των Ορεινών Κυνηγών. Είχαν υπερασπίσει επίσης, τουλάχιστον στις πρώτες οχτώ ημέρες, με εξαιρετική επιμονή κάθε σπιθαμή γης. Η διοίκηση τους ήταν φυσικά το ίδιο κακή, όπως και ήδη προηγουμένως σε αυτό τον πόλεμο και ούτε η ορμητική θέληση των διοικητών, ούτε η εκπαίδευση των στρατευμάτων δεν φαίνονταν για την πραγματοποίηση των αποφασιστικών επιθέσεων αρκετή. Στην υπεράσπιση έδειχναν ωστόσο τόσο σθεναροί και παρουσίαζαν μια

αξιοσημείωτη επιδεξιότητα στο καμουφλάρισμα των θέσεων τους. Όλα ήταν όμως μάταια. Στην εν κρυπτώ και με σβέλτο τρόπο προσέγγιση των Ορεινών Κυνηγών και στην εν τέλει ορμητική τους επίθεση, η απάντηση των Βρετανών δεν είχε τη δέουσα σκληρότητα. Στις πρώτες μάχες προτίμησαν να κατατροπωθούν, παρά να εκκενώσουν τον χώρο. Η αντίσταση τους κατέρρευσε μετά από μια εβδομάδα σε κάποιες περιοχές. Η σκληρότητα των Γερμανών στρατιωτών ήταν μεγαλύτερη από ό,τι των αντιπάλων τους. Η ικανότητα των Γερμανών να ανταπεξέλθουν στις ανωμαλίες εδάφους στα βουνά και στον καυτό ήλιο, υπερείχε των Βρετανών. Οι Γερμανοί κατείχαν την περίπλοκου χαρακτήρα Τέχνη του Πολέμου μέσα σε αποτελούμενα από πολλά φαράγγια εδάφη, περισσότερο από ό,τι οι εχθροί τους. Στην κατάρρευση των Βρετανών συνέβαλε σίγουρα το γεγονός επίσης, ότι οι αλεξιπτωτιστές είχαν ριχθεί τις πρώτες ημέρες εν μέσω των βρετανικών θέσεων. Δημιουργήθηκε έτσι αβεβαιότητα, σύγχυση και αμφιβολία στους αντίπαλους και προκλήθηκε μια ανωμαλία στη μεταφορά κάποιων διαταγών. Μια περίεργη ψυχολογικού χαρακτήρα διαδικασία έχει προστεθεί στο σημείο αυτό, με αποτέλεσμα να διαρραγεί η βρετανική αντίσταση. Ο στρατηγός Freyberg είχε την ακράδαντη πρόθεση να κρατήσει το νησί. Η σοβαρότητα των προθέσεων του για την υπεράσπιση του νησιού μαρτυρείται περισσότερο από το γεγονός ότι έως και τις τελευταίες ημέρες, επιβιβάζονταν, κατά τη διάρκεια της νύχτας, ενισχύσεις στα λιμάνια των νοτίων ακτών της νήσου. Όταν όμως στις πρώτες ημέρες των μαχών δόθηκε στα βρετανικά στρατεύματα η Ημερήσια Διαταγή του στρατηγού Freyberg, να διατηρηθεί το νησί μέχρι και τον τελευταίο άνδρα, ορισμένοι των Βρετανών στρατιωτών γέλασαν, όπως γνωρίζουμε από καταθέσεις αιχμαλώτων. Η ανάμνηση από την Andalsnes, τη Δουνκέρκη και την Ελλάδα δεν έχει ακόμα ξεχαστεί. Στα βρετανικά στρατεύματα έχει φωλιάσει μάλλον η αμφιβολία, εάν η υπεράσπιση του νησιού θα είχε κάποιο σοβαρό αποτέλεσμα. Δεν το γνωρίζουμε επακριβώς, ξέρουμε μόνο ότι η αντίσταση των Βρετανών δεν επηρεαζόταν αρχικά από τέτοιους είδους αμφιβολίες, αργότερα όμως η συνειδητοποίηση της απελπιστικής τους κατάστασης μετά από μια εβδομάδα λυσσαλέων μαχών προξένησε ξαφνικά μια κοιλιά στη σθεναρή τους αντίσταση.

Οι Βρετανοί δεν ήταν οι μόνοι που μάχονταν στο νησί. Υπήρχαν ακόμα οι Έλληνες από την ηπειρωτική Ελλάδα, γνωστοί ως γενναίοι στρατιώτες. Ήταν ακόμα και ο ντόπιος πληθυσμός της Κρήτης που συμμετείχε από την αρχή στις μάχες και είχε ξεκινήσει έναν άγριας μορφής ανταρτοπόλεμο. Είχε αρχίσει μια πολύ αδιαφανή και αποκρουστική εικόνα των μαχών στην Κρήτη. Κανένας Γερμανός στρατιώτης σε αυτό το νησί δεν μπορεί να μιλήσει για τον αγώνα του άμαχου πληθυσμού χωρίς μια απέραντη οργή να σκληρύνει τα χαρακτηριστικά του προσώπου του. Μόνο στην Πολωνία προκλήθηκαν τόσες πολλές ύπουλου χαρακτήρα κτηνωδίες σε ανυπεράσπιστους τραυματίες, όπως εδώ. Απέναντι στις δειλές συμμορίες, η μοναδική δυνατότητα αντιμετώπισης τους ήταν η επίδειξη μιας ακραίας μορφής σκληρότητας. Ο Γερμανός στρατιώτης στην Κρήτη, όπως παντού, συμπεριφέρθηκε απέναντι στους Βρετανούς και Έλληνες στρατιώτες τόσο έντιμα και ένα παραπάνω μετά το πέρας των μαχών επέδειξε στους αιχμαλώτους ένα γνήσιο ανθρωπισμό, που είναι χαρακτηριστικό της στρατιωτικής αντίληψης. Οι άτακτοι ωστόσο, οι οποίοι στην αρχή συμπεριφέρονταν ως φιλήσυχoi πολίτες για να πάρουν ξαφνικά αργότερα τα όπλα, να πυροβολούν από θέση ενέδρας και να ακρωτηριάζουν με φρικτό τρόπο κατόπιν τους τραυματίες, θα πρέπει αμέσως να τιμωρηθούν για τα εγκλήματά τους, οπουδήποτε εντοπιστούν. Στο σημείο αυτό, μια άκρως σκληρότητα μεταφράζεται σε έναν εξέχοντα ανθρωπισμό. Η επιτυχία συνίστατο στη γρηγοράδα, με την οποία γίνονταν αποφασιστικά οι επιθέσεις. Τις τελευταίες ημέρες, οι άτακτοι στην Κρήτη μειώθηκαν σημαντικά.

Με αυτόν τον τρόπο, οι Γερμανοί Ορεινοί Κυνηγοί και οι, ακολουθώντας αυτούς, μονάδες των Αλεξιπρωτιστών κατάλαβαν το ένα μετά το άλλο λιμάνια στα βόρεια παράλια και έπειτα από πορεία διαμέσου των βουνών προς νότο τα χωριά στις νότιες ακτές δίδοντας αγώνα ενάντια στα βουνά, στη ζέστη, στην πείνα, στους Βρετανούς, στους Έλληνες και στους Κρητικούς. Η Γερμανική Αεροπορία είχε εν τω μεταξύ εκδιώξει κατόπιν πολυήμερων μαχών όλο τον Βρετανικό Στόλο, που πρόβαλλε σκληρή αντίσταση, από τη θαλάσσια περιοχή βορείως της Κρήτης. Στρατιώτες και όπλα, μεταξύ των οποίων επίσης και ορισμένα τεθωρακισμένα οχήματα, μπόρεσαν να μεταφερθούν στην Κρήτη. Έπρεπε ωστόσο να υπάρξει μια επιτάχυνση των αποφάσεων και να μην υπάρξει πλέον η δυνατότητα να προκληθούν άμεσα αρνητικά αποτελέσματα. Όταν δημιουργήθηκε, στις 29 Μαΐου, από τα δυτικά η σύνδεση με την «Ομάδα Ρεθύμνου» και καθώς η «Ομάδα Μάχης Ηρακλείου», ενισχυμένη από αέρα, κατέλαβε με τις δικίες τις δυνάμεις εν τω μεταξύ την πόλη και το αεροδρόμιο, στον Βρετανό διοικητή ήταν πλέον ξεκάθαρο, ότι η υπόθεση του είχε χαθεί. Από το σημείο αυτό ξεκίνησε η υποχώρηση των Βρετανών. Η φυγή τους έλαβε τέλος, κάτω από την ισχυρή πίεση και την σε αδιάκοπο ρυθμό καταδίωξη από τα γερμανικά στρατεύματα, με μια καταστροφή, χειρότερη από τη Δουνκέρκη ή την Andalsnes. Δεν χάθηκε αυτή τη φορά μόνο όλο συνολικά το στρατιωτικό υλικό, αλλά ακόμα οι περισσότεροι των Βρετανών στρατιωτών δεν κατόρθωσαν να σώσουν την ίδια τους τη ζωή. Σήμερα, έχουν γεμίσει τα στρατόπεδα αιχμαλώτων στο νησί και βρίσκονται με δικιά τους απόφαση αυστηρά χώρια από τους Έλληνες, τους οποίους κοιτάζουν αφ' υψηλού με αλαζονικό ύφος, όπως και όλους τους άλλους συμμάχους τους. Μπορεί κάποιος να παρατηρήσει στον κόλπο της Σούδας το τεράστιο πλήθος των βρισκόμενων στον βυθό ατιμόπλοιων και του διαλυμένου σε κομμάτια καταδρομικού «York». Τα γερμανικά μαχητικά αεροσκάφη και καταδιωκτικά πετούν πάνω από το νησί, που η απόσταση τους για την Αλεξάνδρεια και τη διώρυγα του Σουέζ έχει γίνει τώρα πολύ πιο σύντομη. Στους ιστούς των αεροδρομίων κυματίζει τώρα η σημαία του Ράιχ. Θα αστράφτει με τα φωτεινά τους χρώματα, από τη Μάχη της Κρήτης και έπειτα, μια λάμψη, η οποία θα διαρκέσει για εκατονταετίες.

Σελίδες 75-76 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμικές ανταποκρίσεις (3), με ημερομηνία 3.6.1941. Η πρώτη που αφορά τη Μάχη της Κρήτης, φέρει τον τίτλο: «Πραγματοποίησαν αναγκαστική προσγείωση, δέχθηκαν πυρά και ληστεύτηκαν».

(μετάφραση) Πραγματοποίησαν αναγκαστική προσγείωση, δέχθηκαν πυρά και ληστεύτηκαν.

Έτσι συμπεριφέρονταν, σαν βάρβαροι, οι Άγγλοι στην Κρήτη. Ο ιπποτισμός είναι ψιλά γράμματα.

Ο σύντροφος, υπαξιωματικός R. βρίσκεται τώρα ξανά μαζί μας. Ελεύθερος! Η πρώτη ημέρα της επέμβασης στην Κρήτη είχε πικρό αποτέλεσμα για το πλήρωμα του, που είχε δραστηριοποιηθεί για επίθεση χαμηλού ύψους εναντίον του Ηρακλείου. Οι μηχανές είχαν χτυπηθεί άσχημα, το ίδιο και ο κορμός του αεροσκάφους. Το αργό, χτυπημένο από πυρά, πουλί έπρεπε να πραγματοποιήσει αναγκαστική προσγείωση, το πλήρωμα, εκτός από έναν άνδρα, σώθηκε σώο και αβλαβές. Μετά όμως ξεκίνησε ένας Γολγοθάς, που μόνο ο υπαξιωματικός R. μπορεί να τον περιγράψει. Τους άλλους τους τύλιξε η σιωπή του θανάτου. Παρακολουθούμε αγωνιωδώς την με όρκο περιγραφή του συντρόφου, που είχε απελευθερωθεί κατά τη φυγή των Άγγλων από την Κρήτη.

Υπάρχει παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου;

Μετά τους επιτυχημένους βομβαρδισμούς και τις επιθέσεις χαμηλού ύψους με πολυβόλα εναντίον του αγγλικού αεροδρομίου και στρατιωτικών θέσεων πλησίον του Ηρακλείου, το αεροσκάφος μας έπρεπε να κατέβει ύψος και να πραγματοποιήσει αναγκαστική προσγείωση! Ήταν αρκετά πικρό να βλέπουμε τους άλλους συντρόφους να πετάνε προς τις βάσεις τους μετά από τις επιτυχημένες επιθέσεις. Προσγειωθήκαμε σχετικά ομαλά σε ένα πολύ δύσκολο έδαφος. Σαράντα με εκατό μέτρα μακριά από τον διάδρομο προσγείωσης του αγγλικού αεροδρομίου. Μόνο ο επικεφαλής του αεροσκάφους υπέστη ένα σοβαρό τραύμα στο πόδι, που αιμορραγούσε. Τον επιδέσαμε αμέσως εξαιτίας του βρισκόμενου σε θέση πυρός, σε μικρότερη απόσταση των εκατό μέτρων από εμάς, εχθρού, ο οποίος μας είχε αφήσει αρχικά να πλησιάσουμε. Μόνο για μερικά λεπτά, μετά ξέσπασαν εναντίον μας μανιασμένα πυρά πολυβόλων και Ελαφριών Αντιαεροπορικών Πυροβόλων. Βγάζοντας γρήγορα τα πολυβόλα του αεροσκάφους μας και κάνοντας χρήση αυτών, ανταποδώσαμε στον εχθρό τα πυρά έως ότου τα πυρομαχικά μας τελείωσαν. Δεν βοηθούσε στο σημείο αυτό τίποτα άλλο, παρά να πέσουμε στην αναπόφευκτη αιχμαλωσία αυτών. Ο υποδεκανέας R. έδειξε μια από τις πτέρυγες του αεροσκάφους και έγενε με ένα σωσίβιο γιλέκο. Ένας στρατιώτης εκεί πέρα σηκώθηκε επίσης και μας έκανε νόημα να απομακρυνθούμε από το αεροσκάφος, μια προτροπή, που επίσης την ακολουθήσαμε. Ιπποτισμός; Θα το μάθουμε. Κάναμε λίγα μόλις βήματα από εκεί, όταν οι Άγγλοι έβαλλαν εκ νέου με πυρά εναντίον μας. Ο υπολοχαγός Schm. έπεσε στο έδαφος βαριά τραυματισμένος. Ο υποδεκανέας R. και ο υπαξιωματικός M. επίσης τραυματίστηκαν. Εγώ ο ίδιος κινήθηκα, ψάχνοντας κάλυψη, σε έναν κρατήρα από βόμβα, όπου παρέμεινα εκεί κάτω από διαρκή πυρά έως το βράδυ. Οι τραυματίες βρίσκονταν στο έδαφος, έξω στο ύπαιθρο, κάτι που δεν απασχολεί τους Άγγλους! Διεθνές Δίκαιο σε αυτούς εκεί; Κανείς δεν αναμένει κάτι από αυτούς.

Αιχμαλώτιση κατόπιν επί ματαίω φυγής.

Έπεσε η νύχτα. Επιστρέφω στο αεροσκάφος. Είχε εξολοκλήρου καεί και το βρήκα να είναι σαν έναν ερημωμένο σωρό από συντρίμια. Γρήγορα, μακριά από αυτόν τον τάφο! Κατευθύνθηκα αρχικά προς τα νότια και έπειτα προς τα δυτικά, για να συναντήσω ενδεχομένως εκεί τις μονάδες των αλεξιπτωτιστών μας. Τριγύριζα μέχρι το πρωί διαμέσου της αφιλόξενης και βραχώδης ενδοχώρας. Η επόμενη επίσης ημέρα με βρήκε ακόμα μόνο μου. Θεώρησα ότι θα μπορούσα να κρυφτώ σε ένα σπίτι. Κατευθύνθηκα με κόπο, μέχρι τα είκοσι μέτρα απόσταση από εκεί. Άνοιξε ξαφνικά η πόρτα του σπιτιού και βγήκαν έξω τρεις ένοπλοι Άγγλοι στρατιώτες. Με είδαν και με αιχμαλώτισαν. Οδηγήθηκα σε ένα αγγλικό στρατιωτικό καταφύγιο και παρέμεινα εκεί κάτω από τον καυτό ήλιο και σε έναν στενό χώρο μια ολόκληρη ημέρα.

Εν μέσω κόλασης φωτιάς από δικιές μας βόμβες.

Τη δεύτερη ημέρα της αιχμαλωσίας μου βρίσκομαι με τη συνοδεία ενός Άγγλου στρατονόμου καθ' οδόν προς το στρατόπεδο αιχμαλώτων, ένα βρισκόμενο πλησίον του λιμένα Ηρακλείου εργοστάσιο, εκεί όπου στοιβάζονταν ήδη και άλλοι αλεξιπτωτιστές. Η Αγγλική Στρατιωτική Αστυνομία εκτελούσε χρέη επίβλεψης.

Είμασταν για ώρες εδώ, όταν φάνηκε ξαφνικά να ξεσπά η κόλαση γύρω μας: εξελίσσεται μια επίθεση Γερμανικών Αεροσκαφών Καθέτου Εφόρμησης και βομβαρδιστικών. Το έδαφος σείεται γύρω από εμάς. Σπίτια καταρρέουν καθώς και ολόκληρα τμήματα των δρόμων. Το ακουστικό κύμα των εκρηγνυόμενων βομβών γκρεμίζει τον σκελετό της στέγης του εργοστασίου. Παρακαλώ τον επικεφαλής Επιτήρησης, ένα υπολοχαγό, να μαρκάρει το κτήριο μας, στο πλαίσιο του Διεθνές

Δικαίου, ως στρατόπεδο αιχμαλώτων. Σήκωσε τους ώμους, χαμογέλασε και συνέχισε. Κατόπιν μιας επαναλαμβανόμενης επισήμανσης αυτού, καταδέχθηκε να μας ακούσει. Εξέφρασε ότι θα μας έβγαζε από εκεί, αλλά δεν θα το έκανε κατά τη διάρκεια της ημέρας, επειδή οι κάτοικοι της Κρήτης, πιθανότατα, θα μας πυροβολούσαν από τα φορτηγά, παρά την παρουσία της Ομάδας Επίβλεψης.

Στον χώρο κράτησης μεταξύ ληστών.

Το βράδυ της επόμενης ημέρας, οδηγηθήκαμε από το εργοστάσιο μας σε ένα νέο κατάλυμα, σε μια όχι ακόμα αποτελειωμένη φυλακή, που βρίσκονταν μεταξύ της πόλης του Ηρακλείου και του αεροδρομίου. Καταλήξαμε εκεί μεταξύ ληστών, καθώς έτσι αποδείχθηκαν αυτοί οι Άγγλοι στρατιώτες που θα μας επιτηρούσαν. Υπεξαίρεσαν σε όλους τους αιχμάλωτους τα ρολόγια και τα αντικείμενα αξίας. Ο υπολοχαγός των στρατιωτών Επιτήρησης ήξερε, καθώς πληροφορήθηκε για αυτό, μόνο να απαντήσει: «Δεν γνωρίζω περί τούτου τίποτα, και αν ακόμα ήταν έτσι, θα έπρεπε να καταλάβουμε, ότι ένα διάβημα εναντίον των ανδρών του θα ήταν ανέφικτο».

Απελευθερωμένος από τα ασφαλισμένα κελιά.

Παρατηρήσαμε το βράδυ της 28. Μαΐου μια μεγάλης κλίμακας αναστάτωση μεταξύ των ανδρών της αγγλικής φρουράς. Ένας ερωτώμενος περί τούτου Άγγλος στρατιώτης μας ανακοίνωσε ότι ο «First Commander», ο Άγγλος Ανώτατος Διοικητής είχε αναχωρήσει αεροπορικώς από την Κρήτη.... Όταν έπεσε το σκοτάδι, οι φρουροί ασφάλισαν τότε τα κελιά μας, μέσα στα οποία συνωστίζονταν έξι έως οχτώ κρατούμενοι, και τοποθέτησαν στους διαδρόμους εμπόδια με αγκαθωτό σύρμα. Θα πρέπει να ήταν 22:00 ή 23:00, όταν παρατηρήσαμε πως τρία πλοία, το καθένα δύο χιλιάδες περίπου τόνους και μεταξύ των οποίων ένα αντιτορπλικό, εισέπλευσαν στο λιμάνι και δέχθηκαν στο κατάστρωμα τους, τα, έχοντας στο εν τω μεταξύ αποχωρήσει, αγγλικά στρατεύματα. Η μοίρα αυτή απόπλευσε μεταξύ 3:00 και 4:00, το πρωί. Προσπαθήσαμε αμέσως να παραβιάσουμε τα καλά φραγμένα κελιά μας, κάτι που πετύχαμε τελικά το ξημέρωμα.

Οπλισμένοι με ένα τουφέκι κατά την προέλαση.

Είμαστε ελεύθεροι και δεν μπορούμε να το πιστέψουμε. Οπλισμένοι με ένα εγκαταλελειμμένο από τους Άγγλους τουφέκι και λίγες σφαίρες προέλασε αρχικά μια Ομάδα Κρούσης, πέντε ανδρών και έπεσε πάνω σε μια εγκαταλελειμμένη Αγγλική Θέση Αντιαεροπορικών Πυροβόλων. Ένας ραδιοσταθμός κατελήφθη επίσης σύντομα και στο τέλος, μια ισχυρότερη ακόμα ομάδα, με επιπλέον βρισκόμενα τουφέκια κατόρθωσε να προελαύσει προς το αεροδρόμιο, όπου εκεί συναντηθήκαμε με αερομεταφερόμενα στρατεύματα.

Εγώ, ο ίδιος, αναζήτησα για ακόμα μια φορά το αεροσκάφος μας, όπου δίπλα στα συντρίμια του ανακάλυψα νεκρούς τους υπολοχαγούς St. και Sch. Από τους δύο άλλους συντρόφους δεν υπήρχε κανένα ίχνος.

Το τέλος της Κρήτης. Το νησί υπό γερμανική κατοχή.

Αυτό που τώρα ακολουθεί, είναι ένα θαύμα της γρηγοράδας. Τα στρατεύματα μας προελαύσανε ορμητικά προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο βρισκόμενος ακόμα στον νότο, ανατολή και δύση εχθρός υποχώρησε και όλες οι διμοιρίες και λόχοι του παραδίδονταν συνεχώς, υπό πλήρη διάλυση. Η τελευταία αντίσταση του εχθρού κατέρρευσε. Αυτό που απομένει, μοιάζει περισσότερο με μια δράση της αστυνομίας από ό,τι με μια πολεμική διαδικασία. Η αγγλική κυριαρχία στην Κρήτη έχει λάβει τέλος- το νησί βρίσκεται στα χέρια των Γερμανών.

Σελίδες 77-79 (περίληψη-μετάφραση)

Στρατιωτική Έκθεση προς Αξιωματικό Λογοκρισίας της εφημερίδας «*Innsbrucker Nachrichten*».

(μετάφραση) Οι τρεπόμενοι σε φυγή Άγγλοι στην Κρήτη.

Ο κάτοχος του Σταυρού των Ιπποτών, λοχαγός Wittmann, καταδίωξε τους τρεπόμενους σε φυγή Βρετανούς και τους ανάγκασε σε παράδοση.

Innsbruck, 18 Σεπτεμβρίου. Ο λοχαγός Wittmann, διοικητής ενός Συντάγματος Ορεινού Πυροβολικού, συγκαταλέγεται στους άνδρες, που ανάγκασε σε παράδοση τους Άγγλους, Αυστραλούς, Νεοζηλανδούς και Έλληνες στη μοναδική, ιστορικά, επιχείρηση στην Κρήτη, η οποία θεωρούνταν από τους Άγγλους μέχρι και την τελευταία στιγμή ως ένα απόρθητο νησί. Ήταν αυτός, που με την άμεσα συγκεντρωμένη Μηχανοκίνητη Εμπροσθοφυλακή του καταδίωξε μετά από τις Μάχες των Χανίων, την πρωτεύουσα της Κρήτης, τους τρεπόμενους σε φυγή Άγγλους, Αυστραλούς και Νεοζηλανδούς και τους εμπόδισε να επιβιβαστούν σε πλοία, στην Ανατολική Κρήτη.

(περίληψη) Εν συνεχεία σκιαγραφείται η στρατιωτική διαδρομή του και η συμμετοχή του σε σημαντικά για τον Γερμανικό Στρατό δρώμενα.

(μετάφραση) Όρθιος στο οδόστρωμα εν μέσω σφοδρότατων πυρών.

Τις πρώτες ημέρες του Μαΐου αυτού του έτους πραγματοποιήθηκε η εισβολή των γερμανικών στρατευμάτων στη Βουλγαρία. Ο λοχαγός Wittmann προωθήθηκε αμέσως με το Πυροβολικό του έως τα νότια σύνορα της Βουλγαρίας. Ήρθε η 6. Απριλίου. Ο λοχαγός Wittmann βρίσκεται, ως διοικητής του Βαρύ Πυροβολικού, απέναντι στο γνωστό Οχυρό Ιστίμπεη, στην καρδιά της Γραμμής Μεταξά. Συνέβαλε με τις εξαιρετικές βολές του Συντάγματος Πυροβολικού του σημαντικά στη διάσπαση της καλά οχυρωμένης Γραμμής του Μεταξά. Ακολούθησαν ημέρες γεμάτες κούραση και πορείες κάτω από ζέστη και βροχή. Έφτασε έπειτα η δυσκολότερη επιχείρηση: Η Κρήτη. Σήμερα, ένα εγχείρημα, όπως το Νάρβικ και η Δουνκέρκη. Ο λοχαγός Wittmann αποβιβάστηκε με μια Ορεινή Πυροβολαρχία και μια Μοίρα Άμεσης Υποστήριξης στις 22 Μαΐου πλησίον του Μάλεμε, κοντά του γνωστού κόλπου της Σούδας. Με την πυροβολαρχία του μπορεί να αιχμαλωτίσει και να χτυπήσει σε τέτοια κλίμακα τον εχθρό, ώστε η προέλαση μιας συγκεντρωμένης γρήγορα εμπροσθοφυλακής να φανεί ως δεδομένο. Ο υπολοχαγός Wittmann λαμβάνει την εντολή να ηγηθεί αυτής της εμπροσθοφυλακής. Στις 28 Μαΐου, προελαύνει με την εμπροσθοφυλακή του εναντίον του κόλπου της Σούδας, διασχίζει τη δύσκολη διάβαση προς τον Στύλο, εξουδετερώνει τον εχθρό εκεί για ακόμα μια φορά, φτάνει την επόμενη ημέρα στον ποταμό Αλμυρός, προελαύνει χωρίς στάση έως το Ρέθυμνο, όπου εκεί απελευθερώνει τους περικυκλωμένους αλεξιπτωτιστές και αιχμαλωτίζει πάνω από χίλιους τετρακόσιους Άγγλους και πολλούς Έλληνες. Την επόμενη ημέρα εξουδετερώνει ένα Αυστραλιανό Σύνταγμα, το οποίο έχει μπλοκάρει τον δρόμο προς το Ηράκλειο, διασχίζει με έφοδο κατόπιν γενναίας απόφασης την πόλη του Ηρακλείου, εξέρχεται από αυτή με κατεύθυνση προς το μη έχοντας ακόμα αναγνωριστεί ανατολικό τμήμα του νησιού, έως την Ιεράπετρα, όπου εκεί έρχεται σε επαφή τη νύχτα της 31. Μαΐου με τους αποβιβαζόμενους, πριν τέσσερεις ημέρες, Ιταλούς. Ο λοχαγός Wittmann αναφέρει σχετικά με αυτή την επιχείρηση: «Αυτό το γρήγορο αποτέλεσμα στο τελευταίο τμήμα της Κρήτης, σε ένα χρονικό σημείο, όπου κανείς δεν το περίμενε, ήταν αποφασιστικής σημασίας για τον μεγάλο αριθμό αιχμαλώτων κοντά στα Σφακιά και για την ειρήνευση στην Κρήτη. Ήταν ένας άθλος, επειδή είχαμε το θάρρος, να διεισδύσουμε, χωρίς μια

μεγάλης διάρκειας προετοιμασία, σε ένα έδαφος, που πρόσφερε στον αντίπαλο μεγάλες δυνατότητες υπεράσπισης. Για τον λόγο αυτό τιμήθηκα με τον Σταυρό των Ιπποτών».

Ακούγονται όλα αυτά τόσο εύκολα, απλά, λογικά και αυτονόητα. Γνωρίζουμε ωστόσο, ότι δεν διαδραματίστηκαν τόσο ομαλά και χωρίς προβλήματα, αλλά ότι ο υπολοχαγός Wittmann σε όλες τις περιπτώσεις, που έπαιρνε το ρίσκο, εκβίαζε την επιτυχία μέσω της ανελέητης και θαρραλέας δραστηριοποίησης του. Αναφέρεται ένα γεγονός ως ένα από τα πολλά παραδείγματα, κατά το οποίο απειλούνταν να παραμείνει όλη επιχείρηση στάσιμη, λόγω των συγκεντρωτικών πυρών του εχθρού στα χαρακώματα, δεξιά και αριστερά του δρόμου. Ο υπολοχαγός Wittmann ξεπέρασε όμως αυτή την κρίση, στέκοντας ο ίδιος στο ανάχωμα του δρόμου και με το παράδειγμα του παρακίνησε τους άνδρες του να μετκινήθούν προς τα εμπρός.

Την επόμενη ημέρα ανέφερε η Έκθεση του Γερμανικού Στρατού: « Η Κρήτη βρίσκεται υπό γερμανική κατοχή».

Σελίδα 80 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμικές ανταποκρίσεις (2) στη γερμανική εφημερίδα «*Blickfang der Zeit*», με ημερομηνία 14/15.6.1941. Η πρώτη φέρει τον τίτλο: «Ορεινοί Κυνηγοί καταδιώκουν τους Άγγλους».

(μετάφραση) Ορεινοί Κυνηγοί καταδιώκουν τους Άγγλους.

ΘΑΡΑΛΛΕΑ ΠΡΟΕΛΑΣΗ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΝΟΤΙΕΣ ΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.

ΟΙ ΒΡΕΤΑΝΟΙ ΚΑΤΑΡΠΕΟΥΝ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΜΗΧΑΝΗ.

Στις μάχες της Κρήτης, που χαρακτηρίζονταν από πρωτόγνωρη ένταση και αποδεικνύονταν συνεχώς η υπεροχή των Γερμανών στρατιωτών σε όλους τους τομείς, πιάσαμε χιλιάδες αιχμάλωτους. Η παρακάτω πολεμική ανταπόκριση παραθέτει μια σκιαγράφιση της αιχμαλωσίας των Άγγλων.

Αναγκάσαμε να βρεθούν μπροστά μας μερικές χιλιάδες άνδρες του Βρετανικού Στρατού μετά την ήττα των Χανίων. Ο κύριος όγκος των εχθρικών μονάδων κατάφερε να διαφύγει. Οι εμπροσθοφυλακές τους παραμένουν, ωστόσο ακόμα, εντελώς ανέπαφες και αποδεικνύουν μέσω της αντοχής, με την οποία αποκρούουν τις επιθέσεις μας, ότι επρόκειτο για «ελίτ μονάδες». Βρισκόμαστε δύο ημέρες μπροστά από την τελευταία διάβαση, που θα μας ελευθερώσει τον δρόμο προς τα νότια παράλια, όπου στα λιμάνια των Σφακίων και του Λουτρού θα λάβουν χώρα οι επιβιβάσεις στα πλοία, πιθανότατα με κατεύθυνση την Κύπρο. Βαριά Αγγλικά Άρματα Μάχης ξεπροβάλλουν συνεχώς στον δρόμο εναντίον των θέσεων των Ορεινών Κυνηγών που βρίσκονται ψύχραιμοι πίσω από δύο έως τρία αντιαρματικά τους και αντιστέκονται με ευθείες βολές εναντίον του εχθρού. Τρεις κολοσσοί, της πιο μοντέρνας κατασκευής, βρίσκονται επί είκοσι τέσσερεις ώρες στον δρόμο.

Το κέντρο βάρος στους Ορεινούς Κυνηγούς.

Όλο το κέντρο βάρος των μαχών το επωμίσθηκε ένα τάγμα, που είχε ήδη αποδείξει το ατρόμητο πνεύμα μάχης του πλησίον του Lemberg, στα πεδία μάχης της Δυτικής Ευρώπης και μπροστά από τη Γραμμή Μεταξά. Χωρίς Βαρύ Πυροβολικό, εξοπλισμένοι μόνο με όπλα πεζικού, κινήθηκαν οι Ορεινοί Κυνηγοί μπροστά από τα αγγλικά στρατεύματα, που είχαν όλο τον χρόνο δικό τους να τοποθετηθούν σε θέση μάχης στο

νησί και να μπορέσουν να οργανώσουν με πλοία τη μεγάλη ποσότητα ανεφοδιασμού τους. Όσο συνεχίζαμε την προώθηση προς Νότο και ενισχύαμε την πίεση προς τους Άγγλους, τόσο κλειστότερη γινόταν η εχθρική αντίσταση. Από απόρρητα έγγραφα, που είχαν πέσει στα χέρια μας, πληροφορηθήκαμε, πόσοι χιλιάδες Άγγλοι, Νεοζηλανδοί, Αυστραλοί, μέλη της Βρετανικής Αεροπορίας και Έλληνες βρίσκονταν στην Κρήτη. Απέναντι σε αυτούς βρίσκονταν ένα αξιόλογο τάγμα των Ορεινών Κυνηγών μας, που κατόρθωσε επιτέλους το πρωί, μετά από μια σκληρή μάχη να ξεπεράσει τον τελευταίο φραγμό πριν τον κόλπο της Σούδας. Τα βουνά έπεφταν σχεδόν κάθετα προς τη θάλασσα. Το πέρασμα στο νερό, μια στενή λωρίδα λάσπης, ήταν συχνά ούτε εκατό μέτρα φάρδος. Υπήρχαν εκεί φτωχά ψαροχώρια και έδιναν, με τις σπηλιές τους στους βράχους και τα υπόγεια τους, στους Άγγλους την τελευταία δυνατότητα διαφυγής. Νωρίς το πρωί βομβάρδισαν για ακόμα μια φορά τα Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης μας το Λουτρό και τα Σφακιά. Κατόρθωσαν να αποπλεύσουν τρία μικρού μεγέθους πλοία, με σαράντα άνδρες το καθένα και μετά κόπηκε η σύνδεση μεταξύ του νησιού και της θάλασσας για τους Άγγλους.

Η λευκή σημαία στις θέσεις του εχθρού.

Το πρωί, λίγες ώρες μόνο αργότερα, η λευκή σημαία υψώθηκε, υπό το μένος των γερμανικών επιθέσεων, στις αγγλικές θέσεις και έγινε πρόταση στον επικεφαλής του τάγματος, υπολοχαγό Sch., για συνθηκολόγηση. Παραδόθηκαν και αιχμαλωτίστηκαν χιλιάδες Άγγλοι καθώς και πολλοί Νεοζηλανδοί και Αυστραλοί. Ξεπρόβαλλαν στην αρχή δειλά από όλα τα σπίτια, τις κοιλάδες και τις σχισμές των βράχων και όσο προχωρούσε η ώρα γίνονταν όλο και πιο τολμηροί. Μπορούσαμε από τα ψηλότερα σημεία των βουνών να παρατηρήσουμε την μέσω των πλαγιών κίνηση της σκούρας πομπής των αιχμαλώτων. Εκεί, όπου υπήρχε ένα μικρό μέρος με σκιά, κάθονταν ανά δεκάδες στο έδαφος για να βρουν προστασία από τον ήλιο. Συνεχώς, κάποιος εξέρχονταν με ηλίαση ή έχοντας λιποθυμήσει από τη σειρά. Οι Ορεινοί Κυνηγοί βοηθούσαν, όσο μπορούσαν, με τα πενιχρά τους αποθέματα, έως ότου οι αιχμάλωτοι φτάσουν στους χώρους επισιτισμού. Τους πρόσφεραν τις τελευταίες τους μερίδες από κρέας, την τελευταία ποσότητα τυριού από τους γυλιούς τους και μοιράστηκαν, ακόμα μάλιστα, με τους αιχμάλωτους αντιπάλους το λιγοστό νερό από τα παγούρια τους.

Πέντε ημέρες χωρίς σίτιση.

Όσα μπορέσαμε εμείς, οι λίγοι άνδρες, να προσφέρουμε ως βοήθεια, ήταν μόνο μια σταγόνα νερού πάνω σε μια καυτή πέτρα. Εδώ και πέντε ημέρες, τα αγγλικά στρατεύματα δεν σιτίζονταν πλέον τακτικά. Μόνο τότε, συνειδητοποιήσαμε το μέγεθος της σημασίας της ήττας των Βρετανών, που συνδυάζονταν με την απώλεια των Χανίων. Εκεί βρίσκονταν, δηλαδή, συγκεντρωμένα τα αποθέματα τροφίμων όλου συνολικά του Βρετανικού Στρατού στην Κρήτη, για να καλύψει τις ανάγκες έξι μηνών, ένα αποδεικτικό στοιχείο, ότι το νησί θα έπρεπε να κρατηθεί πάση θυσία. Έπεσαν άθικτα στα χέρια μας. Η εγκατάλειψη τους από την Ανώτατη Διοίκηση των Βρετανικών Στρατευμάτων ήταν ένα ξεκάθαρο χαρακτηριστικό απόγνωσης, που σημειώθηκε υπό το καθεστώς του πανικού και φόβου εξαιτίας των δικών μας αεροπορικών επιθέσεων και λόγω της διαπίστωσης, ότι οι μονάδες τους θα πέσουν, με όλον τον στρατιωτικό τους εξοπλισμό, στα χέρια των Γερμανών.

Η πολεμική δυναμικότητα των Άγγλων έχει σε μεγάλο βαθμό εξασθενήσει.

Ο ερχόμενος από τα Χανιά δρόμος, πριν τα Σφακιά εκτείνεται σε πολλά χιλιόμετρα, που ξαφνικά μετατρέπεται σε μονοπάτι για μουλάρια και τώρα είναι γεμάτος από συνωστισμένα εκεί οχήματα της Βρετανικής Στρατιάς Κρήτης. Η πλειοψηφία των

οχημάτων δεν έχει υποστεί κάποια βλάβη, επειδή οι οδηγοί έχουν καταστεί εντελώς απαθείς εξαιτίας της ζέστης και της διαρκούς έλλειψης νερού.

Ο αριθμός των αιχμαλώτων συνεχώς αυξάνεται και θα μεγαλώσει ακόμα. Ο αριθμός από μόνος του δεν είναι τόσο σπουδαίο, είναι πολύ σημαντικότερο, ότι η πολεμική δυναμικότητα των Άγγλων στην Ανατολική Μεσόγειο έχει κατά πολύ εξασθενήσει.

(περίληψη) Η δεύτερη πολεμική ανταπόκριση φέρει τον τίτλο: « Βγήκε το προσωπίο».

(μετάφραση) Βγήκε το προσωπίο.

Ο αγγλικός ανθρωπισμός στην Κρήτη.

Η ιστορία της Κρήτης βρίθει από Κινήματα. Πολλοί αγώνες έχουν λάβει χώρα στο έδαφος της. Αφότου πραγματοποιήθηκε η οριστική της κατάληψη, το 1715, από τους Τούρκους, οι κάτοικοι της εξεγείρονταν επανειλημμένως εναντίον τους. Μπορούμε, έτσι, να διαπιστώσουμε την πραγματοποίηση επαναστάσεων το 1770, το 1821, το 1856, το 1878, το 1898 και το 1905 και η Μεγάλη Βρετανία εμπλέκονταν τις περισσότερες φορές εκεί, παίρνοντας το μέρος της μιας ή της άλλης πλευράς. Τη μια φορά, υποστήριζε τους εξεγερμένους, την άλλη τους Τούρκους ή στρέφονταν-κάτι που ήταν για αυτή σπάνιο- εναντίον και των δύο πλευρών και επιβάλλαν, κατόπιν της διευθέτησης των συγκρούσεων, μαζί με τις άλλες Δυνάμεις της Ευρώπης συγκεκριμένες Συνθήκες, τις οποίες οι Βρετανοί φυσικά, τις περισσότερες φορές, ανάστελλαν μονομερώς την ισχύ τους, προς όφελος των συμφερόντων τους. Τέτοιου είδους ενέργειες των Βρετανών σημειώνονταν φυσικά και πρότινος και τώρα και δήθεν προς αποκλειστικό όφελος των ανθρωπίνων ιδανικών, για τα οποία, όπως ομολογούσαν, μάχονταν.

Κατά την εξέγερση του 1866, οι Άγγλοι έβγαλαν το προσωπίο τους και έδειξαν το αληθινό τους πρόσωπο. Οι μάχες μεταξύ των Τούρκων και των Κρητικών διεξάγονταν εκ νέου με σφοδρή μανία και οι δύο πλευρές δεν λάμβαναν σε καμία περίπτωση υπόψη τους Διεθνείς Κανόνες αναφορικά με τις γυναίκες, τα παιδιά και τους ηλικιωμένους. Οι ωμότητες της μίας πλευράς προκαλούσαν τα αντίποινα των άλλων και το μίσος, που κυριαρχούσε εδώ και εκατό πενήντα χρόνια και στις δύο πλευρές, αναζωπυρωνόταν συνεχώς μέσω των διαρκών προστριβών μεταξύ τους, και αυτό ήταν ένας παράγοντας που δεν μπορούσε να υποτιμηθεί.

Το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 1866 προκάλεσε μεγάλη ένδεια και προβλήματα στον κρητικό και τούρκικο άμαχο πληθυσμό. Οι Τούρκοι είχαν, εκ τούτου, απομακρύνει εδώ και αρκετό καιρό τους πολίτες τους από την εμπόλεμη ζώνη και τους είχαν μεταφέρει με πλοία στα εδάφη της Μικράς Ασίας. Το Τουρκικό Ναυτικό είχε αποκλείσει τα παράλια της Κρήτης. Δεν υπήρχε έτσι καμία δυνατότητα να μεταφερθούν σε ασφαλές μέρος στην Ελλάδα ή οπουδήποτε αλλού τα γυναικόπαιδα, οι τραυματίες και οι ηλικιωμένοι αυτού του νησιού. Οι Κρητικοί στράφηκαν, αναζητώντας βοήθεια, σε διάφορες Δυνάμεις του Εξωτερικού, όπως στη Μεγάλη Βρετανία, τη Γαλλία, τη Ρωσία και τις Ηνωμένες Πολιτείες, των οποίων τα πλοία βρίσκονταν στη θαλάσσια περιοχή της Κρήτης. Οι Τούρκοι έδωσαν τη συγκατάθεση τους για τη μεταφορά τους εκτός του νησιού και ενημέρωσαν περί αυτού τους εκπροσώπους των διαφόρων κρατών. Τα καράβια τους δέχθηκαν αυτούς τους φυγάδες από πολλά σημεία του νησιού και εκατοντάδες ή χιλιάδες ξέφυγαν κατά αυτόν τον τρόπο από τη φρίκη του πολέμου και αποβιβάστηκαν στην Ελλάδα. Μόνο ένα κράτος δεν συμμετείχε σε αυτή την προσπάθεια βοήθειας: η Μεγάλη Βρετανία.

Στις αρχές Νοεμβρίου 1866, απαγόρευσε, χωρίς φανερή αιτία, στον πλοίαρχο του βρισκόμενου πριν την Κρήτη πολεμικού πλοίου « Assurance», να συμμετάσχει στη διάσωση των φυγάδων. Μια ίδια εντολή δόθηκε και στον Βρετανό πρόξενο στην Κρήτη επίσης. Τόσο ο πλοίαρχος όσο και ο πρόξενος, που όλη αυτή η απανθρωπιά τους είχε προκαλέσει αηδία, απήφησαν τη ρητή αυτή διαταγή και μετέφεραν σε ασφαλές μέρος είκοσι πέντε βαριά τραυματισμένους άνδρες, εκατό είκοσι έξι γυναίκες και εκατό εξήντα τέσσερα παιδιά. Αυτό προκάλεσε στους ευρείς κύκλους της Κυβέρνησης του Λονδίνου μια πραγματική θύελλα αγανάκτησης και ανακοινώθηκε με μεγάλη αυστηρότητα στους δύο αυτούς άνδρες, ότι κατηγορούνται για παράβαση καθήκοντος. Υπεράσπισαν τον εαυτό τους αναφέροντας, ότι παρακινήθηκαν για αυτή την πράξη όχι μόνο από ανθρωπιά για τους κινδύνους που απειλούσαν αυτά τα άτομα, αλλά κυρίως για τη μη τήρηση της δοσμένης από το Λονδίνο διαταγής, έχοντας την πεποίθηση, ότι μια τέτοια εντολή θα ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί εν αγνοία της επικρατούσας, μεταξύ του άμαχου πληθυσμού της Κρήτης, απερίγραπτης δυστυχίας. Η δικαιολογία αυτή δεν βρήκε σε καμία περίπτωση επιείκεια στα μάτια της βρετανικής κυβέρνησης, και προ πάντων από τον τότε υπουργό Εξωτερικών, λόρδο Derby. Ο κυβερνήτης του «Assurance» τιμωρήθηκε με την απόλυση από τις τάξεις του στρατού για αυτή την πράξη του σωτηρίας.

Η μομφή εναντίον του Βρετανού πρόξενου και του πλοίαρχου, που συνοδευόταν με μια ακόμα πειστικότερη απαγόρευση κάθε παροχής βοήθειας προς τους Κρητικούς, είχε ως αποτέλεσμα να αφεθούν στη μοίρα τους εκατό περίπου άνθρωποι, που ανέμεναν την βοήθεια των Βρετανών. Με την προσδοκία της επιβίβασης τους στα πλοία, είχαν εγκαταλείψει τους χώρους διαφυγής τους στα βουνά, καταλήγοντας σε συγκεκριμένες περιοχές στις ακτές. Δεν υπήρχε καμία πλέον πληροφορία σχετικά με αυτούς και μπορούσε κάποιος να υποθέσει ότι είχαν πέσει θύματα του πολέμου.

Αυτή η στάση της κυβέρνησης της Μεγάλης Βρετανίας δέχθηκε μια εκ των έσω κριτική από εξέχουσες προσωπικότητες της πολιτικής ζωής. Στη Βουλή των Λόρδων ο δούκας του Argyll, ο οποίος χρησιμοποίησε σε μια συζήτηση, στις 8 Μαρτίου 1867, σκληρά λόγια αγανάκτησης για τους χειρισμούς του υπουργείου Εξωτερικών. Επίκρινε κυρίως τη δεύτερη απαγόρευση, με την οποία χίλια γυναικόπαιδα-που είχαν πέσει σε παγίδα από τους Άγγλους- εγκαταλείφθηκαν στην αβέβαιη και αδιαμφησβήτητη πικρή τους μοίρα. Από τις τάξεις άλλων σύγχρονων Βρετανών θέλουμε να αφήσουμε να μιλήσει ένας ακόμα, από τους σημαντικότερους τότε Ερευνητές της Ιστορίας και συγγραφέας, ο F.Freeman, ο οποίος είχε γράψει στο εκδομένο, το 1877, έργο του με τον τίτλο « Η Οθωμανική Εξουσία στην Ευρώπη», τα παρακάτω: "Ο Άγγλος υπουργός Εξωτερικών Derby, ήταν αυτός, που απαγόρευσε την επανάληψη τέτοιων δράσεων υπέρ του Ανθρωπισμού. Η Αγγλία, και μόνο η Αγγλία με τους υπουργούς της είναι υπεύθυνη για αυτό το τεράστιο όνειδος, απαγορεύοντας ρητά τη σωτηρία γυναικόπαιδων, αβοήθητων και ηλικιωμένων. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία σχετικά με το γεγονός αυτό, το οποίο έχει καταγραφεί σε μια υπηρεσιακή Γαλάζια Βίβλο. Δεν μπορούν να διαψευστούν και κανένας σώφρων άνθρωπος δεν θέλει να τους δικαιολογήσει. Είναι η μελανότερη σελίδα στο βιβλίο της αγγλικής ιστορίας και της ανθρώπινης φύσης. Αυτή είναι, λοιπόν, η Αγγλία του λόρδου Βύρωνα, του Hastings, μια Αγγλία, η οποία αποκαλύπτεται στον κόσμο σήμερα, ως ένα έθνος που ακολουθεί την πιο ανελέητου χαρακτήρα καταπίεση, για να ικανοποιήσει τα συμφέροντα εγωμανίας της".

Δεν μπορούμε να προσθέσουμε κάτι άλλο σε αυτές τις δηλώσεις.

Σελίδα 81 (περίληψη)

Φωτογραφία από την Χώρα των Σφακίων

Σελίδες 82-83 (περίληψη- μετάφραση)

Τέσσερεις πολεμικές ανταποκρίσεις-με μια φωτογραφία σχετικά με τη Μάχη της Κρήτης- στη γερμανική εφημερίδα «*Berliner Boersezeitung*». Η πρώτη φέρει τον τίτλο: «Η Αεροπορία στη Μάχη της Κρήτης».

(μετάφραση) Μετά από μια διάρκεια δώδεκα ημερών μαχών, η Κρήτη, το σημαντικότερο νησί της Ανατολικής Μεσογείου, τελεί υπό γερμανική κατοχή. Ο τρόπος εκτέλεσης αυτής της ιδιαιτέρας δύσκολης επιχείρησης αξίζουν την ύψιστη αναγνώριση και τα αποτελέσματα χαίρουν μεγάλης προσοχής. Η Γερμανική Πολεμική Αεροπορία είχε να επωμιστεί το κυρίως βάρος αυτού του αγώνα. Είχε λάβει ουσιαστικού χαρακτήρα υποστήριξη από την εξαιρετική συνεργασία των εναέριων και θαλασσίων δυνάμεων της συμμάχου μας Ιταλίας. Η εξέλιξη των γεγονότων έχει γνωστοποιηθεί κατά κύριο λόγο από τις αναφορές της Ανώτατης Διοίκησης Γερμανικού Στρατού και από τις λεπτομερείς περιγραφές των Πολεμικών Ανταποκριτών. Πρέπει να γίνει προσπάθεια στο σημείο αυτό, οι αναφορές να αναλυθούν χρονολογικά και να επεξηγηθούν.

Διακρίνονται, ξεκάθαρα, τρεις φάσεις: η προετοιμασία της επιχείρησης, η μάχη εναντίων του Αγγλικού Στόλου και εναντίων των συγκοινωνιών στα μετόπισθεν αυτού, και ο αγώνας στο/και πάνω από το νησί. Οι Εκθέσεις του Γερμανικού Στρατού δεν περιέχουν για ευνόητους λόγους καθόλου πληροφορίες σχετικά με τις προετοιμασίες της επίθεσης. Είναι όμως μια ανεξάρτητη εύλογη κίνηση τακτικής. Πρέπει να ληφθεί υπόψη, ότι η πλειοψηφία των προετοιμασιών είχαν ξεκινήσει αμέσως μετά τις μάχες στα Βαλκάνια. Αρχικά, η Εναέρια Αναγνώριση έπρεπε, στο μέγιστο του δυνατού, να δημιουργήσει μια ξεκάθαρη εικόνα πάνω από το νησί. Έπρεπε να εντοπιστούν τα αεροδρόμια και η δραστηριότητα σε αυτά, τα οχυρωματικά έργα, η κατάσταση των δρόμων και των περιοχών καθώς και τα στρατόπεδα ενδεχομένως έξω από αυτές τις περιοχές. Ο εντοπισμός των θέσεων όλων των εχθρικών Αντιαεροπορικών Πυροβολαρχιών ήταν ιδιαίτερος σημαντικός. Ήταν, αρχικά, ο επικινδυνότερος εχθρός για την έναρξη των εχθροπραξιών σε αυτό το θέατρο επιχειρήσεων.

Ήταν επίσης αναγκαία απαραίτητο να επιτηρούνται διαρκώς οι ναύσταθμοι και οι κινήσεις των μονάδων του Αγγλικού Ναυτικού σε όλο συνολικά τον χώρο της Μεσογείου. Αναμένονταν μετά βεβαιότητας, ότι ο Αγγλικός Πολεμικός Στόλος θα προσπαθούσε να αναμειχθεί στις μάχες στην πιο καθοριστική χρονική στιγμή. Οι μετακινήσεις των πλοίων προς την Κρήτη πραγματοποιούνταν επίσης σε μεγάλη κλίμακα. Είχε εκ τούτου προκύψει ότι τα πληρώματα είχαν ενισχυθεί. Ήταν σημαντικό από την πρώτη ήδη ημέρα να αποτρέψουν περαιτέρω μεταφορές, όσο αυτό καθίστατο δυνατό, προς το νησί.

Από τις 14 Μαΐου περίπου, η δράση Γερμανικών και Ιταλικών Αεροπορικών Δυνάμεων εντάθηκε σημαντικά στις περιοχές γύρω και πάνω από την Κρήτη. Ιταλικά Βομβαρδιστικά επιτέθηκαν αυτή την ημέρα σε μια νηοπομπή στην Ανατολική Μεσόγειο. Βομβαρδίστηκε επίσης το λιμάνι της Αλεξάνδρειας. Ακολούθησε, μεταξύ 15 και 19 Μαΐου, μια σειρά επιθέσεων γερμανικών Μαχητικών Αεροσκαφών, Βομβαρδιστικών Καθέτου Εφόρμησης και Καταδιωκτικών εναντίων στρατιωτικών στόχων στο νησί. Πραγματοποιήθηκαν νυχτερινές επιθέσεις επίσης. Χτυπήθηκαν πολλά τον αριθμό καταδιωκτικά στα εντοπισμένα αεροδρόμια και άλλα καταρρίφθηκαν κατά τη διάρκεια αερομαχίας. Ένας διαρκής στόχος αεροπορικών επιθέσεων ήταν

επίσης ο κόλπος της Σούδας, το μοναδικό φυσικό λιμάνι του νησιού. Βυθίστηκαν ή υπέστησαν ζημιά κάμποσα καταδρομικά και πολλά μεταγωγικά. Έξι Αντιαεροπορικά Πυροβόλα τέθηκαν στις 19 Μαΐου εκτός λειτουργίας, μια ιδιαιτέρως σημαντική επιτυχία για την έναρξη της επίθεσης την επόμενη ημέρα..

Η επίθεση ξεκίνησε στις 20 Μαΐου. Το πρώτο κύμα αλεξιπτωτιστών ρίχθηκε νωρίς το πρωί. Από τις αναφορές του Γερμανικού Στρατού δεν μπορεί να εξακριβωθεί σε ποιες περιοχές πραγματοποιήθηκε η πρώτη ρίψη. Είναι βέβαιο ότι η κυρίως προώθηση έλαβε χώρα από το δυτικό τμήμα του νησιού, δηλαδή από μια περιοχή δυτικά των Χανίων. Από τις εκθέσεις στις 30 και 31 Μαΐου διαπιστώνεται επίσης, ότι μονάδες αλεξιπτωτιστές ρίχθηκαν επίσης πλησίον του Ρεθύμνου, σαράντα πέντε ανατολικά των Χανίων, και του Ηρακλείου, επιπλέον εξήντα χιλιόμετρα προς τα ανατολικά. Και οι δύο αυτές πόλεις βρίσκονται, όπως και τα Χανιά, στα κάπως επίπεδα βόρεια παράλια του νησιού. Βρίσκονται αεροδρόμια πλησίον αυτών. Το πρώτο αεροδρόμιο κατελήφθη από τους αλεξιπτωτιστές ήδη στις 21 Μαΐου και οι πρώτες Μοίρες Μεταγωγικών, στην αρχή ωστόσο με λιγοστά αεροσκάφη ως συνοδεία, μπόρεσαν εκεί να αποβιβάσουν τις πρώτες αερομεταφερόμενες μονάδες τους. Έπρεπε αρχικά να πετάξουν μέσα από έναν ισχυρό φραγμό Αντιαεροπορικών Πυροβόλων, κατόπιν πραγματοποιήθηκε η προσγείωση και η απογείωση των άδειων μεταγωγικών από έναν χώρο που βρίσκονταν στην ακτίνα δράσης του εχθρικού Πυροβολικού και δίπλα από κάποιες θέσεις που βάλλονταν από τα πυρά πολυβόλων. Η αποβίβαση πραγματοποιήθηκε μάλλον πολύ γρήγορα και υπήρξαν αρχικά κάποιες απώλειες. Έφτασαν όμως οι ενισχύσεις και το κερδισμένο έδαφος μπόρεσε σύντομα να επεκταθεί με επιθέσεις. Τα απολύτως αναγκαία βαρέα όπλα για την επίθεση εναντίων ενός καλά εξοπλισμένου και τοποθετημένου για προβολή αντίστασης αντιπάλου αντικαταστάθηκαν το ίδιο καλά και με την καλύτερη επιτυχία από τις Μοίρες Μαχητικών και Καταδιωκτικών.

Οι Εκθέσεις της Ανώτατης Διοίκησης Γερμανικού Στρατού αναφέρουν πολλές τον αριθμό αποτελεσματικές επιθέσεις της Γερμανικής Αεροπορίας εναντίων θέσεων Πυροβολαρχιών, στρατιωτικών βάσεων και θέσεων, συγκεντρώσεων στρατευμάτων (επίσης εφεδρικών) και αποθηκών πυρομαχικών. Αναφέρθηκαν επίσης λεπτομερώς επιθέσεις σε Φωλιές Πολυβόλων. Κάθε στρατιώτης γνωρίζει πόσο δύσκολο είναι για το πεζικό και το πυροβολικό να βρεθεί κατά τη διάρκεια των μαχών, μια καλά δημιουργημένη και καλυμμένη Φωλιά Πολυβόλων και να εξουδετερωθεί. Η επίδοση της Αεροπορία έτυχε της πλήρους αναγνώρισης και επιδοκιμασίας στον τομέα αυτό. Σχεδόν όλοι οι αναφερόμενοι προηγουμένως στόχοι επίθεσης είναι κομβικής σημασίας στόχοι που η εξουδετέρωση τους προϋποθέτει μια τέλεια ακρίβεια στη στόχευση. Αυτό είναι άκρως απαραίτητο, ώστε οι μονάδες εδάφους μας να μην μπορούν να τεθούν σε κίνδυνο από λάθος χτυπήματα της Αεροπορίας. Η Αεροπορία δεν έπρεπε, σε αυτές τις πρώτες κρίσιμες ημέρες της επίθεσης, μόνο να αντικαταστήσει το Πυροβολικό για τις μονάδες εδάφους και να κρατήσει ελεύθερο τον εναέριο χώρο πάνω από το πεδίο μάχης. Είχε ακόμα και άλλες επίσης, το ίδιο σημαντικές και δύσκολες αποστολές να φέρει εις πέρας.

Ο Αγγλικός Στόλος είχε ήδη τεθεί σε συναγερμό για την έναρξη της επίθεσης στην Κρήτη. Απόπλευσε με όλες τις δυνάμεις του, που μπόρεσε να αποδεσμεύσει, από την Αλεξάνδρεια, την Κύπρο, τη Μάλτα και το Γιβραλτάρ και κατευθύνθηκε προς την Κρήτη. Οι μονάδες του εντοπίστηκαν εγκαίρως από την αναγνώριση και αναφέρθηκε η παρουσία τους. Αυτό σφράγισε σε μεγάλο βαθμό τη μοίρα τους, επειδή ο προορισμός τους είχε γίνει γνωστός. Ήταν αποκλειστικά και μόνο ο χώρος του Αιγαίου. Οι γραμμές

ανεφοδιασμού του επιτιθέμενου περνούσαν πάνω από τον εναέριο και θαλάσσιο χώρο του Αιγαίου, που σύνδεε τους αλεξιπτωτιστές και τις αερομεταφερόμενες μονάδες με την ηπειρωτική Ευρώπη. Εάν ο Αγγλικός Στόλος κατορθώσει να αποκόψει τις εναέριες και θαλάσσιες συγκοινωνίες, τότε θα πρέπει η επίθεση μας να καταρρεύσει με βαρύτατες απώλειες.

Δύο οδοί οδηγούν από τη Μεσόγειο προς το Αιγαίο: η Οδός των Κυθήρων, δυτικά της Κρήτης και η Οδός της Κάσου, κατά μήκος των Ανατολικών Ακτών, μεταξύ των Δωδεκανήσων και του εν λόγω νησιού. Και οι δύο δίοδοι διέλευσης είναι στενοί και κατά τρόπο τινά εύκολο να επιτηρηθούν. Ο Αγγλικός Στόλος θεωρούταν εδώ και στο Αιγαίο ανίκητος. Η Γερμανική Αεροπορία και οι ιταλικές εναέριες και θαλάσσιες στρατιωτικές δυνάμεις εκτέλεσαν πλήρως το καθήκον τους. Βυθίστηκαν από μονάδες της Πολεμικής μας Αεροπορίας, μεταξύ της 20. και 23. Μαΐου, επτά εχθρικά εύδρομα και καταδρομικά με Αντιαεροπορικά Πυροβόλα, οχτώ αντιτορπιλικά, ένα υποβρύχιο και πέντε ταχύπλοα σκάφη. Ένα πολεμικό πλοίο και κάμποσα καταδρομικά και αντιτορπιλικά υπέστησαν από τις βόμβες μεγάλες ζημιές. Οι ιταλικές θαλάσσιες και εναέριες στρατιωτικές δυνάμεις βύθισαν τέσσερα εχθρικά καταδρομικά και πολλά άλλα υπέστησαν ζημιές. Η αγγλική κυριαρχία στην Ανατολική Μεσόγειο κλονίστηκε με αυτό το χτύπημα σε μεγάλο βαθμό. Η προσπάθεια του Βρετανικού Στόλου να αναμειχθεί στην Κρήτη, είχε ήδη στις 23 Μαΐου αποτύχει. Οι μονάδες του εγκατέλειψαν, βιαστικά σαν κυνηγημένες, τη θαλάσσια περιοχή βορείως του νησιού. Σύμφωνα με τις Εκθέσεις του Γερμανικού Στρατού δεν πραγματοποίησε από τη μέρα αυτή και έπειτα, κάποιες σοβαρές προσπάθειες που να φέρουν ανακούφιση στην κατάληψη της Κρήτης, και ούτε θα μπορούσε πλέον να τις επιχειρήσει. Αυτά όλα απαιτούσαν φυσικά ένα εύλογο χρονικό διάστημα. Για αυτό τον λόγο είναι γελοίο, όταν η Αγγλική Υπηρεσία Πληροφοριών ισχυρίζεται τώρα, εκ των υστέρων για να δικαιολογήσει και να «εξωραΐσει» την ήττα στην Κρήτη, ότι η Γερμανία ήταν της άποψης πως θα μπορούσε να κατακτήσει το νησί εντός σαράντα οχτώ ωρών.

Η Έκθεση της Ανώτατης Διοίκησης Γερμανικού Στρατού της 27. Μαΐου ανέφερε, για ακόμα μια φορά, την επίθεση γερμανικών αεροπορικών δυνάμεων εναντίων μιας ισχυρής Μοίρας του Βρετανικού Στόλου στην Ανατολική Μεσόγειο. Αυτή η Μοίρα δεν βρισκονταν πλέον στο Αιγαίο. Αναγκάστηκε να υποχωρήσει, έχοντας χτυπήσει τέσσερεις βόμβες μεγάλου διαμετρήματος ένα αεροπλανοφόρο και κάμποσες άλλες δύο καταδρομικά. Αποσοβίστηκε με αυτό ο κίνδυνος, τα καταδιωκτικά του αεροπλανοφόρου να μπορέσουν να αναμειχθούν στις μάχες στην Κρήτη. Πρέπει να δεχθεί κάποιος, ότι η συγκεκριμένη επέμβαση ήταν ο κυρίως στόχος αυτής της προέλασης.

Οι μάχες στην Κρήτη προχωρούσαν εν τω μεταξύ σύμφωνα με τον σχεδιασμό. Η αρχική μειονεκτική θέση των ριγμένων αλεξιπτωτιστών στο δυτικό τμήμα του νησιού εξισορροπήθηκε, στο μέτρο του δυνατού, από την ακούραστη δράση των αερομεταφερόμενων μονάδων, στις πρώτες τέσσερεις ημέρες. Στις 24 Μαΐου, το δυτικό τμήμα του νησιού τελούσε υπό την κατοχή μας και ταυτόχρονα, επιτεύχθηκε η αεροπορική υπεροχή σε όλον συνολικά τον εναέριο χώρο. Στις 26, τα χερσαία στρατεύματα προέλαυναν ήδη σύμφωνα με το σχέδιο, υποστηριζόμενα από τις αποτελεσματικές επιθέσεις των Βομβαρδιστικών Καθέτου Εφόρμησης. Η επόμενη ημέρα σηματοδεύτηκε από τις γενναίες επιθέσεις των Ορεινών Μονάδων μας, που είχαν διαπεράσει τις εχθρικές θέσεις υπεράσπισης, ηγήθηκαν της κατάληψης των Χανίων, της πρωτεύουσας του νησιού, και κατεδίωξαν τον ηττημένο εχθρό, νοτίως του κόλπου της

Σούδας. Οι επιθέσεις και οι μάχες κατά τη διάρκεια της καταδίωξης του εχθρού τύγχαναν της συνεχούς, ισχυρής και αποφασιστικής υποστήριξης της Αεροπορίας. Στον κόλπο της Σούδας, που βρίσκεται τώρα πλέον πλήρως κάτω από τα συγκεντρωτικά πυρά μας, βυθίστηκαν τέσσερα εμπορικά πλοία με τέσσερεις χιλιάδες πεντακοσίους κόρους ολικής χωρητικότητας. Θα έλειπαν, έτσι, για την προτιθέμενη, κατά τη διάρκεια της νύχτας, «νικηφόρα υποχώρηση».

Τα γεγονότα εξελίσσονταν τώρα με ταχύτητα αστραπής. Στις 28 Μαΐου, γερμανικά στρατεύματα έφτασαν στον κόλπο των Αρμένων, που τα ριγμένα πλησίον του Ρεθύμνου Συγκροτήματα Μάχης Αλεξιπτωτιστών υπερασπίζονταν γενναία, εδώ και περισσότερο από μια εβδομάδα, την ανατολική τους πλευρά, εναντίων ενός αριθμητικά υπερέχοντα εχθρού. Ισχυρές εχθρικές δυνάμεις είχαν στο σημείο εκεί δεσμευτεί και είχαν κρατηθεί μακριά από την αποφασιστικής σημασίας επέμβαση εναντίων του δυτικού τμήματος του νησιού. Την ίδια ημέρα αποβιβάστηκαν ιταλικά στρατεύματα στην Ανατολή Κρήτη. Στις 29 Μαΐου, τα γερμανικά στρατεύματα έφτασαν στο Ρέθυμνο, ολοκληρώθηκε η σύνδεση με τα εκεί μαχόμενα Συγκροτήματα Μάχης και οι ριγμένες πλησίον του Ηρακλείου μονάδες των Αλεξιπτωτιστών κατέλαβαν την πόλη και το εκεί αεροδρόμιο έπειτα από σθεναρή αντίσταση. Ο ασκώντας διοικητικά καθήκοντα, στρατηγός των ελληνικών δυνάμεων πλησίον του Ηρακλείου, συνθηκολόγησε. Τα ιταλικά στρατεύματα προέλαυσαν γρήγορα προς δυσμάς. Βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη η καταδίωξη των τρεπομένων σε φυγή προς τα νότια παράλια εχθρικών στρατευμάτων. Η κυλιόμενη επέμβαση της Αεροπορίας μας προκάλεσε σε αυτά βαρύτατες απώλειες. Γερμανοί αιχμάλωτοι απελευθερώθηκαν, τα λάφυρα πολέμου πλήθαιναν ώρα με την ώρα.

Η φυγή μέσω των ψηλών και αφιλόξενων βουνών προς τη νότια ακτογραμμή δεν βοήθησε στη σωτηρία αυτών σημαντικά. Τα τρεπόμενα σε φυγή στρατεύματα εντοπίστηκαν επίσης από τα δικά μας μαχητικά αεροσκάφη και καταδιωκτικά στα αποκομμένα μονοπάτια και εξοντώθηκαν. Πάνω από τρεις χιλιάδες αντίπαλοι, που είχαν φτάσει στα μοναδικά, κάπως χρήσιμα, λιμάνια των νοτίων ακτών, πλησίον των Σφακίων, νικήθηκαν έπειτα από σκληρές, σύντομες μάχες στα τέλη Μαΐου και αιχμαλωτίστηκαν. Στις 1 Ιουνίου, η Κρήτη ήταν άνευ της παρουσίας του εχθρού. Έχουν έως τώρα αναφερθεί δεκατρείς χιλιάδες αιχμάλωτοι. Δεν υπάρχει ακόμα μια σαφής εικόνα σχετικά με τα λάφυρα. Αυτό που δεν μπορεί ωστόσο να αγνοηθεί, είναι τα αποτελέσματα αυτής της επιτυχίας. Έγκειντο στο στρατιωτικό, αλλά και επίσης σε μεγάλο βαθμό, στο πολιτικό επίπεδο. Αρχικά μπορεί να παρατηρηθεί, ότι ο Αγγλικός Στόλος της Μεσογείου είχε υποστεί βαριές απώλειες και είχε αισθητά αποδυναμωθεί. Ο μεγάλος αριθμός των βυθισμένων καταδρομικών-με ή χωρίς Αντιαεροπορικά Πυροβόλα-και των αντιτορπιλικών πρέπει να αντικατασταθούν από τις Μοίρες του Βασιλικού Ναυτικού, που έδρευαν στα χωρικά ύδατα της Αγγλίας. Θα έλειπαν έτσι για την αποφασιστικής σημασίας για την Αγγλία Μάχη στον Ατλαντικό Ωκεανό, μια μάχη που έκρινε την τύχη των θαλάσσιων μεταφορών. Τα ναυπηγεία και οι αποβάθρες των βρισκόμενων υπό την κυριαρχία των Άγγλων λιμανιών της Μεσογείου ήταν, ήδη πριν την 20. Μαΐου, υπερπλήρεις με έχοντας υποστεί σε μεγάλο ή μικρό βαθμό ζημιές πλοία, όλων των ειδών. Θα πρέπει να περιμένουν για ένα , εν μέρει , μεγάλο χρονικό διάστημα, αυτά τα πλοία που είχαν χτυπηθεί σοβαρά μεταξύ της 20. και 23. Μαΐου στις μάχες της Κρήτης, ακόμα και κατά τις τελευταίες ημέρες του μήνα, καθώς επίσης και αυτά που μπόρεσαν να αφιχθούν στα λιμάνια, βρίσκοντας εκεί σωτηρία, μέχρι να μπορέσουν να αρχίσουν οι εργασίες επισκευής τους. Εάν θα μπορέσουν να

πραγματοποιηθούν μελλοντικά στα λιμάνια μεταξύ της Αλεξάνδρειας και της Χάιφα, είναι ένα άλλο ζήτημα.

Από τότε που η Κρήτη είναι στα χέρια των Δυνάμεων του Άξονα, έχει συρρικνωθεί η Εναέρια Οδός προς την Αλεξάνδρεια στα επτακόσια μόλις χιλιόμετρα. Αυτά δεν είναι ούτε δύο ώρες πτήσης. Η απόσταση για την Κύπρο είναι επίσης μακρινή. Μεταξύ της Δέρνα και των βορείων ακτών της Κυρηναϊκής, καθώς και της Κρήτης υφίστανται μόνο τριακόσια χιλιόμετρα θάλασσας. Είναι-και από τις δύο πλευρές- εύκολο να επιτηρηθούν, να εντοπιστούν εγκαίρως οι μοίρες που διασχίζουν αυτή τη θαλάσσια περιοχή, συνεπώς, η έξοδος της διώρυγας του Σουέζ απειλείται σε μεγάλο βαθμό από τον αέρα, που δεν συνέβαινε έως τώρα. Η Γερμανική Πολεμική Αεροπορία έχει κυριαρχεί σήμερα στην Κρήτη. Η οργάνωση εδάφους της έχει σε ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα πλήρως επεκταθεί και πληροί όλες τις απαιτήσεις. Ο Στόλος της Αγγλίας και η ΡΑΦ θα αντιληφθούν σύντομα αυτή τη μετατόπιση δυνάμεων στον χώρο της Ανατολικής Μεσογείου.

Το κυρίως βάρος των μαχών στην Κρήτη το σήκωναν οι αλεξιπτωτιστές και οι αερομεταφερόμενες μονάδες. Το όνομα του διοικητή τους, του υποπτεράρχου Student, θα συνδεθεί με αυτή τη θαρραλέα επιχείρηση για πάντα. Παράταξε αυτούς τους σχηματισμούς κατόπιν εντολής του αιθεράρχη και ανώτατου διοικητή της Αεροπορίας, τους οργάνωσε και τους εκπαιδευσε. Αποδείχθηκαν ως πολύ αξιόπιστοι στη Νορβηγία, στο Φρούριο Ολλανδία, πλησίον του Eben Emael και στον Ισθμό της Κορίνθου. Η κατάκτηση της Κρήτης είναι το ύψιστο σημείο των έως τώρα επιδόσεων τους. «Δεν υπάρχει κανένα νησί που δεν μπορεί να κατακτηθεί», εξέφρασε ο Φύρερ. Το πρώτο αποδεικτικό στοιχείο προσκομίστηκε εδώ.

Σελίδα 84 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση-με μια φωτογραφία σχετικά με τη Μάχη της Κρήτης- στη γερμανική εφημερίδα «Nuernberger Zeitung», με ημερομηνία 14./15.6.1941. Φέρει τον τίτλο: «Κρήτη- Μια ένδοξη σελίδα της Γερμανικής Πολεμικής Αεροπορίας».

(μετάφραση) Κρήτη- Μια ένδοξη σελίδα της Γερμανικής Πολεμικής Αεροπορίας.

Η Αλβιόνα υστερεί της Γερμανικής Εναέριας Δύναμης.

Η Κρήτη έπεσε! Οι Γερμανοί Αλεξιπτωτιστές και Ορεινοί Κυνηγοί, με την υποστήριξη της Αεροπορίας, πήραν τη νίκη στα χέρια τους, εναντίων ενός κατά πολύ υπερέχοντα εχθρού, που ανέμενε την επίθεση με βαρέα όπλα σε καλά οχυρωμένες θέσεις, ευνοημένος από τη μορφολογία του εδάφους και τις κλιματολογικές συνθήκες. Μια νίκη που θα περάσει ως μια από τις δυσκολότερες και τις ενδοξότερες στην ιστορία αυτού του πολέμου. Μια νίκη που σηματοδοτείται από τα λόγια του Φύρερ: «Δεν υπάρχει κανένα νησί πλέον!». Δείχνει ακόμα, ότι η κυριαρχία της Αλβιόνας στη θάλασσα, μολονότι οι Άγγλοι είχαν δραστηριοποιήσει σε αυτόν τον αγώνα τα ισχυρότερα τμήματα του Στόλου τους στη Μεσόγειο, ήταν υποδεέστερη της γερμανικής αεροπορικής δύναμης.

Βομβαρδιστικά Καθέτου Εφόρμησης σφυροκόπησαν πολεμικά πλοία του Βασιλικού Ναυτικού.

Γερμανικά Βομβαρδιστικά σφυροκόπησαν τα πολεμικά πλοία των Άγγλων και τα ανάγκασαν να τραπούν σε φυγή, καταφεύγοντας στα ασφαλή λιμάνια της Αιγύπτου, με αποτέλεσμα να μην μπορέσουν να προσφέρουν καμία ανακούφιση στα δικά τους

μαχόμενα στο νησί στρατεύματα και ούτε ακόμα να καλύψουν την «ένδοξη υποχώρηση» τους-που τη μαρτυρούν οι οχτώ χιλιάδες Βρετανοί αιχμάλωτοι. Βέβαια, ο αγώνας εναντίων των με σθένος αμυνόμενων και σε όλα ευνοημένων Βρετανών ήταν δύσκολος. Ο Γερμανός στρατιώτης στην Κρήτη απέδειξε εκ νέου, ότι ήταν ο καλύτερος στον κόσμο, δεν κάνει πίσω μπροστά σε καμία δύσκολη αποστολή και εξουδετερώνει με περίσσια τόλμη κάθε αντίσταση, έως ότου η τελική νίκη να γίνει δική του.

Υψηλότερες απαιτήσεις για κάθε στρατιώτη ξεχωριστά.

Η κατάκτηση της Κρήτης, αυτής της σημαντικής θέσης κλειδί των Άγγλων στην Ανατολική Μεσόγειο, απέδειξε πειστικά την ικανότητα μάχης της Γερμανικής Αεροπορίας. Η διοίκηση και οι μονάδες είχαν το ίδιο μερίδιο στην επιτυχία εδώ. Το πρωί της 20. Μαΐου ξεκίνησε η μεγαλύτερη επιχείρηση, που η Γερμανική Αεροπορία διεξήγαγε με τη ρίψη αλεξιπτωτιστών στα σπουδαία στρατηγικής σημασίας σημεία του νησιού. Πρέπει να γνωρίζει κάποιος τις μορφολογικές ιδιαιτερότητες αυτού του βραχώδους νησιού για να σχηματίσει μια εικόνα σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετώπισε εδώ η δράση της Γερμανικής Αεροπορίας. Αυτό το λοφώδες νησί, με μια ελαφρά κλίση προς τα πάνω, από την πλευρά της θάλασσας, που μπορεί να ανέλθει έως τα δύο χιλιάδες πεντακόσια μέτρα υψόμετρο, προσφέρει έναν ιδανικό χώρο για αυτόν που το υπερασπίζεται. Σ' αυτό μπορεί να προστεθεί, ότι το υποτροπικό ζεστό κλίμα, μόνο λίγοι ελαιώνες προσφέρουν σκιά και προστασία, επιδρά τη συγκεκριμένη στιγμή αρνητικά και απαιτεί πολύ υψηλές απαιτήσεις, εκ τούτου, από κάθε στρατιώτη ξεχωριστά. Επιπλέον, οι αλεξιπτωτιστές μας συνάντησαν έναν σε μεγάλο βαθμό υποκινημένο από τους Άγγλους πληθυσμό, που συμμετείχε ο ίδιος στις μάχες. Οι Γερμανοί Αλεξιπτωτιστές βρέθηκαν μπροστά σε μια τέτοια κατάσταση, προσεδαφίστηκαν κάτω από σφοδρά αντίπαλα πυρά και προχώρησαν στην εκπλήρωση της αποστολής τους δίδοντας σκληρές μάχες. Η αξεπέραστη αξία του Γερμανού στρατιώτη παρουσιάζεται σε εκατοντάδες παραδείγματα. Το αεροδρόμιο του Μάλεμε κατελήφθη κατόπιν θαρραλέας εφόδου και ενώ οι γύρω από αυτό Άγγλοι, από τα κατελημμένα από αυτούς υψώματα το κρατούσαν με διαρκή πυρά του Βαρύ Πυροβολικού τους, προσγειώθηκαν τα πρώτα μεταγωγικά αεροσκάφη, των οποίων τα πληρώματα με ηρωισμό και θάρρος που δεν υστερεί από κανένα άλλο στρατιωτικό σώμα, αποβίβασαν στην Κρήτη τους Ορεινούς Κυνηγούς, οι οποίοι τώρα ενωμένοι με τις μονάδες των Αλεξιπτωτιστών ξεκίνησαν να εκκαθαρίζουν το δυτικό τμήμα του νησιού από τον εχθρό.

Κατακτώντας το νησί σπιθαμή προς σπιθαμή.

Το νησί έπρεπε να κατακτηθεί σπιθαμή προς σπιθαμή, να διασχιστούν οι λοφοσειρές, να πραγματοποιηθεί έφοδος στις καλά οχυρωμένες θέσεις των Άγγλων στις πεδιάδες, που είχαν προηγουμένως δεχθεί την επιδρομή των Γερμανικών Μονάδων Μαχητικών Αεροσκαφών και Βομβαρδιστικών Καθέτου Εφόρμησης. Παρόλα αυτά, η επίθεση προχωρούσε γρήγορα. Ο εχθρός έπρεπε βαθμηδόν να υποχωρήσει. Δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει την έφοδο των Γερμανικών Αεροπορικών Δυνάμεων και ενώ μαίνονταν σφοδρές μάχες στο δυτικό τμήμα του νησιού, οι Γερμανοί Αλεξιπτωτιστές έπρεπε να αντιμετωπίσουν πλησίον του Ρεθύμνου και του Ηρακλείου έναν στρατιωτικά υπερέχων εχθρό. Ιδιαίτερα στο Ηράκλειο, στην κομβικής σημασίας θέση της Ανατολικής Κρήτης, προσπάθησαν οι Άγγλοι με όλα τα μέσα να αποτρέψουν την επιτυχία των Γερμανών Αλεξιπτωτιστών. Όταν, όμως, στις 28 Μαΐου, Γερμανικά Βομβαρδιστικά Καθέτου Εφόρμησης βομβάρδισαν εκ νέου με ένα χαλάζι από βόμβες τις εγκαταστάσεις της πόλης, οι Άγγλοι τράπηκαν άρον άρον σε φυγή, υπό την προστασία της νύχτας, με κατεύθυνση τα βρισκόμενα σε ετοιμότητα προς αναχώρηση πλοία και το πρωί της 29.

Μαΐου, οι Γερμανοί Αλεξιπτωτιστές κατόρθωσαν, μετά από εννέα ημερών σφοδρές εχθροπραξίες, να κάνουν τη θριαμβευτική είσοδο τους στην χαρακτηρισμένη από σκληρές στρατιωτικές αψιμαχίες πόλη. Με αυτό τον τρόπο ήταν ο δρόμος πλέον ελεύθερος για μια περαιτέρω καταδίωξη του τρεπόμενου σε φυγή προς την ενδοχώρα εχθρού και για την οριστική εκκαθάριση και κατοχή του νησιού. Οι Δυνάμεις του Άξονα κατάφεραν με τη νίκη τους στην Κρήτη και με τον αγώνα τους στην Ανατολική Μεσόγειο να εδραιώσουν τη θέση τους απέναντι στην Αγγλία, σε αυτή την Αγγλία, που θα την εξοντώνουμε, όπου την συναντάμε!

Σελίδα 85 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση σε γερμανική εφημερίδα. Φέρει τον τίτλο: «Ο υποπτέραρχος Student κάνει τον απολογισμό του».

(μετάφραση) Ο υποπτέραρχος Student κάνει τον απολογισμό του.

Η αποτίμηση των αποκτημένων εμπειριών-Εκθέσεις Διοικητών.

Μετά τις σφοδρές, κάτω από ζέστη, ημέρες μάχης δεν υπήρχε για τους αλεξιπτωτιστές και τις αερομεταφερόμενες μονάδες στην Κρήτη, καμία απολύτως στιγμή ανάπαυλας. Ο πολύ μεγάλος αριθμός λαφύρων πρέπει να επιτηρηθεί, να εκκαθαριστούν τα εδάφη, να μπει σε μια νέα τάξη, όσο καθίστατο αυτό δυνατό, το χάος των συντριμμίων από τη μανία της γερμανικής επίθεσης. Η διοίκηση ασχολείται ταυτοχρόνως, όπως συνεχώς σε αυτό τον πόλεμο, να προβεί σε μια εκ νέου αποτίμηση των εμπειριών από τη Μάχη της Κρήτης, οι οποίες θα εκμεταλλευτούν για το επόμενο χτύπημα, για να αποφέρουν τη νίκη, έως ότου η Βρετανία εξολοθρευθεί σε όλα τα μέτωπα.

Καθώς οι Αλεξιπτωτιστές και οι αερομεταφερόμενες μονάδες επεκτείνουν τους καταλαμβανόμενους χώρους, έπειτα από σκληρές μάχες, τοποθετούν τα λαφυραγωγημένα πυροβόλα να στρέφονται προς θάλασσα και αέρα, συνεχίζουν τις μάχες και κάνουν χρήση των δαφνοστεφανωμένων αμυντικών τους όπλων, που έφτασαν με τον ανεφοδιασμό, «ο Υποπτέραρχος Τους», υποπτέραρχος της Αεροπορίας Student, βρίσκεται στους χώρους ρίψης τους, στα πεδία μαχών τους, που στη μνήμη του γερμανικού λαού θα μείνουν ως αξέχαστοι χώροι για την αξιοθαύμαστη μαχητική τους ικανότητα και το φρόνημα τους. Οι διοικητές, οι επικεφαλής Μεραρχιών, διμοιριών και μονάδων του, τον αφήνουν να συντάξει τις αναφορές τους, μιλάει με τους στρατιώτες του, που τον θαυμάζουν, όπως και αυτός εκείνους, θέλει να γνωρίζει για την τύχη όλων συνολικά των ανδρών του, τις εμπειρίες τους με τα όπλα, τον στρατιωτικό εξοπλισμό, το έδαφος και τον αντίπαλο. Συμπεραίνει έτσι, έπειτα από πολλές συνομιλίες, αναφορές και ερωτήσεις, την συνολική εικόνα, βάση των εμπειριών τους, που θα επιφέρει ένα αξιόλογο υλικό εκτίμησης της κατάστασης για τις επόμενες επεμβάσεις.

Η περιεκτική αυτή σφαιρική εικόνα θα τον κατατοπίσει ακριβώς αυτή τη στιγμή πλήρως, για ό,τι έχουν επιτύχει οι Αλεξιπτωτιστές μας στην Κρήτη. Εδώ έλαβε χώρα, για πρώτη φορά, μια επίθεση σε ένα έδαφος που είχε αποκλειστικά οχυρωθεί για μια επίθεση αλεξιπτωτιστών. Οι Άγγλοι είχαν εφαρμόσει εδώ όλες τις στρατιωτικές τους εμπειρίες, που είχαν αποκτήσει από προηγούμενες μάχες εναντίων μονάδων, οι οποίες είχαν επιτεθεί από αέρα εναντίων των θέσεων τους. Αυτό συνέβη στο Νάρβικ, στην Ολλανδία και στην Ελλάδα. Όλοι οι χώροι της Κρήτης, που ήταν σημαντικής στρατιωτικής σημασίας για τους Άγγλους, είχαν οχυρωθεί σε θέσεις εναντίων των Αλεξιπτωτιστών.

Τα σε μεγάλο μήκος εκτεινόμενα περίχωρα των αεροδρομίων ήταν οργανωμένα σε ένα μοναδικού χαρακτήρα σύστημα από πολυβόλα, Πυροβολικό, Αντιαεροπορικό

Πυροβολικό και Φωλιές Ελεύθερων Σκοπευτών, μια κλειστή ζώνη άμυνας από συρματοπλέγματα, οδοφράγματα με σακιά άμμου, θέσεις σε σπηλιές, που φώλιαζαν στις πλαγιές των λόφων. Κάτω από κάθε δέντρο σχεδόν, ένα κοίλωμα πυρός, σε κάθε στροφή του δρόμου και όγκο βράχου μια κάλυψη για Ελαφρά και Βαρέα Τεθωρακισμένα Άρματα Μάχης. Το Δίκτυο Επικοινωνιών εκτείνονταν σαν ένας ιστός αράχνης σε όλες τις ασφαλισμένες περιοχές του νησιού, που η φυσική τους μορφολογία πρόσφερε ήδη μεγάλο πλεονέκτημα στον αμυνόμενο, επειδή καμία άλλη περιοχή της Ευρώπης δεν ήταν τόσο πλούσια σε βραχώδεις πλαγιές, ιδανικούς για κάλυψη όγκους βράχων, σωρούς από πέτρες, φαράγγια και προσφερόμενη σκιά. Μια σκιά ως ισχυρός σύμμαχος του αμυνομένου σε μια χώρα, όπου ο ήλιος εκεί θεωρείται για την καθημερινή ζωή, πολύ συχνά «εχθρικός» για τους κατοίκους.

Όταν οι Άγγλοι διοικητές στην Κρήτη ανέφεραν στο Λονδίνο, ότι η Κρήτη είναι απόρθητη, θα πίστευαν μάλλον πράγματι ότι εμείς ορμώμενοι από αέρα εναντίων αυτών των οχυρώσεων θα επισκεπτόμαστε τον διάβολο στην κόλαση. Πράγματι, οι Άγγλοι στρατιώτες στην Κρήτη έκαναν ό,τι μπορούσαν, για να κάνουν πράξη την υπόσχεση του στρατηγού της υποχώρησης, Τσόρτσιλ για μια υπεράσπιση έως και τον τελευταίο άνδρα.

Για το πόσο ασφαλείς αισθάνονταν οι Άγγλοι μέσα στον οχυρωματικό τους λαβύρινθο της Κρήτης-υπήρχε πράγματι ένας αληθινός λαβύρινθος για τον επιτιθέμενο-, προκύπτει ακόμα από ένα δεδομένο: όπως έχει διαπιστωθεί στα Ημερολόγια Πολέμου Άγγλων αξιωματικών, έπαιζαν, έως την έναρξη της γερμανικής επίθεσης, τένις, πριν πάνε αργότερα στις θέσεις υπεράσπισης τους, αναμένοντας τους Γερμανούς Αλεξιπτωτιστές. Αυτό είχε ξεπεράσει, σε μεγάλο βαθμό, όλες τις προσδοκίες τους, όχι επειδή πλέον.....(Στιμ Λείπει η συνέχεια της πολεμικής ανταπόκρισης).

Σελίδες 86-103 (περίληψη-μετάφραση)

Πολεμική ανταπόκριση στη γερμανική στρατιωτική εφημερίδα «Wacht im Suedosten», με ημερομηνία 22.6.1941. Φέρει τον τίτλο «Στη Μάχη της Κρήτης».

(μετάφραση) Στη Μάχη της Κρήτης.

Οι Αλεξιπτωτιστές και οι Ορεινοί Κυνηγοί κατέλαβαν την Κρήτη κάτω από λυσσαλέες, καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, μάχες. Ο αγώνας εναντίων μιας υπερέχουσας στρατιωτικής δύναμης διεξήχθη με απαραμίλλη γενναιότητα. Κάθε σύνταγμα, τάγμα και λόχος είχαν συνεισφέρει εδώ τα μέγιστα. Έχουμε ανακοινώσει, ήδη πριν από πολλές ημέρες, για αυτή την υφιστάμενη κατάσταση. Θα πρέπει να επαινέσουμε επιπροσθέτως, για ακόμα μια φορά, τις επιδόσεις ενός Τάγματος Ορεινών Κυνηγών και κάθε τάγματος, που συμμετείχε στον αγώνα αυτόν και συνέισφερε, όπως όλα τα άλλα, σημαντικά στην επιτυχία της επιχείρησης. Η ιστορία του συμβαδίζει με την ιστορία όλων των μαχητών της Κρήτης.

Προέλαση με τα πόδια! Στην αρχή ήταν μια ευχαρίστηση, έπειτα μετατράπηκε σε ένα βάσανο και τώρα κατέστη ένας είδος «απασχόλησης», που κάθε Ορεινός Κυνηγός την αντιμετώπιζε με στωικότητα, σαν κάτι συνηθισμένο από παλιά. Πρέπει να έχουμε κατανόηση, ειδικά σε μια χρονική στιγμή, όπου κάθε στρατιωτική μετακίνηση πραγματοποιείται με στρατιωτικά οχήματα. Ορισμένοι βρίζουν τις ατελείωτες σειρές από φάλαγγες οχημάτων, που μετατρέπουν τους γεμάτους από άσπρη σκόνη στρατιώτες σε μυλωνάδες. Αλλά η κάθε προέλαση με τα πόδια κάνει κάποιον ανθεκτικό. Δεν είναι κάτι άλλο από μια προετοιμασία, μια διαρκής γενική πρόβα για τη

μοναδική, μεγάλης κλίμακας επέμβαση, που θα μπορεί να πραγματοποιηθεί ανά πάσα στιγμή. Θα ισχύει έπειτα, ότι θα πρέπει να διεξάγεται με όλη τη σκληρότητα της ανά εβδομάδες και μήνες.

Ρουμανία και Βουλγαρία. Βουνά όπως αυτά στην πατρίδα μας, αλλά όχι ωστόσο τα ίδια. Λείπουν τα τεράστια δάση από οξιές, οι απέραντες λίμνες, τα άφθονα ορεινά βοσκοτόπια της Άνω Βαυαρίας. Που βρίσκονται οι στρογγυλές, ογκώδεις, αποτελούμενες από έλατα πλαγιές του Μέλανα Δρυμού; Η Δυτική Ευρώπη είναι μακριά. Στην πατρίδα αρχίζει ντροπαλά η ανθοφορία αυτή τη χρονική περίοδο, εδώ στις πεδιάδες των Βαλκανίων, στην οροσειρά της Ροδόπης και σε όλες τις χαμηλές πεδιάδες, που ως ανοιχτές πύλες οδηγούν προς τον νότο, τα καλάμια βρίσκονται σχεδόν έτοιμα για κόψιμο. Στο ορεινό μονοπάτι του Petrohan υπάρχει χιόνι. Κατευθυνόμαστε προς τα νότια, την Άνοιξη. Πολλοί σύντροφοι τραγουδούν το τελευταίο τους εμβατήριο, επειδή η σκληρή διαταγή για το σύνταγμα και το τάγμα αναφέρει: διείσδυση μέσω της Γραμμής Μεταξά.

Στις 6 Απριλίου είχε φτάσει η ώρα. Οι Ορεινοί Κυνηγοί κινούνταν πολύ γρήγορα ενάντια στα ξερνώντας φωτιά και μολύβι βουνά. Εξουδετέρωσαν τα καταφύγια με Αντιαρματικά Πυροβόλα και χειροβομβίδες. Προχωρούσαν τέσσερις ημέρες εν μέσω καταρρακτώδους βροχής. Στις 10 Απριλίου διερράγη ο φραγμός και όπως ένα τεράστιο κύμα που τα παρασέρνει όλα στο διάβα του, ο πιο σύγχρονος μηχανοκίνητος στρατός ξεχύθηκε στην περιοχή της Βορείου Ελλάδος.

Οι Ορεινοί Κυνηγοί έθαψαν κάτω από τις βελανιδιές της Μακεδονίας τους νεκρούς τους και συνέχισαν την πορεία τους. Τριαντάφυλλα άνθιζαν δίπλα στους δρόμους. Αγαύες και κάκτοι, που καλλιεργούνται με κόπο στην πατρίδα, φυτρώνουν εδώ ως φυσικοί φράκτες, στο μέγεθος ενός ανθρώπου. Μπήκαμε σε ένα νέο κόσμο.

Γιατί αυτός ο πόλεμος με τη Γερμανία; Κανείς δεν μπορεί να δώσει μια απάντηση σε αυτό. Πως μπήκε η Αγγλία στη χώρα; Κανείς δεν το γνωρίζει. Παντού ανασηκώνουν αμήχανα τους ώμους, ως απάντηση και μια κουρασμένη χειρονομία προς τον νότο. Εκεί βρίσκεται η Αθήνα. Η πόλη αυτή φέρει μάλλον την ευθύνη για αυτόν τον πόλεμο.

Η Αθήνα είναι ωστόσο μια πόλη, μια μεγαλούπολη, όπως πολλές άλλες με κατοίκους που ανασηκώνουν εξίσου κουρασμένα τους ώμους, όπως εκεί στον βορρά και δεν μπορούν να δώσουν στην ερώτησή μας καμία απάντηση.

Εμείς γνωρίζουμε όμως, που βρίσκονται οι ταραχοποιοί. Η «Ορεινή Φωλιά», Κρήτη, η βάση του Βρετανικού Στόλου, είναι το τελευταίο τους καταφύγιο. Εκεί φώλιασαν επίσης και τα τελευταία υπολείμματα του νικημένου Αγγλικού Στρατού στην Ελλάδα.

22 Μαΐου 1941.

Γιατί δεν μπορούμε να πούμε ότι νοιώσαμε λίγο περίεργα στο στομάχι, όταν άρχισαν τα υπέροχα και γενναία μας Junker να μουγκρίζουν σε ένα ελληνικό στρατιωτικό αεροδρόμιο; Ο πιλότος μας είπε: " Τόσο σίγουρα όπως ένα φορτηγό". Ένας άλλος: "Τόσο αξιόπιστα, όπως οι μπότες ορειβασίας σας". Γίνονταν μια σύγκριση. Όποιος είναι από την Άνω Βαυαρία, γνωρίζει την αξία που έχουν ένα ζευγάρι καλές μπότες ορειβασίας. Αλλά, παρ' όλα αυτά, άλλο αέρας και άλλο βουνό.

"Αυτές οι σανίδες δεν είναι όπως αυτές στη θάλασσα" (Στιμ η πρόταση αυτή διατυπώνεται στη βαναρική διάλεκτο). Οι ορεσίβιοι φουσούν τις μύτες τους με το χέρι και

ξαπλώνουν κατόπιν κάτω από την άτρακτο των αεροπλάνων, στη σκιά για να αποφύγουν την αφόρητη ζέστη. Οι πρώτες αλυσίδες απογειώνονται. Ο διάδρομος απογείωσης ήταν καλυμμένος με κίτρινου χρώματος βρωμιά και σκόνη.

“Να ετοιμαστεί το τάγμα!” Όλη η κούραση εξαφανίστηκε και ο καθένας έδωσε προσεκτικά τα μέρη των σωσιβίων γιλέκων του. “Τουλάχιστον, καμία σανίδα θαλάσσης δεν έχει τέτοια” (Στις η συγκεκριμένη πρόταση διατυπώνεται στη βαυαρική διάλεκτο).

Τα σακίδια πλάτης φορτώνονται. Τα κιβώτια με τα πολεμοφόδια μπαίνουν από την καταπακτή. Κάποιος ελέγχει για ακόμα μια φορά τα κλείστρα των Βαρέων Πολυβόλων και τα χαϊδεύει με το χέρι, προτού κάτσει στο αεροσκάφος με τους συντρόφους του. Ο επικεφαλής του τάγματος παρατήρησε αυτή τη μικρή κίνηση και του έγνεψε. Θα θυμάται αυτόν τον άνδρα. Οι στρατιώτες συνεννοούνται χωρίς πολλά λόγια και ένα παραπάνω, όταν έχουν βιώσει τόσα πολλά και που η κατάσταση σοβαρεύει. Οι έλικες του αεροσκάφους περιστρέφονται ήδη. Ένας αγγελιοφόρος διασχίζει αυτή τη χρονική στιγμή το αεροδρόμιο, με κατεύθυνση το αεροσκάφος, που εκεί μέσα βρίσκεται ο επικεφαλής του 3ου αεροσκάφους. Στέκει λαχανιασμένος στην καταπακτή φόρτωσης. “Κύριε ανθυπολοχαγέ, έχουμε ένα νέο” Αυτός δεν το πολυκαταλαβαίνει.

“Τι;”

“Έχουμε ένα νέο!”

“Αλλά χωρίς εμένα, χωρίς εμένα” φωνάζει και γυρίζει γελώντας.

Ο γενναίος Ορεινός Κυνηγός το αντιλαμβάνεται και συμπληρώνει: “Το γκρι άτι μας έχει ένα πουλάρι με μια άσπρη βούλα στο μέτωπο”.

Θεωρούμε αυτό το νέο ως έναν καλό οiwόν για την παράτολμη επιχείρησή μας. Το τρίτο αεροσκάφος έχει ένα πουλάρι!

Η μηχανή δουλεύει με σταθερό ρυθμό. Το αεροδρόμιο γίνεται ολοένα και μικρότερο. Οι σύντροφοι γνέφουν εκεί κάτω για τελευταία φορά, προτού το μεγάλο μέγεθος πουλί στρίψει με νοτιοανατολική κατεύθυνση. Ο πιλότος κοιτάζει από την καμπίνα μέσα στον χώρο του αεροσκάφους. “Όλα εντάξει”. Υψώνει το χέρι “Ελήφθη”.

Οι άνδρες κάθονται απέναντι, ο ένας δίπλα στον άλλο. Τα κράνη βρίσκονται κάτω από τους πάγκους, τα τυφέκια στις γροθιές τους. Ένας κρατάει μια μεγάλη σακούλα. Είναι σχεδόν ένα μέτρο. “Η «Σακούλα Εμετού» του τάγματος βρίσκεται εκεί. Ποιος ξέρει, ίσως κάποιος τη χρειαστεί. Εν πάση περιπτώσει, έχει ληφθεί με εξαιρετική προσοχή.

Τα χωράφια των σιτηρών κάτω από εμάς, στις πεδιάδες και σε μεγάλο υψόμετρο είναι άδεια. Τα σκούρα σημεία είναι κοπάδια από πρόβατα. Αιωρούμαστε τώρα πάνω από την πρωτεύουσα της χώρας. Ένας υπαξιωματικός τω Ορεινών Κυνηγών δείχνει προς τα κάτω. Εκεί βρίσκεται ο ναός του Δία και όχι πολύ μακριά από εμάς, ο μικροσκοπικός ναός του Θησέα. Η σκιά του αεροσκάφους μας γλιστράει τώρα για ελάχιστα δευτερόλεπτα πάνω από τα τεράστια ερείπια της Ακρόπολης. Εκτείνονται εκεί για πολλά χρόνια και γνωρίζουμε ότι αντέχουν σθεναρά στο πέρασμα του χρόνου. Για αυτό πετάμε!

Τα μικροσκοπικά ελληνικά βραχώδη νησιά της Ανατολικής Μεσογείου βρίσκονται εν μέσω της εντόνου μπλε χρώματος και απέραντης θαλάσσιας επιφάνειας, με μια στεφάνη από άσπρο αφρό κύματος, σαν να είναι πολύτιμη αξία αντικείμενα και όχι άγονα ερημικά νησιά. Οι Ορεινοί Κυνηγοί κοιτάζουν από τα παράθυρα. Δύο κοιμούνται. Όλοι είναι όμως βουβοί και δεν μιλούν.

Η αλυσίδα των μεταγωγικών πετάει σε κλειστό σχηματισμό. Πίσω από εμάς βρίσκονται πέντε έως έξι άλλες μοίρες, σαν μικροσκοπικά σημεία στον καθαρό ουρανό. Από τότε που πετάξαμε πάνω από από τις ακτές, μας συνοδεύουν γερμανικά Messerschmitt, ως συνοδεία καταδιωκτικών εναντίων αγγλικών αεροπορικών επιθέσεων. Οι Βρετανοί πρέπει κάτι να έχουν παρατηρήσει, γιατί τις προηγούμενες νύχτες έψαχναν για μεγάλο διάστημα, μάταια, το στρατιωτικό μας αεροδρόμιο, για να ρίξουν το ξημέρωμα, κάπου στα ελληνικά βουνά, τις βόμβες τους.

Τα κίτρινου χρώματος καλύμματα της μηχανής και οι ουρές των Βαριών Μαχητικών Αεροσκαφών και των Καταδιωκτικών έλαμπαν κάτω από τον ήλιο, όταν κινούνταν κυκλικά από εμάς, όπως τα άγρια σκυλιά φύλακες το κοπάδι τους. Φαίνονταν σαν επικίνδυνες και ωραίες άγριες σφήκες ή αρπακτικά πουλιά, που ψάχνουν να εντοπίσουν τα θηράματα τους.

Πετάμε ήδη μια ολόκληρη ώρα και στο σημείο αυτό, τα Junker ρίχνονται ξαφνικά προς τα κάτω. Κινούμαστε γρήγορα, λίγα μέτρα πάνω από τη θάλασσα. Έχουμε συναντήσει μια Μοίρα του Αγγλικού Στόλου και λαμβάνουμε πλήρη κάλυψη. Βλέπουμε ξεκάθαρα τα έξι μεγάλου μεγέθους πλοία και τις άσπρες καρίνες επίσης που εκτελούν μια ζιγκ ζαγκ πορεία. Υπάρχουν στον ουρανό σύννεφα από τα πυρά Αντιαεροπορικών Πυροβόλων, γίνονται ολοένα και περισσότερα, συγκεντρώνονται σε ένα μικρό τμήμα του ουρανού και διαλύονται έπειτα χωρίς να έχουν βρει πιθανώς κάποιο στόχο. Εκεί, λίγα μόνο χιλιόμετρα απόσταση από εμάς, μια λυσσαλέα μάχη βρίσκεται σε εξέλιξη. Ένα τμήμα των Βαριών Μαχητικών Αεροσκαφών, που μας συνοδεύει, αλλάζει κατεύθυνση και παρεμβαίνει επίσης στη μάχη. "Καλή τύχη στο δρόμο σας σύντροφοι!".

Μια κόκκινου χρώματος μεγάλη φλόγα υψώνεται για κάποια δευτερόλεπτα πάνω από τη θάλασσα, κατόπιν δημιουργείται ένα μεγάλο μανιτάρι καπνού από ένα χτυπημένο Αγγλικό Πολεμικό Πλοίο και μετατρέπεται σε μια πελώρια γκρι χρώματος ομπρέλα. Μετά από λίγα λεπτά παρατηρούμε ότι έχει γίνει ένα μαύρο σύννεφο και τις μεγάλες σε μήκος σκούρες ουρές του πετρελαίου που καίγεται.

Η πορεία μας συνεχίζεται κανονικά με κατεύθυνση τον νότο. Έχουμε φτάσει ήδη προ πολλού στην εμπόλεμη περιοχή και ετοιμαζόμαστε να αντικρύσουμε την ξηρά, κάτω από τα πόδια μας. Ορισμένοι εκ των Ορεινών Κυνηγών αρχίζουν να τραγουδάνε: «Σύντροφε, Σύντροφε, όλα τα κορίτσια πρέπει να περιμένουν.....»

Το υπόκωφο μουγκρητό των μηχανών έχει γίνει, ωστόσο, πάρα πολύ δυνατό και απορροφά κάθε άλλο ήχο. Εξαιτίας αυτού, οι σκέψεις πηγαίνουν για λίγα λεπτά ακόμα πίσω στη μακρινή μας πατρίδα. Αυτό το καινούργιο είναι μεν κάτι μεγάλο και άγνωστο μπροστά μας, σαν μια περιπέτεια, απαιτεί από εμάς να δώσουμε την ψυχή μας, αλλά από την άλλη θα διαρκέσει ακόμα πολύ και θα πρέπει να ψάξουμε να βρούμε επαφή με τα αγαπημένα μας πρόσωπα πίσω στην πατρίδα, που τους χρωστάμε τη ζωή μας και κάθε χαρά της ζωής. Για τον καθένα από εμάς ξεχωριστά ενσαρκώνεται, τελικά, αυτή η σχέση στη μεταξύ μας συμβίωση, που θα την φέρουμε εις πέρας με τα όπλα.

Σε αυτό τον βουβό «αποχαιρετισμό» ηχεί το κάλεσμα του διαβιβαστή σκάφους: "Ετοιμαστείτε, η Κρήτη".

Ο διπλανός μου βάζει κάποιες φωτογραφίες στην πάνω τσέπη της στολής του και την κουμπώνει κάπως άγαρμπα. Μια πελώρια μολυβί σιλουέτα αναδύεται τώρα πάνω από

τη θάλασσα. Απόκρημνες βουνοκορφές, προεξέχοντα ακρωτήρια, σκούρα μεγάλου βάθους φαράγγια. Τα αεροσκάφη μας εφορμούν, όπως τα «ξύσματα σιδήρου ενός μαγνήτη» στην ξηρά μπροστά μας.

Τα σωσίβια γιλέκα συγκεντρώνονται στο πίσω μέρος του αεροσκάφους, δένονται γερά τα λουριά από τα κράνη, ετοιμάζονται οι χειροβομβίδες. Ο πυροβολητής ανοίγει με μια κίνηση του χεριού του διάπλατα τη μεγάλη πόρτα του αεροσκάφους, με αποτέλεσμα ο αέρας σχεδόν να μας ρίξει από τις θέσεις μας.

Δεξιά από εμάς εκτείνεται προς τη θάλασσα, μια μεγάλου μήκους βραχύδη χερσόνησος. Το μεταγωγικό μας ακολουθεί τα τελειώματα της ακτής, πετώντας στο μισό ύψος των βρισκόμενων εκεί βουνών. Ο πιλότος έχει κατεβάσει το αεροσκάφος, όσο καθίστατο αυτό δυνατόν, σε χαμηλό ύψος, για να μην προσφέρει στόχο στα πυρά των Αγγλων. Ριπές πολυβόλων «χορεύουν» κάτω μας, πάνω από τα κύματα. Είναι όμως πολύ μικρής εμβέλειας.

«Κρατηθείτε».

Η ξηρά είναι τώρα κάτω από εμάς, με σπίτια, μια ακτογραμμή με άμμο, αμπελώνες και τον αφρό της θάλασσας. Η προσγείωση είναι αδύνατη. Το μεταγωγικό μας αιωρείται για ακόμα μια φορά πάνω από τη θάλασσα. Από το αεροδρόμιο ρίχνονται βλήματα Βαρέου Πυροβολικού. Υψώνονται καφέ χρώματος πίδακες από τη γη και περιβάλλουν τα αεροσκάφη, που μόλις έχουν εκεί προσγειωθεί, με χώμα, καπνό και σκόνη.

Σήμερα είναι της Αναλήψεως. Κάποιος λέει ένα αστείο: "Όταν κάποια στιγμή προσγειωθούμε, θα έχουμε χάσει οριστικά την ευκαιρία". Δεν είναι εύκολο να γελάσουμε.

Ο πιλότος ετοιμάζεται για μια φορά ακόμα να προσγειωθεί. Προσπαθεί αυτή τη φορά, πάνω από την ακτογραμμή με τα χαλίκια, στον κάπως στρογγυλού σχήματος, κόλπο του Μάλεμε. Αλλά και αυτό το έδαφος δεν είναι το πλέον ιδανικό. Αποτελείται από μια ακανόνιστα ψηλή, σε καμία περίπτωση φαρδιά, ακτογραμμή, που κόβεται, εκτός αυτού, στα δύο από ελώδεις κοίτες ρυακιών και εκεί ανάμεσα βρίσκονται εντελώς μπλεγμένα «νησιά» από καλάμια και φέρουν τα σημάδια μιας, πάσης θυσίας, προηγούμενης προσγείωσης με ζημιές γερμανικών αεροσκαφών. Το έδαφος αυτό ήταν σαν στοιχειωμένο.

Θα προσπαθήσουμε, για ακόμα μια φορά, να προσγειωθούμε στο αεροδρόμιο; Δεν το σκεφτόμαστε. Το ένα χτύπημα με πυρά διαδέχεται στο άλλο. Αγγλικά και γερμανικά αεροσκάφη βρίσκονται πάνω στον διάδρομο προσγείωσης ανακατωμένα και μπερδεμένα το ένα με το άλλο. Στο εν τω μεταξύ, ένα μεταγωγικό αποβιβάζει συνεχώς στο έδαφος άνδρες, όπλα και πολεμοφόδια και απογειώνεται εκ νέου κάτω από καπνούς οβίδων που εκρήγνυνται.

Ο πιλότος μας βρίζει. Πρέπει να προσγειωθεί, θέλει όμως, επίσης πάση θυσία, να επιστρέψει σώο το αεροσκάφος πίσω στην πατρίδα. Να πάρει ο διάβολος αυτή την Κρήτη! Χριστέ μου, είμαστε τόσο μακριά! Πυρά πολυβόλων χτυπούν τώρα τη δεξιά πτέρυγα του αεροσκάφους.

Σφίγγει τώρα τα δόντια, θέλει να δοκιμάσει ξανά, το «σαράβαλο» πρέπει να κατέβει ύψος. Το μεταγωγικό αναπηδά τώρα πάνω από έναν αμπελώνα, πιάνει έδαφος, η

μηχανή μπουκώνει, το φτερό του ανακατεύει τα χαλίκια, σέρνεται στο μέσο, τρίζοντας και η άτρακτός του μετακινείται προς τα αριστερά. Άνδρες, σακίδια πλάτης, κιβώτια και πολεμοφόδια εκσφενδονίζονται προς τα εμπρός, πέφτουν και πιέζει το ένα το άλλο. Δεν ωφελεί καθόλου να κρατηθούμε γερά, έχουμε χάσει τη σωματική μας δύναμη, βρισκόμαστε έπειτα με το κεφάλι ανάποδα.

Κάποιος φώναξε "Εξω!". Το αεροσκάφος εκκενώθηκε σε χρόνο ρεκόρ. Ευτυχώς, κανένας δεν τραυματίστηκε. Το πλήρωμα του αεροπλάνου συναρμολογεί τα εξαρτήματα δύο πολυβόλων.

«Νέοι, περιμένετε, θα εκδικηθούμε» Αυτό ισχύει για τους Άγγλους. Οι άνδρες της Αεροπορίας θέλουν να μείνουν μαζί μας. Βρισκόμαστε τώρα εκεί, σαν να έχουμε πέσει από το ουρανό. Όχι όμως αμήχανοι, όχι, δεν είμασταν έτσι. Δύο όμως ώρες πριν, βρισκόμασταν στην ενδοχώρα, κάτω από τη σκιά των αεροπλάνων μας και τώρα «βροντάει» από όλες τις πλευρές. Στεκόμαστε στο μέσω ενός πολέμου. Που βρίσκεται ο εχθρός; Που θα επιτεθούμε;

Συνειδητοποιούμε, ξαφνικά και σε μεγάλο βαθμό, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, ότι βρισκόμαστε στην Κρήτη, που είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της Βρετανικής κυριαρχίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι Άγγλοι θα προσπαθήσουν να κρατήσουν αυτό το νησί, επειδή, ανεξαρτήτως της στρατηγικής του σημασίας, είναι η κοινή γνώμη της «Αυτοκρατορίας» πάντα πολύ ευαίσθητη για όλα τα ζητήματα που αφορούν το νησί.

Για τους Βρετανούς υπάρχει μόνο ένα: το νησί πρέπει να κρατηθεί με οποιοδήποτε κόστος!

Αυτές οι σκέψεις γυρίζουν μέσα στο κεφάλι μας, καθώς τρέχαμε πάνω από την στενή ακτογραμμή με τα χαλίκια για να αποφύγουμε τα εχθρικά πυρά.

Λαφυραγωγημένα οχήματα, με τραυματίες αλεξιπτωτιστές και Ορεινούς Κυνηγούς κινούταν αργά προς τους Χώρους Επίδεσης Τραυμάτων.

«Τσιγάρο;» Είχαμε πάνω μας κάποια και τους τα προσφέραμε κρυφά. Ρούφαγαν τον καπνό λαίμαργα.

Οι ομάδες των Ορεινών Κυνηγών κατευθυνόταν ήδη προς όλα τα σημεία των χώρων συγκέντρωσης, όταν εξέρχονταν από τα αεροσκάφη. Η περιοχή που είχαμε καταλάβει, ήταν ανάθεμα πάρα πολύ μικρή. Ήταν σε όλες τις περιπτώσεις, τόσο όμως μεγάλη, έτσι ώστε τα αγγλικά πυροβόλα να μπορούν να βάλουν εναντίων κάθε αεροσκάφους ξεχωριστά και η προσγείωση και απογείωση ήταν μια υπόθεση ενός περίπου λεπτού. Ακούγαμε νωρίτερα τις εκτοξεύσεις βλημάτων τους όπως και τα καλά στοχευμένα πυρά τους. Ο παρατηρητής έχει πάρει θέση κάπου κοντά σε μας. Όσο αυτός δεν δίνει κάποιο σήμα καπνού, τίθεται ο ζωτικής σημασίας ανεφοδιασμός μας σε κίνδυνο και περιορίζονται σε μεγάλο βαθμό οι δυνατότητες μας.

Αλεξιπτωτιστές στέκονται στην άκρη του δρόμου. Υψώνουν το χέρι να χαιρετήσουν. Έχουν κυριεύσει, με πολλές απώλειες, αυτό το αεροδρόμιο και το έχουν διατηρήσει υπό τον έλεγχο τους, μέχρι εμείς να προσγειωθούμε. Ακόμα βρίσκονται γύρω από το πεδίο μάχης τα αλεξίπτωτα τους, τα κιβώτια όπλων, οι νεκροί και οι τραυματίες. Η πρώτη αποστολή μας είναι να τα/τους περισυλλέξουμε και να τους θάψουμε.

Οι άνδρες έχουν ριχθεί στο μέσω των Αγγλικών θέσεων Αντιαεροπορικών Πυροβόλων και Πυροβολαρχιών και προετοίμασαν με τη βοήθεια υποπολυβόλων και χειροβομβίδων τον χώρο, από τον οποίο μπορέσαμε να ξεκινήσουμε τις επιχειρήσεις για την κατάληψη του νησιού. Προκαλούσαν φόβο και δέος στους Αυστραλούς και Νεοζηλανδούς, επειδή μάλλον, ο Γερμανικός Στρατός διέθετε πολλά όπλα και ο κάθε ξεχωριστά στρατιώτης, οι Αλεξιπτωτιστές και τα Συντάγματα Εφόδου είχαν ως, σε προσωπικό επίπεδο, καθήκον, προς χάρη του αλτρουισμού και της ανιδιοτέλειας, να εξουδετερώνουν συνεχώς την εχθρική αντίσταση.

Εμείς, οι Ορεινοί Κυνηγοί, γνωρίζουμε τι έχουν προσφέρει αυτοί οι σύντροφοι και ποιες θυσίες έχουν κάνει, επειδή τους είχαμε απελευθερώσει, όταν είχαν περικυκλωθεί από τον εχθρό και είχαμε πολεμήσει μαζί με αυτούς, ο ένας δίπλα στον άλλο. Το νησί της Κρήτης θα είναι για πάντα το πέτρινο μνημείο των νεκρών τους και της δόξας τους.

Εάν δεν περάσουμε αμέσως σε επίθεση, θα συντριβούμε από την υπεροχή του εχθρού. Θα πρέπει να καταλάβουμε το ύψωμα και να έρθουμε πρόσωπο με πρόσωπο με τους Άγγλους. Τότε, και μόνο τότε, θα έχουμε την πρώτη άμεση επαφή με αυτούς, άνδρας εναντίων άνδρα και τότε θα γνωρίζουμε ήδη πως θα τους αντιμετωπίσουμε.

Όλος ο στρατιωτικός μας εξοπλισμός θα πρέπει να αφεθεί πίσω. Θα πρέπει έχουμε μαζί μας μόνο τα όπλα και τα πυρομαχικά, τη χρονική αυτή στιγμή. Οι γυλιοί και τα παπούρια θα είναι ο μοναδικός μας εξοπλισμός και θα ισχύσει αυτό και για τις επόμενες ημέρες. Μια πετσέτα είναι ήδη πολύτιμο αντικείμενο και μια οδοντόβουρτσα σχεδόν μια αλόγιστη πολυτέλεια.

Κατευθυνόμαστε στο άγνωστο. Αριστερά, δίπλα μας, υπάρχουν οι τρύπες που άνοιξαν οι αγγλικές οβίδες. Μακάρι να γνωρίζαμε που βρίσκονται αυτή η αναθεματισμένη Αγγλική Πυροβολαρχία, που μπορεί και παρακολουθεί κάθε μας βήμα. Η πρώτη αποστολή του τάγματος είναι να τη βρει και να την εξουδετερώσει.

23 Μαΐου 1941.

Η πρώτη νύχτα στην Κρήτη. Ο ήλιος έδωσε κατακόκκινος το βράδυ, πίσω από τα βουνά. Τα χωριά είναι άδεια και βρίσκονται εκεί σαν ερημωμένα, μολονότι οι εστίες είναι ακόμα ζεστές και το ψωμί περιμένει κομμένο πάνω στα τραπέζια. Τα Αποσπάσματα Ασφάλειας Χώρων προστατεύουν προς νότο, βορρά, ανατολή και δύση. Είμαστε μόνοι. Ο εχθρός βρίσκεται παντού.

Ρίχνονται σφαίρες προς πάσα κατεύθυνση. Σφοδροί θορυβώδεις, σποραδικοί πυροβολισμοί ηχούν συρίζοντας μέσα από τους πυκνούς ελαιώνες. Ένα μέρος του κρητικού άμαχου πληθυσμού, παρακινήμενου, εξοπλισμένου με όπλα και με πυρομαχικά από τους Άγγλους, έχει αρχίσει τη μάχη εναντίων των Γερμανών στρατιωτών. Η Κρήτη έχει πλούσια παράδοση στους «ατάκτους». Αυτό το διακρίνει κάποιος σε κάθε σπίτι που μπαίνει. Παντού στους τοίχους κρέμονται εικόνες με άντρες, που έχουν περασμένα στη ζώνη τους πιστόλια και στιλέτα. Γύρω από τον λαιμό κρέμονται φυσεκλίκια και στο χέρι βρίσκεται ένα πλούσιο σε ασημί τυφέκιο. Ήταν πάρα πολύ ανεύθυνο, να οδηγηθεί ο «εύφλεκτος» άμαχος πληθυσμός στη βέβαιη καταστροφή του. Κάθε πολίτης, που θα συναντιόνταν με το όπλο ανά χείρας, θα εκτελούνταν. Οι Γερμανοί στρατιώτες δεν είναι θήραμα κανενός!

Χθες το μεσημέρι, είχαμε τις πρώτες απώλειες από θερμοπληξία. Τώρα, τη νύχτα, χτυπάνε τα δόντια μας από το κρύο, τόσο μεγάλες διαφορές θερμοκρασίας υπάρχουν μεταξύ ολίγων ωρών.

Οι λόχοι βρίσκονται στα χαρακώματα των δρόμων και στους λόφους, με τα τυφέκια και τα όπλα ανά χείρας. Ο διοικητής του τάγματος μοιράζεται με τους άνδρες του την τελευταία κόρα ψωμιού. Ένας εκ των ανδρών, του φέρνει μισή κονσέρβα, δίκαια μοιρασμένη, παστού βοδινού. Ήταν το πρώτο λάφυρο στο έδαφος του νησιού. Πρέπει να εγκαταλείψουμε στο αεροδρόμιο το μεγαλύτερο μέρος της σίτισης μας, επειδή είναι καλύτερο να πεινάμε, από ό,τι να πάρουμε μαζί μας λίγα πολεμοφόδια. Τα πολεμοφόδια είναι ζωτικής σημασίας και το ψωμί έρχεται σε δεύτερη μοίρα.

Λίγο πριν τα μεσάνυχτα μας πιάνει μεγάλος φόβος. Έντονες αστραπές φωτίζουν τον ουρανό και πέφτουν για λίγη ώρα, στα βρισκόμενα πίσω από εμάς βουνά. Οβίδες αντηχούν υπόκωφα και εκρήγνυνται, κελαρύζοντας, πάνω στην Ανοιχτή Θάλασσα. Βορείως από εμάς, μια ναυμαχία βρίσκεται σε εξέλιξη. Κοπάζει ώρα με την ώρα. Προβολείς φωτίζουν την επιφάνεια της θάλασσας, οι φλόγες εξαφανίζονται και ξεπροβάλλουν ξανά, όταν τα πυροβόλα αρχίζουν εκ νέου να σφυροκοπούν με αμείωτη ένταση.

Οι Ορεινοί Κυνηγοί διαισθάνονται, ότι εξελίσσεται εκεί έξω, μπροστά από τα μάτια τους, η τραγική μοίρα ενός μέρους του μικρού σε μέγεθος Γερμανικού Στόλου Σκαφών Μεταφοράς, που οι Βαριές Βρετανικές Μονάδες τους είχαν στήσει καρτέρι και εξολοθρεύουν τώρα με μεγάλο διαμετρήματος βλήματα αυτά τα ψαροκάικα και ιστιοφόρα.

Τα Ιταλικά Πλοία Συνοδείας επεμβαίνουν με ηρωικό τρόπο και αποσύρονται κατόπιν από την άνιση εχθροπραξία, όταν είναι πλέον σχεδόν ανήμπορα να δώσουν μάχη. Ένα από τα δικά μας πλοία μεταφοράς πολεμοφοδίων ανατινάσσεται, ως τραγικό φινάλε, το ξημέρωμα της νέας ημέρας και ο κόλπος των Χανίων φωτίζεται έντονα. Νυσταγμένοι και εξαντλημένοι, με τη φρίκη αποτυπωμένη πάνω τους, οι τελευταίοι επιζώντες έφτασαν στην ξηρά, με λίγες φουσκωτές λέμβους, την επόμενη ημέρα. Οι Άγγλοι δεν κατέστρεψαν απλώς τα πλοία, αλλά κατεδίωξαν με τη βοήθεια των προβολέων και με πολυβόλα τους κινούμενους στη θάλασσα Γερμανούς στρατιώτες. Είχαν, ήδη κατά τη διάρκεια της ημέρας, χτυπήσει με Βαρέα Πυροβόλα κυρίως κινούμενα σε μη σχηματισμό ψαροκάικα, που είχαν υψώσει τη λευκή σημαία λόγω της υπεροχής των τορπιλακάτων και των αντιτορπιλικών. Έτσι πολεμάει σήμερα η κάποτε υπερέχουσα στη θάλασσα, υπερήφανη Αλβιώνα.

Οι Ορεινοί Κυνηγοί άκουσαν βουβοί τις σύντομες, μη ωραιοποιημένες, αναφορές και εγκατέλειψαν αμέσως μετά τις σκηνές και τις κατασρόλες, για να μπορέσουν να μεταφέρουν περισσότερα πολεμοφόδια. Η διαταγή του τάγματος τη μέρα αυτή ήταν σύντομη και λιτή και τέθηκε σε εφαρμογή στις 3:00, νωρίς το πρωί: πρέπει να καταληφθούν τα βουνά νοτίως του Πλατανιά και της Αγίας Μαρίας, τα χωριά να έρθουν στην κατοχή μας και από το σημείο αυτό, με κατεύθυνση προς βορρά, να επιτεθούμε στα νώτα του εχθρού και να τον πλαγιοκοπήσουμε.

Οι Άγγλοι δεν έχουν ακόμα, μια γενική εικόνα το πρωί σχετικά με την κατάσταση. Δεν έχουν σε κανένα σημείο τοποθετηθεί για μια προβολή μαζικής άμυνας. Είτε υποτιμούν τις δυνάμεις μας ή δεν λαμβάνουν καθόλου υπόψη ότι μπορούμε να περάσουμε με

λίγους Λόχους Ορεινών Κυνηγών σε επίθεση. Οι Βρετανικές Πυροβολαρχίες βάλλουν συνεχώς εναντίων της παράκτιας οδού και εμποδίζουν, έτσι, με τον φραγμό πυρών τους τη σύνδεση ανάμεσα στο αεροδρόμιο μας, στον κεντρικό χώρο ανεφοδιασμού και στα Χανιά, την πρωτεύουσα του νησιού.

Ήδη, στις 6:00 το πρωί, ο ήλιος ανατέλλει, αφόρητα ζεστός πάνω μας. Τα παπούρια είναι άδεια. Το σώμα μας χρειάζεται επειγόντως νερό και του παρέχουμε λίγη υγρασία. Έχουμε αποβιβαστεί χωρίς φορτηγά ζώα. Τα καλά και γενναία μας μουλάρια έχουν παραμείνει εκεί, στην ηπειρωτική Ελλάδα, με αποτέλεσμα να πρέπει να μεταφερόμαι εμείς οι ίδιοι τα πάντα. Ένα πικρόχολο χιούμορ ακολουθεί πάντα μετά από μια σύντομη ανάπαυση: ενεργοποιήστε τα μουλάρια! Αλλά, το αστείο μας αυτό γίνεται σύντομα το ίδιο «ξηρό», όπως και το λαρύγγι μας. Κανένα δέντρο και κανένας θάμνος στα βουνά δεν μας προσφέρει σκιά. Τα χωριά βρίσκονται πολύ κάτω από εμάς και διαθέτουν όλα όσα θα μπορούσαμε να χρειαστούμε: νερό, πορτοκάλια και λεμόνια. Πρέπει τώρα να εγκαταλείψουμε πίσω τα μικρά κιβώτια των αλεξιπτωτιστών, με πυρομαχικά και σίτιση, στα οποία έχουμε τοποθετήσει τον στρατιωτικό μας εξοπλισμό. Έξι άνδρες δεν μπορούν τώρα να τα καταφέρουν. Το έδαφος είναι πάρα πολύ απότομο. Δεν υπάρχουν δρόμοι. Πρέπει να προβούμε σε μια αναδιοργάνωση. Ο κοντός βόρειο-Βαυαρός, από το Garmisch μεταφέρει τον κιλίβαντα ενός Πυροβόλου Πεζικού. Φέρει στην πλάτη εξήντα κιλά και πηδάει με αυτό, από βράχο σε βράχο, μέσω των απόκρημνων πλαγιών, σαν να είναι το φορτίο αυτό ελαφρύτερο από έναν σάκο ορειβασίας. Πίσω του βρίσκονται οι σύντροφοι της διμοιρίας του, με τα πυρομαχικά. Εδώ και ώρες δεν ανταλλάσσουν καμία κουβέντα πλέον. Τα πόδια τους κινούνται σαν μηχανές. Μένουν όρθιοι κατά τη διάρκεια της ανάπαυλας, για να μην γίνουν «γαλαζοαίματοι». Οι επιφορτισμένοι άνδρες με τα πυρομαχικά των ολμοβόλων κουβαλάνε τριάντα κιλά στην πλάτη τους. Μόνο το δίποδο του ολμοβόλου ζύγιζε είκοσι πέντε κιλά. Είναι ανάθεμα, βαρύ να το κουβαλάμε. Το ίδιο και ο καταραμένος σωλήνας, που δεν μπορούμε καθόλου να τον κρατήσουμε.

“Τα καταφέρνουμε;” ρωτάει ο είκοσι οχτώ ετών επικεφαλής του λόχου.

“Πολύ ζέστη, κύριε υπολοχαγέ. Πολύ Αφρική και λίγη μπύρα” είναι η απάντηση από πολλούς. Και αυτός, ο ίδιος, κουβαλάει ένα κιβώτιο με πυρομαχικά.

“Πώς πάει;” ρωτάει επίσης ο επικεφαλής του τάγματος.

“Ας ελπίσουμε, ότι θα τσακώσουμε σύντομα αυτούς τους τρελούς, κύριε αντισυνταγματάρχη”.

Προχωράμε, εμπρός! Αυτή είναι η μοναδική επιθυμία που διακατέχει το τάγμα. Το μεσημέρι βρισκόμαστε ήδη οχτώ ώρες πορείας. Κινούμαστε, ωστόσο, συνεχώς, από το βουνό προς την πεδιάδα και ξανά πάνω, προσεκτικά κατά μήκος της κορυφογραμμής, η Ομάδα Ασφάλισης Χώρων ως εμπροσθοφυλακή, η Περίπολος Αναγνώρισης στην κοιλάδα. Ο λόχος κουβαλάει δώδεκα πολυβόλα και πολεμοφόδια, που πρέπει να επαρκούν για τη μισή διάρκεια του πολέμου. Αυτή είναι η θέληση των Ορεινών Κυνηγών. Κουβαλάνε περισσότερα, από ό,τι τους έχει διαταχθεί.

Λίγο μετά τις 13:00, ο Πυροβολητής Ένα της «Ομάδας Lemperle» του 8ου Λόχου εναποθέτει το Βαρύ Πολυβόλο του στον βράχο. Ο γεμιστήρας τοποθετείται πολύ γρήγορα. Στο σημείο αυτό ρίχνονται ήδη τα πρώτα πυρά. Ο τύπος αυτός βρίσκεται ακάλυπτος στην κατηφορική πλαγιά και πυροβολεί κάτω στην κοιλάδα. Κάποιες σφαίρες ρίχνονται προς τα πάνω, χτυπούν δεξιά και αριστερά τον βράχο και βουίζουν καθώς εξοστρακίζονται. Έχουμε στριμώξει έναν μισό αγγλικό λόχο. Δύο ακόμα

Ελαφρά Πολυβόλα αρχίζουν να βρυχώνται. Κανένας από τους Ορεινούς Κυνηγούς δεν προφυλάσσεται. Μια άγρια χαρά απεικονίζεται στα πρόσωπα τους. Στέκονται όρθιοι, ανάμεσα στους βράχους, τα τυφέκια ρίχνουν ακατάπαυστα, πυροβολώντας ό,τι κινείται. Οι κίτρινοι χρώματος χακί φιγούρες έχουν ήδη εγκαταλείψει τη μάχη. Ρίχνουν τα όπλα, τα κράνη πετιούνται από το κεφάλι και αρχίζουν να τρέχουν πολύ γρήγορα, πηδούν από κάλυψη σε κάλυψη, εγκαταλείπουν στο έδαφος τους πεσόντες και πηγαίνουν σε ασφαλές μέρος. Ένας από τους Ορεινούς Κυνηγούς αρχίζει ένα «γιόντελ». Ο επικεφαλής της διμοιρίας τον κατσαδιάζει, αλλά συνάμα, τον καταλαβαίνει πάρα πολύ καλά. Το ίδιο και εμείς. Έχουμε έρθει, επιτέλους, σε επαφή με τον εχθρό.

Οι Άγγλοι έχουν αιφνιδιαστεί, αλλά τώρα θα κοιτάζουν να ανασυνταχθούν. Πράγματι, πριν καλά καλά φτάσει η κορυφή του 3ου Λόχου στη βουνοπλαγιά, νοτιοανατολικά στο Μόδι, βλέπουμε στον δρόμο κάτω από εμάς, τους Άγγλους να ετοιμάζονται προς αντεπίθεση. Έχουν σκοπό να διασπάσουν την ακόμα αδύναμη γραμμή μας και να έχουν υπό την κατοχή τους το αεροδρόμιο του Μάλεμε. Τα Βαρέα Πολυβόλα μας τον πλαγιοκόπησαν με εξαιρετικά αποτελέσματα. Αλλά αυτοί οι σκληροτράχηλοι νέοι δεν υποχωρούν, αλλά παραμένουν σταθερά στις θέσεις τους και εξαφανίζονται σε σύντομο χρονικό διάστημα από τους ελαιώνες, σαν να τους έχει η γη καταπιεί.

Ο λόχος πηγαίνει, λίγο πριν τις 14:00, σε κατά μέτωπο επίθεση. Ένα χαλάζι από σφαίρες ρίχνεται εναντίων του. Είναι να ουρλιάξουμε! Αυτά τα τρισκατάρατα ελαιόδεντρα. Τα κλαδιά τους φτάνουν μέχρι το έδαφος και είναι τόσο πυκνά, όπως ένας σκούρος αγκάθινος φράκτης. Πρέπει να διακρίνουμε τα πυρά που βάλλονται από τα στόμια των τυφεκίων, για να εντοπίσουμε τους σκοπευτές.

Ο επικεφαλής του λόχου πηδάει έξω. Κανείς δεν μένει πίσω στη θέση του. Αρχίζουμε να τρέχουμε αφηνιασμένα, διασχίζοντας τρεις βαθιές κοιτές ποταμιού. Οι Ορεινοί Κυνηγοί ρίχνονται με πραγματική ηδονή στο καθαρό νερό, που τους προσφέρει για δευτερόλεπτα δροσιά. Δεν κάνουμε, όμως, χρήση των πολυβόλων μας. Ο κύριος όγκος του αντιπάλου βρίσκεται πολύ ψηλά στον λόφο. Τα πυρά του μένουν αναπάντητα. Ο επικεφαλής του λόχου θέλει, ο ίδιος, να πάει να φέρει την υποστήριξη των Βαρέων Όπλων και επιστρέφει στο διοικητήριο του τάγματος κάτω από τα εύστοχα αγγλικά σποραδικά πυρά. Το τάγμα είχε όμως ξανά μια νέα ήδη αποστολή. Ο 3ος Λόχος έπρεπε επίσης να ξεφύγει από τον εχθρό. Παρατηρήσαμε, επίσης, δίδοντας μας ικανοποίηση πως εκκένωναν οι Άγγλοι προσεκτικά, κάτω το βάρος της επίθεσης μας, το κατελημμένο ύψωμα. Δύο από τους καλύτερους μας άνδρες παρέμειναν εκεί, μεταφέραμε πίσω οχτώ τραυματίες και ορισμένους αλεξιπτωτιστές, που απελευθερώσαμε μετά από κάποιες ώρες γεμάτες φρίκη.

Την επόμενη, ήδη, ημέρα φάνηκαν τα αποτελέσματα της διεξαγόμενης με τόλμη επίθεσης. Η Αγγλική Πυροβολαρχία έπρεπε να εγκαταλείψει πίσω δύο πυροβόλα, όπως αναφέρει ο αιχμάλωτος επικεφαλής της Πυροβολαρχίας, στις 3.6 στο λιμάνι του Λιόκου (*Στιμ Λουτρό;*). Το τάγμα κατάφερε με αυτή τη γενναία επίθεση του 3ου Λόχου, να μην μπορεί πλέον το Πεδινό Πυροβολικό να βάλλει με πυρά εναντίων του αεροδρομίου στο Μάλεμε. Μια μεγαλύτερη επιτυχία ήταν να εξασφαλιστούν οι ενισχύσεις από τα μεταγωγικά στον τομέα μας.

Μπορεί να ονομαστεί αυτό προώθηση; Περισσότερο είναι μια μετακίνηση και μια ώθηση προς τα εμπρός. Ο διάβολος ορίζει τον ρυθμό και μόνο ένας Ορεινός Κυνηγός μπορεί να τον αντέξει. Πρέπει να καταφέρουμε να καταλάβουμε, ωστόσο, αυτή την

περιοχή. Χρειαζόμαστε ενισχύσεις, που δεν θα απειλούνται, έναν χώρο προσγείωσης για τα μεταγωγικά μας, που ήδη, τώρα το απόγευμα πρέπει να συνεχίζουν να προσγειώνονται εν μέσω εχθρικών πυρών.

Οι Άγγλοι θέλουν, όπως δείχνει, να μετατρέψουν ολόκληρο τον χώρο σε ένα νεκροταφείο μεταγωγικών. Θα βάλουμε τέρμα στις ενέργειες τους. Ρίξαμε ήδη δύο χιλιάδες εννιακόσιες βολές. Κάποιος τις μέτρησε επακριβώς. Μπορούμε να τα καταφέρουμε. Χαιρετίσαμε με ομοβροντίες τους Άγγλους.

Στη θέση εκεί, που θέλουμε να κλείσουμε τον κύκλο για να περικυκλώσουμε τις Πυροβολαρχίες, ρίχνονται από μη διακρινόμενες θέσεις σφοδρά πυρά εναντίων μας. Περίπολοι Αναγνώρισης επιστρέφουν με απώλειες. Ολμοβόλα βάλλουν στις γραμμές μας. Τμήματα του τάγματος, που είναι σε απόσταση αναπνοής μπροστά από τα εχθρικά πυροβόλα, πρέπει, δεχόμενα τα άμεσα πυρά του αντιπάλου, να καταφύγουν στα χαρακώματα και να παραμείνουν εκεί. Εγείρεται η ερώτηση, εάν θα πρέπει να επιτεθούμε ή όχι. Ο διοικητής του τάγματος διατάζει: "Όχι. Είναι ήδη αργά. Πρώτα πρέπει να έρθουν ενισχύσεις, κυρίως Βαρέα Όπλα. Πρέπει να προφυλάξουμε τους άνδρες". Είναι πεπεισμένοι, πως αυτή η Πυροβολαρχία δεν θα ξεφύγει από το πεπρωμένο της.

Σκοτεινιάζει. Νερό; Οι Περίπολοι Αναγνώρισης για τον εντοπισμό πηγαδιών και πηγών επιστρέφουν με άδεια παγούρια και με έναν τραυματία. Σφοδρά πυρά πολυβόλων σχηματίζουν έναν απροσπέλαστο τοίχο γύρω από τις στέρνες.

Να πάρει, να πάρει. Δεν προσευχόμαστε αυτό το βράδυ, αλλά ψαχουλεύουμε συνεχώς τον γυλιό μας. Ένα κομμάτι ψωμί, μισή πάκα σοκολάτας, πέντε δισκία μέντας, που τα μοιραζόμαστε ανά τρεις. Ο καθένας κάπως χορταίνει. Τη νύχτα αυτή επίσης, οι σφαίρες των Άγγλων σκοπευτών χτυπούν δίπλα μας. Φωτοβολίδες υψώνονται στον ουρανό και σβήνουν. Βρισκόμαστε στα κοιλώματα μας, παραμονεύοντας όπως οι γάτες. Οι караμπίνες έτοιμες, με κατεύθυνση στον εχθρό, τρεις χειροβομβίδες δίπλα μας. Τα πολυβόλα μας σφυροκοπούν.

24 Μαΐου 1941.

Το προαισθανθήκαμε: η εχθρική πυροβολαρχία έχει πραγματοποιήσει, παρά την αυστηρή επιτήρηση μας, το βράδυ μια αλλαγή θέσης, με κατεύθυνση την πρωτεύουσα της Κρήτης. Μας έχει ξεγλιστρήσει.

Τα Χανιά είναι ο κεντρικός πυρήνας του «Τομέα Κέντρο». Εκεί βρίσκονται οι τεράστιες αποθήκες του Βρετανικού Στρατού στην Κρήτη. Περιέχουν σίτιση, οπλισμό, πολεμοφόδια και άλλου είδους στρατιωτικό εξοπλισμό. Εκεί βρίσκεται πιθανότατα το κέντρο βάρος της υπεράσπισης του νησιού. Πριν, το όλο βάρος συνολικά, το σήκωνε το χωριό και το «ύψωμα με το κάστρο» του Γαλατά. Αυτή η ελεεινή «φωλιά», ασήμαντη και φτωχική, είναι το ισχυρότερο οχύρωμα δυτικά των Χανίων. Δεν θα περάσουμε από εκεί δίπλα του, χωρίς να το εξουδετερώσουμε. Περίπολοι Αναγνώρισης αναφέρουν μεγάλου μεγέθους κινήσεις του εχθρού στα υψώματα. Θα πρέπει να επιτεθούμε ξανά από την πλευρά, από την οποία ο εχθρός αναμένει την μικρότερης κλίμακας έφοδο. Το τάγμα πραγματοποιεί μια μεγάλης απόστασης μετακίνηση προς νότο, για να στραφεί έπειτα ξανά προς βορρά.

Ήλιος, ήλιος, έντονος, καυτός ήλιος.

Βουνά, πεδιάδες!

Βρισκόμαστε σε μια Θέση Επιτήρησης και μπορούμε να παρατηρούμε κάτω την ακτή και τον δρόμο, που οδηγεί στην πρωτεύουσα. Αλεξιπτωτιστές προελαύνουν. Πρέπει να περάσουν από μια γέφυρα, που βρίσκεται κάτω από τα σφοδρά πυρά του Αγγλικού Πυροβολικού. Θεέ και κύριε, αυτοί οι τύποι γερά νεύρα. Προχωράνε σε ανοιχτές γραμμές, προς ανατολική κατεύθυνση με το υποπολυβόλο ανά μάλης, καθώς ρίχνονται δεξιотεχνικά οι οβίδες, η μια δίπλα στην άλλη, στην άκρη του δρόμου. Μια ομάδα ρίχνεται κάποιες φορές σε ένα χαράκωμα. Έπειτα ξεσπάει πράγματι μια ομοβροντία, εκεί δίπλα και σε πολύ κοντινή απόσταση. Είμαστε βέβαιοι, κανένας δεν θα γλιτώσει. Καθώς κόπαζε όμως η σκόνη και ο καπνός, σκαρφάλωναν από τις τρύπες τους και προχωρούσαν ξανά, το ίδιο θαρραλέα, ο ένας πίσω από τον άλλο.

Εδώ και δύο ώρες παρατηρούμε ένα κίτρινο λαφυραγωγημένο ασθενοφόρο. Ήρθε από πίσω, από την κατεύθυνση του αεροδρομίου, και κινείται τώρα με γρήγορη ταχύτητα, μέσω των πυρών του Πυροβολικού, προς τις μπροστινές γραμμές. Τραντάζεται κυριολεκτικά πάνω στους κρατήρες από τα βλήματα και κινείται εν μέσω καπνού και σκόνης. Για μας είναι συναρπαστικό να παρακολουθούμε την τρελή του πορεία. Γνωρίζουμε ωστόσο, ότι οι ζωές πολλών συντρόφων μας εξαρτούνται από αυτό.

Με τα όλα προβλήματα και τις έγνοιες μας ξεχνάμε συχνά τους Άγγλους σκοπευτές και τα ύπουλα ολμοβόλα, που μας σκεπάζουν ολοένα και συχνότερα με βρωμίες και θραύσματα.

Εδώ είναι πάλι ξανά: το κίτρινο όχημα. Σταματάει. Οι Βρετανοί πυροβολούν μάλιστα τώρα, εναντίων του με πολυβόλα, μολονότι φέρει το σήμα του Ερυθρού Σταυρού. Δύο στρατιώτες πηδούν έξω και ψάχνουν αμέσως να καλυφθούν. Τρεις τεράστιοι «πίδακες» με χώμα υψώνονται από το έδαφος και σχηματίζουν ένα πυκνό αδιαφανές παραπέτασμα πάνω από τη στενή λωρίδα γης, έως τη θάλασσα. Ο οδηγός στρίβει εν τω μεταξύ, με όλη την άνεση του, το όχημα. Οι τραυματίες αποβιβάζονται και με μια, ψυχοφθόρα, αργή κίνηση επιστρέφει το πολύτιμό του εργαλείο. Εσύ, άγνωστε σύντροφε εκεί κάτω, θα σου σφίγγαμε με χαρά το χέρι.

Πάνω από τις αγγλικές θέσεις στα Χανιά έχει ξεσπάσει η κόλαση. Τα Βομβαρδιστικά Καθέτου Εφόρμησης εφορμούν, ουρλιάζοντας, εναντίων της πόλης αυτής. Ο στόχος τους είναι οι θέσεις των Αντιαεροπορικών Πυροβόλων, οι λιμενικές εγκαταστάσεις και τα στρατόπεδα. Πλησιάζουν με μεγάλη ταχύτητα ανά κύματα και ρίχνουν τις βόμβες τους εναντίων του βρετανικού προπύργιου.

Η Αγγλία φέρει την ευθύνη για αυτό! Για την Ανώτατη Βρετανική Διοίκηση στην Κρήτη είναι μάλλον αδιάφορο, αυτό που πρόκειται να συμβεί στις ελληνικές πόλεις. Της είναι ακόμα ίσως αδιάφορο, ότι οι Νεοζηλανδοί και οι Αυστραλοί θα πρέπει να πληρώσουν βαρύ φόρο αίματος.

Οι πατρίδες αυτών των αγγλόφωνων ανδρών θα πρέπει να δουν, πόσο γενναία μάχονται οι γιοί τους και ότι η αγγλική διοίκηση τους αφήνει αβοήθητους και με ερασιτεχνικό τρόπο τους θέτει την πολύτιμη ζωή τους σε κίνδυνο και την αφαιρεί.

Γιατί δεν επιτίθενται; Γιατί κάθονται οι Άγγλοι στο σωρό από συντρίμια στα Χανιά και επιτρέπουν, παρά την αδιαμφισβήτητη στρατιωτική υπεροχή τους, να περικυκλωθεί αργά ο σημαντικότερος χώρος εφοδιασμού; Γιατί, γιατί, γιατί; Υπάρχουν χιλιάδες ερωτήσεις, αλλά μόνο μια απάντηση: είτε ανικανότητα, είτε τακτική, ενδεχομένως όμως μια τακτική ανικανότητας.

Τα Βαριά Αεροσκάφη μούγκριζαν ολόκληρη την ημέρα πάνω από την πρωτεύουσα. Γερμανικά Βαριά Μαχητικά Αεροσκάφη έριχναν, με όλη την επιθετική τους μανία, τις οβίδες τους στις αγγλικές θέσεις. Ο εχθρός δεν απομακρύνθηκε όμως ούτε βήμα από τα χαρακώματα του. Σχεδόν όλος ο παραλιακός δρόμος προς τα Χανιά βρίσκονταν υπό την κατοχή τους.

Για πρώτη φορά έχουμε χρόνο, καθώς περνάγαμε από εκεί, να παρατηρήσουμε τα αγγλικά στρατόπεδα από σκηνές και τις εγκαταλελειμμένες θέσεις. Μπορούμε να μάθουμε πολλά από τους Άγγλους, κυρίως αναφορικά με την υπεράσπιση και το καμουφλάζ. Είχαν δημιουργήσει ακριβώς κάτω από το φύλλωμα των ελαιόδεντρων στενά, ημικυκλικής μορφής χαρακώματα, περίπου ενάμιση μ. βάθους, μέσα στα οποία θα μπορεί να κινείται ένας στρατιώτης. Η μπροστινή πλευρά έχει κάπως επιχωματωθεί, με αποτέλεσμα να βρίσκονται τα κλαδιά του δέντρου γύρω στο έδαφος, προσφέροντας κατ' αυτόν τον τρόπο σκιά τις μεσημεριανές ώρες. Αυτές οι θέσεις δεν μπορούν να εντοπιστούν, μέχρι και στην απόσταση των πέντε μέτρων.

Οι ελαιώνες είναι μια μοναδική θέση υπεράσπισης, υψωμένοι από τη θάλασσα προς τις πλαγιές των άνω των δύο χιλιάδων μέτρων υψόμετρο ψηλών βουνών. Το ένα κοίλωμα δίπλα στο άλλο κοίλωμα, το ένα χαρακώμα δίπλα στο άλλο. Οι γύρω περιοχές των ρυακιών και οι λόφοι, που βρίσκονται εκεί εν πλήρη ηρεμία μεταξύ ανθισμένων κάκτων και αγνοκόκκινων πικροδαφνών, ξερνούν ξαφνικά φωτιά και σίδηρο. Εάν οι Ορεινοί Κυνηγοί μας δεν είχαν αυτή την ηρεμία, που τους διακατέχει, και αυτή την σθεναρή επιμονή, που σε κάποιους, που δεν τους γνωρίζουν, θα προκαλούσε αυτό, εν καιρό ειρήνης, μια αβεβαιότητα, θα οδηγούνταν στην τρέλα. Βρίσκονται όμως εκεί, από πάνω μέχρι κάτω στη βρωμιά, να μην μπορούν να μετακινηθούν ούτε μπρος ούτε πίσω, και παρατηρούν για ώρες κάθε δέντρο. Κάποια στιγμή της ώρας, κάποιος σηκώνει το όπλο του, σημαδεύει, το κατεβάζει ξανά και έπειτα πυροβολεί επιτέλους. Η σφαίρα φεύγει.

Έχουμε μια μόνο επιθυμία: να διεξάγουμε ξανά μια γνήσια και τίμια μάχη και να φύγουμε μακριά από τα ελαιόδεντρα! Οι γραμμές μας θα πρέπει να αραιώσουν, δεν γνωρίζουμε όμως πως. Μερικοί αγαπημένοι σύντροφοι δεν επιστρέφουν ξανά.

Ακούμε από μακρινή απόσταση, στην αριστερή μας πτέρυγα, τον άγριο θόρυβο της μάχης που δίνει το 2ο Τάγμα. Δεξιά από εμάς, ψηλά στην πλαγιά του βουνού, οι αλεξιπτωτιστές πραγματοποιούν έφοδο εναντίων των αγγλικών θέσεων, κατόπιν σφοδρών πυρών των υποπολυβόλων τους.

Είμαστε λίγοι μόνο, αλλά επιτιθόμαστε. Ορίζουμε τον ρυθμό αυτής της μάχης. Εμείς, εμείς και πάντα εμείς! Είναι η ακράδαντη βεβαιότητα μας, που μας την έχει προσφέρει η τρίτη μέρα, από τότε που αποβιβαστήκαμε στα εδάφη της Κρήτης.

Το βράδυ λαμβάνουμε θέση πυρός σε μια μεγάλη ελληνική φυλακή, στους πρόποδες της περιοχής του Γαλατά και στις πλαγιές πλευρές των λόφων. Εδώ και πέντε ημέρες προβάλλουν Γερμανοί Αλεξιπτωτιστές πίσω από τα γερά τοιχία αντίστασης εναντίων

όλων των επιθέσεων. Προσπαθούν επανειλημμένως, κατόπιν ριψοκίνδυνων επιδρομών, να φτάσουν στο σε απόσταση χιλίων πεντακοσίων μέτρων βρισκόμενο «Υψωμα με το Κάστρο». Το κατόρθωσαν. Δεν επιθυμούν με τις λιγοστές τους δυνάμεις να παραμείνουν όμως εκεί. Σε ένα από τα κτήρια βρίσκεται ένα γερμανικό στρατιωτικό νοσοκομείο. Οι Ορεινοί Κυνηγοί γρήγορα ανακαλύπτουν, ότι εκεί βρίσκεται ο Μαχε. Όπως μπορεί κάποιος, αγγελιοφόροι, οδηγοί οχημάτων με πολεμοφόδια και άνδρες υπεύθυνοι του επισιτισμού, ρίχνονται με ένα πλήθος γρήγορα στη μικρή αίθουσα, για να δουν τι κάνει ο Schmeling και αν πράγματι είναι αυτός ο ίδιος.

Τους γνώφει από το κρεβάτι. Όχι, δεν είναι κάτι άσχημο, μόνο μια ενοχλητική τροπική νόσος. Θα περάσει σύντομα. Οι γιατροί είναι σε απόγνωση. Ακόμα και η επιγραφή στην πόρτα: «προσοχή νάρκες» έχει τη σημασία της.

Ένας από τους γιατρούς λέει: "Η κατάσταση τους θα επιδεινωθεί" και περπατάει με βαριά βήματα, με τα παπούτσια του, που έχουν καρφιά, στην αίθουσα. Ο Schmeling υπομένει στωικά όλη αυτήν την κατάσταση. Επιτέλους, Γερμανοί στρατιώτες, μετά από τόσες ημέρες τρομερής αβεβαιότητας. Οι αλεξιπτωτιστές κάτω στο προαύλιο φωνάζουν «Ζήτω οι Ορεινοί Κυνηγοί» και μας καλωσορίζουν θερμά με την παλιά ιαχή μάχης της Ορεινής μας Μεραρχίας.

Λαμβάνει χώρα για πρώτη φορά ο επισιτισμός. Η φυλακή βρίσκεται δίπλα σε έναν δρόμο. Υπάρχει τσάι, ζεστή σούπα και ψωμί. Αισθανόμαστε σαν βασιλιάδες και γεμίζουμε τους γυλιούς για τις επόμενες ημέρες. Είναι προφανώς καλύτερα έτσι. Φαίνεται καλύτερο, από το να μέναμε δίπλα σε έναν δρόμο. Οι Ορεινοί Κυνηγοί ανήκουν στα βουνά.

Κατά τη διάρκεια της νύχτας προσπαθεί το Αγγλικό Πυροβολικό να μας εντοπίσει. Δεν μας παρενοχλεί όμως. Δύο φορές ρίχνονται εναντίον μας Βαρέου τύπου Βλήματα. Πρέπει να προέρχονται από κανόνια πλοίου.

25 Μαΐου 1941.

Ο 2ος Λόχος είχε μεγάλη ατυχία κατά τη διάρκεια των προηγούμενων εβδομάδων. Ο Πρώτος Τη Τάξη Επικεφαλής του, υπολοχαγός Sch, σκοτώθηκε στις 8 Απριλίου στη Γραμμή Μεταξά, καθώς είχε φτάσει με μια Ομάδα Κρούσης μέχρι τα πενήντα μέτρα από τις ισχυρότατες οχυρωματικές εγκαταστάσεις. Ο Δεύτερος Επικεφαλής του Λόχου τραυματίστηκε, στις αρχές Μαΐου, μαζί με έναν Επικεφαλής Διμοιρίας πολύ βαριά, έπειτα από ρίψη χειροβομβίδας. Ο λόχος αυτός έχει μπει, ιδιαιτέρως, στην καρδιά του διοικητή του τάγματος. Δεν τον ευνοεί, ωστόσο, ούτε κάνει οποιαδήποτε διάκριση εις βάρος των άλλων. Του έχει όμως μια ιδιαίτερη αδυναμία. Κάθε φορά που αναφέρεται σε αυτόν, δεν ξεχνάει να συμπληρώσει: "Έχει ξανά τώρα τον σωστό επικεφαλής".

Ο υπολοχαγός Β. γνωρίζει πως να κερδίσει την αφοσίωση των Ορεινών Κυνηγών του. Τον ακολουθούν πιστά υπό οποιοδήποτε συνθήκες. Όπως μαρτυρείται από τη συνάντηση των επικεφαλής το πρωί, θα φέρει ο λόχος του το κυρίως βάρος της εφόδου εναντίον του «Υψώματος Με Το Κάστρο» του Γαλατά.

Το συμπαγές άσπρου χρώματος ορθογώνιο παραλληλόγραμμο του τοίχου της φυλακής βρίσκεται βαθιά κάτω στην κοιλάδα. Στα δεξιά και αριστερά του απλώνονται οι με ελαφρά κλίση προς τα πάνω βουνοπλαγιές προς τον Γαλατά, σταματάνε όμως λίγο πριν

το κάστρο, σαν να έχει προσχεδιασμένα η φύση δημιουργήσει μια βαθιά τάφρο γύρω από τον λόφο, έτσι ώστε το τοίχος τους να δεσπόζει, ως πυργίσκος, σε ολόκληρη την περιοχή. Θα διεξαχθεί μια σκληρή μάχη. Οι Άγγλοι γνωρίζουν την αξία του «Υψώματος του Γαλατά» για την πρωτεύουσα των Χανίων.

Ξανά αυτά τα ελεεινά ελαιόδεντρα, τα, στην κυριολεξία, δάση με κάκτους και οι λόχμες από αγαύες. Καλύπτουν ολόκληρη την περιοχή και εμποδίζουν τελείως την ορατότητα.

Καθ' όλη τη διάρκεια του πρωινού τοποθετούνται τα Βαρέα Όπλα σε θέση μάχης. Στις 9:45 ρίχνονται οι πρώτες βόμβες των αεροπλάνων εναντίων του Γαλατά και τα Βαριά Μαχητικά Αεροσκάφη μας επιτίθενται, πραγματοποιώντας κάθετη εφόρμηση πάνω από την κορυφογραμμή.

Στις 11:45 σφυροκοπούν τα πυροβόλα και πολυβόλα των αεροσκαφών μας τις αγγλικές θέσεις.

Κατά τη διάρκεια του απογεύματος, το ένα χτύπημα διαδέχεται το άλλο. Τα γερμανικά αεροσκάφη εφορμούν ακατάπαυστα εναντίων του Γαλατά. Ο 3ος Λόχος έχει λάβει θέση σε εξαιρετικό σημείο και μπορεί να διακρίνει ξεκάθαρα τις εχθρικές θέσεις υπεράσπισης. Μέσω κατευθυντήριων, διαγράφοντας μεγάλη απόσταση, βολών μπορεί να καθοδηγήσει τα Βομβαρδιστικά Καθέτου Εφόρμησης και τα Βαριά Μαχητικά Αεροσκάφη. Το αποτέλεσμα είναι εξαιρετικό. Οι Ορεινοί Κυνηγοί είναι ενθουσιασμένοι.

«Θεέ και κύριε, οι πιλότοι μας είναι φοβεροί τύποι!»

Αδειάζουν τις βόμβες τους πάνω από τα κεφάλια μας, που έχει σαν αποτέλεσμα να τραβάμε, ανήσυχοι, το κράνος μας μέχρι κάτω στον σβέρκο. Οι βαριοί, όμως, αυτοί όγκοι πέφτουν με θόρυβο, μακριά από εμάς και προκαλούν μεγάλες ζημιές στο χωριό και το βουνό. Μια δεύτερη επίθεση από Βομβαρδιστικά Καθέτου Εφόρμησης έλαβε χώρα στις 16:45.

Αυτά τα σφυροκοπήματα επιδρούν στους Νεοζηλανδούς σαν μια βροχή από ατσάλι. Άμεσα και δαιμονισμένα εχθρικά πυρά ρίχνονται συνεχώς εναντίων μας. Αργά το απόγευμα επιχείρησαν μάλιστα μια ακόμα απελπισμένη επίθεση εναντίων της αριστερής πτέρυγας του 1ου Λόχου. Ήθελαν να διαφύγουν πάση θυσία από την εμβέλεια της Γερμανικής Αεροπορίας και από το ύψωμα χωρίς να υποστούν απώλειες. Έμενε, έτσι μόνο, η «υποχώρηση» προς τα εμπρός. Η θαρραλέα απόσυρση τους «πνίγηκε» στα πυρά μιας συστοιχίας πολυβόλων και ενός Πυροβόλου Πεζικού. Και εμείς επίσης είχαμε υποστεί βαριές απώλειες.

Στις 18:00 ακριβώς, τρομερές εκρήξεις από βόμβες των Βομβαρδιστικών Καθέτου εφόρμησης συντάραξαν για ακόμα μια φορά την κοιλάδα, ως υποστήριξη της επίθεσης των Ορεινών Κυνηγών, που βρίσκονταν από τις 17:00 σε εξέλιξη. Στις 18:30 πραγματοποίησε ο διοικητής του τάγματος μια αλλαγή θέσης προς τα εμπρός. Θέλει ο ίδιος να κατευθύνει από εκεί την επίθεση. Έφτασε εκεί τη στιγμή, στην οποία ο 1ος Λόχος αναγκάζονταν να βρει, κάτω από τα σφοδρά εχθρικά πυρά, κάλυψη στην πλαγιά του «Υψώματος με το Κάστρο». Ολμοβόλα, Πυροβολικό, σκοπευτές δέντρα και πολυβόλα υπερασπιζόταν τη βασική οχυρωματική αγγλική θέση, πριν την πόλη των Χανίων και έριχναν όλο το βάρος της υπεράσπισης του τομέα τους σε αυτή την πλαγιά.

Ο υπολοχαγός γνωρίζει, ότι θα πρέπει να ληφθεί, αυτό το χρονικό σημείο, η απόφαση για την κατάληψη του υψώματος. Απομένει λιγότερο από μια ώρα μόνο, για την εκδήλωση της επίθεσης πριν ξεσπάσει το σκοτάδι. Εάν οι Ορεινοί Κυνηγοί δεν προωθηθούν τώρα, θα υποστούν τρομερές απώλειες. Πλέον, δεν γεννάται θέμα μιας υποχώρησης. Στο σημείο αυτό πετάγεται όρθιος και φωνάζει δυνατά προς όλους τους άνδρες του λόχου του: " νέοι, κοιτάξτε εδώ. Βρίσκομαι εγώ εδώ. Μην πυροβολείτε, εμπρός, ζήτω!». Οι «νέοι» πετάγονται όρθιοι, περιστρέφουν τα κοντάκια των όπλων τους και κυριεύουν με τον διοικητή τους το κυρίαρχο ύψωμα του Ανατολικού Γαλατά.

Οι Άγγλοι υποχωρούν και συγκρούονται με τον 2ο Λόχο, που έχει τοποθετηθεί στην αριστερή πτέρυγα για Επίθεση Εφόδου εναντίων του «Υψώματος Με Το Κάστρο». Οι Ορεινοί Κυνηγοί έσπασαν, με μια απερίγραπτης μορφής γενναιότητα, τις παντελώς αμετακίνητες νεοζηλανδικές θέσεις. Ένας πανύψηλος τύπος βγήκε από ένα κοίλωμα και απομάκρυνε δύο χειροβομβίδες. Ενώ η μια, σκάζοντας νωρίτερα, του απέκοψε το αριστερό του χέρι, πέταξε τη δεύτερη, που βρίσκονταν τρία βήματα απόσταση, μπροστά από τα πόδια των Γερμανών. Οι Νεοζηλανδοί δεν παραδίνονται. Κάτω από μια σφοδρή, ανηλεή μάχη κοντινής απόστασης, ο 2ος Λόχος υπό τη διοίκηση του επικεφαλής του, υπολοχαγού Β. περικύκλωσε και πήρε από τα χέρια των Βρετανών το «Υψωμα Με Το Κάστρο». Ο γενναίος λόχος έπρεπε να αφήσει έναν ανθυπολοχαγό και δεκαπέντε άνδρες εκεί.

Καθώς το σκοτάδι έχει, ήδη, κάνει κάθε ορατότητα σχεδόν αδύνατη, ακούμε τις υπόκωφες εκρήξεις χειροβομβίδων στα βορειοδυτικά και δυνατές ζητωκραυγές. Το 2ο Τάγμα έχει διεισδύσει στο χωριό Γαλατάς και αντιμετωπίζει τον εχθρό σώμα με σώμα, σε μάχες που διεξάγονται ανάμεσα στα σπίτια. Αμύνεται, ακόμα, στα ερείπια του αξιολύπητου οικισμού, σε κάθε κατεστραμμένο σπίτι και σε κάθε υπόγειο. Η αποστολή του είναι να κρατήσουν πάση θυσία τον Γαλατά. Αυτό σημαίνει για την υπόληψη του, ότι θα πρέπει να αντισταθούν έως και τον τελευταίο άνδρα.

Στο αμυδρό φως της ημέρας βλέπουμε, κάτω από εμάς, τις στέγες και τους κήπους των Χανίων. Σε μεγάλη απόσταση φέγγει ο κόλπος της Σούδας. Το τάγμα αναφέρει στο σύνταγμα γεμάτο υπερηφάνεια: « *Ο στόχος της ημέρας επετεύχθη*».

Η θαλασσινή αύρα βουίζει ελαφρά περνώντας μέσα από ελαιόδεντρα. Πέφτει η νύχτα. Τοποθετούνται Ασφαλίσεις Χώρων και στέλνονται Νυχτερινοί Περίπολοι Αναγνώρισης εναντίων του εχθρού. Τραυματιοφορείς μεταφέρουν τους τραυματίες προσεκτικά, εκεί πίσω στην κοιλάδα.

26 Μαΐου 1941.

Τη νύχτα της 25.προς 26. κάνουν οι Νεοζηλανδοί, υποστηριζόμενοι από τρία βρετανικά τεθωρακισμένα, για ακόμα μια φορά, μια τελευταία προσπάθεια, να διεισδύσουν στις κατακτημένες θέσεις του Γαλατά. Προσπερνούν τις Ομάδες Ασφάλισης Χώρων του 2ου Τάγματος και προωθούνται έως το χωριό. Σε μια, προκαλώντας αμφότερες απώλειες, σφοδρή μάχη κοντινής απόστασης απωθούνται εκ νέου. Ένα τεθωρακισμένο ακινητοποιείται στον δρόμο. Συγκεντρωτικά πυρά το έχουν εξουδετερώσει.

Ναι, εάν είχαμε τεθωρακισμένα, εάν είχαμε Βαρέα Πυροβόλα ή τουλάχιστον τα μουλάρια μας. Εάν, εάν.... Προχωράμε, έτσι, βήμα με βήμα.

Η Μάχη της Κρήτης δεν πρέπει να συγκριθεί με τα πεδία μάχης στην Πολωνία ή στη Δυτική Ευρώπη, ούτε ακόμα με τις επελάσεις των τεθωρακισμένων στη Σερβία και στην Ελλάδα. Είναι μια σκληρή μάχη πεζικού για την κατάληψη κάθε μέτρου εδάφους, σύμφωνα με τους κανόνες τακτικής, που ισχύουν από την εποχή του Andreas Hofer, που μεταβάλλεται συχνά σε μια μονομαχία ελεύθερων σκοπευτών, υποστηρίζεται από το Ελαφρύ Πυροβολικό, που βάζει εναντίων κάθε διακρινόμενου πολυβόλου. Πάνω στους λόφους είναι οι πλαγιές γυμνές και άνυδρες, ενώ στις, με έντονη βλάστηση, πεδιάδες και φαράγγια δημιουργείται μια βλάστηση τροπικού δάσους από το εκεί συσσωρευμένο νερό.

Το χωρίς την παρουσία δένδρων, άνυδρο, χαοτικό και βραχώδες νησί απαιτεί προσαρμοστικότητα και την αυτοθυσία κάθε άνδρα.

Ο εχθρός βρίσκεται στις θέσεις του, απέναντι μας, αναμένει εδώ και εβδομάδες την πιθανότητα μιας γερμανικής επίθεσης και έχει καμουφλάρει τις θέσεις του, τις αποθήκες πυρομαχικών και τα στρατόπεδα του κατά τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε την ανακάλυψη των θέσεων του να την πληρώσουμε εμείς πολύ ακριβά.

Ο κλοιός γύρω από την πρωτεύουσα της Κρήτης κλείνει. Αριστερά μας, δίπλα στην ακτή, βρίσκεται το 2ο Τάγμα του Συντάγματος μας μαζί με τους αλεξιπτωτιστές. Όταν τελείωσαν οι σφοδρές μάχες στη νότια μας πτέρυγα και μπόρεσαν οι εκεί προωθημένες μονάδες να μετακινηθούν προς βορρά, συνθλίψαμε τότε το αντίπαλο μέτωπο.

Ο επικεφαλής της Περιπόλου Αναγνώρισης έδωσε το σήμα για προέλαση. Κάναμε λίγα μόνο βήματα και αναγκαστήκαμε να πέσουμε έπειτα στο έδαφος. Καλά στοχευμένα πυρά τυφεκίων ρίχνονταν εναντίων μας. Δεν μπορούσαμε να δούμε τίποτα. Ψάχναμε προσεκτικά με το κιάλι, δέντρο με δέντρο, για κρυμμένους σκοπευτές. Τα πρόσωπα μας γέμισαν με βρωμιά. Αι στο διάβολο, κάτι τέτοιο δεν το περιμέναμε.

«Το πολυβόλο μπροστά!» Ο Πρώτος Σκοπευτής ρίχνεται δίπλα στον επικεφαλής της μονάδας. Κινείται κάτι αριστερά μας. Ο υπαξιωματικός δείχνει προς τα εκεί πέρα. Πράγματι!

Ο υποδεκανέας πίσω μας, ξαφνικά φωνάζει: "Μην πυροβολείτε, είναι Γερμανοί Αλεξιπτωτιστές". Διακρίνουμε τώρα κάθε λεπτομέρεια: κράνη, γιλέκα προστασίας και οπλισμό. Παράξενο, οι αλεξιπτωτιστές βρίσκονται σχεδόν κάτω από τα δέντρα, από τα οποία είχαμε δεχθεί τους πυροβολισμούς. Δεν προχωρούν σε οποιαδήποτε κίνηση προς ανακούφιση μας. Στέκονται εκεί διστακτικοί και παίρνουν ξαφνικά εναντίων μας θέση μάχης. Σχεδόν θα κάναμε μια ανοησία και θα σηκωνόμαστε όρθιοι, αλλά τώρα ξέρουμε τι συμβαίνει. Έχουμε συναντηθεί με μια Αγγλική Περίπολο Αναγνώρισης με γερμανικές στολές. Πυροβολεί μάλιστα με γερμανικά υποπολυβόλα και με ένα Βαρύ Πολυβόλο. Βιώνουμε οι ίδιοι τώρα, αυτό που οι σύντροφοι μας, Αλεξιπτωτιστές, μας διηγούταν με μεγάλο θυμό συχνά: η κατάχρηση της στρατιωτικής μας σημαίας από τους Αυστραλούς και Νεοζηλανδούς και η απώλεια πολλών ανδρών μας από την εμφάνιση τους με γερμανικές στολές. Πρόθεση μας είναι να συλλάβουμε αυτήν την Περίπολο Αναγνώρισης, αλλά όταν πλησιάσαμε εκεί, διέφυγε, καλυμμένη μέσα σε ένα βαθύ χαράκωμα, προς τα πίσω.

Σε γενικές γραμμές επιτύχαμε, χωρίς να δώσουμε μάχη, τους στόχους της σημερινής ημέρας. Οι Άγγλοι έπρεπε, λόγω της απώλειας του Γαλατά, να μετακινήσουν τη νύχτα

όλο συνολικά το μέτωπο υπεράσπισης τους προς τα όπισθεν. Ο Γαλατάς ήταν για για αυτούς, μάλλον, η σημαντικότερη ήττα, από τότε που τα γερμανικά στρατεύματα εισέβαλαν στο νησί. Είχαμε για πρώτη φορά στη διάθεση μας, λίγες ώρες για τον καθαρισμό των όπλων μας. Είναι σημαντικότερο αυτό, από ό,τι το πλούσιμο και το ξύρισμα, αν και έχουμε μετατραπεί σε γενειοφόρους πολεμιστές. Το νερό είναι όπως πρότινος, ύψιστης σημασίας και το χρησιμοποιούμε, αν υπάρχει η δυνατότητα, για το τσάι.

Προσπαθούμε...(Στις οι παρακάτω δύο αράδες κείμενου έχουν υποστεί φθορά λόγω αποκοπής τμήματος της σελίδας του εγγράφου)...., επειδή ήμαστε πολύ καλύτερα, σε σύγκριση με τις προηγούμενες ημέρες. Κανένας όμως δεν διαθέτει ένα ημερολόγιο. Δεν έχουμε, μάλιστα, ούτε πετσέτες μήδε αλλαξιές ρούχων μαζί μας. Μπορεί αναντίρρητα όμως να διαπιστωθεί, ότι είναι Δευτέρα. Λαμβάνουμε τη σίτιση με μεγάλη ευχαρίστηση και μετατρέπουμε τη Δευτέρα σε Κυριακή. Πρέπει να γιορτάζουμε αυτές τις ημέρες. Υπάρχει ψωμί, παστό βοδινό κρέας, αγγλικές φρυγανιές, τσάι και πορτοκάλια.

Εάν δεν βρισκόμασταν τόσο κοντά στις αγγλικές θέσεις, θα τιμούσαμε δεόντως τον αξιωματικό Επισιτισμού και τους βοηθούς του, και κυρίως, όμως, τον Franzl μας. Ο Franzl μεταφέρει οδικώς τη σίτιση του λόχου. Νύχτα με τη νύχτα έρχεται με τη μοτοσυκλέτα από τις πίσω γραμμές. Δεν ήταν δικό του φταίξιμο, που κάποιες φορές δεν μπορούσε να μεταφέρει κάτι. Γιατί άλλωστε; Αντιλαμβανόμαστε την καλή του πρόθεση.

Προχθές δεν εμφανίστηκε, επειδή οι Άγγλοι είχαν πυροβολήσει την καρότσα της μηχανής του, με αποτέλεσμα να πιάσει φωτιά. Ήταν μια βαριά απώλεια, όχι μόνο για τον οδηγό, αλλά και για όλο τον λόχο. Είχαμε φέρει μόνο δύο μέσω θαλάσσης. Τι μπορούσε να κάνει ο φουκαράς; Αφότου απέτυχε μια προσπάθεια με ένα από τα συνηθισμένα στην ύπαιθρο γαϊδουράκια, εξαιτίας του πείσματος και της απάθειας του, κατάφερε, τη νύχτα, να περάσει τις γραμμές και να φτάσει στον λόχο μας, συμμετείχε το επόμενο πρωί στην επίθεση μας και έφερε από μια αγγλική θέση Εκτοξευτή Ναρκών ένα ολοκαίνουριο Hardy, που έφερε, μάλιστα, πάνω του την ετικέτα παράδοσης από την εταιρία.

Ήταν τώρα, εδώ ξανά. Με γένια σαν ένας κλέφτης, ρακενδύτος όπως ένας περιπλανώμενος αλήτης του Μεσαίωνα (στην πραγματικότητα όλοι δείχναμε έτσι), φορώντας στο κεφάλι ένα αγγλικό κράνος παραλλαγής, αλλά χαμογελαστός και λάμποντας, σαν να είχε κατακτήσει όλο τον κόσμο. Στο κάνιστρο, που είχε φέρει με ζεστό τσάι, είχε βουλώσει την τρύπα μιας εισερχόμενης/εξερχόμενης σφαίρας ενός Βρετανού σκοπευτή σε δέντρο, με ένα κομμένο χοντρό κομμάτι μιας αγαύης. Η εισερχόμενη σφαίρα στον μπροστινό προφυλακτήρα δεν υπολογίζεται. Όπως λέει, είναι «γενικά λειτουργικά έξοδα». Ήταν για μας ένας γρίφος, πως κατόρθωσε ο θαρραλέος αυτός νέος να βρει αργά τη νύχτα τον δρόμο στα βουνά και να έρθει σε εμάς. Μπορούσε να ακολουθήσει μόνο τον θόρυβο της μάχης, αυτό ήταν μάλιστα αρκετά δύσκολο γιατί ηχούσε σε όλα τα υψώματα, προς τα κάτω. Μας αναφέρει σήμερα: "Τίποτα δεν μπορεί, τώρα πλέον, να μας συμβεί. Εντοπίσαμε μεγάλες αποθήκες τροφίμων των Άγγλων".

Τώρα μόνο καταλαβαίνουμε τους τρεις Βρετανούς από την Μονάδα Manchester Gardiens, αιχμαλωτίσαμε σήμερα το πρωί και μας ανέφεραν, ότι ήθελαν μόνο να προσεγγίσουν την αποθήκη τροφίμων, για προμηθευτούν μερικές κονσέρβες με παστό

βοδινό κρέας. Από τότε που γνωρίζουμε, ότι και οι Άγγλοι επίσης, μερικές φορές «πεθαίνουν» της πείνας, το φαγητό είναι δύο φορές πιο νόστιμο από πριν.

Κατά τη διάρκεια που φτιάχναμε τα «κοιλώματα ύπνου» για τη νύχτα, πέταξαν βουίζοντας έξι βομβαρδιστικά Wellington, με άψογο σχηματισμό, πολύ κοντά πάνω από τις θέσεις μας. Λίγο αργότερα ήχησαν, κάνοντας μεγάλο θόρυβο, τα σφοδρά πυρά από το αεροδρόμιο του Μάλεμε με κατεύθυνση τις θέσεις μας.

Εάν τώρα, οι επιθέσεις των Άγγλων πραγματοποιούνταν συστηματικά εναντίων της Κεντρικής Βάσης Εφοδιασμού του «Κλιμακίου Δύση», ήταν για αυτούς ήδη πολύ αργά. Η σίτιση μας έχει εξασφαλισθεί για εβδομάδες και δεν έχουμε δει τόσα πολλά πολεμοφόδια, όπως έχουν τώρα τεθεί στη διάθεση μας, ούτε σε ολόκληρο το πεδίο μάχης της Ελλάδας. Τα μεταγωγικά μας έχουν κάνει άψογη δουλειά.

Δύο από τα επιτιθέμενα αεροσκάφη καταρρίπτονται φλεγόμενα. Τα άσπρα αλεξίπτωτα αιωρούνται για πολύ ώρα στον βραδινό ουρανό, πριν χαθούν από τη ματιά μας.

27 Μαΐου 1941.

Τα Γερμανικά Βομβαρδιστικά Καθέτου Εφόρμησης πετούν κυκλικά πάνω από την Κρήτη, σαν αρπακτικά πουλιά και σκεπάζουν, κυρίως τις εκτός πόλεων περιοχές, εκεί όπου βρίσκονται οι αγγλικές θέσεις, με βόμβες όλων των διαμετρημάτων. Αισθανόμαστε τις ισχυρές δονήσεις μέχρι τους χώρους ετοιμότητας μας.

Η χρονική αφετηρία της επίθεσης του τάγματος έχει οριστεί για τις 10:00. Γερμανικές μονάδες επιτίθενται μαζί με αυτό, από όλες τις πλευρές. Ο διοικητής συνομιλεί για ακόμα μια φορά με τον επικεφαλής του λόχου, αναφορικά με τη κατάσταση. «Λοιπόν, εις το επανιδείν κύριοι μου, σήμερα το βράδυ στον κόλπο της Σούδας». Οι αξιωματικοί βλέπουν σε αυτό, κάτι το ακατόρθωτο. Ο κόλπος της Σούδας βρίσκεται μεν κοντά στο να καταληφθεί, αλλά οι Νεοζηλανδοί έχουν επιφέρει σε εμάς, μέχρι τώρα για κάθε θέση εδάφους, βαρύ φόρο αίματος. Αυτό γίνεται, ιδιαιτέρως αντιληπτό σήμερα το πρωί, που είχαμε ήδη κάποιες εμπειρίες μάχης με τα αγγλικά στρατεύματα. Χώρο προς χώρο γαζώσαμε με τα πολυβόλα τις σειρές των δέντρων. Τα Βαρέα Όπλα είχαν τοποθετηθεί στις μπροστινές γραμμές, επειδή δεν καθίστατο δυνατή μια παρακολούθηση από τα πίσω προς τις πυκνές συστάδες των δέντρων. Προχωρούμε αργά. Η ζέστη είναι ανυπόφορη. Ο 1ος Λόχος κατευθύνεται προς τον Χαρακιά, ο 3ος βρίσκεται δυτικά της Γαλαρίας, ο 4ος σχηματίζει, στο μέσο, την κυρίως δύναμη κρούσης του τάγματος, ενώ ο 2ος Λόχος μένει πίσω ως εφεδρικός.

Σύμφωνα με τα λόγια του διοικητή θα πρέπει σήμερα να ληφθεί η απόφαση. Δεν έχουμε αυταπάτες αναφορικά με την φαινομενική ηρεμία στον τομέα μας. Ήμαστε συνηθισμένοι στους σκοπευτές στα δέντρα.

Βγαίνουμε προσεκτικά έξω από τις πυκνές συστάδες των θάμνων, βαδίζουμε με αργό βήμα κατά μήκος ενός τοιχείου αγροκτήματος και ανεβαίνουμε κατόπιν στο πάνω τμήμα μιας κοίτης ποταμού. Υπάρχει εκεί μια τσιμεντένια γέφυρα. Η Ομάδα Ασφάλισης πηγαίνει μπροστά. Οι Άγγλοι έχουν δημιουργήσει μια προσωρινή αποθήκη τροφίμων, προστατευόμενη από το μεγάλο σε μέγεθος τόξο. Μας βάζει σε πειρασμό φυσικά. Ο καθένας αρπάζει γρήγορα μια κονσέρβα με συμπυκνωμένο γάλα. Δεν είναι, μεν, το πλέον κατάλληλο για τη δίψα, αλλά δημιουργεί για ένα λεπτό τουλάχιστον την αυταπάτη της ευχαρίστησης και ικανοποίησης.

Η διαπεραστική κραυγή του επικεφαλής του 4ου Λόχου ηχεί σαν ένα χτύπημα μαστίγιου: "Πλήρη κάλυψη". Την ίδια στιγμή ρίχνονται, από πάρα πολύ κοντινή απόσταση, τα πυρά κάμποσων πολυβόλων εναντίων της ολιγάριθμης ομάδας των Ορεινών Κυνηγών. Κανείς δεν έχει τραυματιστεί. Είναι μια καθαρή σύμπτωση.

«Παιδιά, παιδιά, είμαστε τυχεροί». Σκουπίζουμε τον ιδρώτα από το μέτωπο και τρυπάμε έπειτα τις κονσέρβες. Τα πυρά εναντίων μας συνεχίζονται. Βρισκόμαστε, προσωρινά ακόμα, στην κατηφορική πλαγιά. Κανείς δεν μπορεί να κινηθεί τώρα, ούτε προς τα μπροστά, ούτε πίσω. Απ' ό,τι μπορούμε να διαπιστώσουμε, οι θέσεις βρίσκονται σε απόσταση εκατό μέτρων μπροστά μας, πάνω σε έναν μικρό λόφο. Από εκεί πάνω μπορεί κάποιος να παρατηρήσει ολόκληρη την κοίτη του ρυακιού, κάνει μόνο μια μικρή παράκαμψη δίπλα στη γέφυρα, με αποτέλεσμα να δημιουργεί μια νεκρή γωνία εκεί. Σε αυτόν τον μικρό χώρο συγκεντρώνει ο επικεφαλής του λόχου τους άνδρες του. Είναι μια καταραμένη κατάσταση.

Όλη η επίθεση εναντίων των Χανίων θα παραμείνει στάσιμη, εάν οι Άγγλοι δεν εκδιωχθούν από το ύψωμα. Ένας από τους συντρόφους πέφτει με μια σύντομη κραυγή από τους θάμνους στο χαράκωμα. Έχει τραυματιστεί....

Οι σφαίρες πέφτουν σε απόσταση αναπνοής δίπλα από τον διοικητή, που έχει προχωρήσει με μεγάλα άλματα και έχει φτάσει την τελευταία στιγμή κάτω από το τόξο της γέφυρας. Πρέπει τώρα να δράσουμε άμεσα. Ο νεαρός αξιωματικός έχει αξιολογήσει αστραπιαία την κατάσταση. Έχει δέκα άνδρες μαζί του. Δέκα άνδρες είναι και πολλοί και λίγοι. Όταν όμως κάποιος είναι «εμποτισμένος» με μάχη και κόπο, μπορεί με δέκα άνδρες να κυριεύσει μια πόλη.

Δεν σκέφτεται για πολύ. Ένας, δύο, τρεις, τέσσερις, πέντε με τον λοχία Stoeckle. Οι υπόλοιποι μαζί μου". Δίνει εντολές κατόπιν στους άνδρες. "Κατά μήκος της κοίτης, έπειτα πάνω στον δρόμο. Εκεί πέρα βρίσκονται οι πρώτες φωλιές, οι δεύτερες πάνω από το ποτάμι και οι υπόλοιπες στην κορφή. Ετοιμάστε τις χειροβομβίδες".

Η τύχη ολόκληρης της ημέρας βρίσκεται τώρα στα χέρια του. Το πρόσωπο του σκληραίνει. Πρόκειται για την τύχη όλων μας. "Πάμε".

Οι δέκα γκρι φιγούρες εκσφενδονίζονται, σαν ένα σώμα, από την κάλυψη τους. Το νερό αναπηδάει. Ο ένας σωριάζεται. Έχει τραυματιστεί. Εφορμούν ψηλά στο ανάχωμα, πηδούν με άλμα πάνω από τον δρόμο και βρίσκονται σε δευτερόλεπτα στην πλαγιά. Σκύβουν τώρα για την τελευταία εφόρμηση. Καταλαβαίνουμε, από απόσταση πενήντα μέτρων, κάθε λέξη που προφέρεται σιγά: "Εφορμούμε, εμπρός, εμπρός".

Το πολυβόλο μας αρχίζει ξαφνικά να ρίχνει πυρά, που με αυτό καλύπταμε, έως και το τελευταίο δευτερόλεπτο, την προώθηση των συντρόφων μας. Ένα ηχηρό «ζήτω» από μισόστεγνά λαρύγγια αντηχεί σε εμάς. Ρίχνονται χειροβομβίδες. Οι Νεοζηλανδοί έστρεψαν τα πολυβόλα τους και κατευθύναν τα στόμια τους, εν τω μεταξύ, προς την πλευρά των επιτιθέμενων. Τα γερμανικά υποπολυβόλα ήταν όμως γρηγορότερα. Με χειροβομβίδες και ξιφολόγχες ανά χείρας, οι κίτρινες φιγούρες ξεπρόβαλαν από τα κοιλώματα τους και ετοιμάστηκαν για άμυνα. Δεν παραδίνονται. Ένας μεμονωμένος Άγγλος στρέφει το αυτόματο όπλο του εναντίων του επικεφαλής της Ομάδας Εφόδου. Ο πολυβολητής μας θέλει να ανοίξει πυρ. Βλέπουμε στο σημείο αυτό πως πηδάει σαν

τίγρης ο υπαξιωματικός Α., υψώνει το υποπολυβόλο, τραβάει σε κλάσματα του δευτερολέπτου τον εμπυρέα και λόγω εμπλοκής σηκώνει ψηλά το όπλο, για να επιφέρει με αυτό ένα χτύπημα και σωριάζεται πάνω από τον Άγγλο. Έτσι έπεσε ο γενναίος υπαξιωματικός από τον Μελανά Δρυμό, που ήταν σε όλο το τάγμα γνωστός και αγαπητός. Πενήντα σχεδόν Νεοζηλανδοί κάλυπταν με τα σώματα τους τον τελευταίο προμαχώνα πριν την πόλη των Χανίων. Τέσσερεις μόνο άνδρες, χλωμοί και εξουθενωμένοι, πιάστηκαν αιχμάλωτοι. Οι λόχοι αρχίζουν τώρα επίθεση απ' όλα τα σημεία. Οι Άγγλοι υποχωρούν με μικρά άλματα, αφού σε όλο συνολικά το μέτωπο αντίστασης τους λείπει πλέον η υποστήριξη πυρών από κατειλημμένα υψώματα.

Η επίθεση συνεχίζεται. Δεν χρειάζεται να δοθούν αυτή τη χρονική στιγμή περαιτέρω διαταγές. Ο διοικητής μαζί με το επιτελείο του και τον 1ο Λόχο πηγαίνει στην αριστερή πτέρυγα για την εκδήλωση επίθεσης. Οι Άγγλοι αποσύρονται τώρα απρόθυμα. Υποχωρούν τώρα τακτικά, αριστερά από το ύψωμα εκεί πέρα. Γίνονται στόχος! Ο υπολοχαγός βγάζει από τον ώμο το τυφέκιο του. "Αγόρια, πυροβολείτε". Οι σφαίρες ρίχνονται καλά στοχευμένες. Μπορεί κάποιος να το διακρίνει: άρτια εκπαίδευση. Παίρνουν το όπλο, εντοπίζουν τον στόχο, σκοπεύουν και κατόπιν σκύβουν αργά. Ένας νέος πυροβολεί με το υποπολυβόλο του, από απόσταση οχτακοσίων μέτρων. Ο «παλιός» το εντόπισε φυσικά αμέσως και λέει κάπως κοροϊδευτικά, παίρνοντας μαζί του έναν νέο γεμιστήρα: "Κοιτάξτε, κοιτάξτε κύριε ανθυπολοχαγέ, εκεί πέρα μαζεύουν ήδη τις σφαίρες και τις βάζουν στα κράνη τους".

Ο 1ος Λόχος έχει πάρα πολύ λίγο προχωρήσει. Θα πρέπει, την παρούσα λοιπόν στιγμή, να εκμεταλλευτεί την αίσια έκβαση της μάχης. Ο λόχος προωθείται, υπό την πίεση της ζέστης, με γρήγορο ρυθμό. Δεν ενοχλείται από τα πλάγια πυρά του αντιπάλου. Το Αντιαρματικό Πυροβόλο πρέπει να μείνει πίσω, αυτοί που μεταφέρουν τα Βαρέα Πυρομαχικά, τις οβίδες μικρού και μεγάλου διαμετρήματος, είναι πριν τα πρόθυρα της κατάρρευσης. Δεν μπορούν πλέον να ακολουθήσουν τον γρήγορο ρυθμό και πρέπει να μείνουν πίσω, έως ότου το τάγμα καλύψει την απόσταση.

Οι αλεξιπτωτιστές αναφέρουν ότι οι Άγγλοι των Χανίων βρίσκονται σε επίθεση. Μαζί με αυτούς αντιμετωπίστηκε η επίθεση των Άγγλων με βαρύ φόρο αίματος. Ο αριθμός των αιχμαλώτων είναι ξανά πολύ μικρός.

Εισβάλαμε ως πρώτοι στα Χανιά. Παρατηρούμε την ίδια εικόνα, που συνηθίζαμε να βλέπουμε στους μεγάλους δρόμους της αποχώρησης των Άγγλων στην Φλάνδρα. Τα στρατόπεδα με σκηνές έχουν εγκαταλειφθεί λίαν προσφάτως. Μισογεμάτες βαλίτσες βρίσκονται εκεί τριγύρω, μια μοτοσυκλέτα κινείται πάρα πολύ αργά στην άκρη του δρόμου που στην καρότσα της έχει δεθεί ένα μαγιά, στον Πίνακα Διαταγών έχει τοποθετηθεί το ημερήσιο πρόγραμμα. Τη στιγμή που μπήκαμε στο στρατόπεδο, ήταν 14:45 ακριβώς, θα πραγματοποιούνταν το προσκλητήριο της σκοπιάς, στον εκεί κεντρικό χώρο, στις 16:00 η διανομή τσαγιού, στις 20:30 το σιωπητήριο. Δεν ήταν στις προθέσεις μας να διακόψουμε τόσο απότομα το ημερήσιο πρόγραμμα! Θα ξαναβρεί, άραγε κάποτε, ο Βρετανός λοχίας το ρολόι του, που το είχε χάσει το πρωί στον νιπτήρα; Το με μολύβι γραμμένο μικρό σημείωμα απολεσθέντων κρέμονταν στον πίνακα ανακοινώσεων μοναχικό και εγκαταλελειμμένο.

"Κύριε υπολοχαγέ", φωνάζει δυνατά ο επικεφαλής των ομάδων του λόχου και δείχνει αριστερά πάνω από τον κήπο. Ο αξιωματικός έχει ήδη παρατηρήσει τον χώρο στάθμευσης των οχημάτων. Τριάντα έξι, σε καλή κατάσταση, φορτηγά βρίσκονται

πλυμένα και καθαρισμένα στον εκεί μικρό χώρο, σαν ο Άγγλος αρχιμηχανικός να τα είχε ετοιμάσει για την προέλαση μας. Θα τα χρειαστούμε. Οι Ορεινοί Κυνηγοί δεν είναι ωστόσο κακομαθημένοι, όταν επιτρέπεται σε αυτούς να αποφύγουν να σύρουν το κάθε είδους στρατιωτικό υλικό, και δεν διαφωνούμε προφανώς με αυτό.

Αραιά και «γλυκά» σύννεφα καπνού μετακινούνται από το κέντρο της πόλης, πάνω από τα προάστεια. Καταλαμβάνουμε ταχύτατα όλες τις εξόδους των Χανίων και φράζουμε έτσι την οδό υποχώρησης προς τον κόλπο της Σούδας. Πυρά τυφεκίων ρίχνονται ξαφνικά εναντίων μας από ένα κτήριο. Έχουμε πάρει όμως τόσο φόρα και είμαστε τόσο ικανοποιημένοι, που έχουμε επιτέλους προχωρήσει τόσο πολύ και κυρίως, που η πρωτεύουσα του νησιού βρίσκεται πλέον στα χέρια μας. Κάποιοι Ορεινοί Κυνηγοί προχωράνε. Σπάζουν με θόρυβο τις πόρτες στο σπίτι. Θα πρέπει τους στείλουμε στον διάολο, εάν θα μπορούμε να σταματήσουμε σήμερα για λίγο. “Έξω” ουρλιάζει ένας προς το σπίτι και κρατώντας ήδη τη χειροβομβίδα ανά χείρας. Ένα ολόκληρο επιτελείο Αγγλικού Συντάγματος, στην κορυφή του ο διοικητής και ο υπασπιστής του, παραδίδεται και πιάνονται αιχμάλωτοι. Είναι τριάντα πέντε άνδρες συνολικά. Κανείς δεν τους είχε αναφέρει, ότι έχουμε διεισδύσει μέσα στις βρετανικές γραμμές. Ένα επιτελείο χωρίς στρατιώτες. Το σύνταγμα έχει συντριβεί, υπάρχουν πολλοί τραυματίες και έχει αιχμαλωτιστεί. Η μοίρα και το τέλος μιας γενναίας νεοζηλανδικής μονάδας. Οι αιχμάλωτοι αξιωματικοί υπομένουν το πεπρωμένο τους με παγωμένα, χωρίς συσπάσεις πρόσωπα.

Η νέα διαταγή είναι να συγκεντρωθεί το τάγμα στη νότια έξοδο των Χανίων. Υπάρχει καλή διάθεση στον δρόμο, ένας από τους Ορεινούς Κυνηγούς παίζει ακορντεόν, ένας άλλος βιολί. Θα μπορούσε να πιστεύει κάποιος, ότι μετά από μια τέτοια «θερμή» ημέρα μάχης, θα θέλει ο καθένας να ηρεμήσει. Όλοι τραγουδάνε όμως παντού. Οι αλεξιπτωτιστές περνούν με θόρυβο από δίπλα μας, με ένα λαφυραγωγημένο αγγλικό τεθωρακισμένο. Μπροστά σε ένα σπίτι μοιράζονται αγγλικά στρατιωτικά ρούχα. Βγάζουμε τα βρώμικα και καταϊδρωμένα πουκάμισα από το σώμα μας και αλλάζουμε τις κάλτσες. Επιτέλους, επιτέλους. Αισθανόμαστε ήδη σαν βασιλιάδες.

Ο διοικητής προσπαθεί με ένα σουγιά, να βγάλει από μια κονσέρβα κομμάτια ανανά. Αγγελιοφόροι πηγαινοέρχονται ιδρωμένοι, αλλά με μάτια που λάμπουν. Ένας ρωτάει: “Κύριε αντισυνταγματάρχη, θα τα καταφέρουμε μέχρι τον κόλπο της Σούδας;”

“Εάν βιαστείς, ναι”.

“Δεν είναι μάλλον αποκλειστικά στο χέρι μου” απαντάει το νεαρό αγόρι και χάνεται μέσω του δρόμου προς το διοικητήριο του λόχου του.

Οι αιχμάλωτοι αξιωματικοί κοιτάζουν τραυματίες τη ζωνή αυτή κινητικότητα, που συνοψίζονται μέσα της, σε αυτές τις λίγες ώρες, όλη η ευκολία, η νεανική ορμή, και η ενεργητικότητα των Ορεινών Κυνηγών.

Για πρώτη φορά, εδώ και έξι ημέρες, παρελαύνουμε σε ένα δρόμο και μάλιστα σε ένα σωστό ασφαλισμένο δρόμο. Αγγλικά φορτηγά μεταφέρουν, πίσω μας, τις στρατιωτικές αποσκευές και πολεμοφόδια, που δεν χρειάζονται να βρίσκονται οπωσδήποτε με τα όπλα.

Οι λόχοι τραγουδούν. Δεν μπαίνουμε μέσα στην πόλη, αλλά τιθέμεθα αμέσως ξανά στην κορυφή όλων συνολικά των μονάδων, για να προωθηθούμε στον κόλπο της Σούδας.

“ Πόσο ωραία ανθίζουν οι αγριοτριανταφυλλιές,
όμορφο είναι το φιλί και το χάδι,
τα νιάτα και η ομορφιά χάνονται,
εκμεταλλεύσου για αυτό τον χρόνο,
επειδή ο κόσμος είναι τόσο ωραίος”

Ο υπολοχαγός Β. με τον λόχο έρχεται σε επαφή με τον εχθρό, που υποχωρεί. Ζητάει από τον διοικητή, να μην βρίσκεται συνεχώς προς τα πίσω.

Λεπτοί φοίνικες λικνίζονται με τον άνεμο. Οι πορτοκαλιές είναι φορτωμένες με καρπό. Όλες οι αντιξοότητες έχουν ξεχαστεί. Είμαστε ακόμα νέοι! Αυτή η στιγμή είναι μαγική! Την απολαμβάνουμε στο έπακρο και αναπνέουμε τον καθαρό αέρα, σαν να είναι η ημέρα μας η τελευταία ευκαιρία της ανθρώπινης ύπαρξης.

Είμαστε βαθιά ευτυχισμένοι, τόσο ευτυχισμένοι, που ποτέ άλλοτε δεν θα είμαστε τόσο. Τα Χανιά έπεσαν! Ο διοικητής βάζει το δεξί του χέρι στους ώμους του υπασπιστή του. “Λοιπόν, Κ.” Στα λόγια αυτά συμπεριλαμβάνονται τα πάντα. Οι δύο, αυτοί, άνδρες καταλαβαίνονται. Είναι οπωσδήποτε υπερήφανοι για τους Ορεινούς Κυνηγούς τους.

Εκεί, μπροστά μας βρίσκεται με βαθύ μπλε χρώμα ο κόλπος της Σούδας, πλαισιωμένος από το πράσινο των κήπων και την άγριας μορφής τραχύτητα των βουνών. Όλος ο πόλεμος κινείται γύρω από αυτόν τον κόλπο. Οι Άγγλοι ήθελαν να κρατήσουν, πάση θυσία, αυτόν τον κόλπο, ως τον σημαντικότερο σταθμό-βάση για τον στόλο τους στην Ανατολική Μεσόγειο.

«Με την κατοχή του κόλπου της Σούδας», διαβάσαμε χθες σε μια βρισκόμενη εφημερίδα, «θα εδραιωθούν τα συμφέροντά μας στη Μεσόγειο, μέσω της σφαίρας επιρροής στον ανατολικό μας τομέα». Τώρα, εμείς είμαστε οι κύριοι του κόλπου της Σούδας. Μπορεί να διαρκέσει μόνο λίγες ώρες ακόμα, έως ότου περιέλθει ολόκληρη η περιοχή στην κατοχή μας.

Αυτοί που βρέθηκαν στην κορυφή του 2ου Λόχου και κυριεύσαν με έφοδο το «Υψωμα με το Κάστρο» στον Γαλατά πέφτουν σε εχθρικά πυρά πολυβόλου, στον τελευταίο φραγμό των Άγγλων στον παραλιακό δρόμο προς ανατολάς, και μάλιστα μια ημέρα πριν γίνει γνωστό το όνομα τους στην Έκθεση του Γερμανικού Στρατού.

Δημιουργούμε ένα νυχτερινό στρατόπεδο μεταξύ βράχων, κάκτων και αγκαθωτών λοχμών. Οι αιχμάλωτοι αναφέρουν για μια σχεδιαζόμενη αντεπίθεση των Άγγλων. Εξαιτίας αυτού βρίσκεται το μισό τάγμα για ασφάλιση, μπροστά από τις θέσεις του εχθρού. Υψώνονται αδιάκοπα, και από τις δύο πλευρές, οι «χλωμές σαν φάντασμα» φωτοβολίδες και πολυβόλα σφυροκοπούν, διακόπτοντας την ηρεμία της νύχτας. Μονάδες μιας άλλης Ορεινής Μεραρχίας, που είχαν διεισδύσει από τα νοτιοδυτικά στον κόλπο της Σούδας, είχαν υποστεί βαριές απώλειες.

28 Μαΐου 1941.

Μια απόλυτη ηρεμία επικράτησε λίγο πριν το πρωί. Όπως το έχουμε συνηθίσει από την Ελλάδα, ο εχθρός εκκένωσε το βράδι τις θέσεις του και υποχώρησε μαζικά. Για δεύτερη φορά κατά τη διάρκεια της εμπόλεμης κατάστασης μπορέσαμε να γευτούμε μερικές ώρες ξεκούρασης. Από δίπλα μας περνούν οι ομάδες μιας εμπροσθοφυλακής, για να

πάρουν μέρος στην καταδίωξη των νικημένων Άγγλων. Ο αγώνας μας και οι θυσίες σε αίμα άρχισαν να έχουν αποτελέσματα. Επιφέραμε στον αντίπαλο τόσα αποφασιστικά χτυπήματα, με αποτέλεσμα να μην βρίσκουμε καμία πλέον εσωτερική ηρεμία στη σκέψη και μόνο, ότι δεν θα μπορέσουμε σήμερα να προελαύσουμε.

Ένας εκ των Ορεινών Κυνηγών στέκεται στην άκρη του μαγανοπήγαδου και γεμίζει ακατάπαυστα τους κουβάδες, τις σκάφες, τα ανθοδοχεία, τα βαρέλια και τα μαγειρικά σκεύη με νερό. Έχει αρχίσει η διαδικασία της σωματικής καθαριότητας. Για πρώτη φορά στην Κρήτη, η ξυριστική λεπίδα περνάει πάνω από τα γένια μας. Μας καταλαμβάνει όλους η έξαψη ενός αγοριού. "Κύριε αντισυνταγματάρχη, τα γένια έφυγαν". Οι ηλιοκαμένες, νευρώδεις φιγούρες στέκονται τώρα γυμνές, δίπλα στη στέρνα. Ο καθένας έχει λάβει από τα αγγλικά λαφυραγωγημένα αποθέματα ένα καθαρό πουκάμισο. Αυτό μεγαλώνει και άλλο τη χαρά μας. Τι παράδοξο, που πόσο εξαρτάται η διάθεση ενός ανθρώπου από τέτοια είδους υλικά αντικείμενα!

Διανέμονται κοντά παντελόνια. Ταυτόχρονα, το σύνταγμα γνωστοποιεί μια διαταγή, σύμφωνα με την οποία πρέπει να φοριέται ως στολή: στρατιωτικό σακάκι, κοντό παντελόνι, υποδήματα ορειβασίας με κατεβασμένες τις κάλτσες και πηλήκιο. Έτσι θα πρέπει τώρα να προελαύσουμε. Φρεσκοπλυμένοι, αισθανόμαστε τώρα με αυτή την ελαφριά στολή σαν να έχουμε ξαναγεννηθεί.

Θεέ μου, πεινάμε επίσης. Τώρα το αντιλαμβανόμαστε. Κάθε ομάδα ετοιμάζει τώρα, από τα αποθέματα λαφύρων, ένα «γενναίο» μεσημεριανό φαγητό. Φωτιές ανάβουν παντού και το λίπος τσιγαρίζεται στα τηγάνια και στα καζάνια. «Πω- πω, Φανταστικά!». Για τους Ορεινούς Κυνηγούς, αυτή η λέξη περιλαμβάνει τον ύψιστο έπαινο. Υπήρξε πλουσιοπάροχη διανομή αυτό το πρωινό. Η χθεσινή ημέρα ήταν υπέροχη, το φαγητό είναι φανταστικό, το ξύρισμα και η σωματική καθαριότητα επίσης. Ο διοικητής είναι φανταστικός και το ίδιο φυσικά, τα κοντά παντελόνια. Αυτό το πρωί έλαβε το τάγμα υπό τη διοίκηση του Schrenk, μια ειδικού τύπου αποστολή. Ένα μέρος του υποχωρώντας εχθρού έστριψε αιφνιδιαστικά προς νότο και θα προσπαθήσει ενδεχομένως, διασχίζοντας τα βουνά της Κεντρικής Κρήτης, να φτάσει στα λιμάνια των νοτίων ακτών και από εκεί να επιβιβαστεί στα πλοία, εάν δεν είναι στην πρόθεση του να δημιουργήσει στα Λευκά Όρη νέες θέσεις.

Η αποστολή μας θα είναι, να τεθούμε σε μάχη εναντίων των νεοζηλανδικών και αυστραλιανών μονάδων. Βρισκόμαστε ξανά στην κορυφή της πορείας μάχης.

Τοποθετηθήκαμε σε μια από τις θέσεις με το μεγαλύτερο πλάτος στο νησί, με κατεύθυνση προέλασης τη Σούδα-Νέο Χωριό-Αλικάμπος-Ασκούφου- Σφακιά. Οι Ορεινοί Κυνηγοί λένε: «χωρίς εμάς δεν θα προχωρήσει η επίθεση». Πριν συνεχίσουμε, λαμβάνει χώρα μια σύντομη επίσκεψη και ένας τελευταίος αποχαιρετισμός στον τάφο του αξέχαστου και γενναίου συντρόφου, υπολοχαγού Β. Τον είχαμε θάψει το πρωί και στολίσαμε τον τάφο του με λουλούδια. Οι Ορεινοί Κυνηγοί του έφτιαξαν μάλιστα έναν σταυρό τη νύχτα: «Επεσε για τη Μεγάλη Γερμανία».

Στις 15:00 άρχισε η προέλαση. Ο δρόμος γίνεται κάπως ανηφορικός. Ολόκληρος ο κόλπος της Σούδας βρίσκεται ήδη κάτω από εμάς. Μα πόσο ωραία φαίνεται από εδώ!

Η αεροπορία μας έκανε, για ακόμα μια φορά, εξαιρετική δουλειά. Το ένα πλοίο βρίσκεται δίπλα στο άλλο, στο εξαπλωμένο φυσικό λιμάνι. Κατάρτια και

Υπερκατασκευές προεξέχουν συχνά από την ελαφρά κινούμενη θάλασσα, αλλά η πλειοψηφία των Φορτηγών και των Οπλιταγωγών Πλοίων είναι ολοσχερώς καμένα και εξαιτίας της απώλειας βάρους τους έχουν ανέβει κατά πολύ από το νερό. Εντοπίστηκε ένα, επίσης, καταδρομικό της τάξης του York. Ναρκαλιευτικά σκάφη βρίσκονται δίπλα του. Φοβερές εκρήξεις εκσφενδονίζουν ψηλά τα κομμάτια των πλοίων και ρίχνονται εν μέρει στην ακτή, επειδή ορισμένα εξ αυτών έχουν δέσει στους βράχους και βυθίζονται με την πρύμνη. Η επιφάνεια του κόλπου έχει γεμίσει με μια σκούρα πετρελαιοκηλίδα.

Οι ξεριζωμένοι φοίνικες, πάνω από τις εξουδετερωμένες θέσεις Αντιαεροπορικών Πυροβόλων του χωριού της Σούδας, αποχαιρετούν την «κυρίαρχη στη θάλασσα Μεγάλη Βρετανία».

Χιλιάδες Ιταλοί στρατιώτες μας συναντούν πίσω από τον πρώτο κρατήρα έκρηξης του ορεινού δρόμου. Είναι αιχμάλωτοι, που τους έχουμε απελευθερώσει και ψάχνουν τον δρόμο προς την ακτή, έπειτα από μια επί μήνες παραμονή στο εσωτερικό της χώρας. «Εβίβα Χίτλερ». Αλαλάζουν, χορεύουν, τραγουδούν από χαρά και μας αγκαλιάζουν. «Δώστε μας όπλα, θα πάμε μαζί σας». Αλλά οι φουκαριάρηδες είναι πάρα πολύ αδύναμοι. Διακρίνει κάποιος σε αυτούς τις αντιξοότητες και τις στέρψεις του χρόνου που προηγήθηκε. Κανείς δεν τους φρόντισε. Δεν έχουν ούτε καθαρά ρούχα και στρατιωτικές στολές, μήδε παπούτσια. Τους δείχνουμε τις μεγάλες αποθήκες με τα λάφυρα των Άγγλων, για να προμηθευτούν, τουλάχιστον, τα σωστά υποδήματα και να τα φορέσουν.

Η ζέστη μας ταλαιπωρεί. Δεν περνάει καθόλου αέρας στη διάβαση, που κάνει μια στροφή στην είσοδο προς τον κόλπο της Σούδας και από εκεί κατευθύνεται προς νότο. Πρέπει όμως να προχωρήσουμε. Η εμπροσθοφυλακή, που βρίσκεται ακόμα στην κορυφή, έχει ανοίξει δρόμο. Μόλις λάβει τέλος η μάχη της στη μεγάλη διακλάδωση του δρόμου Ρεθύμνου-Σφακίων, τότε θα εξαρτούμασταν πάλι από τις ίδιες μας τις δυνάμεις.

Οι Ορεινοί Κυνηγοί εντοπίζουν τον στρατηγό τους στον Στύλο. Στέκεται σε μια είσοδο σπιτιού και συνομιλεί με κάποιους αξιωματικούς. Ο Στύλος είναι ένα μικρό χωριό με λίγα σπίτια, που εκτείνονται μεταξύ του δρόμου και μιας απόκρημνης βραχώδους πλαγιάς. Ένα και μοναδικό μαγγανοπήγαδο εφοδιάζει αυτό το πάρα πολύ φτωχικό χωριό με νερό. Ακούγεται αδιάκοπα το «Heil κύριε στρατηγέ» των προελαύνοντας μέσω του στενού δρόμου Ορεινών Λόχων.

Έρχεται τώρα και ο 2ος Λόχος του τάγματος μας. Ο νέος επικεφαλής του παρουσιάζεται στον στρατηγό. Έρχεται τώρα στον δρόμο και λέει: "Heil 2ε! Τα καταφέρατε καλά, νέοι! Είμαι ικανοποιημένος με εσάς". Οι Ορεινοί Κυνηγοί είναι πάρα πολύ υπερήφανοι με αυτή την αναγνώριση!

"Τιμή στον διοικητή!" Για τον διοικητή τους R. πέφτουν ακόμα και στην φωτιά. Αυτός γνωρίζει πως να τους κερδίζει, αυτούς τους Βαυαρούς του, τους Σβάμπεν και τους Αλαμανούς, που καταϊδρωμένοι, γεμάτοι σκόνη και αφυδατωμένοι μετακινήθηκαν, μαχόμενοι και προελαύνοντας, μέσω των μισών Βαλκανίων και ακόμα αντέχουν και είναι ανίκητοι. Οι Άγγλοι πίστευαν, το τροπικό κλίμα και ο μακρύς δρόμος ανεφοδιασμού θα τους εξασθένιζαν. Τραγουδούν όμως, και μάλιστα μετά από μια τρίωρη πορεία, κάτω από τριάντα οχτώ βαθμούς ζέστη. Τραγουδούν το αγαπημένο τους τραγούδι με το λυπημένο και συγχρόνως χαρούμενο «γιόντελ» στο τέλος:

Ο κόσμος είναι μάλλον τόσο μεγάλος και μακρινός,

γεμάτος από τη λάμψη του ήλιου.
Το ομορφότερο κομμάτι όλων
είναι η πατρίδα μου.
Heide, heidu, heitralalala, heitralalala.

Ακούγεται δυνατά, από τα υψώματα μέχρι κάτω, εκεί όπου караδοκούν μερικοί ακόμα Άγγλοι και ένοπλοι πολίτες.

“Πυροβολήστε τα σκυλιά, δεν θα έρθουν στις ώρες «υποδοχής κοινού»”. Ο ούτε είκοσι τριών ετών νέος παραμερίζει με το αριστερό του χέρι τα μαλλιά, από το μέτωπο του και δένει πιο σφιχτά το ματωμένο πανί, που έχει με αυτό επιδέσει το τραυματισμένο δεξί του χέρι. Θέλει να παραμείνει στον λόγο του.

29 Μαΐου 1941.

Ο ανθυπολοχαγός L. έχει σταλθεί με δύο άντρες ως Ασφάλιση Χώρου. Προελαύνουμε στην κορυφή της πρώτης διμοιρίας. Τρεις νέοι αξιωματικοί.

«Ωφελεί ο πόλεμος, για να δούμε την Κρήτη;».

«Σε τι χρειάζεται ο πόλεμος;».

«Τι σημαίνει άραγε πόλεμος;».

«Πιστεύω όμως, ενάντια στην έως τώρα αντίληψη μου, ότι αυτός αποτελεί ένα φυσικό φαινόμενο για ζωή των λαών, όπως μια καταιγίδα, ένας σεισμός ή μια καταστροφική πλημμύρα. Όπως περιορίζεται χρονικά μια καταιγίδα και ένας κεραυνός για την εποχή του καλοκαιριού, κατά τον ίδιο τρόπο ανήκει και ο πόλεμος, ως φαινόμενο, στο καλοκαίρι».

«Φυσικό φαινόμενο;»

«Ναι, αλλά δεν εννοώ με τούτο, ότι προέρχεται ανεξέλεγκτα από οπουδήποτε και κυριαρχεί ασυγκράτητα έως ότου κοπάσει η ενέργεια του».

«Είναι, σύμφωνα με την αντίληψη σου, λοιπόν περιορισμένου χρονικού διαστήματος;»

«Σύμφωνα με την ανθρώπινη θέληση».

«Αναγκάιος όμως για την κρίση των λαών, όπως η σκλήρυνση για το ατσάλι και ταυτόχρονα αναπότρεπτος, επειδή αντλεί, όπως φαίνεται, τα αρχέγονα συστατικά του στοιχεία από την ίδια την ανθρώπινη ύπαρξη».

«Αχ, σύντροφοι, ο πόλεμος, πόλεμος! Ο κόσμος είναι τόσο όμορφος».

Ένα εξοστρακισμένο βλήμα σφυρίζει πάνω από κεφάλια μας.

«Παρ’ όλα αυτά...» λέει ο νεότερος από εμάς και γελάει για κάποιαν λόγο. Ο καθένας μας κουβαλάει τις σκέψεις του στην προέλαση.

Αφότου εκδίδωξε η εμπροσθοφυλακή τη νύχτα τον αντίπαλο, είχαμε ξανά έναν στέρεο δρόμο, ως εφελτήριο της επίθεσης μας. Οι Νεοζηλανδοί όμως από χθες, είχαν πραγματοποιήσει μια προσεκτική μετακίνηση προς νότο. Εγκαταστάθηκαν ξανά στο πέρασμα του Ασκύφου και υπεράσπισαν με σθένος τον δρόμο προς τη θάλασσα. Η κορυφή προωθείται υπό πλήρη κάλυψη.

«Τεθωρακισμένο, το Αντιαρματικό Πυροβόλο μπροστά».

Η διαταγή φτάνει διαπεραστικά μέχρι πίσω. Οι άνδρες έρχονται λαχανιασμένοι με το πυροβόλο. Τοποθετούμαστε προσεκτικά δίπλα στον βράχο και προωθούμαστε μέτρο ανά μέτρο με το Πυροβόλο Όπλο. Δεν ρίχνεται καμία βολή.

Παράξενο. Ο επικεφαλής του λόχου σηκώνει τους ώμους και κοιτάζει για μια φορά ακόμα μέσα από τα κιάλια του. Το τεθωρακισμένο στέκεται στον δρόμο, κάπως γυρισμένο στα πλάγια και έχει στρέψει σε εμάς τα νώτα του. Μπορεί να διακρίνει

κάποιος ξεκάθαρα τον μπλε καπνό από τα καυσαέρια. Κατά τα άλλα, όμως, δεν κινεί τον πυργίσκο του. Το Αντιαρματικό Πυροβόλο μας ρίχνει μια βολή. Επικρατεί σιωπή. Το τεθωρακισμένο έχει εγκαταλειφθεί. Γιατί; Ανεξήγητο, όπως τόσα άλλα, που οι Νεοζηλανδοί έχουν πράξει έως τώρα.

Είμαστε έκπληκτοι. Δεν συμβαίνει κάθε ημέρα, να βρίσκει κάποιος στον δρόμο ένα σύγχρονο τεθωρακισμένο με αναμμένη τη μηχανή, με εντελώς άθικτο το πυροβόλο του, με βενζίνη και πυρομαχικά. Τα ίχνη αίματος στο μπροστινό μέρος του οχήματος, πάνω από τη δεξιά ερπύστρια δώσουν, ενδεχομένως, μια κάποια εξήγηση. Δεν μπορούμε πουθενά να εντοπίσουμε κάποιον Βρετανό.

Ένας γέρος άνδρας στέκεται μπροστά από το, απόμερα βρισκόμενο, σπίτι του. Ρωτάμε: "νερ; Νερό;" "Nix νερό." Έχει όμως κρασί. Πίνουμε μόνο μια γουλιά, γιατί αισθανόμαστε αμέσως, ότι θα καταστεί κατά τη διάρκεια της προέλασης μας ύπουλο και αμέσως θα μας ζαλίζει.

Ένα Fieseler Storch ρίχνει σε μας μια ανακοίνωση. Ο διοικητής δεν θέλει να αποκρύψει το περιεχόμενο της στους άνδρες του. «Ζήτη, οι Γερμανοί Ορεινοί Κυνηγοί απελευθέρωσαν τους περικυκλωμένους Αλεξιπτωτιστές, πλησίον του Ρεθύμνου». Είναι η πρώτη πληροφορία, που φτάνει από άλλους εμπόλεμους τομείς του νησιού στα αφτιά μας. Δεν είμαστε μόνο εμείς, επομένως, που έχουμε προελαύσει.

Ο ρυθμός προέλασης μας γίνεται ολοένα και πιο γρήγορος. Θα κατορθώσουμε, ενδεχομένως, να «τσακώσουμε» τον εχθρό ακόμα και πριν την ορεινή διάβαση και μάλιστα τόσο εγκαίρως, ώστε να φτάσουμε, παρακάμπτοντας το μικρό φαράγγι, στα βουνά κατά τη διάρκεια της μέρας. Τα βλήματα του Αγγλικού Πυροβολικού και των Ολμοβόλων έχουν αποκλείσει την πρόσβαση στην κοιλάδα. Δεν θα βιαστούμε, επομένως, να εισχωρήσουμε εκεί. Έχουμε πάρει ήδη το μάθημα μας. Γνωρίζουμε ακόμα, όταν οι Άγγλοι υποχωρούν, δεν ανεβαίνουν με ευχαρίστηση στα βουνά και ιδιαίτερος, με αυτή τη ζέστη. Αυτό το αφήνουν στους Γερμανούς.

Η Περίπολος Αναγνώρισης μας ανεβαίνει σχεδόν κάθετα στις πλαγιές, για να εντοπίσει τον εχθρό. Δεν αντέχουμε πλέον. Δεν κάνουμε εδώ και αρκετό διάστημα αστεία μεταξύ μας, αλλά προχωράμε. Γνωρίζουμε ότι αυτές οι ώρες θα είναι καθοριστικής σημασίας για το εάν οι Άγγλοι κατορθώσουν να δημιουργήσουν ένα νέο μέτωπο ή θα επιβιβαστούν οι δυνάμεις τους στα πλοία για να μεταφερθούν σε κάποιο ασφαλές μέρος. Μια αναφορά της Αεροπορίας μας παροτρύνει να βιαστούμε πολύ.

Εξήντα με εβδομήντα περίπου φορτηγά, νοτίως της Ίμπρου. Ο δρόμος σταματάει στον νότο. «Αξίζει τον κόπο !». Η Ίμπρος είναι το επόμενο ορεινό χωριό, πίσω από το Ασκύφου. Η καρδιά μας χτυπάει ήδη: «Αξίζει τον κόπο, αξίζει!». Η Περίπολος Αναγνώρισης μας σιγοπερπατάει εν μέσω των σωρών κορημάτων, σαν να βρίσκεται σε κυνήγι αγριοκάτσικων, περνάει μέσα από κάθετες πλαγιές και αναρριχάται στις κοφτερές ρωγμές του βουνού από ασβεστόλιθο. Εάν μας ανακαλύψουν τώρα οι Νεοζηλανδοί, είμαστε χαμένοι. Έχουμε τον ήλιο στο πρόσωπο και οι άσπρες πέτρες μας τυφλώνουν τόσο πολύ, με αποτέλεσμα να μην μπορούμε να δούμε ούτε στα δέκα βήματα μακριά, χωρίς τα μάτια μας να δακρύζουν από πόνο. Η 1η Διμοιρία του 1ου Λόχου έφτασε, στις 17:00, στο διατασσόμενο Ύψωμα 999. Μετακινούμαστε μέσω της κορυφογραμμής και κοιτάζουμε αμέσως κάτω στη διάβαση. Ουρλιάζουμε τώρα από ξέφρενη χαρά. Κάτω από εμάς βρίσκονται αγγλικά φορτηγά. Δύο λόχοι περίπου

κάθονται ανακούρκουδα, περιμένοντας, στον δρόμο. Οι υπεύθυνοι στρατιώτες μιας Φωλιάς Πολυβόλων, που έχει ως αποστολή την πλάγια, από τα πίσω, κάλυψη της διάβασης, σταματάνε αυτή τη στιγμή να ρίχνουν πυρά.

Ένα τεθωρακισμένο μικρό φορτηγό προσπαθεί να κρυφτεί, κινούμενο σε έναν ασφαλή χώρο. Δεν μπορέσαμε δυστυχώς να εντοπίσουμε τα ολμοβόλα και πυροβόλα. Πρέπει να βρίσκονται πολύ μέσα στα βουνά ή πίσω από μια, από της πάμπολλες, στροφές του απότομου ορεινού δρόμου. Τα όπλα όμως που διαθέτουμε, μας αρκούν. Στις 19:15 αρχίζουν τρία Βαριά Πολυβόλα να ρίχνουν πυρά. Εκεί κάτω δημιουργείται ένας ξέφρενος πανικός. Ουρλιαχτά και εντολές. Ορισμένοι Νεοζηλανδοί λαμβάνουν με τα τυφέκια τους θέση μάχης και πυροβολούν προς πάσα κατεύθυνση. Τα φορτηγά και το μικρό τεθωρακισμένο φορτηγό οδηγούνται σε ασφαλές μέρος.

Στο εν τω μεταξύ, ανακαλύψαμε τα αγγλικά πολυβόλα επίσης. Εκτός αυτών, τρία ακόμα πυροβόλα βάλλουν εναντίων του υψώματος μας και σφυροκοπούν ολόκληρη την κορυφογραμμή, ψάχνοντας μας. Τα πυρά σίγησαν λίγο πριν τις 20:00. Οι Νεοζηλανδοί υποχωρούν. Η κατάσταση έχει γίνει για αυτούς πλέον πολύ δυσάρεστη. Επιτιθόμαστε στη διάβαση. Οι Άγγλοι εκκενώνουν τον χώρο, τρεπόμενοι σε φυγή. Τμήματα του 2ου και του 3ου Λόχου κατεβαίνουν από τα υψώματα και φτάνουν κατά την έλευση της νύχτας στην ορεινή διάβαση.

Νωρίς τις πρωινές ώρες, κατά τις 2:00, ένας αγγελιοφόρος ξυπνάει τον διοικητή του τάγματος, που βρίσκεται σε μια εσοχή ενός βράχου. "Κύριε αντισυνταγματάρχη, αναφορά από τον 1ο Λόχο, την Περίπολο Αναγνώρισης της 1ης Διμοιρίας, ότι το χωριό Ασκύφου βρίσκεται λίγο μετά τα μεσάνυχτα χωρίς την παρουσία του εχθρού".

30 Μαΐου 1941.

Οπισθεν της διάβασης του Ασκύφου, τέσσερα εχθρικά τεθωρακισμένα καλύπτουν τις μετακινήσεις των Άγγλων. Τα βουνά προβάλλονται απόκρημνα προς το ύψωμα, δεξιά και αριστερά της κοιλάδας και εμποδίζουν κάθε προώθηση σε ευθεία γραμμή. Κάθε φορά που ένας πυργίσκος τεθωρακισμένου διακρίνεται στην καμπή του δρόμου, δέχεται και ένα μικρό «δώρο». Η δύναμη πυρός όμως αυτού του πράγματος είναι πάρα πολύ μεγάλη σε σύγκριση με τα αντιαρματικά μας όπλα. Η ομάδα μας, μαζί με την 3η Διμοιρία, πρέπει να κατέβει από την πλαγιά και να βρει κάλυψη. Ένα Αντιαρματικό Πυροβόλο σύρεται μπροστά. Είναι ανάγκη να παραμονεύσει προσεκτικά και να στοχεύσει, ειδάλλως δεν θα μπορέσουμε επ ουδενί τον τρόπο να προχωρήσουμε. Ένα Γερμανικό Αναγνωριστικό πραγματοποιεί πτήση χαμηλού ύψους, σχετικά μακριά από τη διάβαση. Έχει διακρίνει ίσως την κατάσταση και θα μας φέρει κάποια Αεροσκάφη Καθέτου Εφόρμησης ως βοήθεια. Θα πρέπει προσωρινά να τα βγάλουμε πέρα μόνοι μας. Μόνο με μια μεγάλη παράκαμψη από τον νότο, θα κατορθώσουμε να περάσουμε τη διάβαση. Κρίμα που τα λαφυραγωγημένα οχήματα μας έμειναν πίσω. Η περιοχή της Ίμπρου βρίσκεται ξανά σε πλήρη οργασμό μετακινήσεων. Υπάρχουν τώρα φορτηγά και επιβατικά οχήματα σε αφθονία, αλλά για μας, δυστυχώς, κανένας δρόμος πάνω στα βουνά. Μόνο οι κύριοι Άγγλοι μετακινούνται οδικώς.

Ο διοικητής τοποθετεί τον 1ο Λόχο στην κορυφογραμμή, ανατολικά της Οδού Προέλασης. Ο 2ος λαμβάνει την εντολή να προωθηθεί προς θάλασσα, διαμέσου των Λευκών Ορέων και να αποκόψει, στις σημαντικότερες θέσεις, τη ζωτικής σημασίας Οδό Υποχώρησης των Άγγλων. Ο 3ος και ο 4ος θα παραμείνουν στον δρόμο, για το αποφασιστικό ρήγμα στις βρετανικές θέσεις.

Η ζέστη τρεμοπαίζει πάνω από τις πέτρες. Σκαρφαλώνουμε από μια κοίτη ποταμού στο ύψωμα και έπειτα προωθούμαστε για περίπου μια ώρα, διαμέσου ενός αραιού και προσβάσιμου ελατόδασους. Σε σύντομο όμως διάστημα βρισκόμαστε ξανά στην «Κρήτη»: οι πλαγιές των βουνών και τα φαράγγια είναι εντελώς φαλακρά, άψυχα και άνυδρα δάση μας υπενθυμίζουν σαρκαστικά την έλλειψη σκιάς. Τα άσπρα κουφάρια των από τον αέρα, βροχή και ήλιο ξασπρισμένων κλαδιών μας συνοδεύουν κάθε στιγμή, με μια άσπλαχνη ομοιομορφία. Από τη στιγμή που έχουμε προσπεράσει τις γόνιμες κοιλάδες της Κεντρικής Κρήτης και την καταπράσινη ακτογραμμή μεταξύ του Μάλεμε και του κόλπου της Σούδας, αντιλαμβανόμαστε επακριβώς ότι βρισκόμαστε στο ύψος της Βορείου Αφρικής και οι στρατιώτες δύο διαφορετικών λαών θα πρέπει να αντιπαρατεθούν υπό τις ίδιες σχεδόν συνθήκες, σε τούτο το πεδίο μάχης της Μεσογείου, μακριά από την πατρίδα τους και να αποδείξουν το σθένος τους, τη στρατιωτική εκπαίδευση και την αυτοπειθαρχία τους.

Εγκαταλείψαμε κάτω στην κοιλάδα, όλα όσα δεν χρειαζόμαστε απαραίτητως και δεν είναι αναγκαία για την επιχείρησή μας. Το Βαρύ Πολυβόλο είναι το μοναδικό Βαρύ Όπλο που μεταφέρουμε μαζί μας. Πρέπει να κινηθούμε γρήγορα, επειδή από την ταχύτητα της προέλασής μας εξαρτάται, εάν μπορούμε να αιφνιδιάσουμε τους Άγγλους. Τα κιβώτια των πολεμοφοδίων είναι αρκετά βαριά για αυτήν την πολύωρη και επίπονη πορεία, μέσω απόκρημνων βραχωδών πλαγιών και των σωρών από κορήματα.

Κατά τη σύντομη ανάπαυλα δίπλα σε ένα απομονωμένο σημείο ύδρευσης, ο επικεφαλής του λόχου πήρε την απόφαση προς μια κάθοδο ενός φαραγγιού, που οδηγεί από βορρά προς νότο, ακριβώς στο σημείο κατάληξης της υποχώρησης των Βρετανών, δηλαδή στο μικρό λιμάνι των Σφακίων.

Τρεις ημέρες, ήδη, μετακινούμαστε και σκαρφαλώνουμε, διασχίζοντας το νησί. Ο επισιτισμός για τα τμήματα εμπροσθοφυλακής δεν έχει φτάσει. Χθες βράδυ σφάξαμε τρία αρνιά και τα σουβλίσουμε. Ως ψωμί τρώμε κρητικό πρόβειο τυρί και πίνουμε νερό. Ψαρεύουμε με το μαχαίρι γυρίνους και άλλα ψάρια. Και οι δύο επικεφαλής των Ομάδων Προστασίας, που προωθούνται προς τα αριστερά και τα δεξιά των υψωμάτων, για να καλύψουν τον κύριο όγκο του λόχου, σταματούν. Η κοίτη του χειμάρρου έχει κοπεί στα δύο. Τα αποκομμένα τμήματα της έχουν συχνά τρία μέτρα ύψος. Η ταχύτητά μας έχει αυξηθεί, παρά ταύτα, από το πρωί, σαν να είχαμε καθυστερήσει. Τα χιτώνια ξεκουμπώνονται και ανασηκώνονται τα μανίκια. Μαύρος ιδρώτας διαπερνά το γκριζοπράσινο ύφασμα. Η δεύτερη ώρα της κατάβασης. Η κοίτη του ρυακιού έχει τώρα τριάντα με πενήντα περίπου μέτρα πλάτος. Το φως αντανακλάται στις άσπρες επίπεδες πέτρες. Τα κομμένα τοιχώματα ασβεστόλιθου υψώνονται κάθετα, πάνω από εκατό μέτρα. Στις κορυφογραμμές υπάρχουν πυκνές συστάδες από θάμνους. Γνωρίζουμε επακριβώς σε ποιον κίνδυνο βρισκόμαστε. Κανείς δεν μιλάει. Ο επικεφαλής του λόχου κάνει σινιάλο. Όλοι ανεξαιρέτως μένουμε ακίνητοι. Ακούγεται μόνο η σιγανή, σπασμωδική αναπνοή του πίσω από αυτόν άνδρα. Που βρίσκονται οι Ομάδες Προστασίας μας; Δεν μπορούμε να περιμένουμε. Είναι ήδη 14:00.

Χρειαζόμαστε δύο ώρες ακόμα, μέχρι να φτάσουμε στην έξοδο της κοιλάδας και ο ήλιος δύει στις 20:00. Η Ομάδα Εμπροσθοφυλακής κάνει σινιάλο: η περιοχή χωρίς την παρουσία εχθρού. Ο λόχος τίθεται ξανά σε κίνηση, τόσο αθόρυβα, όσο καθίσταται αυτό δυνατό, για τα βαριά μας παπούτσια με τα καρφιά. Η μια ομάδα πίσω από την άλλη, με είκοσι μέτρα απόσταση, εφοδιασμένη ενάντια κάθε αιφνιδιασμού. Η κοιλάδα είναι σαν

μια θάλασσα από ανθισμένες πικροδάφνες. Μπορεί κάποιος εδώ σχεδόν να ξεχάσει, ότι εξελίσσεται πόλεμος. Κάνουμε τώρα μερικά άλματα και βρισκόμαστε μπροστά από μια ομάδα αιφνιδιασμένων Άγγλων, που έχουν κατασκηνώσει κάτω από τη λιγοστή σκιά των θάμνων. Δεν έχουν τον χρόνο, ούτε να αρπάξουν τα όπλα τους. Είχαν ακούσει μάλλον τα βήματα μας, αλλά δεν θεώρησαν ότι είμαστε Γερμανοί. Νόμισαν ότι ήταν μια αγγλική ομάδα αντικατάστασης τους. Σηκώθηκαν κουρασμένοι. Ένας τρικλίζει. Όλοι αυτοί οι Βρετανοί φαίνονται τόσο αλλόκοτοι: φουσκωμένα, κόκκινα πρόσωπα, με σκούρες κηλίδες, μέχρι που λένε έπειτα: «Water, water, please camerades-νερό, νερό, σας παρακαλούμε σύντροφοι». Τους δίνουμε την τελευταία γουλιά από τα παγούρια μας, αν και ο επικεφαλής του λόχου μας έχει προειδοποιήσει: «μην είστε τόσο γενναιόδωροι με το νερό, δεν έχει ακόμα βραδιάσει». Οι σκληροτράχηλοι όμως στρατιώτες μας έχουν μια ευαίσθητη καρδιά παιδιού. Καλύτερα να διψάσουν αυτοί οι ίδιοι. “Έτσι έχουμε συνηθίσει”, λέει ένας.

Ο αριθμός των αιχμαλώτων αυξάνεται. Θα έχει ανέλθει, εν τω μεταξύ, στους τριάντα, μεταξύ των οποίων ένας επικεφαλής, κάμποσοι Έλληνες αξιωματικοί και πολλοί Βρετανοί από το νησί της Κύπρου. Δεν έχει τέλος.

Η κοιλάδα ανοίγει κάπως. Σύμφωνα με την εκτίμηση μας, θα υπολείπονται ακόμα οχτακόσια μέτρα το πολύ έως τη θάλασσα. Η σιωπή τρομάζει. Ακούμε από πολύ μακριά, μόνο, τις οβίδες των πυροβόλων μας, που ρίχνονται ακόμα γύρω από τη διάβαση, πίσω από το Μονοπάτι Ασκούφου. Όλοι ρωτάνε, που βρίσκονται οι Ομάδες Προστασίας των Υψωμάτων. Ο επικεφαλής του λόχου δαγκώνει το κάτω χείλος του. Διστάζει ακόμα. Εάν περιμένει, έως ότου οι ομάδες έρθουν στην κοιλάδα, μπορεί να περάσουν ώρες. Πιθανότατα, έχουν επιτεθεί στον εχθρό ή η μετακίνηση τους έχει παρουσιάσει μεγαλύτερες δυσκολίες. Το να περιμένουν, σημαίνει απώλεια του στοιχείου αιφνιδιασμού και μη προσφερόμενη βοήθεια για τη διείσδυση στο Μονοπάτι Ασκούφου. Έχει στο μυαλό του την παλιά ρήση «Όποιος δεν τολμά, αυτός δεν θα κερδίσει» και κοιτάζει διαδοχικά τους άνδρες του. Διατάζει τότε: “Συνεχίζουμε”. Δεν έχουμε κάνει ούτε εκατό βήματα και βλέπουμε τους Βρετανούς να κάθονται πάνω εκεί στους βράχους, δεξιά και αριστερά του φαραγγιού. Λιάζονται και απολαμβάνουν τη θαλασσινή αύρα που τους δροσίζει εκεί που κάθονται. Είναι το ίδιο έκπληκτοι με εμάς και μας κοιτάζουν από ψηλά γεμάτοι περιέργεια. Ακούγεται δυνατά από εκεί πάνω: «Italiano-Ιταλοί;» Τους φωνάζουμε: « Κατεβείτε κάτω και παραδοθείτε, δεν έχει νόημα πλέον να πολεμήσετε”. Ήταν παράτολμο στην κατάσταση που βρισκόμασταν. Θα έπρεπε να ρισκάρουμε αυτή την προσπάθεια, γιατί βρισκόμαστε ήδη στην φάκα. Ο καθένας από εμάς το συνειδητοποιεί αυτό ενστικτωδώς. Ορισμένοι Άγγλοι σηκώθηκαν τώρα. Οι μισοί από αυτούς βρίσκονταν ακόμα σε κατάσταση γαλήνης. Άλλοι καλύφθηκαν προσεκτικά πίσω από τους βράχους. Ο επικεφαλής του λόχου απέσυρε αστραπιαία τη 2η και την 3η διμοιρία. Η 1η ήταν ήδη μπροστά, πολύ μακριά, για να ακούσει τη διαταγή.

Τώρα έπεσε ο πρώτος πυροβολισμός. Ένα αγγλικό πολυβόλο άρχισε να γαζώνει. Τοποθετήσαμε ένα πολυβόλο σε θέση πυρός, αλλά δεν μπόρεσε να ρίξει. Ο Πρώτος Πολυβολητής έσκυψε και πήρε το όπλο του. Εκτινάζονται άμμος και πέτρες, καθώς ρίχνονται πυρά γύρω από εμάς, στην κοίτη του ρυακιού. Καθόμαστε κυκλικά στο έδαφος, σαν τον δίσκο ενός γραμμοφώνου. Δεν υπάρχει καμία κάλυψη, τίποτα. Ένα δεύτερο πολυβόλο δραστηριοποιείται. Βρετανοί ελεύθεροι σκοπευτές βρίσκονται και από τις δύο πλευρές της κοιλάδας και πυροβολούν εναντίων μας. Ήταν ένα σωστό «κυνήγι λαγού». Στην αρχή υποχωρήσαμε, δεν είχε νόημα να παραμείνουμε εκεί. Οι

Άγγλοι ήταν τώρα, ακριβώς πάνω από εμάς. Ακούγαμε πως φώναζε ο ένας με τον άλλο. Έπρεπε να αποφασίσουμε σε κλάσματα δευτερολέπτου για τη ζωή ή τον θάνατό μας. Υπήρχε ένας βράχος εκεί, στα τριάντα βήματα. Παραδίπλα, ένα πεύκο με πυκνό φύλλωμα. Τρεις από εμάς θελήσαμε να τολμήσουμε ένα άλμα. Φέραμε το ένα πόδι δίπλα στο άλλο. «Προσοχή, φύγαμε». Βρισκόμασταν σε ένα στενό, με άμμο πάνω του, χαντάκι. Δεν χρυσίμευε σε καμία περίπτωση ως κάλυψη, επειδή οι νεαροί πυροβολούσαν από ψηλά. Πήδηξε ο πρώτος. Ο δεύτερος στο κέντρο έπεσε κάτω. Ο μπροστινός άκουσε την κραυγή του και έτρεξε πίσω. Κινηθήκαμε για βοήθεια. Είπε μόνο «ανάθεμα» και τον έπιασε από τους ώμους του. Ο άλλος ήταν ήδη νεκρός. Ξαναπήγαμε αμέσως δίπλα στον βράχο. Ένα επιφανειακό τραύμα από σφαίρα στο ισχίο, ένα διαμπερές τραύμα πάνω στην φτέρνα. Είμαστε πέντε άνδρες πίσω από αυτόν τον μοιραίο βράχο, οι τρεις ήδη τραυματισμένοι και παρατηρούσαμε σαν λύγκες κάθε χτύπημα, για να εντοπίσουμε που βρίσκεται ο εχθρός. Οι σφαίρες περνούσαν ξυστά πάνω από τα κεφάλια μας και έπεφταν σωρηδόν οι πευκοβελόνες πάνω μας. Τα πυρά εξοστρακίζονταν στο πάνω μέρος του βράχου μας. Ένας τραυματισμένος σύντροφος βρισκόταν στην κοίτη του ρυακιού, σε πολύ κοντινή απόσταση από εμάς. Φωνάξαμε δυνατά προς τα εκεί. Ένα χαλάζι από πυρά ρίχθηκε γύρω από εμάς. Απάντησε: "Μείνετε κάτω, μην με μεταφέρεται. Εγώ τελείωσα. Έχω δεχθεί σφαίρα στο στομάχι και στο στήθος. Νερό, νερό". Του πετάξαμε ένα παγούρι. Είναι η τελευταία ποσότητα νερού μας. Μετά που το ρίξαμε, κινηθήκαμε πολύ γρήγορα πίσω από τον βράχο. Μια ομάδα από στρατιώτες εμφανίστηκε πάνω εμάς, ανάμεσα στα φυλλώματα των δέντρων. Ζαρώσαμε ο ένας δίπλα στον άλλο. Όταν ο τραυματίας άπλωσε το χέρι του να πιάσει το παγούρι με το νερό, ένα πολυβόλο άρχισε να βάλλει εναντίων του. Δεν μπόρεσε να πιει άλλο.

Είμαστε χλωμοί και τρέμουμε από οργή και εσωτερική έξαψη. Ένας από εμάς βγάζει προσεκτικά το τυφέκιο του, αριστερά από τον βράχο. Πυροβολεί δύο φορές και έπειτα σωριάζεται με μια αδύναμη κραυγή προς τα πίσω. Καθώς σκοτεινιάζει, τραγουδάει σιγανά με κλειστά τα χείλια, με αποτέλεσμα να μην μπορούμε σχεδόν να τον καταλάβουμε: "Στα υψώματα, κοντά στο Sedan, εκεί βρίσκονταν έπειτα από αιματηρή μάχη..." Δεν μπόρεσε να συνεχίσει. Από τα μάτια του σκληραγωγημένου στρατιώτη πέφτουν δάκρυα από αργή, που δεν μπορεί να κάνει κάτι.

Τώρα έχει έρθει η σειρά μας. Οι σφαίρες δεν ρίχνονται πλέον από μπροστά, αλλά από ψηλά, πλάγια. «Έξω!» Και τα κλάσματα του δευτερολέπτου ήταν για μας σημαντικά. Πηδήξαμε έξω με μια απόλυτη, όμως, αυτοπειθαρχία. Ο πρώτος βγήκε και έτρεξε στην επόμενη κάλυψη. Ένα σύντομο κάλεσμα. Ο δεύτερος ρίχθηκε στο ίδιο κοίλωμα και όταν βρέθηκε μετά λίγα βήματα μετά πίσω, έκανε ο πρώτος ένα πήδημα προς τα πίσω μέχρι τον επόμενο μικρό βράχο. Έτσι οπισθοχωρούσαμε. Οι νεαροί πυροβολούν τώρα με εμπρηστικές σφαίρες. Ολόκληρη η κοιλάδα αρχίζει τώρα να τσιτσιρίζει. Τα έλατα καίγονται σαν δαδιά, το κίτρινο, ξερό από τον ήλιο, γρασίδι αρχίζει να πιάνει φωτιά, και δημιουργεί έναν αόρατο τοίχο μπροστά μας. Δεν πρέπει να πανικοβληθούμε. Ο καπνός δημιουργεί κάλυψη! Ήρεμα, ήρεμα!

Παρατηρούμε πολύ σύντομα, ότι οι πικροδάφνες δεν έχουν πιάσει φωτιά. Είναι ο μοναδικός μας σύμμαχος, μας προσφέρουν σκιά και προστασία από κάθε ορατότητα. Τρεις φορές έπρεπε να βγούμε από την κάλυψη μας. Στις 15:32, στις 16:03 και ακόμα στις 16:45. Μια ματιά στο ρολόι προσφέρει πάντα μια ηρεμία και βεβαιότητα. Μπορέσαμε και περισυλλέξαμε δύο τραυματισμένους συντρόφους ακόμα, φτάσαμε έπειτα σε έναν ασφαλή, επίπεδο, αποκολλημένο, βράχο, που είχε κυλήσει από την

απόκρημνη πλαγιά μέχρι κάτω στην κοιλάδα και στέκονταν τώρα εκεί μπροστά μας, ελαφρά λυγισμένος, σαν μια ασπίδα εναντίων των αγγλικών τυφεκίων. Η πλευρά πάνω από τα κεφάλια μας προεξείχε κάπως και μας προστάτευε από τα δεξιά. Οι σφαίρες σφύριζαν δίπλα μας, τόσο που μπορούσαμε να αισθανθούμε τη θερμότητα τους, έπεφταν όμως μόλις δέκα πόντους δίπλα από τα πόδια μας στη ξεβρασμένη άμμο.

Κανείς δεν ξεπετάγεται από τη θέση του τώρα πλέον. Δόξα τω θεό, η διμοιρία φαίνεται να έχει βρει μια ασφαλή κάλυψη κάπως. Δεν μπορούμε να αναμένουμε μια ανακούφιση από τον λόχο. Χρειάστηκε τουλάχιστον τέσσερις ώρες να ανέβουμε στο φαράγγι και μετά ακόμα δύο ώρες μέχρι τα υψώματα. Μέχρι να φτάσουμε εκεί ήταν για πολύ ώρα σκοτάδι. Οι Ομάδες Προστασίας ήταν η μοναδική μας ελπίδα. Αναμέναμε γεμάτοι λαχτάρα το πρώτο σφυροκόπημα γερμανικού πολυβόλου. Περιμέναμε από το μεσημέρι, στις 15:00 έως το βράδυ, στις 20:30. Θα καταφέρουν οι σύντροφοι να διασπάσουν τη γραμμή στο Πέρασμα Ασκούφου; Περιμέναμε μάταια ένα ατελείωτο απόγευμα. Δεν μπορούμε πια να μιλήσουμε. Τα λαρύγγια και η γλώσσα μας έχουν «νεκρώσει» από τη δίψα, σαν να είναι ξένα σώματα πάνω μας. Χαμογελούσαμε με άκαμπτα πρόσωπα, για να δώσει θάρρος ο ένας στον άλλο. Τέσσερις ώρες ακόμα, τρεισήμισι, δύο ώρες και ένα τέταρτο ακόμα και ξεκινάμε. Άρχισε να σουρουπώνει και μετά νύχτωσε. Περισυλλέξαμε ξυπόλητοι τους τραυματίες μας. Τους σέρναμε για έξι ώρες διαμέσου του φαραγγιού. Στην αρχή, κάθε πέτρα, που κυλούσε, προκαλούσε σφοδρά πυρά από το ύψωμα. Έπρεπε κάποιους συντρόφους να τους αφήσουμε πίσω, επειδή είχαν μεγάλη απώλεια αίματος. Τους μεταφέραμε το ξημέρωμα. Κάθε δέκα λεπτά προσποιούμαστε τους νεκρούς πάνω στις ζεστές πέτρες. Πολύ μετά τα μεσάνυχτα φτάσαμε στην πρώτη πηγή. Νερό, νερό! Αποκοιμόμαστε, εκεί όπου καθόμασταν ή βρισκόμασταν. Ένας εκ των συντρόφων μας, ένας λοχίας, είχε ανέβει πιο ψηλά μέσω του μονοπατιού και κατέβηκε όλον τον δρόμο πίσω, που είχαμε κάνει την προηγούμενη ημέρα σε περισσότερο από οχτώ ώρες, για να αναφέρει στο τάγμα και το πρωί, όταν ξυπνήσαμε, έφτασε πάλι σε εμάς αφού είχε διανύσει χωρίς στάση όλη αυτή τη διαδρομή. Δεν θα εκπλησσόμαστε, σύντομα, πλέον, που οι Άγγλοι εξηγούν αυτά τα κατορθώματα των Ορεινών Κυνηγών, ως απόρροια λήψης των «Φαρμάκων Ενέργειας». Γελάμε συχνά, με όσα διηγούνταν οι αιχμάλωτοι.

Ο 1ος Λόχος κατόρθωσε την ίδια ημέρα, να προωθηθεί τάχιστα μέσω των εχθρικών γραμμών και να φτάσει στα υψώματα, που ήταν σε πολύ μεγάλο βαθμό καθοριστικά για τη μοίρα των νεοζηλανδικών και αυστραλιανών στρατευμάτων. Οι προετοιμασίες των Άγγλων εξελίσσονταν ανυποψίαστα στο, χωρίς την παρουσία πλοίων, λιμάνι των Σφακίων, αναφορικά με τη φυγή τους από το νησί. Ο επικεφαλής του λόχου ζήτησε από τον διοικητή του τάγματος, μέσω ασυρμάτου, στις 19:30, την άδεια, να μπορέσει να αρχίσει την προέλαση του. Οι άνδρες του ήταν στα πρόθυρα κατάρρευσης και τα λίγα κατασχεμένα φορτηγά ζώα είχαν εξαντληθεί.

Αρχίζουν να γίνονται αισθητά τα μεγάλου μεγέθους αποτελέσματα της διεξαγόμενης, με εντατικό ρυθμό, καταδίωξης κατόπιν μάχης. Η περικύκλωση του αποκλεισμένου στα βουνά, πλησίον των Σφακίων και του Λουτρού, εχθρού είναι ζήτημα ωρών. Οι μονάδες εμπροσθοφυλακής μας βρίσκονται πάνω από τα στρατόπεδα του αντιπάλου, χωρίς να έχουν ρίξει ούτε μια σφαίρα. Οι φάλαγγες μεταφοράς κινούνται, βαριά φορτωμένες, από σήμερα το πρωί, στις 3:00, μέσω των καυτών πετρών του μονοπατιού.

Πώς δείχνουν άραγε οι Ορεινοί Κυνηγοί μας; Πώς φαινόμαστε εμείς όλοι; Ηλιοκαμένοι και αφυδατωμένοι, και οι στολές μας να κρέμονται κουρελιασμένες από τα σώματα

μας. Τα πηλήκια είναι τρύπια και λιγδιασμένα από τον ιδρώτα και τη βρωμιά, τα ορειβατικά υποδήματα είναι επιδιορθωμένα με μονωτική ταινία, οι σόλες είναι φθαρμένες και τα καρφιά έχουν βγει από τα γεμάτα ορμή άλματα και τις πτώσεις. Έχουν δοκιμαστεί επιτυχώς στους δρόμους των Βαλκανίων, στη Γραμμή Μεταξά και στην προέλαση μέσω Ελλάδος, αλλά τώρα, έχουν φτάσει στα όρια της αντοχής τους. Τα χέρια και τα πόδια τους είναι γδαρμένα και μελανιασμένα και είναι σπάνιο να υπάρχει μια μονάδα χωρίς τραυματίες στην τάξη της. Παρόλα αυτά, συνεχίζουν με αμείωτη ένταση. Δεν αισθανόμαστε πλέον τη ζέστη, έχουμε ήδη ξεπεράσει την κατάσταση της πλήρους κατάπτωσης και δίνουμε, για ακόμα μια φορά, όλες μας τις δυνάμεις για την επίτευξη του τελικού σκοπού. Πολεμοφόδια! Πολεμοφόδια! Αυτή είναι η μεγαλύτερη απαίτηση της μέρας τούτης. Πολεμοφόδια για το μεγάλο χτύπημα «συντριβής».

Οι φάλαγγες κινούνται ολόκληρη τη μέρα προς τα βουνά. Επίσης, έρχεται και η σίτιση. Δεν θα μπορούσαμε όμως να αντέξουμε χωρίς νερό. Οι μεταφορείς φέρνουν μέσα στα παγούρια τους τον θολό θησαυρό των πηγαδιών από χιλιόμετρα μακριά μπροστά στην κοιλάδα, εκεί όπου οι Ορεινοί Κυνηγοί караδοκούν στους γυμνούς, πυρακτωμένους βράχους. Αν κάποιος αγγίζει με γυμνό χέρι την κάνη του τυφεκίου, έχει την αίσθηση ότι θα καεί. Εδώ και εκεί, κάποιος διπλώνεται από πόνο και θερμοπληξία. Αυτούς τους συντρόφους μπορούμε να τους σκεπάσουμε μόνο με την τέντα της σκηνής και να τους προσφέρουμε κάπως δροσιά με μια χούφτα χλιαρό νερό.

Κάτω από εμάς βρίσκεται η θάλασσα, το λιμάνι των Σφακίων και ακόμα δυτικότερα αυτό του Λουτρού. Τα βουνά πέφτουν απότομα και με πολλές ρωγμές προς την πεδιάδα. Όπως ένα Κυκλώπειο Τοίχος, από το οποίο έχουν γκρεμιστεί πελώρια κομμάτια και όπως μια γιγαντιαία γροθιά εναντίων τιτάνιων δυνάμεων, έτσι ανυψώνεται η Κρήτη στις νότιες της ακτές προς την αιώνια μπλε χρώματος, ενίοτε με πλημμυρίδες, θάλασσα της Μεσογείου. Πιο ανατολικά, μερικά χιλιόμετρα λάσπης έθαψαν ένα άλσος, ένα άλσος, που σε λίγες εβδομάδες θα είναι φυσικά κίτρινο και βλοσυρό.

Εκεί πίσω ξεπροβάλλει, όμως, η μεγαλοπρεπής οροσειρά ξανά. Ο αφρός της θάλασσας βάφει τους πρόποδες της σε άσπρο χρώμα και το χτύπημα των κυμάτων βροντάει στις υπόγειες σπηλιές και σπήλαια. Νομίζουμε ότι ακούμε από εδώ το υπόκωφο βοητό επίσης.

Ο δρόμος Σούδας-Σφακίων, της απευθείας σύνδεσης Βορρά-Νότου, ελίσσεται από τη διάβαση με απότομες μεγάλες στροφές και διακόπτεται μονομιάς και εντελώς απροειδοποίητα τέσσερα χιλιόμετρα πριν τη θάλασσα. Στη θέση αυτή έχει παγιδευτεί το μισό, τουλάχιστον, Βρετανικό Εκστρατευτικό Σώμα της Κρήτης. Υπάρχουν δύο μόνο δυνατότητες, τώρα, για αυτές τις περικυκλωμένες μονάδες: είτε μια λυσσαλέα και αδυσώπητη μάχη έως την τελευταία σφαίρα και τον τελευταίο στρατιώτη, όπως είχε διεξαχθεί στον Γαλατά και τα Χανιά, είτε η φυγή προς τα πλοία, και μάλιστα μια άτακτη φυγή, έχοντας οι στρατιώτες εγκαταλείψει πίσω και το τελευταίο πιστόλι ή τυφέκιο. Δεν υπάρχει κάποια άλλη λύση. Το ίδιο το νησί είναι εναντίων των Άγγλων πλέον: κανένας δρόμος δεν τους εξυπηρετεί, καμία εξέδρα φόρτωσης δεν μπορεί να τους βοηθήσει, ούτε ένας γερανός δεν βρίσκεται στη διάθεση τους. Δεν είναι αρκετό, που ο δρόμος τους ευνοεί: πριν το ίδιο το χωριό βρίσκεται για ακόμα μια φορά το απροσπέλαστο εμπόδιο ενός βαθύ φαραγγιού, που δεν μπορούν να το διασχίσουν τα οχήματα. Ακόμα και εάν το λιμάνι των Χανίων δεν ήταν τόσο επίπεδο, σαν ένα πιάτο, θα χάνονταν, ακόμα και τότε, ο εξοπλισμός του «Βρετανικού Στρατού Κρήτης» κατά τη

διάρκεια της φυγής του. Όπως αναφέρεται σε ένα βρισκόμενο, μετά την υποχώρηση των Βρετανών στην Ελλάδα, από εμάς απόρρητο έγγραφο του Διοικητή της Στρατιωτικής Διοίκησης Μεσογείου: «έξι χιλιάδες Νεοζηλανδοί έχουν αφιχθεί χωρίς οπλισμό στην Αίγυπτο», το ίδιο θα σημειώνονταν και για τον κατατροπωμένο Συμμαχικό Στρατό Κρήτης, εάν αποβιβάζονταν σε οποιοδήποτε έδαφος της βρετανικής σφαίρας επιρροής.

Ένας, θεωρούμενος ως νεκρός, δεκανέας του 2ου Λόχου επέστρεψε αργά το πρωί. Κατέρρευσε δίπλα στο σημείο που υπήρχε νερό. Ανήκε σε αυτή τη διμοιρία, που είχε πέσει σε μια αγγλική ενέδρα χθες και μπόρεσε να ξεφύγει μόλις τη νύχτα από τον εχθρό. Δηγείται εξαντλημένος και λαχανιάζοντας: " Δεν άκουσα κανέναν να υποχωρεί το βράδυ, ούτε να δίδεται κάποια διαταγή. Παρέμεινα έτσι στο έδαφος. Άλλαξα για ακόμα μια φορά τη θέση μου, για να πάρω το μπαζούκας και τα πυρομαχικά του νεκρού συντρόφου, που ανήκε στην ομάδα μου. Δεν έκλεισα μάτι τη νύχτα. Το πρωί άκουσα μια σιγανή συνομιλία. Ήταν σύντροφοι, που μετάφεραν πίσω τραυματίες. Οι Άγγλοι άνοιξαν ξανά πυρ. Δεν διήρκεσε όμως πολύ. Στο σημείο αυτό είδα από έναν θάμνο, πως μια ομάδα Άγγλων, ήταν περίπου τριάντα άνδρες, ερχόταν από το πίσω, μισό, τμήμα της κοιλάδας προς το μέρος μου. Μόλις τότε συνειδητοποίησα, και αφού εν τω μεταξύ δεν είχε ριχθεί καμία σφαίρα, ότι κρατούσα μόνος τη θέση. Άρχισα να αναλογίζομαι σοβαρά, εάν θα έπρεπε να επιτρέψω να με πιάσουν αιχμάλωτο. Όχι. Τοποθέτησα αστραπιαία το μπαζούκας ανάμεσα στις πέτρες και το κάλυψα με ένα σωρό από ξερά, ξεβρασμένα φύλλα. Βρέθηκα με ένα άλμα κάτω από το πεύκο, εκεί όπου είχα παραμείνει όλη τη νύχτα και περίμενα. Οι Βρετανοί πλησίασαν. Μιλούσαν δυνατά και πολύ, και ήταν όπως φαίνονταν πολύ ξαφνιασμένοι, που δεν είχαν ανακαλύψει κανέναν πλέον τραυματία. Έψαχναν πίσω από κάθε θάμνο και πέτρα. Κοντοστάθηκαν μόνο λίγα μέτρα απόσταση από εμένα και κάθισαν μετά κάτω. Έβγαλαν από τα πηλήκια και τα μανίκια των νεκρών μας το σήμα «Edelweiss» και τους αφαίρεσαν όλα τα αντικείμενα αξίας. Ήθελα να ουρλιάξω από οργή. Έφυγαν λίγο μετά. Όταν κατέβηκα από το κλαδί που είχα ανέβει, σχεδόν ξυλιασμένος από τη στάση του σώματος, ήρθε μια δεύτερη ομάδα και πίσω από αυτή μια τρίτη. Διήρκεσε μια αιωνιότητα έως ότου απομακρυνθούν. Δεν ίδρωνα πλέον. Ήμουν εντελώς αφυδατωμένος. Έπρεπε τώρα να μετακινηθώ πίσω, επειδή αισθανόμουν, ότι οι δυνάμεις μου θα με εγκατέλειπαν σε μια ώρα. Σύρθηκα για ακόμα μια φορά, όμως, προς τον νεκρό σύντροφο μου, για να πάρω μαζί μου, μεταξύ άλλων, το ρολόι και το πορτοφόλι του. Του είχαν αφαιρέσει όλα τα αντικείμενα του και δεν είχε τίποτα πλέον μαζί του. Ακόμα και το δακτυλίδι του αρραβώνα του, είχαν αφαιρέσει οι νεαροί από το δάκτυλό του. Είχαν πάρει επίσης και τα παπούτσια του μαζί τους. Το μπαζούκας το κουβαλούσα για λίγο, έπειτα έπρεπε να το κρύψω ξανά. Δεν είχα πλέον καθόλου δύναμη, να το σύρω. Έπειτα έφτασα σε εσάς".